

2022

METINĖ ATASKAITA

Valstybinė energetikos
reguliavimo taryba

1. ĮŽANGOS ŽODIS

2. VEIKLOS PRINCIPAI

3. VERT TIKSLAI 2023 M.

4. 2022 METŲ VEIKLOS RODIKLIAI

5. VERT PAGRINDINIAI VEIKLOS REZULTATAI 2022 M.

5.1. ELEKTROS SEKTORIUS

5.1.1. Skubios intervencijos priemonės išaugusioms didmeninės rinkos kainoms atliepti

5.1.2. Švarios energijos paketo įgyvendinimas

5.1.3. Elektros energetikos sektoriaus reguliavimo pokyčiai

5.1.4. Suderintos investicijos elektros energetikos sektoriuje

5.1.5. Reguluojamos kainos ir tarifai elektros energijos vartotojams

5.1.6. Elektros energetikos sistemos patikimumo ir paslaugų kokybės užtikrinimas

5.1.7. Tinklų kodeksų ir gairių įgyvendinimas

5.1.8. Atsinaujinančių išteklių sektoriaus reguliavimas

5.1.9. Elektros energetikos objektų ir įrenginių techninė sauga

5.1.10. Elektros sektoriaus įmonių patikrinimai ir tyrimai

5.2. DUJŲ SEKTORIUS

5.2.1. Gamtinių dujų sektoriaus reguliavimo pokyčiai

5.2.2. Suderintos investicijos gamtinių dujų sektoriuje

5.2.3. Reguluojamos kainos ir tarifai buitiniams vartotojams gamtinių dujų sektoriuje

5.2.4. Gamtinių dujų įmonių teikiamų paslaugų kokybė

5.2.5. Tinklų kodeksų ir gairių įgyvendinimas

5.2.6. Regioninė gamtinių dujų rinka

5.2.7. Dujų energetikos objektų ir įrenginių techninė sauga

5.2.8. Naftos ir naftos produktų įmonių priežiūra

5.3. ŠILUMOS SEKTORIUS

5.3.1. Šilumos sektoriaus reguliavimo pokyčiai

5.3.2. Šilumos sektoriaus suderintos investicijos

5.3.3. Reguluojamos kainos

5.3.4. Šilumos energetikos objektų ir įrenginių techninė sauga

5.4. VANDENS SEKTORIUS

5.4.1. Vandens sektoriaus reguliavimo pokyčiai

5.4.2. Vandens sektoriaus suderintos investicijos

5.4.3. Vandens sektoriaus apžvalga

5.4.4. Reguluojamos kainos

5.4.5. Vandens įmonių patikrinimai

6. KITI REGULIUOJAMI SEKTORIAI

6.1. ATLIEKŲ TVARKYMO SEKTORIUS

6.2. ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ SEKTORIUS

6.3. TRANSPORTO SEKTORIUS

7. LICENCIJAVIMAS

7.1. LEIDIMAI VERSTIS VEIKLA ENERGETIKOS SEKTORIUJE

7.2. LEIDIMŲ VERSTIS NEFASUOTŲ NAFTOS PRODUKTŲ PREKYBA SEKTORIUS

7.3. ENERGETIKOS ĮRENGINIŲ ĮRENGIMO IR EKSPLOATAVIMO VEIKLOS ATESTATAI

7.4. MOKYMO PROGRAMŲ IR SERTIFIKAVIMO SCHEMŲ DERINIMAS

7.5. DUJŲ SEKTORIAUS LEIDIMAI

7.6. ŠILUMOS SEKTORIAUS LICENCIJOS

7.7. VANDENS SEKTORIAUS LICENCIJOS

8. GINČAI IR POVEIKIO PRIEMONĖS

8.1. ENERGETIKOS ŪKIO SUBJEKTŲ SKUNDAI IR GINČAI

8.2. TEISMINIAI GINČAI

8.3. POVEIKIO PRIEMONĖS

8.4. PAŽEIDIMŲ PRIEŽASČIŲ ANALIZĖ

9. VARTOTOJŲ INTERESŲ GYNIMAS IR VEIKLOS VIEŠINIMAS

9.1. VARTOTOJŲ KREIPIMAI

9.2. GINČŲ NAGRINĖJIMAS

9.3. INFORMACINĖ VEIKLA IR ŠVIETIMAS

10. TARPTAUTINĖ VEIKLA

11. FINANSAVIMAS

12. VEIKLOS EFEKTYVUMAS

12.1. STRATEGINIS PLANAVIMAS

12.2. STRUKTŪRA IR DARBUOTOJAI

12.3. KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

12.4. VEIKLOS AUDITAS

1. ĮŽANGINIS ŽODIS

Pirmininkas
Renatas Pocius

2022 metus galima drąsiai pavadinti lūžio metais. Dėl Rusijos agresijos prieš Ukrainą pasaulis, o kartu ir Lietuva, susidūrė su karo sukeltais pavojais. Lūžis įvyko ne tik geopolitinėje plotmėje. Europos šalių ekonomika, dar ne iki galo atsigavusi po pandemijos, patyrė kitus socialinius ir ekonominius sukrėtimus. Energetinių resursų kainų šuolis sukėlė precedento neturinčią infliaciją, įtampą rinkose ir visuomenėje.

Svarbu pabrėžti, kad pokyčiai, kurių dalimi tapo Lietuva, palietė visą Europą. Europos Komisija, pristatydama „REPowerEU“ paketą, indikavo, kad Rusija naudoja dujų ir naftos importą kaip ekonominį ir politinį ginklą. Galime didžiuotis, kad Lietuva buvo pirmoji Europos Sąjungoje, visiškai atsisakiusi elektros, gamtinių dujų ir naftos importo iš Rusijos bei Baltarusijos. Tai leido užtikrinti laiku priimti strateginiai reguliavimo bei infrastruktūros sprendimai, kuriais buvo diversifikuotas energijos tiekimas. Įgyvendinant infrastruktūros projektus VERT atlieka vieną iš kertinių funkcijų – derina reguliuojamų energetikos įmonių investicijas. 2022 metais suderinta investicijų už 561 mln. Eur – tai užtikrina tiek energetinį saugumą, tiek ir palankias kainas vartotojams.

Energetikos transformacija iš siekiamybės tapo realybe. Gaminančių vartotojų skaičius pernai padidėjo nuo 14 tūkst. iki 33 tūkst. Elektros rinkoje atsiranda naujų lankstumo paslaugų, leidžiančių koreguoti elektros energijos apkrovos apimtis, reaguojant į kainų, paklausos ar pasiūlos pokyčius. Tvari atsinaujinančios energetikos plėtra ir sinchronizacijos siekis nebūtų įmanomi be kaupimo įrenginių projektų įgyvendinimo, todėl pernai VERT suderino elektros energijos kaupimo įrenginių investicijų projektą, kurio vertė siekia 101 mln. Eur.

Mūsų ateitį energetikoje matau kaip darnią sistemą, kurioje savo vietą atranda kiekvienas – nuo namų ūkių, gaminančių energiją savo poreikiams, vartotojų bendrijų, išmanias paslaugas teikiančių bendrovių iki didžiulę reikšmę turinčių tarptautinių projektų, pavyzdžiui, vėjo elektrinių parkų Baltijos jūroje. Todėl VERT pagrindinė užduotis – užtikrinti energijos rinkos dalyvių pilnavertišką įsitraukimą ir dalyvavimą rinkoje bei sukurti sąžiningas ir objektyvias taisykles.

Galime pasidžiaugti, kad VERT sudarė sąlygas organizuoti jūrinio vėjo parkų konkursus ir paskelbė pirmąjį konkursą, kurio rezultatas turėtų paaiškėti jau šį rudenį. Taigi žengsime dar vieną žingsnį energetinės nepriklausomybės link, suaktyvinsime regiono socialinę ir ekonominę aplinką.

Praėjusiais metais VERT ir toliau proaktyviai dalyvavo teisėkūros procese, siūlė ir įgyvendino sprendimus, skirtus vartotojų apsaugai, energetinio saugumo ir nepriklausomybės siekiam įgyvendinti. Prisidėjome prie nepriklausomų elektros energijos tiekėjų veiklos modelio optimizavimo, tolesnės komercinių saulės elektrinių plėtros užtikrinimo, subalansavome šilumos ir geriamojo vandens bei nuotekų tvarkymo kainų pokyčius, sudarėme sąlygas išpirkti suskystintų gamtinių dujų laivą. Tai tik maža dalis iš veiksmų, pareikalavusių VERT kolektyvo patirties ir atsidadavimo.

VERT strateginis veiklos tikslas – užtikrinti vartotojams kokybišką ir prieinamą paslaugas efektyviai veikiančiose rinkose. Šio tikslo siekiame, nuolat tobulindami kompetencijas, bendradarbiaudami su socialiniais partneriais, aktyviai atstovaudami ne tik nacionaliniuose, bet ir tarptautiniuose formatuose. Viso to rezultatas – VERT savo sprendimais 2022 m. vartotojams leido sutaupyti 147 mln. Eur, kas reikšmingai atsveria institucijos finansavimo kaštus, kurie sudarė 8,5 mln. Eur.

Apibendrinamas atliktus darbus ir įveiktus iššūkius, noriu pasidžiaugti bei padėkoti visiems, kas prisideda prie VERT veiklos rezultatų. Tai politinių sprendimų priėmėjai, tarptautiniai partneriai, verslo ir visuomenės atstovai. Ir, be abejo, didžiausia padėka VERT kolegoms už kryptingą darbą bei profesionalumą.

VERT VADOVAI

Renatas Pocius

VERT pirmininkas

Šias pareigas paskirtas
nuo 2021 m. sausio 21 d.

VERT dirba nuo
2001 m. spalio 16 d.

Vadovauja VERT darbui, kuruoja
elektros energetikos sektorių.

Jonas Makauskas

VERT pirmininko pavaduotojas

Šias pareigas eina nuo
2017 m. sausio 3 d.

Kuruoja teisėkūros ir teisės
taikymo klausimus,
gamtinių dujų, suskystintų naftos
dujų ir nefasuotų naftos
produktų sektorius.

Donatas Jasas

VERT pirmininko pavaduotojas

Šias pareigas eina nuo
2021 m. birželio 14 d.

Kuruoja geriamojo vandens tieki-
mo ir nuotekų tvarkymo sektorių,
nepriklausomų šilumos
gamintojų klausimus.
VERT dirba nuo 2016 m.
gegužės 12 d.

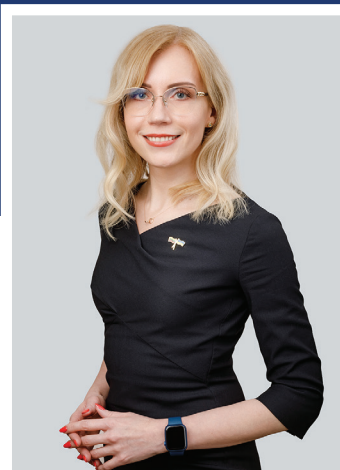

Matas Taparauskas

VERT narys

Šias pareigas eina nuo
2021 m. sausio 25 d.

Kuruoja centralizuotai tiekiamos
šilumos ir karšto vandens bei
atliekų tvarkymo sektorius.
VERT dirba nuo 2013 m. spalio 21 d.

Jelena Dilienė

VERT narė

Šias pareigas eina nuo
2021 m. birželio 14 d.

Kuruoja atsinaujinančių išteklių
energetikos sektorių.

2. VEIKLOS PRINCIPAI

VERT – nepriklausoma institucija, prižiūrinti energetikos ir geriamojo vandens tiekimo, atliekų tvarkymo srityje veikiančių ūkio subjektų veiklą.

MŪSŲ MISIJA

VERT – ateities lyderis šiandien, kuriantis tvarią reguliavimo aplinką.

MŪSŲ STRATEGINIS TIKSLAS

Užtikrinti vartotojams energetikos paslaugų kokybę ir prieinamumą efektyviai veikiančiose rinkose.

VEIKLOS PRIORITETAI

1. VERT – kompetencijų centras.

UŽDAVINIAI:

- Didinti VERT organizacinės veiklos efektyvumą.
- Diegti ir plėtoti išmaniuosius sprendimus.
- Užtikrinti visuomenės elgsenos formavimą, priimanč informatyvius ir pagrįstus sprendimus.

2. Efektyviai veikiančios reguliuojamų sektorių rinkos.

UŽDAVINIAI:

- Užtikrinti energetikos sistemų integravimą.
- Tobulinti reguliuojamiems ūkio subjektams ekonominį ir techninį reglamentavimą.
- Vartotojų įgalinimas ir apsauga.

APIE VERT TRUMPAI

VERT - nepriklausoma institucija, prižiūrinti energetikos ir geriamojo vandens tiekimo, atliekų tvarkymo srityje veikiančių ūkio subjektų veiklą.

PERSONALAS

5

VERT nariai

202

Darbuotojai

2022 M. PAJAMOS

~8,5

mln. Eur.

PRIEŽIŪROS SEKTORIAI

Elektros
energijos

Gamtinių
dujų

Šilumos
energetikos

Geriamojo vandens
tiekimo ir nuotekų
tvarkymo

Atsinaujinančių
išteklių
energetikos

Atliekų
reguliavimo

Transporto

Alternatyvių
degalų

Prekybos nefasuotais
naftos produktais

VEIKLOS APIMTIS

- Rinkos priežiūra
- Tarifai
- Licencijavimas
- Ginčų/skundų nagrinėjimas
- Ūkio subjektų patikrinimai
- Techninė energetikos objektų priežiūra

VEIKLOS PRINCIPAI

- Atvirumas
- Profesionalumas
- Bendradarbiavimas
- Rezultatyvumas

VERT 2022 M. VEIKLOS REZULTATAI

EKONOMINĖS PRIEŽIŪROS REZULTATAI

VERT PRIIMTI SPRENDIMAI

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS REZULTATAI

ŠILUMOS TIEKIMO SCHEMOS ORGANIZAVIMO PERŽIŪRA

Siekdama paskatinti tolimesnį šilumos tiekimo rinkos formavimąsi, VERT organizavo diskusijas su rinkos dalyviais dėl galimo šilumos gamybos aukciono modelio keitimo, teikė viešajai konsultacijai ir patvirtino šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos pakeitimus bei prognozuojamos biokuro kainos nustatymo tvarkos pakeitimus.

VERT viešųjų konsultacijų metu teikė pastabas bei tobulino Šilumos ūkio įstatymo pakeitimus siekiant konceptualiai peržiūrėti apsirūpinimo karštu vandeniu klausimus, šilumos gamybos rinkos viziją, šilumos energijos kilmės garantijų išdavimo bei garantinio šilumos tiekimo klausimus.

ŠILUMOS GAMYBOS KONKURENCIJOS SKATINIMAS

Esant beprecedenčiam energijos išteklių kainų augimui VERT priėmė sprendimus, kurie skatina ūkio subjektų konkurenciją dalyvaujant šilumos gamybos aukcionuose, įvertinant aktualią situaciją energijos išteklių rinkoje.

LANKSTESNĖ KAINODARA

Atsižvelgiant į reikšmingus kuro kainų pokyčius buvo atsisakyta fiksuotos kuro struktūros, sudaryta galimybė įvertinti planuojamo įsigyti kuro kainą bei efektyviausią planuojamą atitinkamo mėnesio kuro struktūrą.

SUDERINTAS ENERGY CELLS 200 MW KAUPIMO ĮRENGINIO INVESTICIJŲ PROJEKTAS

VERT suderino UAB „Energy Cells“ 200 MW elektros energijos kaupimo įrenginių investicinį projektą, kurio tikslas – užtikrinti avarinio galios ir dažnio rezervą poreikį saugiomis ir autonominiomis techninėmis priemonėmis, suderinamomis su valstybės energetinio ir nacionalinio saugumo tikslais.

SUTEIKTAS LEIDIMAS NAUDOTI 1 MW KAUPIMO ĮRENGINĮ

VERT pripažino AB „Litgrid“ 1 MW, 1 MWh energijos kaupimo įrenginių sistemą, sumontuotą 330/110/10 kV Vilniaus transformatorių pastotės (toliau – TP) teritorijoje ir prijungtą prie Vilniaus TP savųjų reikių 10 kV skirstyklos, integruotu perdavimo tinklo komponentu ir leido bendrovei turėti nuosavybės teise, taip pat plėtoti, valdyti arba eksploatuoti šią energijos kaupimo įrenginių sistemą kaip integruotą elektros tinklo komponentą.

NUSTATYTOS REGULIUOJAMOS KAINOS SU KOMPENSACIJOMIS

VERT, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus elektros energijos kainos kompensavimo dydžius ir minimalias elektros kainos ribas, žemiau kurių kompensavimas netaikomas, taip pat įvertinusi papildomų dedamųjų prie persiuntimo paslaugos kainos kompensacijas, patvirtino išdiferencijuotus visuomeninius elektros energijos tarifus 2022 m. II pusmečiui ir 2023 m. I pusm. vidutinės ir žemos įtampos tinklų vartotojams, tokiu būdu užtikrinant kompensacijų visuomeninio tiekimo buitiniams vartotojams pritaikymą.

SUDARYTOS SĄLYGOS JŪRINIO VĖJO PROJEKTŲ PLĖTRAI

Patvirtintas *Jūrinės teritorijos naudojimo atsinaujinančių energijos išteklių naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai konkursų organizavimo ir leidimų naudoti jūrinės teritorijos dalis atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai išdavimo tvarkos aprašas, kuris sudarys sąlygas vykdyti jūrinės teritorijos naudojimo atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai konkursus ir konkursų laimėtojams išduoti leidimus plėtrai ir eksploatacijai.*

SUDERINTAS PROJEKTAS „SGD LAIVO-SAUGYKLOS ĮSIGIJIMAS“

VERT suderino AB „Klaipėdos nafta“ investicinį projektą „SGD laivo-saugyklos įsigijimas“, kurio vertė ne didesnė nei 138,4 mln. Eur (be PVM). Investicija užtikrins suskystintų gamtinių dujų (toliau-SGD) terminalo veiklos tęstinumą bei Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimą, išlaikant SGD terminalo Lietuvai teikiamas naudas: energetinės nepriklausomybės didinimą, energetikos rinkų konkurencingumo didinimą ir prieigos prie pasaulinių gamtinių dujų rinkų suteikimą gamtines dujas importuojantiems Lietuvos bei regiono rinkos dalyviams.

NUSTATYTAS SGD IŠDUJINIMO TARIFAS

VERT atliko kainodaros pakeitimus ir nustatė kaštais grįstą SGD išdujinimo tarifą. Rezultatas – mažesni Lietuvos gamtinių dujų vartotojams tenkantys suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo išlaikymo kaštai. Ir tai prisidėjo, kad VERT 2023 m. nustatė saugumo dedamąją, lygią 0 Eur/(MWh/parą/metus).

Gamtinių dujų importo kainos augimo įtakos sumažinimas buitiniams vartotojams, sprendžiant kompensacijų panaudojimo ir taikymo klausimus.

VALSTYBĖS KONTROLĖS REKOMENDACIJOS DĖL NELICENCIJUOTŲ VANDENS TIEKĖJŲ VEIKLOS

Įgyvendintos priemonės, kurios nelicencijuotiems tiekėjams neleis teikti geriamojo vandens tiekimo paslaugų gyventojams: nustatyti visi ataskaitoje minimi ūkio subjektai, teikiantys geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas be licencijų, vykdoma veiklos perdavimo viešiesiems geriamojo vandens tiekėjams kontrolė.

ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMAS

VERT pavesta tvirtinti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos regioninę kainą ir nustatyti viršutinę atliekų deginimo 1 tonos įkainio ribą. 2022 m. VERT patvirtino įgyvendinamuosius poįstatyminius teisės aktus, kurių tikslas – komunalinių atliekų tvarkymo kainodaros skaidrumas, viešumas, vienodos formavimo taisyklės visoje šalyje ir vienodas taikymas.

ENERGETIKOS DARBUOTOJŲ ATESTAVIMO INFORMACINĖS SISTEMOS (EDAIS) ĮDIEGIMAS

VERT, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu, įgyvendina investicinį projektą „Energetikos darbuotojų atestavimo informacinės sistemos sukūrimas“. Sukurta ir įdiegta EDAIS prisidės prie energijos tiekimo saugumo ir patikimumo šalyje užtikrinimo, kadangi energetikos darbuotojų kompetencija ir skaidrus, nešališkas jų kompetencijos patvirtinimas (atestavimas) yra vienas iš svarbiausių veiksnių įgyvendinant EDAIS tikslą. EDAIS projekto bendras biudžetas – 1 377 tūkst. eurų.

3. VERT TIKSLAI 2023 M.

2023 M. TIKSLAI ELEKTROS ENERGETIKOS IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ SEKTORIUJE:

- paskelbti ir suorganizuoti du jūrinės teritorijos naudojimo atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai konkursus, kurių laimėtojams būtų suteikta teisė plėtoti po 700 MW leistinos generuoti galios elektrines, ir tai prisidės prie strateginių tikslų atsinaujinančios energetikos srityje įgyvendinimo;
- modernizuoti Elektros energijos kainų palyginimo informacinę sistemą (EEKPIS), įgalinant vartotoją palyginti kintamosios kainos pasiūlymus bei suteikiant galimybę labai mažoms ir mažoms įmonėms įvertinti joms teikiamus elektros energijos pasiūlymus;
- diegti didmeninių sandorių priežiūrai (duomenų analizei) skirtas programines priemones, siekiant užtikrinti rinkos skaidrumą ir vientisumą bei piktnaudžiavimo rinkoje prevenciją (REMIT);
- parengti ir priimti elektros energetikos sektoriaus tinklų kodeksus įgyvendinančius teisės aktus, kurie prisidės prie vieningos bei integruotos regioninės bei Europos Sąjungos rinkos sukūrimo;
- vykdyti nepriklausomų elektros energijos tiekėjų veiklos priežiūrą ir kontrolę pagal pasikeitusius tiekėjų veiklos vertinimo reikalavimus.

2023 M. TIKSLAI GAMTINIŲ DUJŲ SEKTORIUJE:

- kurti bendrą Baltijos ir Suomijos šalių regioninę gamtinių dujų rinką, kuri teiktų ekonomines naudas Lietuvos vartotojams;
- kurti reguliavimo aplinką, skatinančią konkurencingą ir efektyvų gamtinių dujų infrastruktūros išnaudojimą;
- užtikrinti, kad Vyriausybės patvirtintos kompensacijos, skirtos gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams mažinti būtų panaudotos tikslingai, kaip numato teisės aktų reikalavimai;
- diegti didmeninių sandorių priežiūrai (duomenų analizei) skirtas programines priemones, siekiant užtikrinti rinkos skaidrumą ir vientisumą bei piktnaudžiavimo rinkoje prevenciją (REMIT).

2023 M. TIKSLAI ŠILUMOS SEKTORIUJE:

- Šilumos gamybos aukciono modelio peržiūra: patikslinti šilumos gamybos aukciono modelį, leidžiant šilumos gamintojams priimti lankstesnius dalyvavimo šilumos gamybos aukcionuose sprendimus, siekiant užtikrinti veiksmingą konkurenciją šilumos gamyboje, šilumos vartotojų teisę gauti šilumą pagrįstomis būtinosiomis sąnaudomis ir skatinti atliekinių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą šilumai gaminti;
- Šilumos kainodaros lankstumo didinimas: galimybių sudarymas įmonėms lengviau atlikti būtinas investicijas;
- papildomų šilumos kainų dedamųjų sąrašo išplėtimas dėl šilumos kainų nustatymo metu nenumatytų pokyčių;
- šilumos tiekimo įmonių finansinį gyvybingumą užtikrinančių priemonių įvertinimas;
- šilumos sektoriaus lyginamųjų rodiklių nustatymo ir taikymo metodikos peržiūra;
- apskaitos ir reguliuojamos veiklos ataskaitų rengimo mokymų organizavimas, šilumos įmonių darbuotojų konsultavimas;
- šilumos bazinių kainų dedamųjų nustatymo bei perskaičiavimo projektų rengimą palengvinančių informacinių priemonių atnaujinimas ir mokymų šilumos tiekimo įmonėms rengimas;
- informacijos apie reguliuojamos veiklos sąnaudas ir kainas atvėrimas visuomenei, panaudojant interaktyvius automatizuotus analitinius įrankius (šilumos kainų žemėlapis atnaujinimas ir automatizavimas).

2023 M. TIKSLAI VANDENS SEKTORIUJE:

- kainodaros priemonių, leisiančių užtikrinti vandens įmonių finansinį gyvybingumą, įgyvendinimas;
- duomenų apie nelicencijuotus geriamojo vandens tiekėjus rinkimas pagal Valstybės kontrolės rekomendacijas (bendras terminas iki 2024 m.);
- licencijų neturintiems ūkio subjektams, pateikus prašymą geriamojo vandens tiekimo ir (ar) nuotekų tvarkymo licencijai gauti, licencijų išdavimas ar neišdavimas;
- priemonių, užtikrinančių paslaugų teikimą ir reikavimų vykdymą, jei vandentvarkos įmonei panaikinama licencija, įgyvendinimas (garantinis tiekimas);
- 2 procentų mokesčio skaičiavimas regione veikiančioms geriamojo vandens tiekėjams;
- pagrįstų vandens įmonių investicijų į saugų ir kokybišką paslaugų teikimą derinimas valstybės reguliuojamoms kainoms nustatyti;
- apskaitos ir reguliuojamos veiklos ataskaitų rengimo mokymų organizavimas, vandens įmonių personalo konsultavimas;
- bazinių ir perskaičiuotų bazinių kainų projektų rengimo mokymų organizavimas, ataskaitų ir projektų rengimo programinių priemonių įgyvendinimas.

2023 M. TIKSLAI ATLIEKŲ TVARKYMO SEKTORIUJE:

- nustatyti pirmąsias regionines kainas 10 regioninių atliekų tvarkymo centrų;
- nustatyti atliekų deginimo įrenginio valdytojų po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai panaudoti netinkančių energinę vertę turinčių komunalinių atliekų deginimo vienos tonos įkainio viršutinę ribą 3 ūkio subjektams;
- patvirtinti regioninių atliekų tvarkymo centrų ir bendro atliekų deginimo įrenginio ir (ar) atliekų deginimo įrenginio valdytojų informacijos teikimo VERT taisykles;
- patvirtinti reguliuojamosios veiklos komunalinių atliekų tvarkymo sektoriaus ataskaitų patikros Techninę užduotį.

2023 M. TIKSLAI ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ PRIEŽIŪROS SRITYJE:

- įvertinti degalų tiekėjų pateiktas audituotas ataskaitas dėl Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatyme nustatytų įpareigojimų degalų tiekėjams vykdymo už 2022 metus;
- patikslinti teisės aktus, reglamentuojančius alternatyviųjų degalų (degalų iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir energijos šaltinių, kuriais transporto sektoriuje galima pakeisti naftos degalus: elektros energija, vandenilio dujos, sintetiniai degalai ir parafininis kuras, suslėgtos ir suskystintos gamtinės dujos) panaudojimo skatinimą.

2023 M. TIKSLAI UŽTIKRINANT SAUGŲ, PATIKIMĄ IR EFEKTYVŲ ENERGETIKOS ĮRENGINIŲ IR SISTEMŲ EKSPLOATAVIMĄ:

- įvertinti su energetikos objektų ir įrenginių patikrinimų procesu susijusio reglamentavimo pakankamumą, aiškumą;
- patikslinti teisės aktus ir peržiūrėti klausimynus, naudojamus energetikos objektų ir įrenginių patikrinimų metu;
- vykdyti investicijų projektą, užtikrinant vieningą, kokybišką energetikos darbuotojų atestavimo procesą nuo 2024 m.;
- vertinti ir analizuoti iš energetikos įmonių gaunamus duomenis ir plėsti galimybę gauti duomenis apie energijos tiekimo patikimumą ir kokybę.

4. 2022 M. METŲ VEIKLOS RODIKLIAI

EKONOMINĖS PRIEŽIŪROS REZULTATAI

SEKTORIAI	REGULIUOJAMI ŪKIO SUBJEKTAI, VNT.	VARTOTOJŲ SUTAUPYMAI, MLN. EUR	REGULIUOJAMOS VEIKLOS PAJAMOS, MLRD. EUR	REGULIUOJAMŲ ŪKIO SUBJEKTŲ INVESTICIJOS, MLN. EUR
	8 733	133,2	1,430	277,32
	54	16,96	4,186	30,6
	69	3,51	0,638	127,43
	75	-6,76	0,19965	126,32
IŠ VISO	8 931	146,91	6,454	561,67

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS REZULTATAI

SEKTORIAI	PATIKRINIMAI, VNT.	NUSTATYTA PAŽEIDIMŲ, VNT.	TECHNINĖS BŪKLĖS ĮVERTINIMO PAŽYMONS, VNT.	ATESTATŲ ĮRENGTI IR EKSPLOATUOTI ENERGETIKOS ĮRENGINIUS IŠDAVIMAS, VNT.
	479	679	1173	435
	283	325	641	122
	5280	-	-	-
	202	221	152	85
	135	118	6	33
IŠ VISŲ	6379	1343	1972	675

PAGRINDINIAI REGULIUOJAMŲ SEKTORIŲ RODIKLIAI

INFLIACIJA, BVP IR REGULIUOJAMŲ PAJAMŲ POKYTIS

2022 m. infliacija sudarė

21,7 proc.,

BVP pokytis

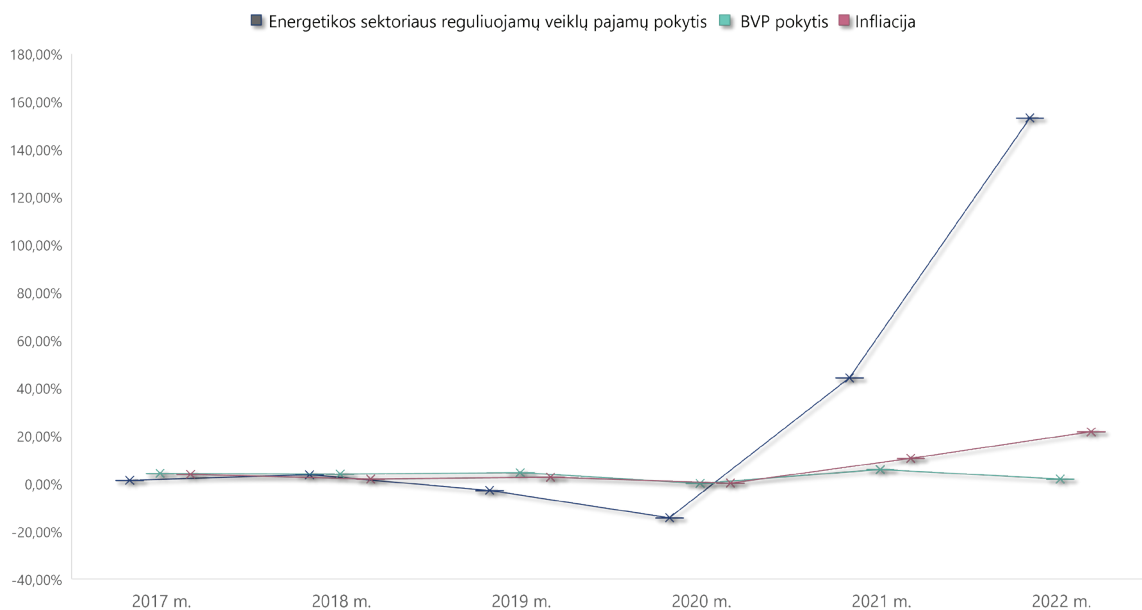
1,9 proc.

Energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių reguliuojamos veiklos pajamos, palyginti su 2021 m., išaugo

153,15 proc.

Pajamų augimas susijęs su žaliavų brangimu dėl geopolitinės situacijos.

1 pav. Infliacija, energetikos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektorių pajamų ir BVP pokyčiai, 2017–2022 m., proc.

Šaltinis – VERT, Valstybės duomenų agentūra

SEKTORIŲ PAJAMŲ POKYTIS

2022 m. energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių reguliuojamos veiklos pajamos sudarė

6,454 mlrd. Eur,

t. y. buvo

153,15 proc.

didesnės nei 2021 m. (2,55 mlrd. Eur).

Gamtinių dujų sektoriuje reguliuojamos veiklos pajamos 2022 m. didėjo tris su puse karto – nuo 0,9 mlrd. Eur iki 4,2 mlrd. Eur (perdavimo, SGD sistemos operatoriaus reguliuojamos veiklos pajamos mažėjo, o skirstymo operatorių ir tiekimo įmonių – augo). Gamtinių dujų tiekimo įmonių pajamos iš esmės didėjo dėl importuojamų gamtinių dujų (produkto), įsigyjamų pagal dvišalius sandorius ir biržose, kainų šuolio 2022 m. Tai lėmė ir viso gamtinių dujų sektoriaus reguliuojamos veiklos pajamų augimą.

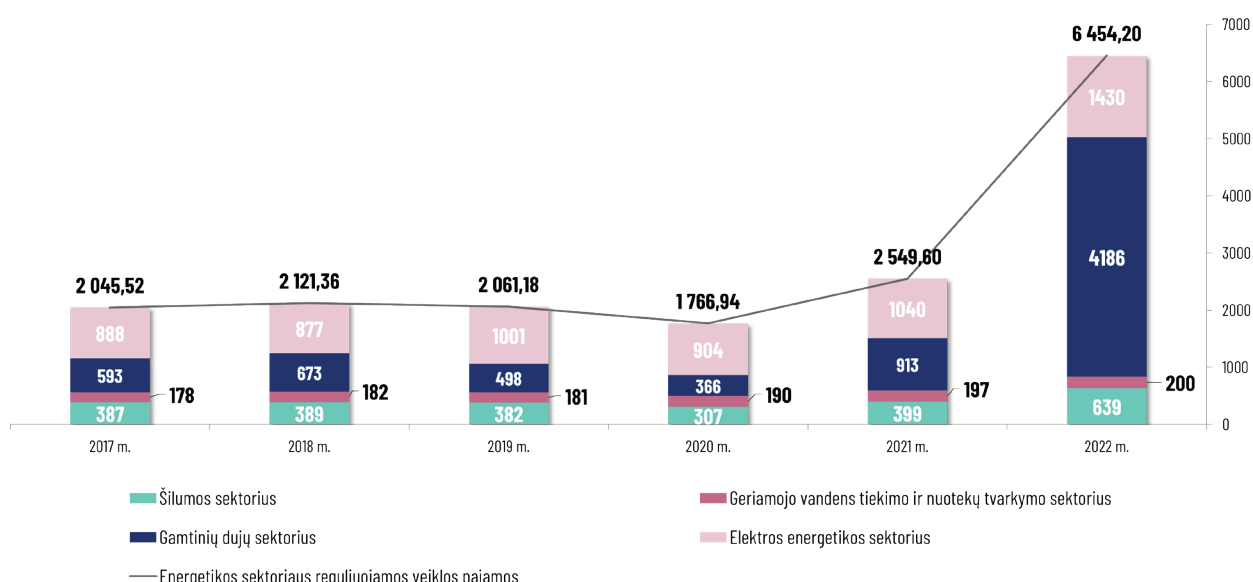
Šilumos energijos sektoriuje 2022 m., palyginti su 2021 m., reguliuojamos veiklos pajamos didėjo 60 proc. – nuo 0,4 mlrd. Eur iki 0,6 mlrd. Eur. Pajamų didėjimą lėmė kuro

kainų ženklus augimas, kurį sąlygojo geopolitinė padėtis.

Elektros energetikos sektoriuje įmonių reguliuojamos veiklos pajamos didėjo 38 proc. – nuo 1,04 mlrd. Eur iki 1,43 mlrd. Eur. Iš esmės tai lėmė didesnės pajamos mažmeninėje elektros energijos prekybos rinkoje (nepriklausomas elektros energijos tiekimas) dėl išaugusios elektros energijos kaip produkto kainos.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje reguliuojamos veiklos pajamos dėl išaugusių elektros energijos kainų didėjo 1 proc. – nuo 0,197 mlrd. Eur iki 0,2 mlrd. Eur.

2 pav. Energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių reguliuojamų veiklų pajamų dinamika, 2017–2022 m., mln. Eur

Šaltinis – VERT

PAJAMŲ STRUKTŪRA

Didžiausia dalis bendroje energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių reguliuojamų veiklų pajamų struktūroje tenka gamtinių dujų sektoriui.

Šio sektoriaus pajamos 2022 m., palyginus su 2021 m., didėjo labiausiai, dėl ko bendroje pajamų struktūroje didėjo

29,05 proc.

Bendroje energetikos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektorių pajamų struktūroje kitų sektorių dalis, palyginti su 2021 m., mažėjo.

Elektros energetikos sektoriaus pajamų dalis mažėjo

18,63 proc.

Šilumos sektoriaus pajamų dalis, palyginti su 2021 m., mažėjo

5,77

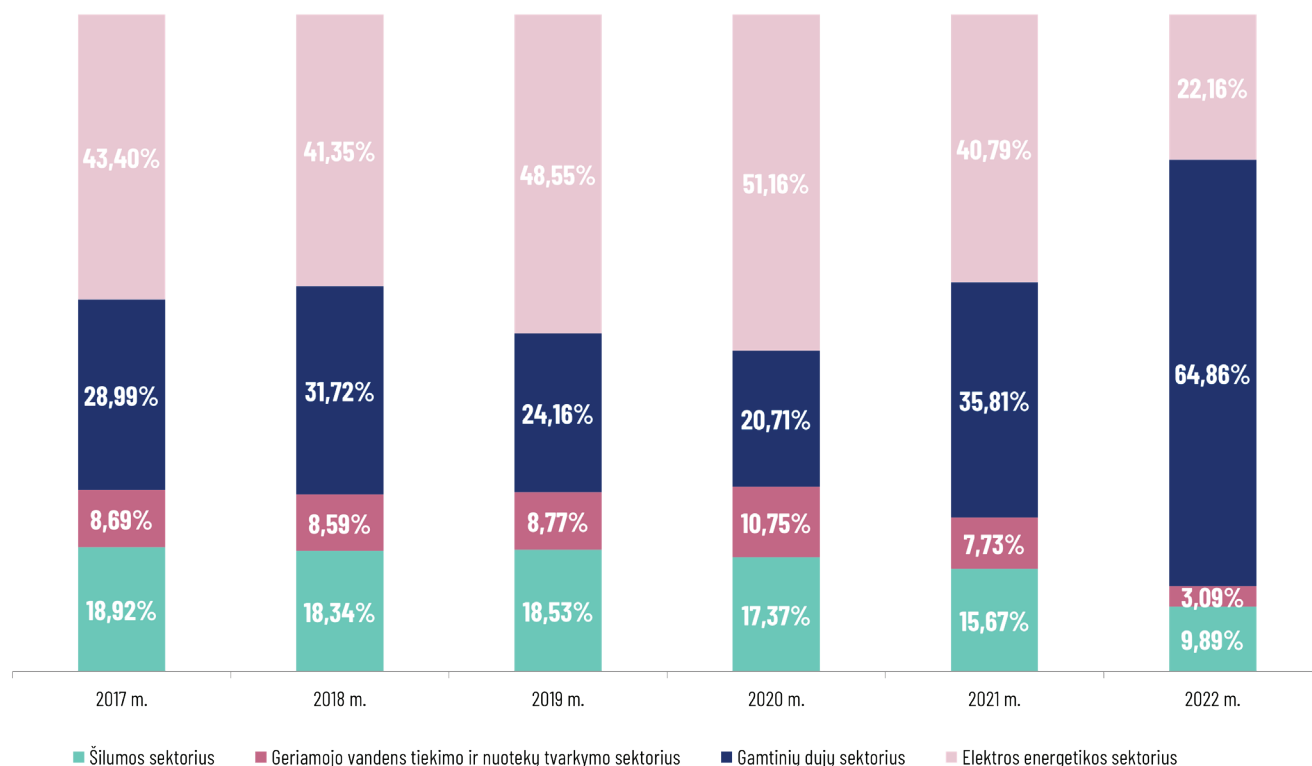
procentinio punkto.

Geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektoriaus –

4,64

procentinio punkto.

3 pav. Energetikos sektoriaus reguliuojamų veiklų pajamų struktūra, 2017–2022 m., proc.

Šaltinis – VERT

PASLAUGŲ KIEKIAI

2022 m., palyginti su 2021 m., labiausiai augo gamtinių dujų sektoriaus pardavimai.

Jų augimas sudarė

61,20 proc.

(nuo 22 036 iki 35 523 GWh). Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje pardavimai didėjo

0,92 proc.

(nuo 213,8 iki 215,7 mln. m³).

Šilumos ir elektros energetikos sektorių pardavimai mažėjo.

Šilumos sektoriuje pardavimai mažėjo

11,85 proc.

– nuo 8 318 iki 7 332 GWh, elektros energetikos sektoriuje pardavimų mažėjimas sudarė

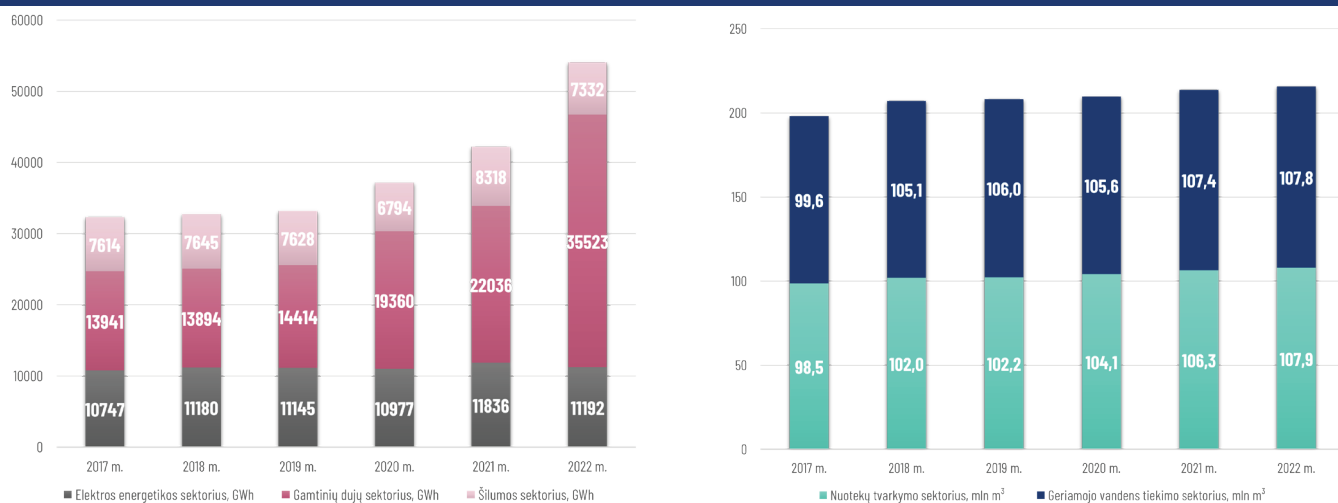
5,44 proc.

(nuo 11 836 iki 11 192 GWh).

2017–2022 m. laikotarpiu daugiausia – 154,81 proc. augo gamtinių dujų sektoriaus pardavimai (nuo 13 941 iki 35 523 GWh), geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje – 8,90 proc. (nuo 213,8 iki 215,7 mln.

m³), elektros energetikos sektoriuje pardavimų augimas sudarė 4,14 proc. (nuo 10 747 iki 11 192 GWh), tuo tarpu šilumos sektoriuje 2017–2022 m. laikotarpiu pardavimai mažėjo 3,70 proc. (nuo 7 614 iki 7 332 GWh).

4 pav. Energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių reguliuojamų veiklų pardavimų dinamika, GWh ir mln. m³, 2017–2022 m.

Šaltinis – VERT

REGULIUOJAMŲ SEKTORIŲ DALIS BVP

Energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių dalis BVP 2022 m. buvo didesnė nei 2021 m. ir sudarė

10,7 proc.

2021 m. energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių dalis BVP sudarė

4,8 proc.

5 pav. Energetikos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektorių dalis BVP, 2017–2022 m., mln. Eur

Šaltinis – VERT, Valstybės duomenų agentūra

SEKTORIŲ INVESTICIJOS

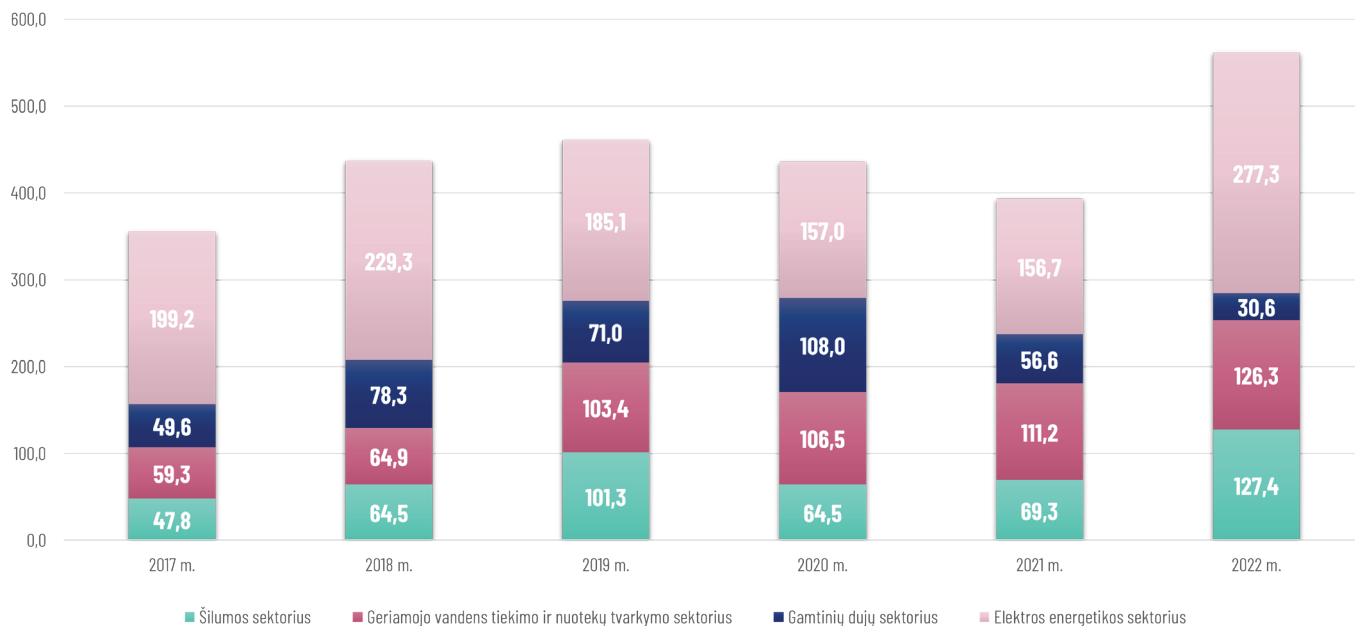
2022 m. energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektoriuose faktiškai įgyvendinta investicijų už

561,7 mln. Eur,
t. y. **43 proc.**
daugiau nei 2021 m.

Vertinant pagal atskirus sektorius, šilumos sektoriaus investicijos 2022 m., palyginti su 2021 m., augo 84 proc. – nuo 69,3 iki 127,4 mln. Eur, elektros energetikos sektoriaus faktinės 2022 m. investicijos augo 77 proc. – nuo 156,7 iki 277,3 mln. Eur, geriamojo vandens

tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriaus investicijos didėjo 14 proc. – nuo 111,2 mln. Eur iki 126,3 mln. Eur. Gamtinių dujų sektoriaus faktiškai atliktos investicijos 2022 m. sudarė 30,6 mln. Eur, t. y. 46 proc. mažiau nei 2021 m.

6 pav. Energetikos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektorių investicijos, 2017–2022 m., mln. Eur

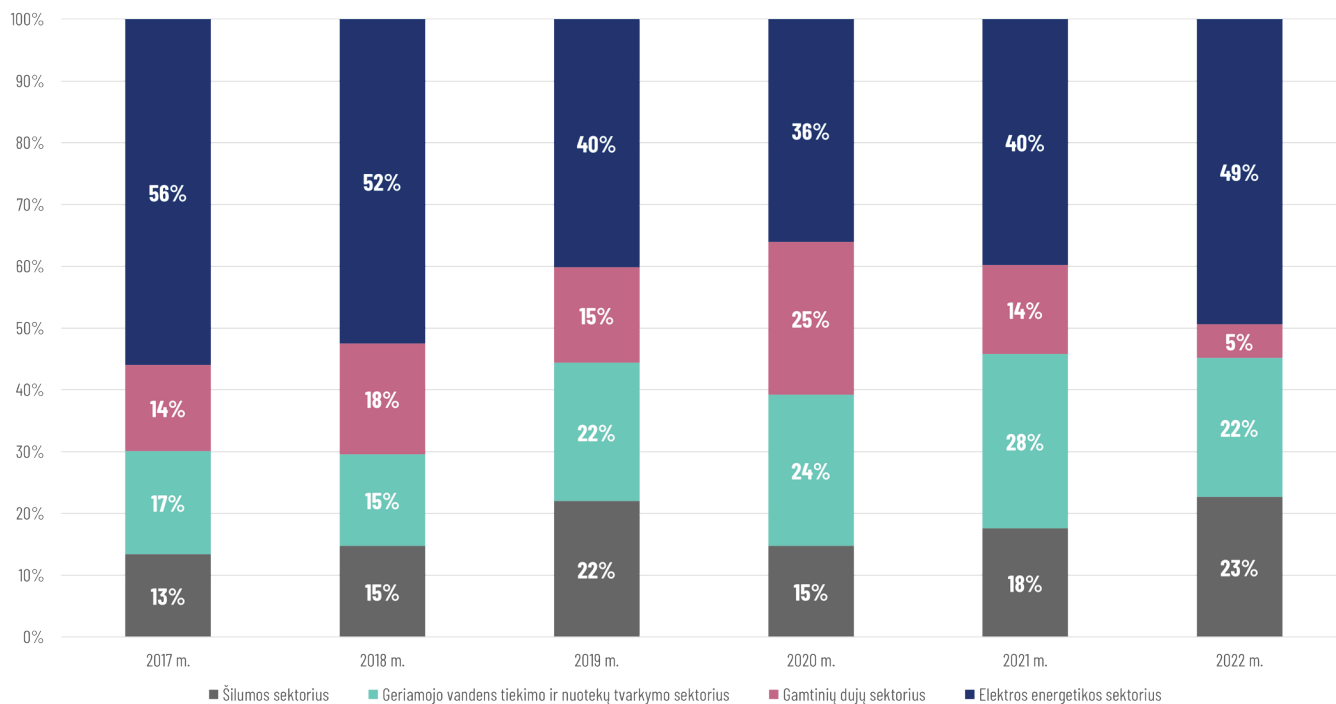
Šaltinis – VERT

Didžiausią dalį – 49 proc. – bendroje energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių investicijų struktūroje 2022 m. sudarė elektros energetikos sektoriuje atliktos investicijos, šilumos sektoriaus

investicijos – 22 proc., geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriaus – 23 proc., gamtinių dujų sektoriaus – 5 proc.

7 pav. Atskirų energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių investicijų dalis bendroje energetikos sektoriaus struktūroje, 2017–2022 m., proc.

Šaltinis – VERT

ĮTAKA ŠALIES INVESTICIJOMS

2022 m. energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių investicijų dalis šalies materialinėse investicijose sudarė

6,0 proc.,

t. y. **1,0**

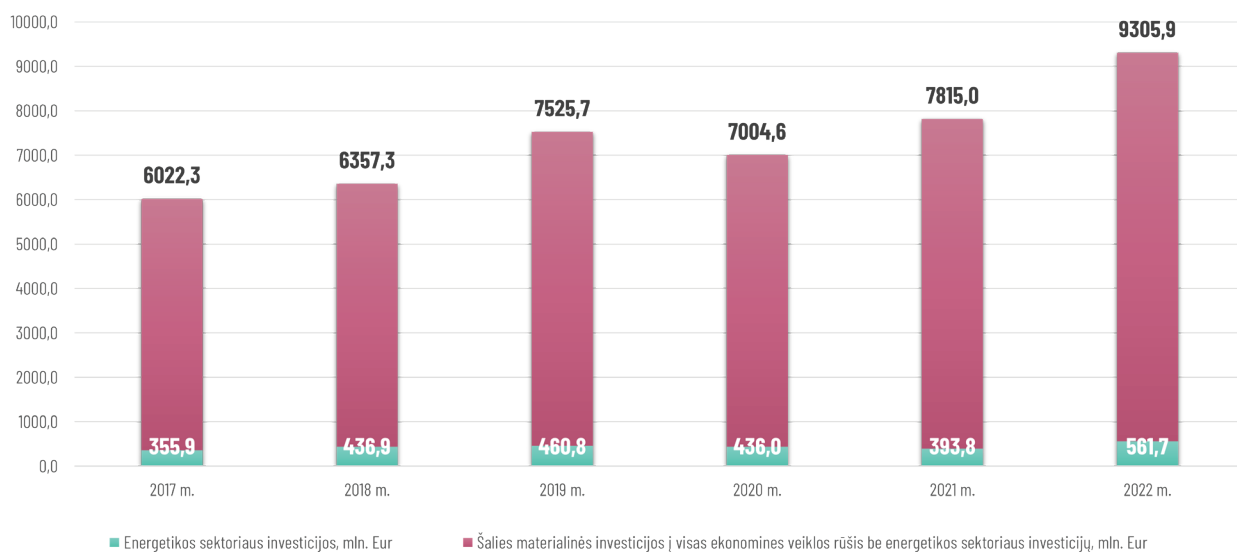
procentiniu punktu daugiau nei 2021 m.

Igyvendintų investicijų apimtis energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektoriuose,

palyginti su 2021 m., didėjo 42,64 proc., šalies materialinės investicijos didėjo 19,08 proc.

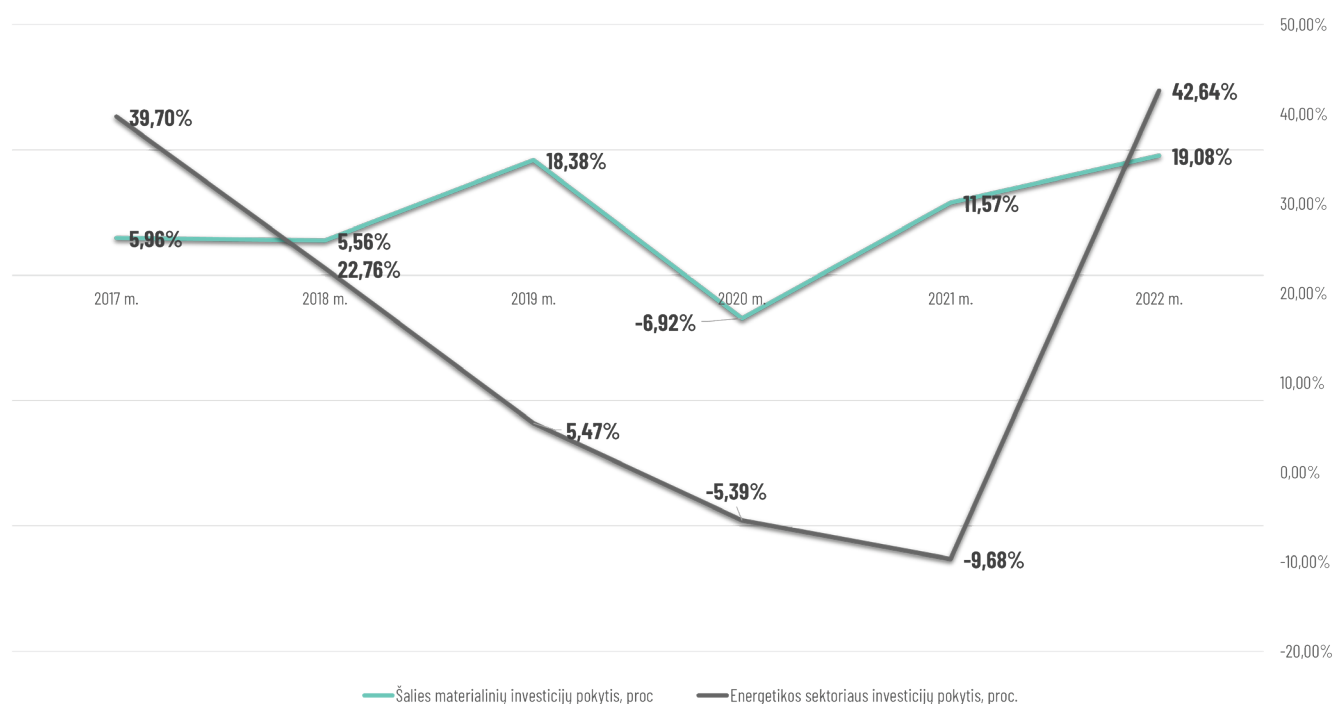

8 pav. Energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių investicijų dalis Lietuvos materialinių investicijų struktūroje, 2017–2022 m.

Šaltinis – VERT, Valstybės duomenų agentūra

9 pav. Šalies materialinių investicijų ir energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių investicijų pokytis, 2017–2022 m.

Šaltinis – VERT, Valstybės duomenų agentūra

5. VERT PAGRINDINIAI VEIKLOS REZULTATAI 2022 M.

5.1. ELEKTROS SEKTORIUS

SUDERINTAS ENERGY CELLS 200 MW KAUPIMO ĮRENGINIO INVESTICIJŲ PROJEKTAS

VERT suderino UAB „Energy Cells“ 200 MW elektros energijos kaupimo įrenginių investicinį projektą, kurio bendra vertė sudaro apie 100 mln. Eur. 83,3 % Projekto vertės bus finansuojama iš Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų, likusi Projekto vertės dalis (16,7 %) – iš Bendrovės nuosavų ir (arba) skolintų lėšų. Projekto tikslas – užtikrinti avarinio galios ir dažnio rezervo poreikį saugiomis ir autonominėmis techninėmis priemonėmis, suderinamomis su valstybės energetinio ir nacionalinio saugumo tikslais. Momentinį izoliuoto darbo elektros energijos rezervą Lietuvai iki sinchronizacijos užtikrinsianti elektros energijos kaupimo įrenginių sistema po sinchronizacijos bus panaudojama iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaminamos energijos integracijai.

SUTEIKTAS LEIDIMAS NAUDOTI 1 MW KAUPIMO ĮRENGINĮ

VERT pripažino AB „Litgrid“ 1 MW, 1 MWh energijos kaupimo įrenginių sistemą, sumontuotą 330/110/10 kV Vilniaus transformatorių pastotės (toliau – TP) teritorijoje ir prijungtą prie Vilniaus TP savųjų reikiųjų 10 kV skirstyklos, integruotu perdavimo tinklo komponentu ir leido bendrovei turėti nuosavybės teisę, taip pat plėtoti, valdyti arba eksploatuoti šią energijos kaupimo įrenginių sistemą kaip integruotą elektros tinklo komponentą. VERT nustatė, kad ši 1 MW, 1 MWh energijos kaupimo įrenginių sistema gali būti naudojama tik saugiam ir patikimam elektros energijos perdavimo veikimui užtikrinti ir negali būti naudojama elektros energetikos sistemai balansuoti ar elektros tinklo perkrovai valdyti.

NUSTATYTOS REGULIUOJAMOS KAINOS SU KOMPENSACIJOMIS

VERT, atsižvelgdama Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus elektros energijos kainos kompensavimo dydžius 2022 m. II pusmečiui (9 ct/kWh su PVM) ir 2023 m. I pusmečiui (28,5 ct/kWh su PVM) ir minimalias elektros kainos ribas, žemiau kurių kompensavimas netaikomas (atitinkamai 2022 m. II pusm. – 24 ct/kWh su PVM ir 2023 m. I pusm. – 28 ct/kWh su PVM), taip pat įvertinusi papildomų dedamųjų prie persiuntimo paslaugos kainos kompensacijas, patvirtino išdiferencijuotus visuomeninius elektros energijos tarifus 2022 m. II pusmečiui ir 2023 m. I pusm. vidutinės ir žemos įtampos tinklų vartotojams, tokiu būdu užtikrinant kompensacijų visuomeninio tiekimo buitiniams vartotojams pritaikymą. Nepriklausomo tiekimo buitiniams vartotojams kompensacijos taikomos nuo galutinės vartotojo kainos taikant tuos pačius kompensavimo dydžius.

Energetikos įstatyme numatyta, kad VERT prižiūri, kaip tiekėjai laikosi šio straipsnio reikalavimų, ir prižiūri, kad tiekėjai nepiktnaudžiautų elektros energijos buitiniams vartotojams siūloma bei taikoma elektros energijos tiekimo kainodara. Atitinkamai VERT pasitelks nepriklausomus auditorius ir įvertins, ar faktinės elektros energijos įsigijimo sąnaudos nebuvo mažesnės nei skirtos kompensacijos.

SUDARYTOS SĄLYGOS JŪRINIO VĖJO PROJEKTŲ PLĖTRAI

1. Konkursų organizavimo ir leidimų plėtrai ir eksploatacijai išdavimo tvarkos aprašas

Patvirtintas Konkursų organizavimo ir leidimų plėtrai ir eksploatacijai išdavimo tvarkos aprašas, kuris sudarys sąlygas vykdyti jūrinės teritorijos naudojimo atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai konkursus ir konkursų laimėtojams išduoti leidimus plėtrai ir eksploatacijai. Aprašas bus taikomas abiem konkursams, kurie organizuojami 2023 m.

2. Didžiausios galimos sandorio kainos nustatymo metodika

VERT parengė metodiką didžiausiai galimai sandorio kainai apskaičiuoti. Ši metodika numatys didžiausios sandorio kainos dedamąsias ir kainos apskaičiavimo tvarką. Apskaičiuota kaina turėtų atspindėti būtinas sąnaudas, reikalingas elektrinei jūrinėje teritorijoje įrengti ir eksploatuoti bei sudarys sąlygas konkursų dalyviams konkuruoti dėl paramos dydžio numatytu paramos skyrimo laikotarpiu.

IŠMANIOSIOS ELEKTROS ENERGIJOS APSKAITOS DIEGIMO STEBĖSENOS TAISYKLIŲ SUDERINIMAS

VERT suderino AB „Energijos skirstymo operatorius“ pateiktas projekto „Išmaniosios elektros energijos apskaitos diegimas Lietuvoje“ stebėsenos ir kontrolės sistemos taisykles. Vadovaujantis šiomis taisyklėmis yra atliekama išmaniosios elektros energijos apskaitos diegimo stebėseną siekiant užtikrinti sklandų ir efektyvų projekto vykdymą.

PARENGTA KOMPENSACIJŲ, KAI ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMAS NEATNAUJINAMAS LAIKU, APSKAIČIAVIMO TVARKA

VERT parengė metodiką, pagal kurią tinklų operatorius apskaičiuos kompensacijas vartotojams, kuriems elektros energijos persiuntimas atnaujinamas per ilgesnį nei Elektros energetikos įstatyme numatytą 6-72 val. nustatytą laikotarpį.

PARENGTOS TVARKOS NEPRIKLAUSOMŲ ELEKTROS ENERGIJOS TIEKĖJŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRAI

Ūkio subjektų technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarkos apraše VERT numatė nepriklausomo elektros energijos tiekėjo veiklos rizikų valdymo gaires, pagal kurias veiklą vykdančys nepriklausomi elektros energijos tiekėjai turės parengti verslo rizikos valdymo planus ir pateikti juos VERT. Taip pat nepriklausomi elektros energijos tiekėjai įpareigoti skubiai informuoti VERT apie kilusias nenumatytas ar nesuvaldytas rizikas ir nurodyti, kaip bus reaguojama į šias rizikas ir kaip jos bus pašalinamos.

Energetikos, (garantinio) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių, regioninių atliekų tvarkymo centrų ir bendro atliekų deginimo įrenginio ir (ar) atliekų deginimo įrenginio valdytojų informacijos teikimo taisyklės (VERT nustatė informacijos tiekėjų finansinius rodiklius (nuosavą, įstatinio kapitalą, įsipareigojimus ir turtą), ūkio subjekto prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikimo tvarką.

Be kita ko, VERT aktyviai dalyvavo rengiant Elektros energetikos įstatymo pakeitimus, susijusius su nepriklausomų elektros energijos tiekėjų veiklos priežiūra.

PATVIRTINTI PASINAUDOJIMO ELEKTROS ENERGIJOS TINKLAIS TVARKOS APRAŠAI

Atsižvelgiant į 2022 m. įsigaliojusius Elektros energetikos ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymų pakeitimus (Proveržio paketą), AB „Energijos skirstymo operatorius“ ir LITGRID AB parengė Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašų (PETA) pakeitimo projektus, kuriais siekiama nustatyti skaidrią prieigą prie elektros tinklų tvarką, sąlygas hibridinių elektrinių, kaupimo įrenginių plėtrai, o piliečių energetinės bendrijos bei atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos taip pat turėtų aiškią tvarką, kaip jos gali naudotis elektros energijos tinklais. Siekiant, kad PETA maksimaliai atlieptų visuomeninį interesą, VERT iniciatyviai organizavo PETA viešąsias konsultacijas bei aptarimus su rinkos dalyviais, valstybinėmis institucijomis ir kitais suinteresuotais asmenimis.

5.1.1. SKUBIOS INTERVENCIJOS PRIEMONĖS IŠAUGUSIOMS DIDMENINĖS RINKOS KAINOMS ATLIEPTI

PAJAMŲ PERVIRŠIO METODIKA

VERT patvirtino Rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio skaičiavimo metodiką, kuria reglamentuojama rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio skaičiavimo tvarka, prisidedant prie Europos Tarybos Reglamente (ES) dėl skubios intervencijos, nustatytų kainų sumažinimo galutiniams vartotojams tikslų.

Pagrindiniai pajamų perviršio skaičiavimo metodikos principai:

VERT, atlikdama pajamų perviršio skaičiavimą, atsižvelgs į elektros energijos biržoje sudarytus sandorius, galiojančias sudarytas dvišales pirkimo–pardavimo sutartis dėl elektros energijos ir galiojančius sudarytus sandorius dėl elektros energijos išvestinių finansinių priemonių.

- Visiems gamintojams (išskyrus dujines elektrines ir elektrines naudojančias žalias naftos produktus) bus taikoma vienoda 180 Eur/MWh pajamų viršutinė riba.
- Pajamų perviršio skaičiavimas bus grįstas skaičiavimu pagal kiekvieną sudarytą sandorį, t. y. atliekant skaičiavimus nėra skaičiuojamos vidutinės vertės per tam tikrą laikotarpį.
- Jeigu elektros energijos išvestines finansines priemones arba prekybą elektros energijos rinkos segmentuose susijusių su bazinės apkrovos kiekio pirkimo–pardavimo sutarties nuostatų užtikrinimu atlieka ne pats subjektas, o su juo susijusi įmonė, tai pajamų perviršio skaičiavimo tikslais bus laikoma, kad tokius sandorius sudaro pats subjektas ir tokie sandoriai yra vertinami atliekant pajamų perviršio skaičiavimą.

Rinkos dalyviai privalės pajamų perviršį deklaruoti už laikotarpį nuo 2022 m. gruodžio 1 d. iki 2023 m. birželio 30 d.

Vadovaujantis [BALTPPOOL duomenimis](#) šiuo metu yra surinkta apie 19,5 mln. Eur pajamų perviršio.

NUSTATYTOS PIKO VALANDOS

VERT suderino perdavimo sistemos operatoriaus (PSO) nustatytas piko valandas ir šiomis valandomis prognozuojamus bendro suvartojamo elektros energijos kiekius. Piko valandos – atskiros paros valandos, kuriomis, remiantis Operatoriaus prognozėmis, kitos

paros didmeninės elektros energijos kainos turėtų būti didžiausios.

Vadovaujantis ES reglamentu dėl skubios intervencijos, kiekviena valstybė narė nustato piko valandas, kurios iš viso atitinka ne mažiau kaip 10 proc. visų valandų 2022 m. gruodžio 1 d. – 2023 m. kovo 31 d. laikotarpiu ir sumažina savo bendrą nustatytomis piko valandomis suvartojamos elektros energijos kiekį bent 5 proc. per valandą. Operatorius, pasibaigus aukščiau minėto laikotarpio mėnesiui, iki kito mėnesio 15 dienos savo interneto svetainėje paskelbs praėjusį mėnesį faktiškai pasiektą sumažėjusį elektros energijos suvartojimo piko valandomis vidutinį kiekį.

PAKEISTOS PREKYBOS „NORD POOL“ BIRŽOJE TAISYKLĖS

Elektros energijos biržos operatorius „Nord Pool“, atsižvelgdamas į Estijos, Latvijos ir Lietuvos reguliavimų reikalavimą, nusprendė pakeisti rinkos taisykles, kurios sudarytų prielaidas žymiai sumažinti itin aukštų (pvz., 4000 Eur/MWh) elektros energijos kainų biržoje susiformavimo tikimybę. „Nord Pool“ įvedė naujas kainų ribas Baltijos šalių kitos dienos rinkoje, kurios suteikia galimybę surengti antrą aukcioną, jei šios naujos ribos būtų pasiektos. Pagal nuo 2022 m. gruodžio 8 d. įsigaliojusį mechanizmą rinkos kainai biržoje pasiekus 2400 Eur/MWh ribą rinkos dalyviai gali koreguoti savo pateiktus pavedimus biržoje, operatoriui organizuojant vadinamąjį antrąjį aukcioną kitos paros prekybos rinkoje (angl. day-ahead). Jei bet kurią pristatymo valandą būtų pasiektos naujos ribos (mažiausiai –150 Eur/MWh, daugiausiai 2400 Eur/MWh), „Nord Pool“ užsakymų knygos bus vėl atidarytos visose vienos kitos paros (angl. Single Day-Ahead Coupling (SDAC)) susiejimo rinkose, o klientai turės papildomo laiko koreguoti ir pritaikyti savo pasiūlymus antrajame aukcione. Atitinkamai biržos dalyviai gali padidinti savo teikiamų pirkimo ir pardavimo pavedimų lankstumą, sumažinti arba padidinti nurodytą prekiauti kiekį ar kainą, taip didindami tikimybę, kad jų pateikti pavedimai būtų patvirtinti. Lietuvoje, pasiekus didžiausią 4000 Eur/MWh ribą, „Nord Pool“ ne tik atnaujintų užsakymų knygas, bet ir pasikonsultavęs su LITGRID AB, aktyvuotų pikinės galios rezervus.

5.1.2. ŠVARIOS ENERGIJOS PAKETO ĮGYVENDINIMAS

PREKYBOS LANKSTUMO PASLAUGOMIS TVARKOS APRAŠAS

Tikslas – reglamentuoti skirstomųjų tinklų operatoriaus AB „Energijos skirstymo operatorius“ (ESO) įsigyjamų lankstumo paslaugų tvarką.

VERT, įgyvendindama Švarios energijos paketo reikalavimus, patvirtino Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą, kuriuo vadovaudamasis ESO turi teisę įsigyti ir naudoti lankstumo paslaugas nuo 2023 m. sausio 1 d.

Aprašu pirmą kartą reglamentuojama ESO įsigyjamų lankstumo paslaugų tvarka. Elektros energetikos sistemos lankstumo paslaugos suprantamos kaip elektros energijos rinkos dalyvių teikiamos paslaugos, kurias skirstomųjų tinklų operatorius įsigyja, reaguodamas į lankstumo poreikį savo valdomuose elektros tinkluose ir siekdamas užtikrinti nepertraukiamą ir efektyvų elektros energijos skirstymo paslaugų teikimą (pvz., atlikdamas perkrovų valdymą).

Elektros energetikos sistemos lankstumas sudaro galimybę koreguoti elektros energijos gamybos ir vartojimo apimtį reaguojant į numatomus ar nenumatomus išorės veiksnius, tarp jų elektros energijos paklausos ir pasiūlos pokyčius bei kainų pokyčius elektros energijos rinkoje.

PREKYBOS SU DAŽNIO REGULIAVIMU NESUSIJUSIOMIS PAPILDOMOMIS PASLAUGOMIS TVARKOS APRAŠAS

Tikslas – reglamentuoti perdavimo sistemos operatoriaus AB „Litgrid“ (PSO) įsigyjamų su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų tvarką.

2022 m. patvirtintas PSO parengtas Prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašas, nustatantis perdavimo tinklams eksploatuoti būtinų su paslaugų specifikaciją ir reglamentuojantį šių paslaugų įsigijimą ir naudojimą.

Pagal Europos Sąjungos Švarios energijos paketą – su dažnio reguliavimu nesusijusios papildomos paslaugos – operatoriaus įsigyjamos paslaugos, kuriomis jis naudojasi nuostoviosios būsenos įtampai reguliuoti, greitai reaktyviosios srovės tiekimui, vietos tinklo stabilumo inercijai, trumpojo jungimo srovei, paleidimo po totalios elektros energetikos sistemos avarijos galimybei ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo galimybei užtikrinti.

Apraše numatytos naujos paslaugos, kurias operatorius įsigyja nuo 2023 m. sausio 1 d.: izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervo užtikrinimo paslauga; minimalios trumpojo jungimo srovės užtikrinimo papildoma paslauga; sistemos inercijos užtikrinimo papildoma paslauga.

Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga, kurią sudaro elektros energijos gamybos įrenginių prieinamumo paslauga ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervo užtikrinimo paslauga, bus užtikrinamos aukciono būdu. Taip pat numatyta, jog įrenginių prieinamumo paslaugą ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervo užtikrinimo paslaugą teikiančių rinkos dalyvių patikrinimo rezultatai dėl stabilios veikimo reikalavimo galios penkerius metus.

Apraše nustatyti techniniai reikalavimai įtampos valdymo ir įtampos stabilumo užtikrinimo papildomai paslaugai ir techniniai reikalavimai sistemos atstatymo po totaliosios avarijos papildomai paslaugai.

RINKŲ TYRIMO TAISYKLĖS

Tikslas – įgyvendinti Elektros energetikos įstatymo ir lydinčiųjų įstatymų pakeitimo paketą, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos Europos Sąjungos (ES) Švarios energijos paketo nuostatos.

Rinkų tyrimo taisyklės leidžia VERT sklandžiai atlikti rinkų tyrimo procesą, užtikrinti, kad gamtinių dujų ir elektros energetikos sektoriuose būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems asmenims būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi ar kitokiais veiksmais daryti neigiamą įtaką efektyviai konkurencijai.

Vienas iš esminių teisės akto pakeitimų – patikslintas pradinis rinkų ir jų segmentų sąrašas, įtraukiant ir elektros energijos telkimo rinką ir kitas Švarios energijos pakete įtvirtintas veiklas.

PASINAUDOJIMO ELEKTROS TINKLAIS TVARKOS APRAŠAI

VERT atnaujino Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo rengimo sąlygų aprašą. Vadovaudamiesi šiuo aprašu, operatoriai pasinaudojimo tinklais tvarkos aprašuose privalo skaidriai atskleisti elektros energijos įrenginių techninės būklės patikrinimo procedūras bei išdėstyti motyvus, kuriais vadovaudamiesi operatoriai gali atsisakyti prijungti elektros įrenginius prie tinklo. Operatoriams nustačius prijungimo pajėgumų arba eksploatavimo apribojimus, operatoriai pasinaudojimo

elektros tinklais tvarkose nustatytais kriterijais užtikrina, kad apribojimai būtų nustatomi remiantis skaidriomis ir nediskriminuojančiomis procedūromis, taip pat kad būtų užtikrintas tinklų naudotojų naujai prijungiamų įrenginių (elektrinių ir kaupimo įrenginių) ekonominis efektyvumas ir kad nebūtų sukurta nepagrįstų kliūčių patekti į elektros energijos rinką.

ELEKTROS ENERGIJOS ĮRENGINIŲ PRIJUNGIMO PRIE ELEKTROS TINKLŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO METODIKA

VERT atnaujino Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodiką, įtraukiant reikalavimus, susijusius su elektromobilių įkrovimo prieigos, elektros energijos kaupimo įrenginių bei aktyviųjų vartotojų prijungimu prie tinklo.

ELEKTROS ENERGIJOS KAINŲ PALYGINIMO PRIEMONĖ

Tikslas – modernizuoti įrankį, palengvinantį nepriklausomo elektros energijos tiekėjų kainų palyginimą ir tiekėjo pasirinkimą.

VERT 2021 m. rugsėjo mėn. buitiniams vartotojams pristatė naują elektros kainų palyginimo skaičiuoklę – įrankį, kuris palengvina nepriklausomo elektros energijos tiekėjo pasirinkimo procesą bei užtikrina platesnę informaciją vartotojams apie tiekėjų taikomus elektros energijos tarifus.

Siekiant atspindėti valstybės suteikiamas kompensacijas elektros kainos daliai bei kintant nepriklausomų tiekėjų planų pasiūlymams, 2022 metais skaičiuoklė buvo modernizuota siekiant atspindėti, kiek buitinis vartotojas mokėtų už elektros energiją, pritaikius kompensaciją. Skaičiuoklė leidžia palyginti skirtingų nepriklausomų elektros energijos tiekėjų pasiūlymus pagal vartotojams aktualius kriterijus: vartotojo metinį (mėnesinį) elektros energijos suvartojimą, laiko zonų skaičių, atsinaujinančios energijos poreikį, nepriklausomo elektros tiekėjo pavadinimą, plane siūlomos kainos fiksavimo trukmę (1-12 mėn., 13-24 mėn. ar ilgesnių nei 2 metų trukmės kainų pasiūlymus) bei sutarties galiojimo trukmę. Pasirinkus kriterijus, vartotojui yra pateikiami tiekėjų siūlomi planai, rikiuojant juos nuo pigiausio iki brangiausio. Skaičiuoklę galima rasti adresu <https://skaiciuokle.vert.lt/>.

REGIONINIO KOORDINAVIMO CENTRO (RKC) UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMO METODIKOS PATVIRTINTOS ACER

Europos Sąjungos Energetikos reguliavimo institucijų

bendradarbiavimo agentūra (ACER) atliko sprendimo, kuriuo įgyvendinami Švarios energijos paketo reikalavimai ir 2020 m. patvirtinti sistemos eksploatavimo regionai (angl. System operation region (SOR)), pakeitimą.

Šiuo pakeitimu ACER papildė savo sprendimą papildomais teisiniais argumentais bei pagrindimais ir peržiūrėjo SOR apibrėžtį, atsižvelgdama į Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES poveikį. ACER taip pat nusprendė palikti Pietvakarių Europos regioną kaip atskirą SOR, kaip pasiūlė Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo organizacija (toliau – ENTSO-E).

Vadovaujantis šiuo 2020 m. ACER sprendimu, patvirtintas Baltijos sistemos eksploatavimo regionas (angl. Baltic SOR). Pagal šių eksploatavimo regionų apibrėžimą yra įsteigti regioniniai koordinavimo centrai (RKC). 2021 m. buvo pasiektas bendras Baltijos šalių sprendimas, jog Baltijos RKC būstinė bus Taline, centro vadovai bus skiriami rotacijos principu, taip pat Baltijos šalių PSO turės vienodą RKC kiekį bei tokį patį kiekvienos šalies ekspertų – atstovų skaičių. Baltijos šalių RKC veiklą pradėjo 2022 m. liepos 1 dieną.

RKC užduotys yra numatytos Reglamento (ES) 2019/943 nuostatose, kurios įgyvendinamos pagal ENTSO-E parengtas ir ACER patvirtintas metodikas. Per ataskaitinį laikotarpį ACER patvirtinto tris šių RKC užduočių įgyvendinimo metodikas:

- Dėl RKC mokymo ir atestavimo užduoties, kurioje apibrėžiamos RKC mokymo koordinatoriaus funkcijos ir atsakomybės, pagrindiniai aspektai, kurie turi būti įtraukti į RKC mokymų programas, bendrų su kitais RKC mokymų programomis ir apibrėžiami kvalifikacijos reikalavimai RKC darbuotojams.
- Dėl RKC analizių ir ataskaitų rengimo po sutrikimų tinkluose užduoties, kurioje apibrėžiamos išankstinės sąlygos dėl RKC analizių atlikimo, paaiškinamas duomenų rinkimo procesas, nustatomos ekspertų grupės ir RKC tyrimo pogrupio darbo tvarka ir pateiktos gairės RKC dėl pasirengimo teikti analizes ir ataskaitas po sutrikimų tinkluose.
- Dėl RKC teikiamos pagalbos PSO optimizuojant perdavimo sistemos operatorių tarpusavio atsiskaitymus. ACER, glaudžiai bendradarbiaudama su visomis Europos nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, ENTSO-E ir PSO, priėmė sprendimą dėl metodikos, pagal kurią optimizuojami PSO tarpusavio atsiskaitymai, susiję su elektros energijos persikirstymu ir kompensacine prekyba.

PSO tarpusavio atsiskaitymai yra svarbus tarpvalstybinės prekybos elementas. Šiuo ACER sprendimu siekiama užtikrinti, kad PSO tarpusavio atsiskaitymai būtų taikomi veiksmingai ir optimaliai. Šis sprendimas yra svarbus visiems Europos PSO, kadangi PSO tarpusavio atsiskaitymų optimizavimas padeda sumažinti išlaidas ir padidina atsiskaitymo procedūros aiškumą visų elektros energijos rinkos dalyvių naudai.

5.1.3. ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS REGULIAVIMO POKYČIAI

1 lentelė. Reguliavimo pokyčiai 2022 m.

REZULTATAS

Tolygesnis elektros energijos persiuntimo paslaugos sąnaudų paskirstymas vidutinės ir žemos įtampos vartotojams.

REZULTATAS

Aiškesnė pasinaudojimo elektros tinklais kainos skaičiavimo tvarka buitiniams gaminantiems vartotojams.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Pagerintos sąlygos komerciniams vartotojams dėl atsiskaitymo už elektros energijos vidutinės įtampos (VĮ) tinklais persiuntimo paslaugą.
2. Persiuntimo paslaugos kainose atspindimos pagrįstos kiekvienos įtampos vartotojų sąlygojamos sąnaudos.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Pasinaudojimo elektros tinklais kaina prilyginta buitinių gaminančių vartotojų pasirinktam persiuntimo paslaugos tarifui.
2. Tikslėnis operatorių patiriamos naudos apskaičiavimas.
3. Aiškesnis VERT nustatytos pasinaudojimo elektros tinklais kainos taikymas.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT suformavo tarpinstitucinę darbo grupę, skirtą pateikti siūlymus dėl persiuntimo paslaugų kainų diferencijavimo metodikos tobulinimo. VERT suderino pagal darbo grupės veiklos rezultatus pakeistą AB „Energijos skirstymo operatorius“ elektros energijos persiuntimo paslaugos kainų diferencijavimo metodiką, kurioje numatyta žemos įtampos (ŽĮ) komercinių vartotojų dėl leistinos naudoti galios išnaudojimo žemesnio efektyvumo sumokamas perteklines pajamas proporcingai perskirstyti visiems vartotojams, todėl sumažėjo VĮ vartotojams sąnaudų paskirstymo koeficientas, t. y. tolygiau paskirstytos persiuntimo paslaugos sąnaudos tarp VĮ ir ŽĮ vartotojų.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

Įgyvendinant Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatas, pakeista Elektros energiją gaminančių vartotojų naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainos metodika, joje pakeičiant naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainų nustatymo variantus – neliko dvinarės (1/2 pagal galią ir 1/2 pagal kiekį) kainos skaičiavimo būdo, tačiau įtvirtintas naujas – pasinaudojimo elektros tinklais kainos, prilygintos buitinių gaminančių vartotojų pasirinktam persiuntimo paslaugos tarifui.

Taip pat įtvirtinta, kad operatorių gaunamai naudai apskaičiuoti būtų naudojama kaupimo laikotarpiui operatoriaus apskaičiuota neatgautos elektros energijos kaina ir kaupimo laikotarpio pabaigoje galiojančios perdavimo paslaugų ir skirstymo vidutinės įtampos tinkluose paslaugos kainos.

Taip pat įtvirtinta nuostata, kad gaminantys vartotojai, kuriems pagal Elektros energetikos įstatymo nuostatas taikomos tokios pačios elektros energijos kainos ir tarifai, kaip buitiniams vartotojams, atsiskaito už Paslaugą pagal pasirinktą VERT nustatytą Paslaugos kainą.

REZULTATAS

Sukurta kompensavimo už persiuntimo nutraukimą tvarka.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Saugesnis ir patikimesnis energijos persiuntimas.
2. Aukštesnis vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos lygis.
3. Vartotojų patirto nepatogumo dėl persiuntimo nutraukimo atlyginimas.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT parengė ir patvirtino kompensacijų už persiuntimo nutraukimus tvarką, kuri integruota į Elektros energijos persiuntimo patikimumo ir paslaugų kokybės reikalavimų aprašą. Tvarkoje kompensacija susideda iš pastoviosios ir kintamos dalies. Pastovioji dalis priskaičiuojama vieną kartą, kai yra viršijamas teisės aktuose nustatyta didžiausia leistina nutraukimo trukmė (6-72 val.). Kintama kompensacijos dalis sudaro 0,7% arba 1% konkretaus vartotojo per kalendorinius metus sumokėtų persiuntimo paslaugos mokesčių sumos eurai kas valandą, viršijančią teisės aktuose nustatytą didžiausią leistiną nutraukimo trukmę. Maksimali vartotojui per metus priskaičiuota kompensacijos suma yra apibrėžta Elektros energetikos įstatyme – kompensacija negali viršyti 50% konkretaus vartotojo per kalendorinius metus sumokėtų persiuntimo paslaugos mokesčių sumos eurai.

REZULTATAS

Sustiprintas elektros energetikos sistemos atsparumas.

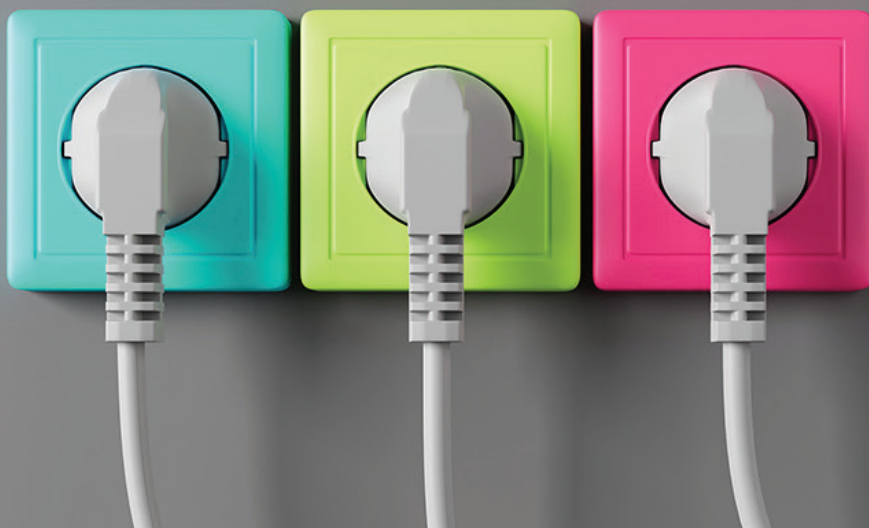
PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Saugesnis ir patikimesnis elektros energetikos sistemos darbas.
2. Lankstesnė paslaugų kainodara įvertinant papildomas kuro įsigijimo ir laikymo sąnaudas.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

Atsižvelgiant į pasikeitusias ekonomines aplinkybes, atlikti Elektros energijos kainos, rezervinės galios ir izoliuoto elektros energijos sistemos darbo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos pakeitimai, numatantys galimybę atlikti neeilinį izoliuoto darbo paslaugų kainos perskaičiavimą, įvertinant sąnaudas dėl poreikio įsigyti ir saugoti papildomą gamtinių dujų atsargų kiekį, siekiant užtikrinti energetikos sistemos saugumą ir patikimumą ir išvengti staigių kainų pokyčių sekančiais metais.

VERT pakeitė Elektros energijos perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo ir visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodiką, joje numatydama nuostatas dėl Vyriausybės kompensacijų įvertinimo nustatant papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos ir tvirtinant galutinius elektros energijos tarifus būtiniam vartotojams. Apibrėžta, kad su kompensacijų išmokėjimu ir administravimu susijusios sąnaudos laikytinos pagrįstomis ir vertintinos nustatant skirstymo paslaugų kainų viršutinės ribas.

REZULTATAS

Aiškesnė visuomeninio tiekimo paslaugos kainodara.

REZULTATAS

Nuoseklesnė mažmeninės elektros tiekimo rinkos veikimo stebėseną.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Nuoseklesnė kainodara, integruojanti Vyriausybės patvirtintas kompensacijas.
2. Pagrįstų sąnaudų, susijusių su kompensacijų administravimu ir išmokėjimu, atspindėjimas galutinėse kainose.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT pakeitė Elektros energijos perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo ir visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodiką, joje numatydama nuostatas dėl Vyriausybės kompensacijų įvertinimo nustatant papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos ir tvirtinant galutinius elektros energijos tarifus būtiniais vartotojams. Apibrėžta, kad su kompensacijų išmokėjimu ir administravimu susijusios sąnaudos laikytinos pagrįstomis ir vertintinos nustatant skirstymo paslaugų kainų viršutinės ribas.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Efektyvesnis mažmeninės tiekimo rinkos veikimo aktyvumo vertinimas ir tikslingesnis priemonių pritaikymas.
2. Tikslusis įėjimo į rinką barjerų identifikavimas.
3. Elektros energijos rinkos dizaino platesnis supratimas.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT pakeitė Energetikos, (garantinio) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių, regioninių atliekų tvarkymo centrų ir bendro atliekų deginimo įrenginio ir (ar) atliekų deginimo įrenginio valdytojų informacijos teikimo taisykles, jose numatydama reikalavimus tiekėjams teikti informaciją apie fiksuotą ir kintamą elektros energijos kainų sutartį, tiekėjų keitimą, taip pat tinklų operatoriams numatydama reikalavimą teikti informaciją apie įdiegtus išmaniosios apskaitos prietaisus, prijungtus kaupimo įrenginius ir elektros gamybos iš atsinaujinančių išteklių įrenginių skaičių, taip pat aktyviuosius vartotojus ir piliečių energetikos bendrijas.

REZULTATAS

Finansinio pajėgumo vertinimo atlikimas tarptautinių finansinių sankcijų atveju.

REZULTATAS

Reguliareesnė ir nuoseklesnė nepriklausomų elektros energijos tiekėjų veiklos priežiūra.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Kryptingesnis ūkio subjektų finansinio pajėgumo vertinimas.
2. Patikimesnis paslaugų vartotojams užtikrinimas, numačius papildomus finansinius kriterijus veiklą vykdančioms ūkio subjektams.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Efektyvesnis tiekimo veiklos rizikų vertinimas.
2. Didesnis tiekimo patikimumas ir saugumas buitiniams ir nebutiniams vartotojams.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT patikslinimo Ūkio subjektų finansinio, vadybinio ir technologinio pajėgumo vertinimo tvarkos aprašą, jame kaip vieną iš sąlygų numatydama, jog VERT finansinį pajėgumą pradeda vertinti gavusi informaciją, kad ūkio subjektui yra pritaikytos finansinės sankcijos. Šios informacijos pagrindu, VERT vertina, kad ūkio subjekto finansinis pajėgumas yra nepakankamas, jeigu ūkio subjektas neįrodo, jog esant pritaikytoms finansinėms sankcijoms ūkio subjektas gali tęsti veiklą. Ūkio subjektams numatyta prievolė teikti informaciją apie įšaldytas lėšas ir mokėjimams taikomas ribojamąsias priemones.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT Ūkio subjektų technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarkos apraše numatė nepriklausomo elektros energijos tiekėjo veiklos rizikų valdymo gaires, pagal kurias veiklą vykdančios nepriklausomos elektros energijos tiekėjai turės parengti verslo rizikos valdymo planus ir pateikti juos VERT. Taip pat pakeisdamas Energetikos, (garantinio) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių, regioninių atliekų tvarkymo centrų ir bendro atliekų deginimo įrenginio ir (ar) atliekų deginimo įrenginio valdytojų informacijos teikimo taisykles, VERT apibrėžė informacijos apie tiekėjų finansinius rodiklius (nuosavą, įstatinį kapitalą, įsipareigojimus ir turtą), ūkio subjekto prievolių įvykdymo užtikrinimą pateikimo tvarką.

REZULTATAS

Atvertos naujos galimybės naudoti elektros energijos tinklus.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Efektyvus tinklų panaudojimas vystant hibridines elektrines bei kaupimo įrenginius.
2. Galimybė vystyti atsinaujinančius išteklius naudojančias elektrines viršijus Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme numatytas įrengtosios galios kvotas.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT patvirtino Pasinaudojimo elektros skirstomaisiais tinklais tvarkos aprašą ir Pasinaudojimo elektros perdavimo tinklais tvarkos aprašą. Aprašuose numatytos galimybės vystyti hibridines elektrines, kaupimo įrenginius, numatyta, kad vystytojai gali plėtoti gamybos pajėgumus viršijant įstatyme numatytą įrengtosios galios kvotą, jeigu jie sutinka su generavimo ribojimais, būtinais užtikrinti tinklo patikimą veikimą, išlaikyti sistemos balanso galimybes. Taip pat reglamentuota baudų už leistinosios generuoti galios viršijimą tvarka siekiant išlaikyti elektros energijos tinklų patikimą veikimą.

5.1.4. SUDERINTOS INVESTICIJOS ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE

Bendra **VERT** suderintų 2022 m. ir 2023 m. I ketv. elektros energetikos įmonių investicijų vertė (be 10-mečio elektros tinklų plėtros planų) buvo apie
321,3 mln. Eur.

Elektros energijos perdavime investicijos buvo apie
24,3 mln. Eur,
elektros energijos skirstyme –
194,5 mln. Eur,
elektros energijos gamyboje –
1,8 mln. Eur,
reguliuojamoje elektros energijos kaupimo veikloje –
100,7 mln. Eur.

2 lentelė. Elektros energetikos įmonių 2022 m. ir 2023 m. I ketv. suderinta investicijų vertė (mln. Eur)

NR.	INVESTICIJŲ PROJEKTŲ TIPAS	PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIUS (AB „LITGRID“)	STO SU DAUGIAU KAIP 100 TŪKST. VARTOTOJŲ (AB „ENERGIJOS SKIRSTYMO OPERATORIUS“)	KAUPIMO SISTEMOS OPERATORIUS (UAB „ENERGY CELLS“)	GAMYBOS ĮMONIŲ INVESTICIJOS (AB „IGNITIS GAMYBA“)
1.	2021 m. investicijų sąrašui derinami investicijų projektai, mln. Eur	Suderinta 2021 metais	106,41	-	Suderinta 2021 metais
2.	2022 m. investicijų sąrašui derinami investicijų projektai, mln. Eur	Derinama	78,41	-	1,8
3.	Individualiai derinami investicijų projektai, mln. Eur	24,3	9,64	100,7	-

Šaltinis – VERT

Bendrai derinamų investicijų sąrašų investicijos yra skirtos esamo elektros tinklo atnaujinimui ir modernizavimui, ryšių, valdymo sistemų, fizinei ir duomenų apsaugai, nematerialiam turtui (informacinėms sistemoms) ir padės užtikrinti tinklo vientisumą bei išmanumą.

Svarbus, elektros energetikos veikimo stabilumą užtikrinantis paskirtojo kaupimo operatoriaus UAB „Energy Cells“ elektros energijos kaupimo įrenginių (200 MW) įrengimo investicijų projektas. 200 MW elektros energijos kaupimo sistemų įrengimas yra vienintelė reali

priemonė, siekiant užtikrinti stabilų ir vartotojų interesus atitinkantį Lietuvos elektros energetikos sistemos (toliau – EES) darbą, garantuojant energijos tiekimo sistemos patikimumą. Ši kaupimo įrenginių sistema privalo užtikrinti Lietuvos EES saugumą ir galimybę Lietuvos Respublikos EES dirbti izoliuotu režimu. Momentinį izoliuoto darbo elektros energijos rezervą Lietuvai iki sinchronizacijos užtikrinsianti elektros energijos kaupimo įrenginių sistema po sinchronizacijos bus panaudojama iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaminamos energijos integracijai.

ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS ĮGYVENDINTOS INVESTICIJOS

Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir gamybos įmonės
2022 m. faktiškai įgyvendino
investicijų už

277 mln. 320 tūkst. Eur.

3 lentelė. Elektros energetikos įmonių 2022 m. įgyvendintų investicijų vertė (mln. Eur)

NR.	INVESTICIJŲ TIPAS	PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIUS (AB „LITGRID“)	STO SU DAU- GIAU KAIP 100 TŪKST. VAR- TOTOJŲ (AB „ENERGIJOS SKIRSTYMO OPERATORIUS“)	STO SU MAŽIAU KAIP 100 TŪKST. VARTOTOJŲ (MAŽIEJI STO)	GAMYBOS ĮMONIŲ INVESTICIJOS (UAB „IGNITIS GAMYBA“)
1.	Faktiškai atliktų investicijų (įvesto į eksploataciją turto) vertės mln. Eur, iš šio skaičiaus:	34,15	240,10	0,83	2,23
1.1.	Tinklų atnaujinimas ir rekonstravimas, mln. Eur	32,00	113,16	0,83	-
1.2.	Vartotojų, gamintojų prijungimas, mln. Eur	0,10	95,53	0,00	-
1.3.	Kita (IT, kita įranga ir nematerialus turtas), mln. Eur	2,05	31,41	0,00	-

Šaltinis – VERT

2022 m. perdavimo tinklų operatoriaus vykdomi ir 2023 m. tęsiami 14 sinchronizacijos projektai, kurie kartu su Latvijos ir Estijos perdavimo sistemos operatoriais buvo tiesiogiai derinti su ACER. Perdavimo tinklų operatoriaus yra vykdomi tokie projektai kaip 330 kV skirstyklos „Darbėnai“ ir „Harmony link“ jungties statybos, 330 kV

linijos Vilnius-Neris ir 330 kV skirstyklos „Mūša“ statybos, 330 kV linijos Darbėnai-Bitėnai statyba, 330 kV linijos Kruonio HAE-Bitėnai statyba ir kiti projektai. Visų vykdomų projektų užbaigimas yra planuojamas 2023-2025 m.

5.1.5. REGULIUOJAMOS KAINOS IR TARIFAI ELEKTROS ENERGIJOS VARTOTOJAMS

Elektros energetikos sektoriuje VERT taiko kainų reguliavimą

12

ūkio subjektų atžvilgiu.

INFRASTRUKTŪROS ĮMONIŲ PASLAUGŲ KAINŲ VIRŠUTINĖS RIBOS

2023 metams VERT koregavo kainų viršutinės ribas 6 infrastruktūrinėms įmonėms (AB „Energijos skirstymo operatorius“, AB „Litgrid“, AB „Achema“, AB „Lifosa“, UAB „Dainavos elektra“, AB „Akmenės cementas“), bei 1 tiekimo įmonei (UAB „Ignitis“). Taip pat nustatė antrinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainą AB „Ignitis gamyba“ ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugų kainas šias paslaugas teikiantiems subjektams (AB „Achema“, AB „Ignitis gamyba“, AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė) bei izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervo paslaugos kainą UAB „Energy Cells“.

Nustatant perdavimo paslaugos kainas perdavimo tinklų operatoriui ir skirstymo paslaugų kainas skirstomųjų tinklų operatoriui, aptarnaujančiam daugiau kaip 100 tūkst. vartotojų, taikomas LRAIC modelis. Remiantis šiuo modeliui perdavimo sistemos operatoriui ir didžiausiam skirstomųjų tinklų operatoriui nustatoma leistinų pajamų dalis, t. y. jo rezultatai lemia į minėtų bendrovių kainų viršutinės ribas įskaičiuotą nusidėvėjimo sąnaudų ir investicijų grąžos apimtį 2022-2026 m. reguliavimo laikotarpiu. Kitiems skirstomųjų tinklų operatoriams LRAIC modelis netaikomas.

4 lentelė. Elektros infrastruktūros įmonių 2023 m. kainų viršutinės ribos (KVR)

ŪKIO SUBJEKTAS		REGULIAVIMO LAIKOTARPIS, METAI	2022 M. I PUSM. KVR	2022 M. II PUSM. KVR	2023 M. KVR	SKIRTUMAS, PROC.
Perdavimas (AB „Litgrid“)		2022-2026	0,684	0,684	0,654	-4,3
Papildoma dedamoji prie elektros energijos perdavimo paslaugos kainos (AB „Litgrid“)		-	0,589	1,723	0,239	-86,1
ESO	VĮ	2022-2026	0,892	0,892	1,609	80,4
	ŽĮ		1,959	1,959	2,905	48,3
AB „Achema“		2020-2024	0,57	0,57	1,33	133,3
AB „Akmenės cementas“	VĮ	2020-2024	0,905	0,905	2,214	144,6
	ŽĮ		1,513	1,513	2,668	76,3
AB „Lifosa“	VĮ	2020-2024	2,34	2,34	4,85	107,3
	ŽĮ		3,482	3,482	5,95	70,9
UAB „Dainavos elektra“	VĮ	2020-2024	1,164	1,164	1,866	60,3
	ŽĮ		2,275	2,275	2,786	22,5

Šaltinis – VERT

VERT, įvertinusi perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudas ir neatitiktis už ankstesnius laikotarpius, 2023 metams nustatė 4,3 proc. mažesnę perdavimo paslaugos kainos viršutinę ribą. Mažėjimą sąlygojo pritarimas panaudoti perkrovų valdymo pajamas, perdavimo tarifo augimo amortizavimui.

VERT, įvertinusi daugiau nei 100 tūkst. vartotojų savo aptarnaujamoje teritorijoje turinčio skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudas ir neatitiktis už ankstesnius laikotarpius, 2023 metams nustatė 80,4 proc. didesnę elektros skirstymo paslaugos VĮ tinklais kainos viršutinę ribą ir 48,3 proc. didesnę elektros skirstymo paslaugos ŽĮ tinklais kainos viršutinę ribą. Didėjimą sąlygojo išaugusios elektros energijos įsigijimo sąnaudos technologinėms reikmėms ir didesnė veiklos sąnaudų apimtis. Papildoma dedamoji prie elektros energijos perdavimo paslaugos kainos (AB „Litgrid“) 2023 m., palyginus su 2022 m. II pusm., sumažėjo 86,1 procento. Kaina mažėja dėl skirtumo tarp ankstesniais metais faktiškai patirtų sąnaudų ir VERT nustatytų prognozuojamų sąnaudų, taip pat dėl perdavimo sistemos operatoriaus prognozuojamo didesnio elektros energijos kiekio. Ši paslaugų kaina nustatyta atsižvelgiant į rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinės ribas, izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo poreikį bei PSO 2023 m. prognozuojamą paslaugų kiekį.

REZERVINĖS GALIOS PASLAUGŲ KAINOS

AB „Litgrid“ pateikė planuojamą vidutinį 369 MW/h antrinio avarinio galios rezervu užtikrinimo paslaugos poreikį ir taip pat informavo, kad izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugai bus reikalingi visų gamintojų, galinčių teikti izoliuoto darbo paslaugas, pajėgumai. Atsižvelgdama į tai, VERT nustatė AB „Ignitis gamyba“ padalinio Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės antrinio

avarinio aktyviosios galios rezervu užtikrinimo (dažnio atkūrimo rezervu) paslaugos kainų viršutinės ribas ir AB „Ignitis gamyba“ avarijų, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo paslaugos pajamų viršutinę ribą 2023 metams, kurią 2023 m. bendrovė teiks su Kauno Algirdo Brazausko hidroelektrine ir Kruonio hidroakumuliacine elektrine. Taip pat VERT nustatė izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos kainų viršutinės ribas šių ūkio subjektų įrenginiams: AB „Ignitis gamyba“, AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“, UAB Kauno termofikacijos elektrinei ir AB „Achema“. Siekiant sudaryti vienodas konkurencines sąlygas, minėtų paslaugų kainų viršutinės ribos yra konfidencialios ir viešai neskelbiamos. VERT 2023 metams pirmą kartą nustatė paskirtojo kaupimo operatoriaus UAB „Energy cells“ izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervu paslaugos kainos viršutinę ribą 2023 metams – 4,78 Eur/MW/h (be PVM).

VISUOMENINĖS ELEKTROS ENERGIJOS KAINOS VIRŠUTINĖ RIBA

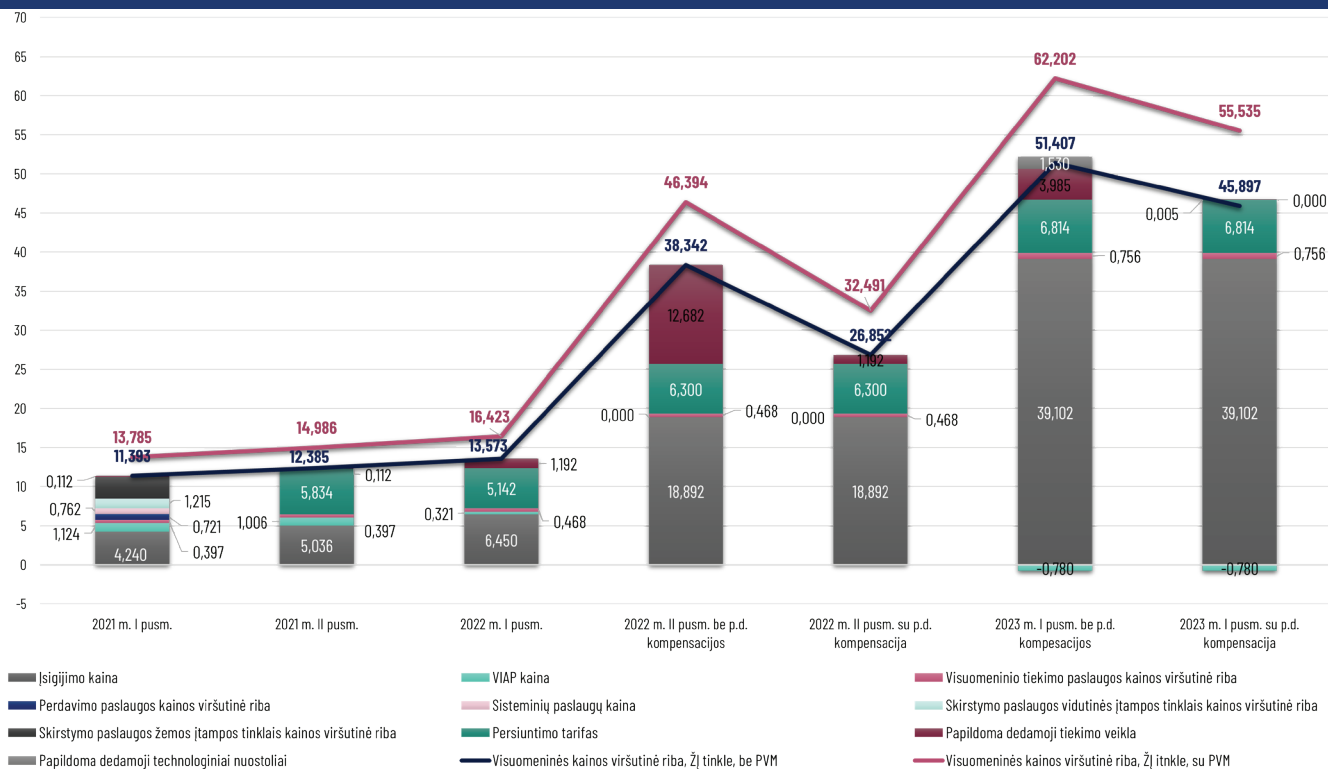
VERT nustatė visuomeninės elektros energijos kainos viršutinę ribą 2022 m. II pusmečiui ir 2023 m. I pusmečiui. Kainos viršutinė riba vartotojams prijungtiems prie vidutinės įtampos tinklų, neįvertinus tiekimo kainos ir papildomų persiuntimo kainos dedamųjų kompensacijos, didėjo 32,0 proc. (lyginant 2023 m. I pusm. su 2022 m. II pusm.), vartotojams, prijungtiems prie žemos įtampos tinklo atitinkamai 34,1 proc. Šiose kainose VERT reguliuojamos kainos dalis vidutinės įtampos tinklų vartotojams, neįvertinus papildomų kainos dedamųjų kompensacijos, mažėjo 56,1 proc., žemos įtampos vartotojams mažėjo 44,6 proc., tačiau bendrą kainos didėjimą lėmė daugiau nei dvigubai išaugusi elektros įsigijimo kaina. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. II pusm. ir 2023 m. I pusm. patvirtino elektros energijos kainos kompensavimo dydžius ir kainų ribas, žemiau kurių kompensavimas netaikomas.

5 lentelė. Vyriausybės nutarimuose buvo numatyti šie kompensavimo būtiniais vartotojams dydžiai.

KOMPENSAVIMO RŪŠIS	2022 M. II PUSM.	2023 M. I PUSM.
Elektros energijos tiekimo kainos kompensacija ct/kWh su PVM	9	28,5
Kainos riba, žemiau kurios elektros energijos tiekimo dalies kompensavimas netaikomas ct/kWh su PVM	24	28
Papildomos dedamosios kompensacija, skirta 2022 m. skirtumams tarp elektros įsigijimo kainų visuomeniniame tiekime kompensuoti ct/kWh su PVM	-	4,81
Papildomos dedamosios kompensacija, skirta elektros energijos įsigijimo technologinėms reikmėms būtiniais vartotojams sąnaudoms kompensuoti ct/kWh su PVM	-	VĮ tinkle - 1,38 ŽĮ tinkle - 1,85

Šaltinis – VERT

10 pav. Visuomeninė elektros energijos kaina ir jos dedamosios ŽŲ tinkle be ir su papildomos dedamosios kompensacijomis

Šaltinis – VERT

Visuomeninis elektros energijos Standartinio vienos laiko zonos plano tarifas buitiniams vartotojams, gaunantiems elektros energiją iš žemos įtampos elektros tinklų, su tiekimo kainos kompensacija 2022 m. II pusm. buvo

24 ct/kWh su PVM,

o 2023 m. I pusm. šis tarifas yra

28 ct/kWh su PVM.

Nuo kovo 1 d. dėl mažėjančių rinkos kainų perskaičiavus galutinius tarifus, Standartinio vienos laiko zonos tarifas sudaro

28 ct/kWh su PVM

be tiekimo kainos dalies kompensacijos.

PRIJUNGIMO PRIE ELEKTROS TINKLŲ ĮKAINIAI

VERT, įvertinusi AB „Energijos skirstymo operatorius“ patirtas faktines sąnaudas prijungiant vartotojus prie elektros tinklų, nustatė vartotojų prijungimo prie elektros tinklų įkainius 2023 metams. Poveikį įkainių didėjimui turėjo kapitalizuotų darbo užmokesčio sąnaudų

įvertinimas įkainiuose, rangovų medžiagų kainų augimas, o mažinantį poveikį turėjo kai kurių rangos darbų sutarčių įkainių mažėjimas, sumažėjusios vidutinės projektavimo kainos.

6 lentelė. 2022–2023 m. prijungimo įkainių palyginimas

VARTOTOJŲ GRUPĖ	ĮKAINIS UŽ 1 kW ELEKTROS ĮRENGINIŲ LEISTINOS NAUDOTI GALIOS ĮRENGIMĄ AR PADIDINIMĄ (EUR)			ĮKAINIS UŽ 1 M ELEKTROS TINKLO NUTIESIMĄ (EUR)			PROJEKTAVIMO PARENGIMO KAINA			MAKSIMALI PROJEKTAVIMO KAINA		
	2022 M.	2023 M.	POKYTIS SU NUSTATYTU, PROC.	2022 M.	2023 M.	POKYTIS SU NUSTATYTU, PROC.	2022 M.	2023 M.	POKYTIS SU NUSTATYTU, PROC.	2022 M.	2023 M.	POKYTIS SU NUSTATYTU, PROC.
I	28,82	40,48	+40,47	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	83,06	161,69	+94,66	34,98	45,29	+29,46	572,83	743,89	+29,86	572,83	743,89	+29,86
III	40,68	83,49	+105,24	42,66	46,18	+8,26	654,79	862,1	+31,66	654,79	862,1	+31,66
Vartotojai, kurių naujai prijungiama ar didinama leistinoji naudoti galia didesnė nei 500 kW	Moka pagal faktinę darbų kainą									881,59	22 285,10	+159,2
Vartotojai, kurių naujai prijungiama ar didinama leistinoji naudoti galia ne mažesnė nei 1 MW	Moka pagal faktinę darbų kainą									1 981,01	2 992,33	+51,05

Šaltinis – VERT

NAUDOJIMOSI JUNGIAMOSIOMIS LINIJOMIS (NJL) TARIFAS

VERT pagal 2014 m. kovo mėn. įsigaliojusius Elektros energijos įstatymo pakeitimus nustato naudojimosi jungiamosiomis linijomis tarifą, kuris taikomas elektros energijos eksportui į trečiąsias šalis. VERT 2022 m. patvirtino naudojimosi jungiamosiomis linijomis (toliau – NJL) kainą,

taikomą 2023 m., kuri siekia 6,54 Eur/MWh, t. y. 4,4 proc. mažesnė nei 2022 m. (6,84 Eur/MWh).

VERT, nustatydamą kainų viršutinę ribą, priėmė sprendimus, kuriais buvo sutaupyta vartotojų lėšų.

7 lentelė. Sutaupymai dėl VERT priimtų kainodaros sprendimų

REGULIUOJAMA ĮMONĖ	BENDROVĖS SIŪLYMAS PAJAMŲ LYGIUI, EUR	VERT NUSTATYTAS PAJAMŲ LYGIS, EUR	SUTAUPYMAI, EUR
AB „Litgrid“	73 469 008	71 006 335	2 462 673
AB „Energijos skirstymo operatorius“	522 137 931	395 473 436	126 664 495
AB „Akmenės cementas“	325 241	263 634	61 607
AB „Lifosa“	31 773	30 320	1 453
UAB „Dainavos elektra“	1 059 553	1 002 546	57 007
UAB „Ignitis“ (visuomeninio tiekimo paslaugos kainos viršutinė riba)	5 200 309	3 437 671	1 762 638
UAB „Ignitis“ (persiuntimo paslaugos buitiniams vartotojams papildoma dedamoji, skirta skirtumui tarp visuomeninio tiekėjo faktinių ir prognozuotų pagrįstų sąnaudų kompensuoti)	64 010 201	61 777 652	2 232 550
Iš viso, Eur			133 242 423

Šaltinis – VERT

5.1.6. ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOS PATIKIMUMO IR PASLAUGŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

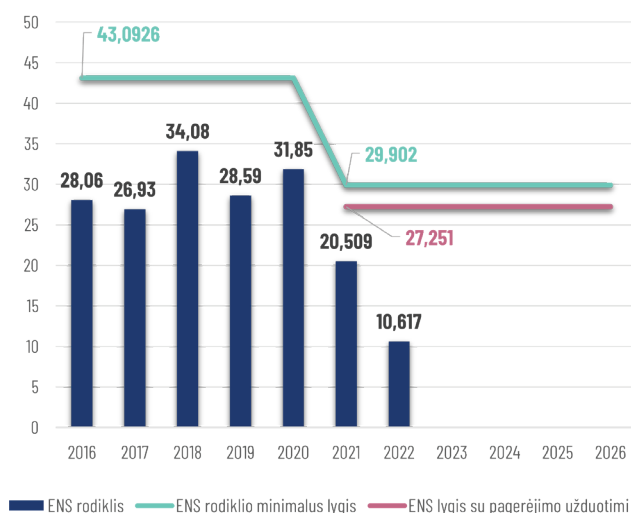
VERT perdavimo sistemos operatoriui AB „Litgrid“ naujam 2022–2026 m. reguliavimo periodui nustatė minimalius persiuntimo patikimumo rodiklius – vartotojams elektros energijos vidutinę nutraukimo trukmę (angl. average interruption time, toliau – AIT) 0,934 min. (su 10 proc. pagerėjimo užduotimi) ir nepersiusios elektros energijos kiekį (angl. energy not supplied, toliau – ENS) 27,251 MWh (su 8,9 proc. pagerėjimo užduotimi). Skirstomųjų tinklų operatoriui AB „Energijos skirstymo operatorius“ naujam 2022–2026 m. reguliavimo periodui nustatė šiuos minimalius persiuntimo patikimumo rodi-

klus – vartotojams elektros energijos vidutinę nutraukimo trukmę (angl. system average interruption duration index, toliau – SAIDI) 94,058 min. (su 15 proc. pagerėjimo užduotimi), vartotojui tenkantį vidutinį nutraukimų skaičių (angl. system average interruption frequency index, toliau – SAIFI) 1,062 karto (su 10 proc. pagerėjimo užduotimi). Minėti rodikliai turėtų skatinti operatorius užtikrinti teikiamų persiuntimo atkūrimo paslaugų kokybę bei investicijų prioretizavimą probleminiuose tinklo ruožuose.

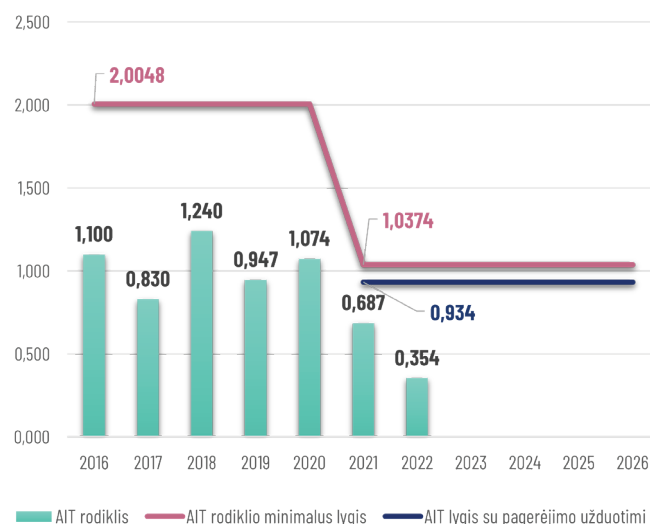
Elektros energijos persiuntimo patikimumas perdavimo tinklais yra vertinamas dviem rodikliais:

- Perdavimo tinklu neperduotos elektros energijos kiekiu (angl. energy not supplied) (toliau – ENS);
- Vidutine elektros energijos perdavimo nutraukimo trukme (angl. average interruption time) (toliau – AIT).

11 pav. ENS ir šio rodiklio minimalus lygis, MWh

12 pav. AIT ir šio rodiklio minimalus lygis

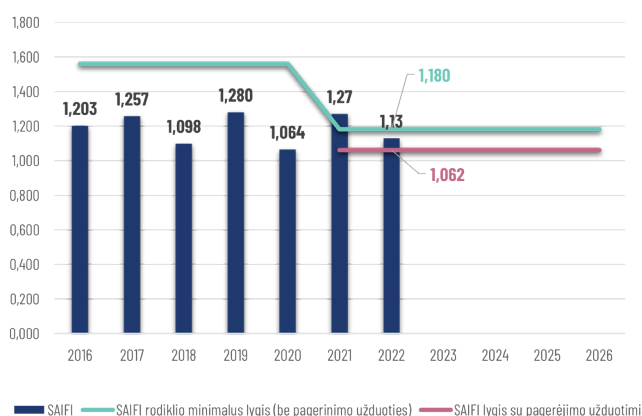
Šaltinis – VERT

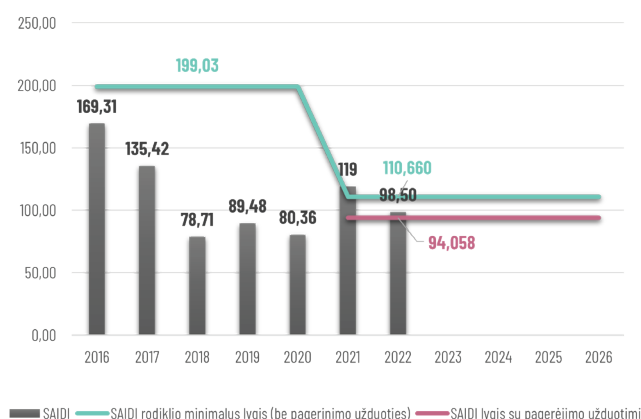
Elektros energijos persiuntimo patikimumas skirstomaisiais tinklais yra vertinamas dviem rodikliais:

- Sistemos ilgų elektros energijos skirstymo nutraukimų vidutinės trukmės rodikliu (angl. system average interruption duration index)(toliau – SAIDI);
- Sistemos ilgų elektros energijos skirstymo nutraukimų vidutinio dažnumo rodikliu (angl. system average interruption frequency index)(toliau – SAIFI).

13 pav. SAIDI ir šio rodiklio minimalus lygis, min. vartotojui

14 pav. SAIFI ir šio rodiklio minimalus lygis, kartai vartotojui

Šaltinis – VERT

Vertinant 2022 m. duomenis, nustatyta, kad AB „Energinės skirstymo operatorius“ 5 proc. buvo viršytas SAIDI rodiklis ir 6 proc. viršytas SAIFI rodiklis, nes 2022 m. I ir IV ketv. minėtiems rodikliams neigiamos įtakos turėjo pavojingų vėjų (stichinių reiškinių ribos nebuvo pasiektos) sukelti elektros energijos skirstymo nutraukimai.

Jų įtaka SAIDI rodikliui siekė – 21,25 min., SAIFI – 0,114 karto.

AB „Litgrid“ atveju, pagal 2022 m. duomenis, nustatyti minimalius persiuntimo patikimumo rodikliai AIT ir ENS nebuvo viršyti.

5.1.7. TINKLŲ KODEKSŲ IR GAIRIŲ ĮGYVENDINIMAS

VERT yra ACER Reguliuotojų valdybos (angl. Board of Regulators – BoR) narė, kurioje kartu su kitais reguliuotojas tvirtina bendrus su Europos Sąjungos energetikos rinka susijusius dokumentus. Dalyvaudama šioje veikloje VERT 2022 m. prisidėjo ir prie kitų svarbių sprendimų, susijusių su Švarios energijos paketu ir Europos Sąjungos reglamentais (tinklų kodeksais ir gairėmis).

Šia tematika ACER 2022 m. ES lygiu priėmė 17 teisės aktų, prie dalies iš jų prisidėjo ir VERT. Atitinkamai dar 4 teisės aktų, gautų 2022 m., priėmimas tęsėsi ir 2023 m. pradžioje. Šiame skyriuje pateikiame pagrindinius Lietuvai aktualiausius sprendimus.

RINKŲ SUSIEJIMAS (PREKYBA)

Svarbu paminėti keturis patvirtintus dokumentus, susijusius su tarpzoninių pajėgumų paskirstymu prekybai didmeninėse energijos rinkose, tokiose kaip kitos paros rinka, einašios paros rinka, ateities sandorių rinka su fiziniu elektros energijos pristatymu. Papildomai 2022 m. ypač didelis dėmesys skirtas prekybos su trečiosiomis šalimis klausimams.

2023 m. pradžioje ACER paskelbė du [sprendimus](#) dėl didžiausios kainos koregavimo mechanizmo kitos paros ir einašios paros rinkose (HMMCP).

Šios metodikos skirtos reglamentuoti aukščiausiai galimai biržos kainai. Šiuo metu ji lygi 4 000 Eur/MWh. Pagal seniau galiojusią metodiką buvo nustatyti kriterijai, kuriems išsipildžius ši kaina būdavo didinama (pvz., didinama nuo 4 000 iki 4 500 Eur/MWh). Naujai patvirtinta metodika nustato atnaujintus kriterijus, kuriais vadovaujantis šios kainos didinimas vyks pagal objektyvesnius kriterijus ir jis turėtų būti atliekamas rečiau. Šių pakeitimų bendras poveikis bus nuosaikesnis trumpalaikių elektros rinkos kainų ribos koregavimas, veiksmingai apribojant pakopinio kainų didėjimo efektą dėl pasikartojančių ekstremalių kainų, atsirandančių dėl dabartinės metodikos, poveikį, kartu išsaugant savalaikio kainos koregavimo teigiamą įtaką Europos neatidėliotinių sandorių rinkų efektyvumui.

Taip pat ACER atnaujino du sprendimus, susijusius su ilgalaikių perdavimo pajėgumų paskirstymu:

- bendrajai paskirstymo platformai keliamų reikalavimų dokumentą ir bendrosios paskirstymo platformos sukūrimo, tobulinimo ir veiklos išlaidų pasidalijimo [metodiką](#);

- perkrovos pajamų paskirstymo [metodiką](#).

Šios metodikos ateityje prisidės prie efektyvesnės išvestinių finansinių priemonių elektros energetikos sektoriuje kūrimo ir padės rinkos dalyviams draustis nuo rizikos, patiriamos dėl didmeninių elektros energijos kainų svyravimo. Pažymėtina, kad Lietuvoje šiuo metu tokiais produktais nėra prekiaujama.

TREČIŲJŲ ŠALIŲ PRALAIIDUMO SKAIČIAVIMO METODIKA

Dėl ekstremalios geopolitinės situacijos Baltijos šalių operatoriai, siekdami užtikrinti Baltijos energetikos sistemų dažnio stabilumą, 2022 m. kovo 3 d. susitarė apriboti prekybą iš trečiųjų šalių iki 300 MW (150 MW per Lietuva–Rusija ir 150 MW per Latvija–Rusija tarp sisteminę jungtis) ir atitinkamai atnaujinti Lietuva–Rusija ir Latvija–Rusija pralaidumų nustatymo principus.

Siekdama užtikrinti sujungtų elektros energijos sistemų eksploatavimo saugumą, taip pat Lietuvos Respublikos būtinųjų priemonių, skirtų apsisaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, įstatyme numatytą apsaugos priemonių įgyvendinimą, numatančių, kad į Lietuvos Respublikos elektros energijos rinką negalėtų patekti elektros energija iš trečiųjų šalių, kuriose veikia nesaugios branduolinės elektrinės, išskyrus energiją, būtiną Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos patikimumui užtikrinti, VERT patvirtino tarp sisteminių jungčių pralaidumo nustatymo ir paskirstymo su trečiosiomis šalimis metodiką, kurioje nustatomi tarp sisteminių jungčių pralaidumų su trečiosiomis šalimis skaičiavimų principai.

Prekyba galutinai buvo sustabdyta 2022 m. gegužės 22 d., kai elektros rinkos operatoriaus „Nord Pool“ AS priėmė sprendimą stabdyti prekybą su trečiosiomis šalimis biržoje.

ELEKTROS ENERGIJOS BALANSAVIMAS

Svarbu paminėti keturis 2022 m. patvirtintus dokumentus, susijusius su balansavimo rinkų funkcionavimu. ACER priėmė sprendimą patvirtinti perdavimo sistemos operatorių (PSO) siūlymą pakeisti bendrai taikomą energijos balansavimo kainos ir tarpvalstybinių pajėgumų mainų [metodiką](#) Europos elektros rinkose.

ACER Metodikoje įtvirtinta laikina 15 000 EUR/MWh kainos riba pirmiesiems keturiems Europos balansavimo platformų (MARI ir PICCASO) veiklos metams iki 2026 m. liepos mėn. Pereinamoji kainų riba suteikia apsaugą pirmiesiems Europos balansavimo platformų veiklos metams. Tai laikina priemonė, kuria siekiama sumažinti galimą Europos balansavimo platformų paleidimo riziką ir sudaryti sąlygas PSO bei kitiems rinkos dalyviams įgyti jų veikimo patirties.

ACER taip pat pritarė pakeitimams dėl Europos balansavimo platformų ([MARI](#) ir [PICCASO](#)) įgyvendinimo struktūros ir [disbalanso paskirstymo](#) (angl. imbalance netting) tvarkų. Šių pakeitimų pasiūlymą pateikė visi PSO. Europos balansavimo platformų įgyvendinimo struktūroje numatytos tarp sisteminių balansavimo energijos mainų per dažnio atkūrimo rezervus su rankiniu aktyvavimu (mFRR) ir su automatinio aktyvavimu (aFRR) ir disbalanso pasiskirstymo taisyklės.

Pagrindinis pakeitimų tikslas – naujo subjekto balansavimo rinkose sukūrimas, kuris atliks pajėgumų koordinavimo ir valdymo funkciją. Į mFRR platformos įgyvendinimo struktūros pakeitimą taip pat įtraukti techniniai aspektai, pavyzdžiui, paaiškinimai dėl sudėtingų pasiūlymų pateikimo vertinimo ir mFRR paklausos.

Įgyvendintas sprendimas ir sukurtos balansavimo platformos skatins balansavimo rinkų likvidumą, mažins balansavimo energijos sąnaudas Europos lygmeniu naudojant pigiausias išteklius ir prisidės prie sistemos saugumo. VERT, atsižvelgusi į PSO prašymą, yra suteikusi išimtį, pagal kurią PSO prisijungs prie MARI kartu su Šiaurės šalių PSO, bet ne vėliau kaip 2024 m. liepos 24 d.

PERDAVIMO SISTEMOS EKSPLOATAVIMAS IR SISTEMOS VEIKIMAS

VERT patvirtinto PSO pateiktą pasiūlymą dėl atnaujintų gamybos modulių bendrųjų reikalavimų pakeitimo. Šiais reikalavimais yra įgyvendinami 2016 m. balandžio 14 d. Europos Komisijos reglamento (ES) 2016/631 dėl tinklo

kodekso, kuriame nustatomi generatorių prijungimo prie elektros energijos tinklo reikalavimai. Atliktais pakeitimais mažinami reikalavimai D tipo generatoriams dėl aktyvios galios užtikrinimo – aktyvios galios užtikrinimas nustatomas nuo 10 proc. didžiausio pajėgumo (P_{max}). Reikalavimų elektros generatoriams švelninimas leidžia sparčiau vystyti ir integruoti atsinaujinančių energijos šaltinių generuojamą elektros energiją į Lietuvos elektros energetikos sistemą bei siekti nacionalinių strateginių tikslų energetikos srityje.

DIDMENINĖ RINKA IR JOS PRIEŽIŪRA

Prekybos elektros energijos rinkoje priežiūra atliekama analizuojant rinkos dalyvių elgseną, tai yra sandorių, įskaitant nurodymų prekiauti pateikimą, sandorių sudarymo sąlygas, rinkos dalyvių paaiškinimus ir kitas aplinkybes, siekiant užtikrinti, kad nebūtų piktnaudžiaujama didmeninėmis elektros energijos rinkomis. VERT kartu su ACER, įgyvendindama 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (REMIT), vykdydė nuolatinę didmeninės elektros energijos ir gamtinių dujų rinkų priežiūrą, viešai neatskleistos informacijos atskleidimo platformose skelbiamos informacijos analizę.

Lietuvos prekybos zonoje (dujų ir elektros sektoriuje) nustatyti 9 netinkamai / netiksliai paskelbtų skubių rinkos pranešimų (UMM).

VERT taip pat vykdydė rinkos dalyvių registraciją (užregistruota 10 rinkos dalyvių), dvišalių sutarčių dėl didmeninių energetikos produktų vertinimą ir atitiktį REMIT reikalavimams, rinkos dalyvių biržose teiktų pavedimų ir sudarytų sandorių stebėseną.

2022 m. buvo gauti 4 pranešimai apie galimus dalyvavimo elektros rinkoje pažeidimus per ACER pažeidimų pranešimų notifikavimo platformą. VERT neskelbia platesnės informacijos apie atliekamus REMIT tyrimus, nes jų eiga ir tarpiniai rezultatai yra konfidencialūs.

5.1.8. ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ SEKTORIAUS REGULIAVIMAS

VIEŠUOSIUS INTERESUS ATITINKANČIŲ PASLAUGŲ KAINA

VERT nustato VIAP biudžeto lėšų poreikį, VIAP kainas ir lėšų paskirstymą VIAP teikiantiems asmenims.

Bendras 2022 m. VIAP biudžetas –

52,810 mln. Eur,

daugiausia iš jų tenka gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) –

40,359 mln. Eur

ir VIAP lėšų grąžinimui vartotojams, atitinkantiems Elektros energetikos įstatymo (EEĮ) 741 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, už jų suvartotą elektros energijos kiekį, viršijantį 1 GWh per praėjusius kalendorinius metus, 85 proc. sumokėtos VERT nustatytos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainos dalies, susijusios su AEI gamyba (12,259 mln. Eur).

2023 metų planuojamas biudžetas

11,459 mln. Eur,

didžioji dalis lėšų skiriama AEI gamybai.

8 lentelė. VIAP lėšų biudžetas ir kainos 2021–2023 m.

	2021		2022		2023
	PLANUOTA	IŠMOKĖTA	PLANUOTA	IŠMOKĖTA	PLANUOTA
Iš viso VIAP lėšų, mln. Eur, iš jų:	110,53	39,32	52,81	-41,44	11,459
Elektros energijos iš AIE gamybai remti (įskaitant balansavimą ir centralizuotą supirkimą), mln. Eur	95,08	28,95	40,36	-53,77	9,380
VIAP lėšų grąžinimas pagal EEĮ 741 straipsnį, mln. Eur	15,17	10,17	12,26	12,10	1,90
VIAP kaina, ct/kWh	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.
	1,124	1,006	0,321	0	-0,780

Šaltinis – VERT

Pagrindinė priežastis, lemianti skirtumą tarp išmokėtų ir planuotų VIAP lėšų, yra skirtumas tarp prognozuojamos vidutinės elektros energijos rinkos kainos ir faktinės rinkos kainos. Atsižvelgiant į tai, kad 2022 m. faktinė elektros energijos rinkos kaina buvo ženkliai didesnė nei prognozuota, didžiajai daliai gamintojų ne tik, kad nereikėjo iš VIAP lėšų, bet dar į šį biudžetą buvo grąžintas lėšų skirtumas, susidaręs tarp iš gamintojų

supirktos ir biržoje parduotos elektros energijos už faktinę rinkos kainą sumos ir gamintojams už šią elektros energiją pagal jiems taikomą fiksuotą tarifą išmokėtos sumos, dėl ko 2022 m. II pusm. buvo patikslinta VIAP kaina, nustatant ją lygią 0, o 2023 m. dėl susidariusio perteklinio VIAP lėšų biudžeto, nustatyta minusinė VIAP kaina.

GAMINANČIŲ VARTOTOJŲ PASINAUDOJIMO TINKLAIS KAINA

VERT nuolat stebi elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminančių vartotojų (toliau – gaminantys vartotojai) skaičiaus augimo dinamiką bei siekia, kad atsiskaitymo už paslaugas kainodara sudarytų sąlygas

tolesnei gaminančių vartotojų plėtrai. Tuo tikslu VERT teikė siūlymus dėl gaminančių vartotojų veiklos sąlygų gerinimo (kaupimo laikotarpio ilginimo ir atsiskaitymo kainodaros).

Per 2022 metus gaminančių vartotojų skaičius padidėjo

17 514,

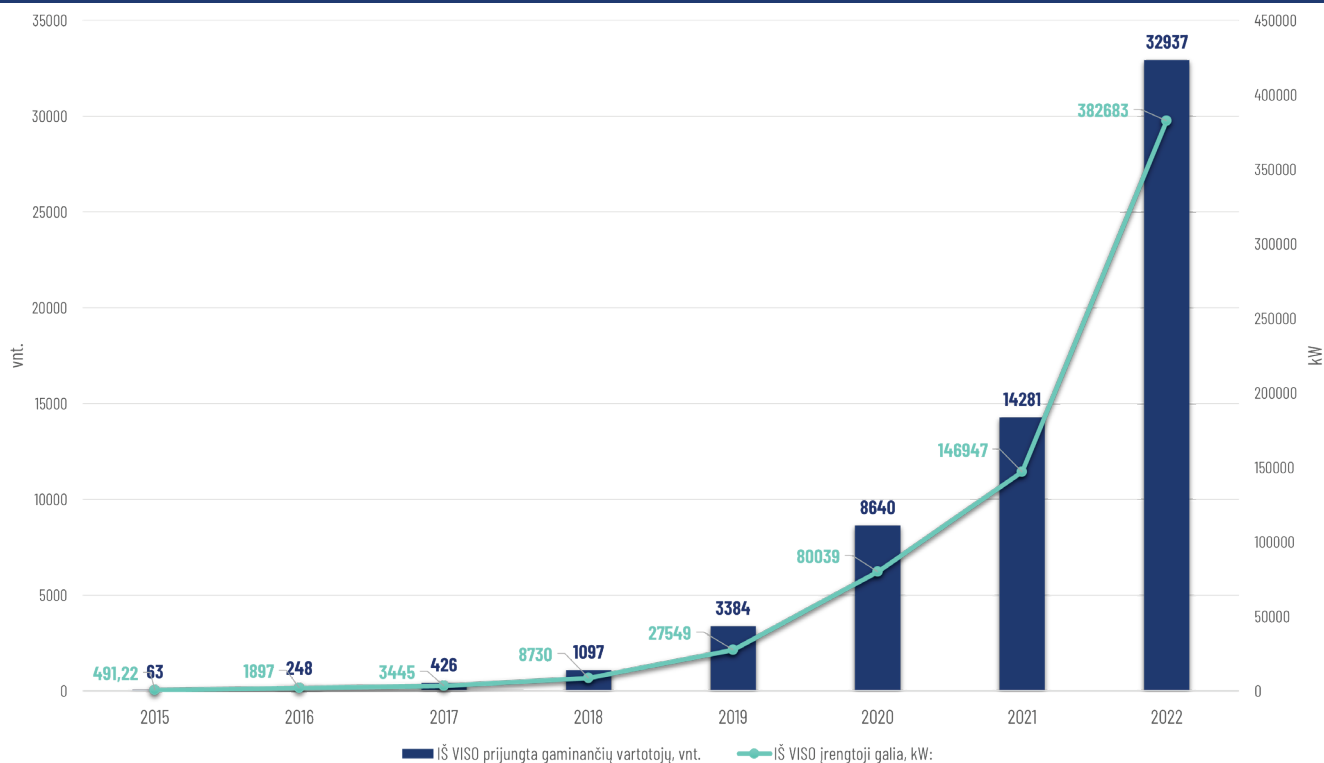
kurių elektrinių

įrengtoji galia – **66,908 MW.**

Iš viso 2022 m. pabaigoje gaminančių vartotojų buvo

32 937,

o jų elektrinių įrengtoji galia siekė **382,683 MW** (2021 m. pab. – **14 281** gaminančių vartotojų, kurių elektrinių įrengtoji galia **146,947 MW**).

Šaltinis – VERT

2022 m. VERT nustatė buitinių gaminančių vartotojų naudojimosi elektros tinklais paslaugos kainas 2023 m. Pagal nuo 2022 m. liepos mėn. pasikeitusį teisinį reguliavimą, buvo apskaičiuoti trys šios paslaugos kainų variantai, priklausantys nuo įtampų ir paslaugą teikiančių elektros tinklų operatorių, taip pat nuo prognozuojamos elektros energijos rinkos vertės, ir nustatytas dar vienas variantas, prilyginant naudojimosi elektros tinklais paslaugos kainą buitinių gaminančių vartotojų pasirinktam elektros energijos pasinaudojimo tinklais tarifui. Pastarasis variantas buitiniams gaminantiems vartotojams pradėtas taikyti tik nuo 2023 m. sausio 1 d.

Apskaičiuojant paslaugos kainas yra vertinami skirstomųjų tinklų operatoriaus pagrįsti kapitalo, operaciniai bei kiti su paslaugos teikimu susiję kaštai, buitinių gaminančių vartotojų metiniai pagamintos ir į elektros

tinklus pateiktos elektros energijos kiekiai bei atgauti iš skirstomųjų tinklų elektros energijos kiekiai, buitinių gaminančių vartotojų elektrinių įrengtoji galia bei operatoriaus gaunama nauda.

Nebutiniams gaminantiems vartotojams naudojimosi elektros tinklais paslaugos kainų VERT 2023 m. nebuvo nustatė, nes šie vartotojai nuo 2022 m. liepos mėn. už paslaugą atsiskaito jų pasirinktu persiuntimo paslaugos tarifu.

AB „Energijos skirstymo operatorius“ teikiamos paslaugos kainos I ir II variantais didėjo, o III variantu – mažėjo. Pagrindinės I-II variantais kainos didėjimo priežastys – nustatytos didesnės skirstymo paslaugos kainos, o III variantu kaina ženkliai mažėjo dėl nustatytos didesnės prognozuojamos elektros energijos rinkos kainos.

9 lentelė. AB „Energijos skirstymo operatorius“ 2023 m. ir 2022 m. naudojimosi elektros tinklais paslaugos kainų palyginimas

VARIANTAI	MATAVIMO VNT.	2023 M.		2022 M.		POKYTIS (PROC.)	
		VĮ	ŽĮ	VĮ	ŽĮ	VĮ	ŽĮ
I variantas. Vienanarė, mokama už 1 kWh atgauto iš elektros tinklų elektros energijos kiekio	Eur/kWh	0,02	0,049	0,018	0,037	11	32
II variantas. Vienanarės, mokama už 1 kW elektrinės įrengtosios galios	Eur/kW	15,91	39,11	11,86	25,01		
	Eur/kW/mėn.	1,33	3,26	0,99	2,08	34	56-57
III variantas. Elektros energijos kiekio procentinis dydis, kuriuo atsiskaito už naudojamąsi elektros tinklais	Proc.	6	12	21	33	-71	-64

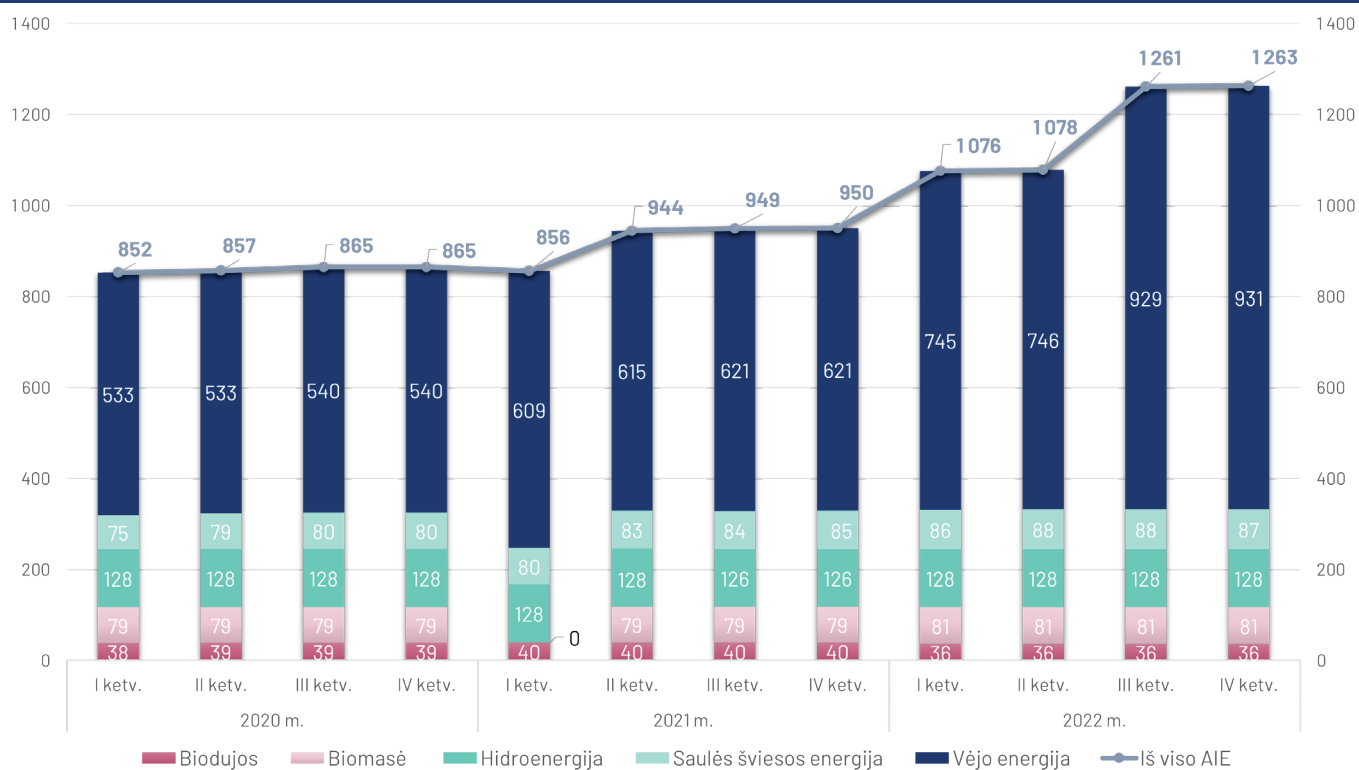
Šaltinis – VERT

AEI ELEKTRINIŲ ĮRENGTOSIOS GALIOS (NESKAITANT GAMINANČIŲ VARTOTOJŲ) DALIS

2022 m. AEI elektrinių įrengtosios galios (neskaitant gaminančių vartotojų) dalis bendrame įrengtosios galios balanse sudarė **33,1 proc.**
Didžiausią rinkos dalį bendroje atsinaujinančių išteklių įrengtosios galios rinkos struktūroje 2022 m., kaip ir 2021 m., sudarė
vėjo elektrinės – **73,7 proc.**,
hidroelektrinės – **10,1 proc.**,
saulės – **6,9 proc.**,
biomasės – **6,4 proc.**
ir biodujų – **2,9 proc.**

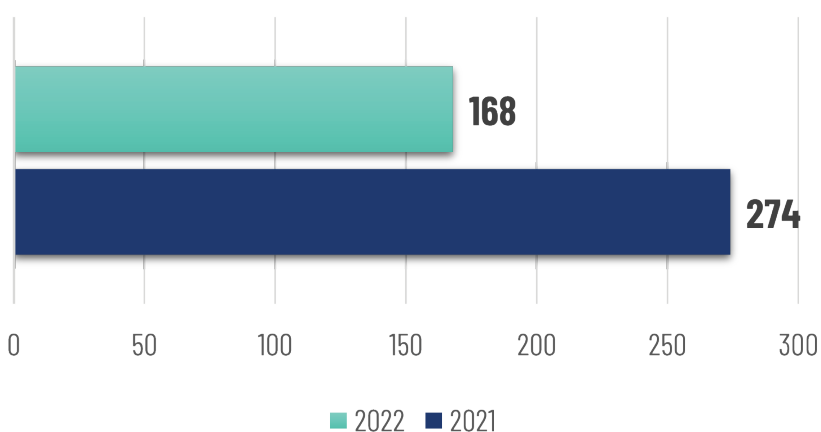
16 pav. AEI struktūra pagal įrengtąją galią 2020–2022 m., MW

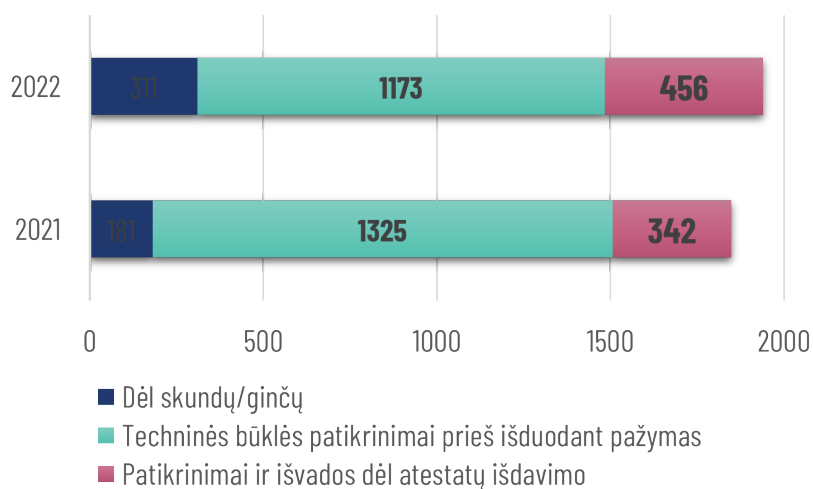
Šaltinis – VERT

5.1.9. ELEKTROS ENERGETIKOS OBJEKTŲ IR ĮRENGINIŲ TECHNINĖ SAUGA

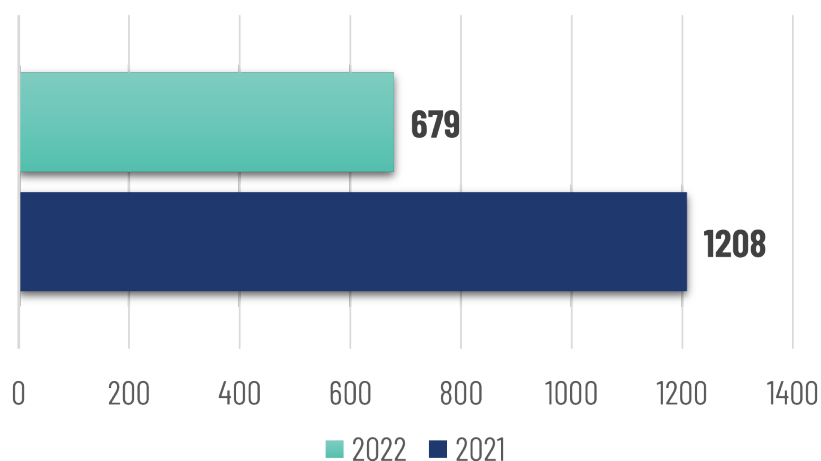
17 pav. Patikrinimai ir pažeidimai.

PLANINIAI
PATIKRINIMAI

NEPLANINIAI
PATIKRINIMAI

NUSTATYTI
PAŽEIDIMAI

Užtikrinant elektros energetikos objektų ir elektros įrenginių techninę saugą, atlikta 15 įmonių elektros energijos gamybos įrenginių, kurių vienetinė elektros energijos gamybos galia yra 5 MW ir daugiau, įrengimo ir (ar) eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

Nustatytu periodiškumu atliekama elektros perdavimo tinklų objektų ir įrenginių (trylika 110 kV OL, keturiolika 110/10 kV TP, dviejų 110/35/10 kV transformatorių pastotės ESO dalis; viena 110/6 kV TP), dviejų rajonų elektros skirstymo tinklų objektų ir įrenginių įrengimo ir (ar) eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

Atlikta elektros energijos gamybos įrenginių (elektrinės), kurių įrengtoji galia didesnė kaip 1 MW, mažesnė kaip 5 MW, elektros energijos gamybos įrenginių (elektrinės) nuo 500 kW iki 1 MW įrengtosios galios, išskyrus saulės ir vėjo elektros energiją naudojančius įrenginius, vartotojų didesnės kaip 1 MW galios elektros įrenginių (išskyrus visuomeninės paskirties pastatų elektros energetikos įrenginius), vartotojų didesnės kaip 500 kW, mažesnės kaip 1 MW galios elektros įrenginių (išskyrus visuomeninės paskirties pastatų elektros energetikos įrenginius) įrengimo ir (ar) eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

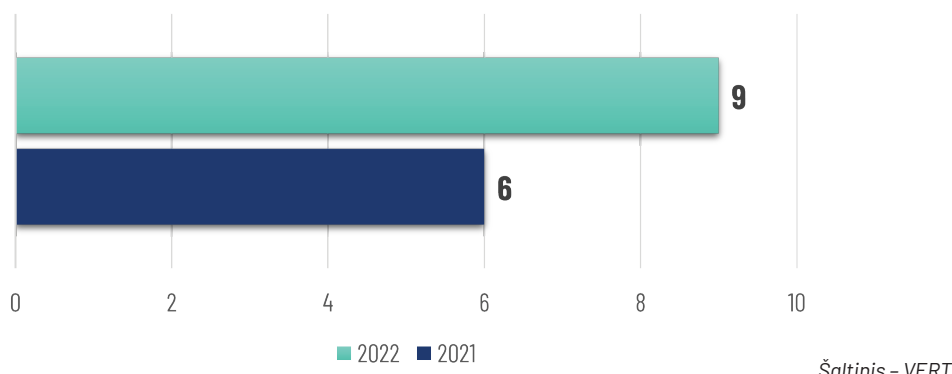
Vadovaujantis skirstomųjų tinklų operatorių teikiamų ataskaitų duomenimis, atlikta elektros įrengimo veiklos atestatus turinčių, vartotojų elektros įrenginių įrengimo darbus atliekančių ūkio subjektų priežiūra. Atlikta elektros energijos gamybos įrenginių (elektrinės) nuo 500 kW iki 1 MW įrengtosios galios, išskyrus saulės ir vėjo elektros energiją naudojančius įrenginius, saulės ir

vėjo elektrinių didesnės kaip 1 MW galios, 4 įmonių vartotojų didesnės kaip 500 kW, mažesnės kaip 1 MW galios elektros įrenginių (išskyrus visuomeninės paskirties pastatų elektros energetikos įrenginius) priežiūra deklaracijomis. Atliekant visuomeninės paskirties pastatų elektros, šilumos, dujų energetikos įrenginių, kai jų visų bendra galia objekte didesnė kaip 100 kW priežiūrą, patikrinta 12-os mokyklų ir darželių elektros, šilumos, dujų energetikos įrenginiai.

Patikrinimo metu rasti pažeidimai objektuose nėra esminiai, bet jie kelia pavojų aptarnaujančiam personalui bei ten galintiems patekti pašaliniais asmenimis. Dėl vykstančių procesų tinkle vartotojams tiekiamą elektros energiją gali neatitikti standarto reikalavimų, sumažėja tiekimo patikimumas, gali būti sugadinami elektros įrenginiai, trumpėja elektros įrenginių tarnavimo laikas. Dėl atramų korozijos ir irimo trumpėja energetikos įrenginių tarnavimo laikas, gali įvykti nelaimingas atsitikimas. Aukštų medžių šakos gali „užtrumpinti“ ar nutraukti laidus ir nutrūkti elektros energijos tiekimas vartotojams. Nutrūkusiame elektros laidei nukritus ant žemės arba, esant drėgnam orui, prisilietus prie medžio, gali nukentėti ar net žūti pašaliniai asmenys.

Atliekant elektros energetikos valstybinę kontrolę ir priežiūrą (patikrinimus), kurių metu įvertinama elektros energetikos objektų ir įrenginių techninė sauga, VERT pareigūnų sprendimais užtikrinama, kad būtų išvengta galimos kilti grėsmės šalies gyventojų saugumui, sveikatai ar šalies elektros gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo veikloms.

IŠTIRTA AVARIJŲ IR SUTRIKIMŲ

Ištirtos dvi avarijos elektros objektuose ar įrenginiuose:

1) AB „Energijos skirstymo operatorius“ Jurbarko TP įvykusios avarijos aplinkybių tyrimas. 2021 m. lapkričio 7 d. 10 kV uždaro skirstyklos narvelyje įvyko trumpas jungimas, elektros lankas išplito per narvelį į kitus įrenginius, nuo elektros lanko poveikio trumpojo jungimo metu kilo gaisras, užsidegė antrinės grandinės, buvo apgadinti septyni 10 kV narveliai, aprūko šynų 10 kV narvelių izoliatoriai, visų narvelių relinės apsaugos ir automatikos skyriai.

Įvykio metu elektros energijos tiekimas, viršijant leistiną išjungimo trukmę, buvo nutrauktas AB „Kauno energija“ vartotojui, kurio aprūpinimo elektra patikimumo kategorija I, ir keturiems vartotojams, kurių aprūpinimo elektra patikimumo kategorija II. Sugadinti 10 kV skirstyklos elektros įrenginiai visiškai atstatyti po 39 paros.

Avariją ištyrusi komisija nustatė elektros energijos tiekimo nutraukimų priežastis: įrenginių susidėvėjimas, medžiagų savybių pakitimas, teisės aktuose (normatyviniuose dokumentuose) nenumatytų procesų atsiradimas, senos konstrukcijos 10 kV skirstykloje buvo sumontuota slėginė lanko apsauga, kuri neužtikrina savalaikio ir patikimo pažeistų įrenginių išjungimo.

VERT rekomendavo AB „Energijos skirstymo operatorius“

įvertinti galimybes transformatorių pastotėse be 10 kV įrenginių elektros lanko apsaugos arba su slėgine elektros lanko apsauga papildomai montuoti optines elektros lanko apsaugas su srovės kontrole.

2) AB „Energijos skirstymo operatorius“ elektros linijų pažeidimai 2022 m. kovo 26–29 d. dėl stichinių reiškinių (stipraus vėjo, kritulių) poveikio, elektros energijos tiekimas buvo nutrauktas daugiau kaip 104 000 vartotojams, nepatiekta daugiau kaip 164 000 kWh elektros energijos, skirstomajame tinkle sugadinti elektros įrenginiai, daugiau kaip 20 vnt. nulaužtų atramų.

Avarijas ištyrusios komisijos nustatė elektros energijos tiekimo nutraukimų priežastis: stichinių reiškinių poveikis, linijų pažeidimas dėl medžių nuvirtimo, elektros gamybos instrukcijų ir teisės aktų reikalavimų nevykdymas eksploatuojant elektros įrenginius.

Siekiant išvengti panašių avarijų ateityje, VERT rekomendavo AB „Energijos skirstymo operatorius“ atlikti elektros tinklo įrenginių neeilines apžiūras, organizuoti nustatytų defektų, galinčių sukelti elektros įrenginių atsijungimą, pašalinimą, 10 kV oro linijose numatyti trasų apžiūras skenuojant iš viršaus su „LiDAR“ sistema bei pašalinti nustatytus pavojingus medžius, jei per artimiausius 5 metus šios linijos nėra įtrauktos į investicinį planą.

10 lentelė. Ištirti septyni sutrikimai elektros objektuose ar įrenginiuose

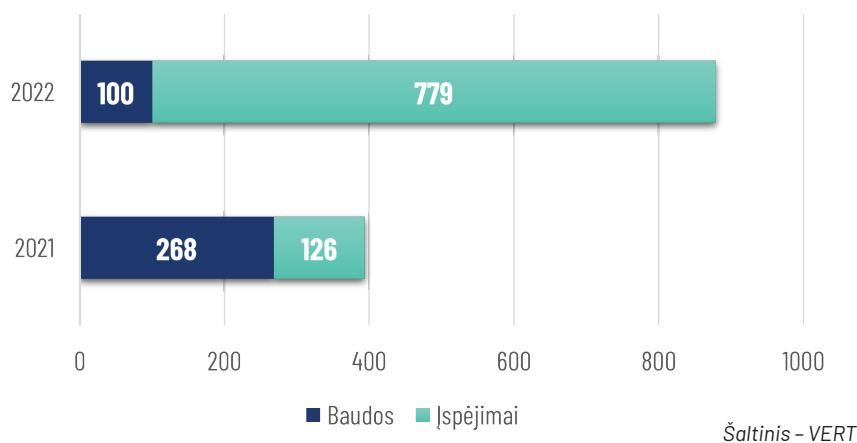
EIL. NR.	SUTRIKIMAI ELEKTROS OBJEKTUOSE IR ĮRENGINIUOSE
1.	Dviejų jungtuvų atsijungimas SP-205 Vilniuje dėl gaisro vartotojo transformatorinėje
2.	AB „Ignitis gamyba“ Elektrėnų komplekso kombinuoto ciklo bloke
3.	AB „Energijos skirstymo operatorius“ elektros tinkle elektros energijos tiekimo sutrikimas, įvykęs Druskininkų TP
4.	AB „Energijos skirstymo operatorius“ elektros tinkle SP-108 (Marijampolė), L-MT151 Marijampolės m. įvykęs elektros energijos tiekimo sutrikimas
5.	AB „Energijos skirstymo operatorius“ Vilniaus m. gedimas dviejose kabelių linijose, dėl kurių atsijungė transformatorinė TR-1165
6.	MT-2039 narvelio galios skyriklio sutrikimo atsijungė dalis 10 kV tinklo
7.	Vilniaus kogeneracinės jėgainės atliekų deginimo įrenginių sustojimas

Šaltinis – VERT

Sutrikimus ištyrusios komisijos nustatė sutrikimų priežastis: neteisingas elektros energetikos įrenginių eksploatavimas, įrenginių susidėvėjimas, medžiagų savybių

pakitimas, elektros energetikos įrenginių projektavimo, konstravimo klaidos, gamybos, remonto darbų defektai.

19 pav. Baudos.

NUOBAUDOS UŽ ADMINISTRACINIUS NUSIŽENGIMUS

VERT 2022 m. gavo

455

pranešimus apie administracinio nusižengimo požymius, turinčios veiklos padarymą, atliko

1018

administracinio nusižengimo tyrimų, surašė

80

administracinio nusižengimo protokolų su nurodymu ir priėmė

20

nutarimų administracinių nusižengimų bylose.

VERT skyrė baudas

100

subjektų.

Dėl administracinio nusižengimo, kai protokolą nesurašomas, priimti

25

nutarimai bei pareikšti

754

žodiniai įspėjimai.

VERT administracinio teisės pažeidimo bylas nagrinėjantys pareigūnai tinkamai ir tiksliai kvalifikavo ir įvertino pažeidimo pobūdį, pavojingumą visuomenei, galimą žalą, sunki-

nančias ar lengvinančias administracinės atsakomybės aplinkybes.

5.1.10. ELEKTROS SEKTORIAUS ĮMONIŲ PATIKRINIMAI IR TYRIMAI

VERT, kaip priežiūros institucija, atlieka energetikos įmonių veiklos patikrinimus. Šiuo metu elektros sektoriuje VERT atlieka:

▪ **AB „Energijos skirstymo operatorius“ planinį patikrinimą**, kurio tikslas – įvertinti reguliuojamo turto verčių priskyrimo vidutinei ir žemai įtampoms 2016–2018 m. pagrįstumą. Planuojama patikrinimą užbaigti per 2023 m.

▪ **AB „Energijos skirstymo operatorius“ neplaninį patikrinimą**, kurio tikslas – įvertinti, ar AB „Energijos skirstymo operatorius“ 2022 m. kovo 1 d. – 2022 m. liepos 13 d. laikotarpiu laikėsi Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų dėl prieigos pasinaudoti elektros tinklais saulės šviesos elektrines planuojantiems įsirengti asmenims suteikimo, įskaitant tinklų pajėgumų paskirstymo ir rezervavimo principus ir klausimus, prieigą prie elektros tinklų suteikiančių dokumentų išdavimo klausimus. Planuojama patikrinimą užbaigti per 2023 m.

▪ **LITGRID AB neplaninį patikrinimą**, kurio tikslas – įvertinti, ar LITGRID AB 2022 m. kovo 1 d. – 2022 m. liepos

13 d. laikotarpiu laikėsi Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų dėl prieigos pasinaudoti elektros tinklais saulės šviesos elektrines planuojantiems įsirengti asmenims suteikimo, įskaitant tinklų pajėgumų paskirstymo ir rezervavimo principus ir klausimus, prieigą prie elektros tinklų suteikiančių dokumentų išdavimo klausimus. Planuojama patikrinimą užbaigti per 2023 m.

▪ **UAB „Perlas Energija“ neplaninį patikrinimą**, kurio tikslas – įvertinti ar UAB „Perlas Energija“ savo veiksmais vienašališkai nutraukdama sutartis su vartotojais ir sustabdydama nepriklausomo tiekimo veiklą nepažeidė vartotojų teisių ir nesiekė perkelti veiklos nuostolių valstybės biudžetui, vartotojams ir kitiems rinkos dalyviams, kartu siekdama finansinės naudos įmonės akcininkams bei įvertinti Bendrovės veiksmų įtaką kompensacijų buitiniams vartotojams poreikiui.

Planuojama patikrinimą užbaigti per 2023 m.

5.2. DUJŲ SEKTORIUS

5.2.1. GAMTINIŲ DUJŲ SEKTORIAUS REGULIAVIMO POKYČIAI

11 lentelė. Teisės aktų pakeitimai

REZULTATAS

Mažesni Lietuvos gamtinių dujų vartotojams tenkantys suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo išlaikymo kaštai ir stabilesni gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Pakeisti SGD pakartotinio dujinimo kainų nustatymo principai nustatant kaštais grįstą išdujinimo tarifą.
2. Apibrėžta finansinių išvestinių priemonių taikymo tarifuose gamtinių dujų buitiniams vartotojams tvarka.
3. Numatyti papildomos dedamosios prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainos skaičiavimo ir įtraukimo į gamtinių dujų buitiniams vartotojams tarifus principai.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT atliko Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje metodikos pakeitimus.

REZULTATAS

Skaidresni, aiškesni ir objektyvesni vidutinės svertinės gamtinių dujų importo į Lietuvą kainos nustatymo principai.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

Numatyta, kad skaičiuojant mėnesio vidutinę svertinę gamtinių dujų importo į Lietuvos Respubliką kainą, bus vertinama į Lietuvos perdavimo sistemą sujungimo taške su Lenkija įleidžiami gamtinių dujų kiekiai bei sąnaudos.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

Pradėjus eksploatuoti Lenkijos–Lietuvos dujotiekių jungtį, VERT atliko Vidutinės svertinės gamtinių dujų importo kainos nustatymo metodikos pakeitimus.

REZULTATAS

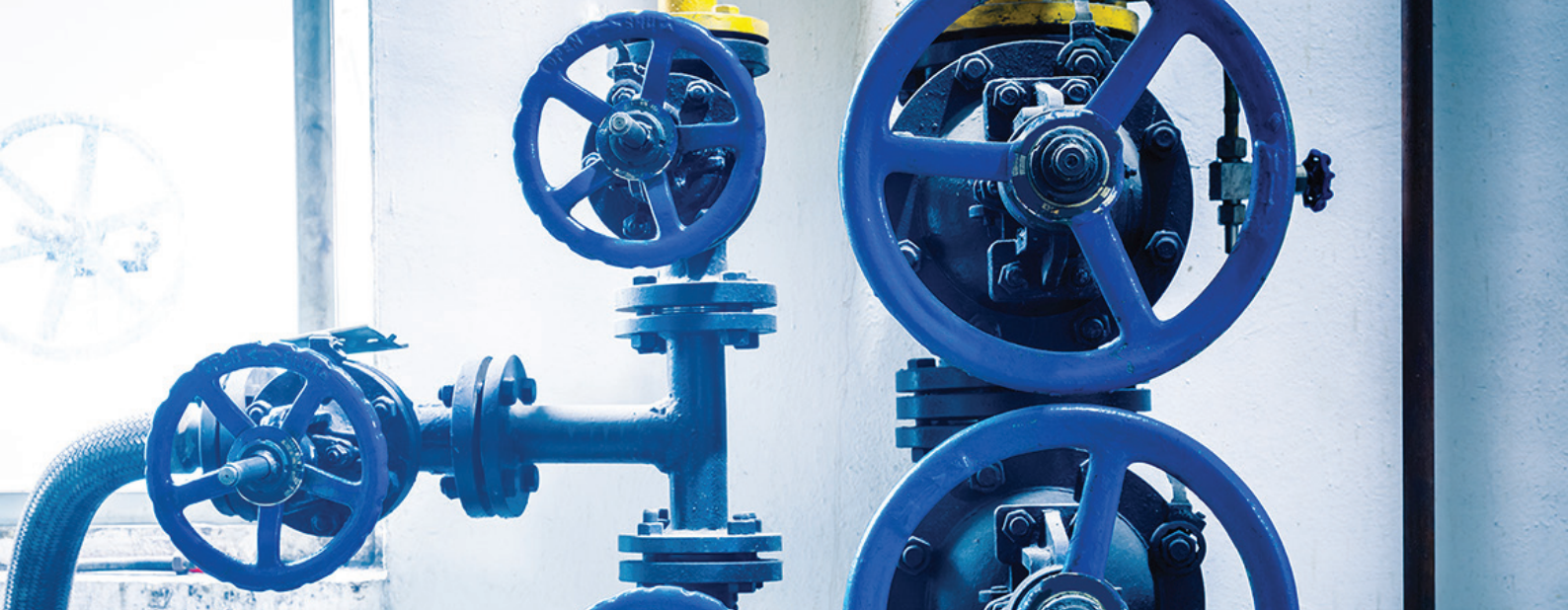
Užtikrintas SGD terminalo lėšų administravimo sąnaudų kompensavimas, kai Saugumo dedamosios dydis lygus nuliui.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

Numatyta suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo lėšų surinkimo ir išmokėjimo tvarka, kai VERT sprendimu nustatytas gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos (Saugumo dedamoji) dydis yra lygus nuliui.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT atliko Suskystintų gamtinių dujų terminalo, jo infrastruktūros, jungties įrengimo bei pastoviosioms eksploatavimo sąnaudoms ir paskirtojo tiekėjo būtinojo suskystintų gamtinių dujų kiekio tiekimo pagrįstoms sąnaudoms kompensuoti skirtų lėšų administravimo tvarkos aprašo pakeitimus.

5.2.2. SUDERINTOS INVESTICIJOS GAMTINIŲ DUJŲ SEKTORIUJE

VERT 2022 m. gamtinių dujų
sektoriuje suderino

1

įmonės bendrai derinamą
investicijų sąrašą ir

1

konkretų investicinį projektą.

Iš viso VERT suderintų investicijų
gamtinių dujų sektoriuje – suma sudaro

138,65 mln. Eur.

VERT suderino AB „Klaipėdos nafta“ investicinį projektą „SGD laivo-saugyklos įsigijimas“, kurio vertė ne didesnė nei 138,4 mln. Eur (be PVM). Investicija užtikrins SGD terminalo veiklos tęstinumą bei Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimą, išlaikant SGD terminalo Lietuvai teikiamas naudas: energetinės nepriklausomybės didinimą, energetikos

rinkų konkurencingumo didinimą ir prieigos prie pasaulinių gamtinių dujų rinkų suteikimą gamtines dujas importuojantiems Lietuvos bei regiono rinkos dalyviams. Bendrovės pateiktas projektas atitinka visus kriterijus, numatytus Investicijų derinimo tvarkos apraše ir kuria teigiamą vertę – apskaičiuota **projekto ekonominė grynoji dabartinė vertė – 1,09 mlrd. Eur.**

12 lentelė. Bendrai derinamų investicijų sąrašu suderintų investicijų vertė ir tikslai

ĮMONĖ	VERTĖ	TIKSLAI
AB „Klaipėdos nafta“	0,245 mln. Eur	Didžioji dalis investicijų yra skirtos įsigyti naują ar atnaujinti ir modernizuoti turimą turtą, būtiną SGD terminalo efektyviam funkcionavimui, nepertraukiamai veiklai ir tiekimo saugumui bei patikimumui užtikrinti.

Šaltinis – VERT

2022 m. gamtinių dujų sektoriuje faktiškai atliktos investicijos sudaro

30,6 mln. Eur,

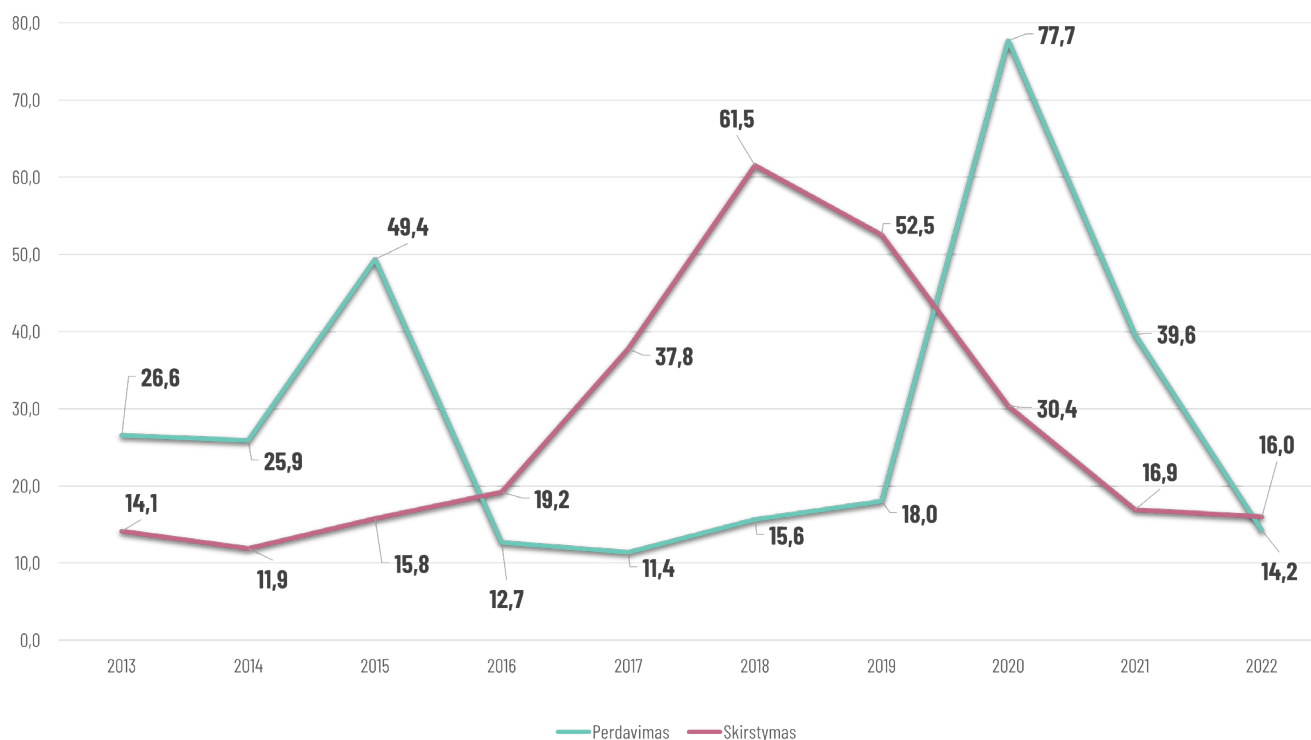
t. y. **34,3 mln. Eur,**

arba

52,85 proc.

mažiau palyginus su 2021 m. (64,9 mln. Eur).

20 pav. 2013–2022 m. gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo veiklose atliktos investicijos, mln. Eur

Šaltinis – VERT

5.2.3. REGULIUOJAMOS KAINOS IR TARIFAI BUITINIAMS VARTOTOJAMS GAMTINIŲ DUJŲ SEKTORIJE

PERDAVIMO VEIKLA

VERT AB „Amber Grid“ 2023 m. metams nustatė
64,167 mln. Eur
 gamtinių dujų perdavimo pajamų viršutinę ribą (2022 m. bendrovės
 pajamų lygis – 40,440 mln. Eur), t. y.
59 proc.
 didesnę negu 2022 metais.

VERT, patikrinusi, ar AB „Amber Grid“ pateiktos gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainos neviršija nustatytos pajamų viršutinės ribos, ar teisingai diferencijuotos, siekiant išvengti kryžminio subsidijavimo tarp sistemos naudotojų grupių, yra pagrįstos ir objektyvios, **pritarė vidutiniškai 39 proc. didesnėms AB „Amber Grid“ numatomoms taikyti kainoms nuo 2022 m. sausio 1 d.**

VERT, siekdama užtikrinti gamtinių dujų importo šaltinių tarpusavio konkurenciją, taip pat skatinti gamtinių dujų tiekėjų konkurenciją bei nesukurti papildomų rinkos barjerų naudoti

SGD terminalo dujas, taip pat atsižvelgdama į Latvijos, Estijos ir Suomijos bendros kainų zonos (FINESTLAT) gamtinių dujų perdavimo kainų sprendimus, kuriais remiantis FINESTLAT bendros kainų zonos įleidimo taškuose yra nustatytos vienodos gamtinių dujų perdavimo kainos, nustatė 87,36 proc. sąnaudų priskyrimo proporciją įleidimo taškams ir 12,64 proc. proporciją išleidimo taškams.

VERT, atsižvelgdama į tai, kad Klaipėdos SGD terminalas tapo pagrindiniu gamtinių dujų importo į Lietuvą šaltiniu, 2023 m. panaikino nuolaidą Klaipėdos įleidimo taške.

13 lentelė. Investicijų grąža perdavimo veikloje, 2019–2022 m.

RODIKLIAI	2019 M.	2020 M.	2021 M.	2022 M.	2023 M.
Reguliuojamo turto vertė (RAB), mln. Eur	212,268	218,252	257,895	271,14	268,351
Nustatyta investicijų grąžos norma, %	3,33	3,38	3,86	3,94	3,96
Faktinė investicijų grąžos norma, %	6,72	6,26	7,38	6,86	-
VERT nustatyta investicijų grąža, mln. Eur	7,004	7,377	9,955	10,682	10,573
Faktinė investicijų grąža, mln. Eur	14,279	13,671	19,042	18,592	-

Šaltinis – VERT

SKIRSTYMO VEIKLA

VERT 2023 m. pakoregavo pajamų viršutinės ribas ir patvirtino konkrečias kainas

4 skirstymo operatorių:
 AB „Energijos skirstymo operatorius“,
 UAB Gren Lietuva,
 AB agrofirma „Josvainiai“ ir
 UAB „Intergas“.

14 lentelė. Gamtinių dujų pajamų viršutinės ribos

PAJAMŲ LYGIS, MLN. EUR	2022 M.	2023 M.	POKYTIS, PROC.
AB „Energijos skirstymo operatorius“	44,61	73,67	+65,15
UAB Gren Lietuva	0,18	0,157	-12,82
AB agrofirma „Josvainiai“	0,56	0,47	-16,07
UAB „Intergas“	2,78	3,12	+12,3

Šaltinis – VERT

Gamtinių dujų skirstymo veiklos pajamų viršutinės ribos labiausiai didėja dėl išaugusių gamtinių dujų technologinių sąnaudų ir indeksuojamų veiklos sąnaudų atsi-

žvelgiant į skelbiamus infliacijos ir darbo užmokesčio pokyčių rodiklius.

SKIRSTYMO VEIKLOS INVESTICIJŲ GRĄŽOS RODIKLIAI

15 lentelė. AB „Energijos skirstymo operatorius“ 2019–2023 m. skirstymo veiklos investicijų grąžos rodikliai

RODIKLIAI	2019 M.	2020 M.	2021 M.	2022 M.	2023 M.
Reguliuojamo turto vertė (RAB), mln. Eur	186,907	229,565	249,268	247,8	253,7
Nustatyta investicijų grąžos norma, %	3,58	3,84	3,9	3,98	3,99
Faktinė investicijų grąžos norma, mln. Eur	0,801	2,275	4,447	-17,125	-
VERT nustatyta investicijų grąža, mln. Eur	6,691	8,815	9,721	9,862	10,117
Faktinė investicijų grąža, %	0,42	1	1,78	-6,91	-

Šaltinis – VERT

SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ (SGD) PAKARTOTINIO DUJINIMO IR PERKROVOS

VERT nustatė AB „Klaipėdos nafta“ SGD pakartotinio dujinimo veiklos pajamų viršutinę ribą 2023 metams –
45 315 523 Eur,
t. y. **44,50 proc.**
daugiau, nei buvo nustatyta praėjusiais metais
(2022 m. – 31 359 743 Eur).

AB „Klaipėdos nafta“ – SGD terminalo operatoriui – pakartotinio dujinimo veiklos pajamų viršutinė riba didėja dėl planuojamų
71 proc.
didesnių aplinkos taršos mokesčių sąnaudų bei planuojamo
3 460 452 Eur
kitų sąnaudų nuokrypio (konsultacinės, teisinės paslaugos, kaštai, susiję su AB „Klaipėdos nafta“ SGD saugyklos įsigijimu, bei veiklos sąnaudų).

16 lentelė. AB „Klaipėdos nafta“ SGD pakartotinio dujinimo veiklos investicijų grąžos rodikliai, 2020–2023 m.

RODIKLIAI	2020 M.	2021 M.	2022 M.	2023 M.
Reguliuojamo turto vertė (RAB), mln. Eur	47,145	44,226	41,001	38,669
Nustatyta investicijų grąžos norma, %	2,9	3,46	3,46	4,14
Faktinė investicijų grąžos norma, %	18,6	-2,53	2,8	-
VERT nustatyta investicijų grąža, mln. Eur	1,367	1,53	1,697	1,601
Faktinė investicijų grąža, tūkst. Eur	8,733	-1,096	1,148	-

Šaltinis – VERT

SGD pakartotinio dujinimo kaina susideda iš pastovios ir kintamosios dalių: pastovioji dalis skaičiuojama nustatytų perdavimo sistemos naudotojų vartojimo pajėgumų vienetui (Eur/(MWh/parą/metus), kintamoji dalis – planuojamo išdujinti SGD kiekio vienetui (Eur/MWh). VERT 2 kartus tvirtino konkrečias SGD pakartotinio dujinimo paslaugų kainas, kurios galiojo 2022 m.:

- Nuo 2022 m. sausio 1 iki gegužės 1 d. patvirtinta SGD pakartotinio dujinimo kainos pastovioji dalis – 149,88 Eur/(MWh/parą/metus) be PVM, kintamoji dalis – 0,41 Eur/MWh be PVM.
- Nuo 2022 m. gegužės 1 d., įvertinus Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje metodikos pakeitimus dėl SGD pakartotinio dujinimo kainų nustatymo kaštais grįstu išdujinimo tarifu ir SGD terminalo užimtą, SGD pakartotinio dujinimo kainos pastovioji dalis – 0 Eur/(MWh/parą/metus) be PVM, kintamoji dalis – 1,19 Eur/MWh be PVM.

VERT taip pat nustatė 2023 m. SGD perkrovos paslaugos kainą – 0,62 Eur/MWh be PVM. Palyginus su 2022 m. galiojančia, SGD perkrovos paslaugos kaina didėja 10,71 proc. Kaina didėjo dėl perkrovos veiklai priskiriamų 10,71 proc. didesnių sąnaudų.

Nuo 2023 m. sausio 1 d. perkrovos kaina yra diferencijuojama:

- mažųjų SGD krovinių, kurių dydis neviršija 15 000 m³ SGD – 0,62 Eur/MWh;
- vidutinių SGD krovinių, kurių dydis yra nuo 15 000 m³ iki 50 000 m³ SGD imtinai – 0,48 Eur/MWh;
- didžiųjų SGD krovinių, kurių dydis viršija 50 000 m³, tačiau negali viršyti SGD terminalo techninių pajėgumų perkrauti atitinkamo dydžio krovinius – 0,35 Eur/MWh.

TIEKIMO SAUGUMO PAPILDOMA DEDAMOJI PRIE GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMO KAINOS

SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo sąnaudos, kurių nėra galimybės finansuoti iš kitų SGD terminalo projektą įgyvendinančiai bendrovei prieinamų šaltinių, taip pat SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties visos pastoviosios eksploatavimo sąnaudos, kurios nėra įtrauktos į kitas valstybės reguliuojamas kainas, bei SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo pa-

grįstos sąnaudos VERT nustatyta tvarka įtraukiamos į Saugumo dedamąją. Saugumo dedamoji apskaičiuota kaip SGD pakartotinio dujinimo kainos pastoviosios dalies, SGD terminalo būtinąjį kiekį tiekimo pagrįstų sąnaudų ir SGD terminalo lėšų administravimo sąnaudų, tenkančių vienam vartojimo pajėgumų vienetui, suma.

2022 m. kovo 31 d. VERT, įvertinusi SGD pakartotinio dujinimo kainų pokytį, nuo 2022 m. gegužės 1 d. perskaičiavo saugumo dedamąją – nuo 2022 m. gegužės 1 d. įsigaliojo

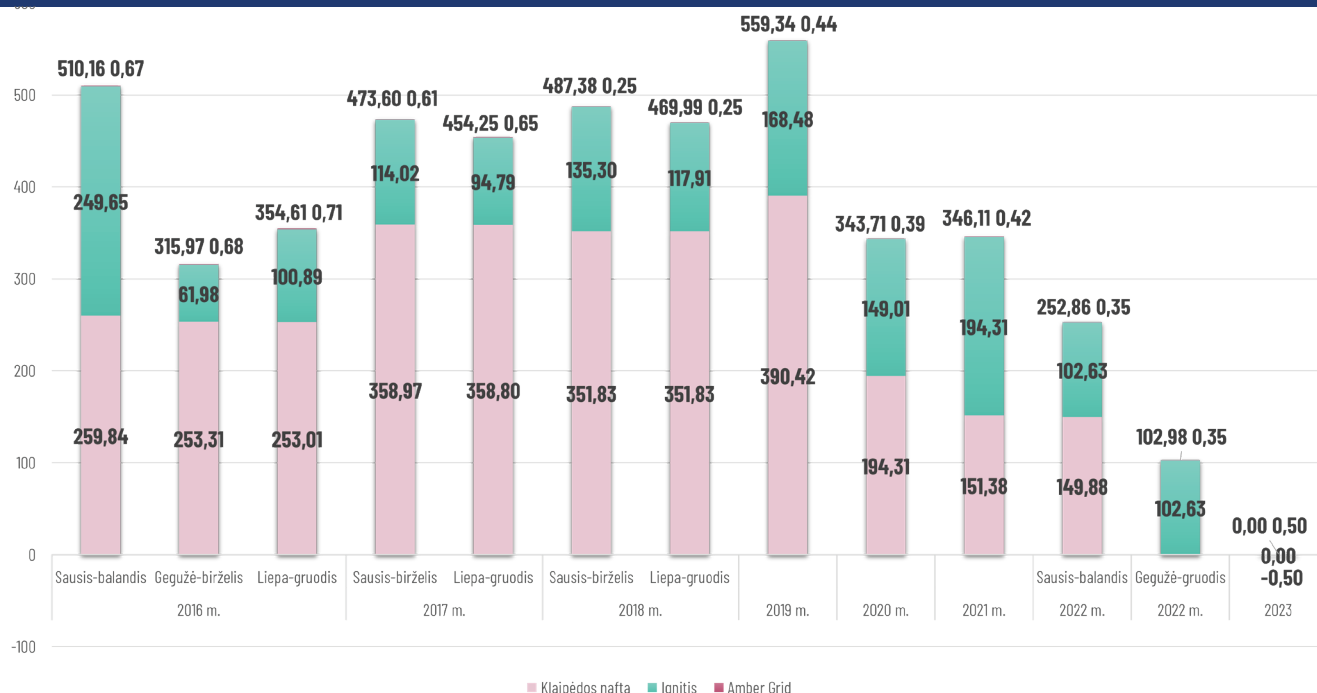
102,98 Eur/(MWh/parą/metus)
saugumo dedamoji, t. y.

-59,27 proc.
mažesnė saugumo dedamoji, nei galiojo nuo 2022 m. sausio 1 d. (252,86 Eur/(MWh/parą/metus)).

Įvertinusi SGD terminalo užimtumą 2023 metais ir paskirtojo tiekėjo ankstesniais metais susidariusį pajamų nuokrypį dėl SGD įsigijimo kainų ir vidutinės importo

kainos skirtumų bei vartojimo pajėgumų pasikeitimo, 2022 m. lapkričio 24 d. VERT 2023 metams nustatė saugumo dedamąją, lygią 0 Eur/(MWh/parą/metus).

21 pav. Gamtinių dujų tiekimo saugumo papildoma dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos struktūra pagal lėšų gavėjus, Eur/ MWh/parą/metus.

Šaltinis – VERT

TARIFAI GAMTINIŲ DUJŲ BUITINIAMS VARTOTOJAMS

Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams **perskaičiuojami du kartus per metus**. 2022 m. VERT patvirtino 4 gamtinių dujų tiekimo įmonių tarifus buitiniams vartotojams 2022 m. II pusmečiui ir 2023 m. I pusmečiui.

2022 m. gegužės 24 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos energetikos ir gamtinių dujų įstatymo pakeitimai, kurie numatė gamtinių dujų kainos dalies kompensavimo

dydžių įtraukimą į gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams ir tokiu būdu leido sumažinti gamtinių dujų importo kainos augimo įtaką buitiniams vartotojams.

Gamtinių dujų buitiniams vartotojams skirti kompensavimo dydžiai buvo patvirtinti tarifams, įsigaliojusiems nuo 2022 m. liepos 1 d., ir tarifams, galiojantiems nuo 2023 m. sausio 1 d.

17 lentelė. Patvirtinti papildomos dedamosios prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainų kompensavimo dydžiai ir gamtinių dujų tiekimo kainos, susijusios su gamtinių dujų įsigijimo sąnaudomis, dalies kompensavimo dydžiai.

ĮMONĖ	PAPILDOMOS DEDAMOSIOS PRIE GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMO PASLAUGOS KAINOS KOMPENSAVIMO DYDIS (EUR/M ³) BE PVM		GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO KAINOS, SUSIJUSIOS SU GAMTINIŲ DUJŲ ĮSIGIJIMO SĄNAUDOMIS, DALIES KOMPENSAVIMO DYDIS (EUR/M ³) BE PVM	
	NUO 2022-07-01	NUO 2023-01-01	NUO 2022-07-01	NUO 2023-01-01
UAB „Ignitis“	1,57	0,471	0,446	0,818
UAB „Intergas“	2,23	0,909	0,446	0,818
UAB Gren Lietuva	1,42	0,537	0,446	0,818
AB agrofirma „Josvainiai“	2,11	0,43	0,446	0,818

Šaltinis – VERT

2023 m. I pusmetyje, palyginus su 2022 m. II pusmečiu, visų tiekėjų **pastovioji tarifo dalis** (mokama nepriklausomai nuo suvartoto gamtinių dujų kiekio) **nesikeitė**.

Kintamoji tarifo dalis (už 1 m³) keitėsi dėl išaugusių gamtinių dujų įsigijimo ir skirstymo kainų.

18 lentelė. Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams ir jų palyginimas (Eur su PVM/m³)

ĮMONĖ	GRUPĖ	2022 M. I PUSM.		2022 II PUSM.		2023 M. I PUSM.		POKYTIS, EUR	
		Pastovioji tarifo dalis	Kintamoji tarifo dalis	Pastovioji tarifo dalis	Kintamoji tarifo dalis	Pastovioji tarifo dalis	Kintamoji tarifo dalis	Pastovioji tarifo dalis	Kintamoji tarifo dalis
UAB „Ignitis“	I gr.	0,56	0,8	0,56	1,02	0,56	1,4	0	37,25
	II gr.	3,99	0,55	3,99	0,77	3,99	0,92	0	19,48
	III gr.	3,99	0,53	3,99	0,75	3,99	0,88	0	17,33
UAB „Gren Lietuva“	II gr.	3,94	0,89	3,94	1,01	3,94	1,16	0	14,85
AB agrofirma „Josvainiai“	I gr.	0,63	0,85	0,63	0,95	0,63	0,98	0	0,03
	II gr.	3,99	0,75	3,99	0,86	3,99	0,87	0	0,01
UAB „Intergas“	I gr.	1,45	0,61	1,45	0,83	1,45	0,87	0	0,04
	II gr.	1,45	0,56	1,45	0,78	1,45	0,82	0	0,04

Šaltinis – VERT

CENTRALIZUOTAI TIEKIAMŲ SUSKYSTINTŲ NAFTOS DUJŲ KAINOS

VERT 2022 m. SND įmonėms UAB „Literma“ ir UAB „Varėnos dujos“ vienašališkai nustatė, o AB „Suskystintos

dujos“ ir UAB „Saurida“ patvirtino centralizuotai tiekiamų SND kainas.

19 lentelė. Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainos 2019–2023 m.

ĮMONĖ	KAINA	2019 M.	2020 M.	2021 M.	2022 M.	2023 M.	POKY- TIS, PROC.
AB „Suskystintos dujos“	Pastovioji dalis, Eur/mėn.	3,34	4,04	4,38	4,65	4,76	2,32
	Kintamoji dalis, Eur/m ³	1,48	0,71	1,64	2,17	3,18	46,67
UAB „Saurida“	Pastovioji dalis, Eur/mėn.	3,13	3,51	4,2	4,53	4,67	3,27
	Kintamoji dalis, Eur/m ³	2	1,68	1,72	2,22	2,97	34,18
UAB „Literma“	Pastovioji dalis, Eur/mėn.	9,61	11,88	12,8	14,76	18,02	22,06
	Kintamoji dalis, Eur/m ³	1,59	0,65	0,86	1,96	2,26	15,31
UAB „Varėnos dujos“	Pastovioji dalis, Eur/mėn.	3,55	5,02	3,97	4,83	5,48	13,46
	Kintamoji dalis, Eur/m ³	1,07	1,2	1,12	1,94	2,32	19,59

Šaltinis – VERT

5.2.4. GAMTINIŲ DUJŲ ĮMONIŲ TEIKIAMŲ PASLAUGŲ KOKYBĖ

Pagrindiniai gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo paslaugų patikimumo kokybės rodikliai:

- neplanuotų nutraukimų dėl operatoriaus atsakomybės skaičius;
- neplanuotų nutraukimų dėl operatoriaus atsakomybės suminė trukmė.

Šie rodikliai atskirai vertinami perdavimo ir skirstymo paslaugų kokybei nustatyti bei diferencijuojami pagal nutraukimo priežastis.

VERT 2022 m. liepos mėn. konstatavo, kad AB „Amber Grid“, UAB „Intergas“, UAB Gren Lietuva, AB agrofirmos

„Josvainiai“ ir UAB „SG dujos faktiniai veiklos kokybės rodikliai tenkina konkrečiai dujų įmonei nustatytus minimalius kokybės lygius.

AB „Energijos skirstymo operatorius“ 1 faktinis veiklos patikimumo kokybės rodiklis, t. y. vidutinis neplanuotų nutraukimų skaičius vienam vartotojui dėl operatoriaus atsakomybės (toliau – SAIFI), netenkina įmonei nustatyto minimalaus kokybės lygio. Atsižvelgdama į tai, VERT pakoregavo AB „Energijos skirstymo operatorius“ nustatytą 2021 m. gamtinių dujų skirstymo veiklos investicijų grąžą – ją sumažino 2 procentais.

20 lentelė. AB „Amber Grid“ veiklos kokybės rodikliai, priskiriami įmonės atsakomybei

	NUSTATYTI KOKYBĖS RODIKLIAI	2021 M. FAKTINĖS REIKŠMĖS	2021 M. FAKTINĖS REIKŠMĖS POKYTIS LYGINANT SU NUSTATYTU KOKYBĖS RODIKLIU, PROC.
NUTRAUKIMAI	0	0	0
SUMINĖ TRUKMĖ	0	0	0
ATS	100	100	0

Šaltinis – VERT

NUTRAUKIMAI – neplanuotų nutraukimų dėl operatoriaus atsakomybės skaičius;
SUMINĖ TRUKMĖ – neplanuotų nutraukimų dėl operatoriaus atsakomybės suminė trukmė;
ATS – laiku išsiųstų atsakymų į prašymą ar skundą procentinė dalis.

21 lentelė. AB agrofimos „Josvainiai“, UAB „Intergas“, UAB Gren Lietuva gamtinių dujų skirstymo veiklos patikimumo ir kokybės rodikliai, priskiriami įmonių atsakomybei

	NUSTATYTI KOKYBĖS RODIKLIAI	2021 M. FAKTINĖS REIKŠMĖS	2021 M. FAKTINĖS REIKŠMĖS, PROC., POKYTIS, PALYGINTI SU NUSTATYTU KOKYBĖS RODIKLIU, PROC.
SAIDI	0	0	0
SAIFI	0	0	0
ATV	100	100	0
ATS	100	100	0
ATSV	100	100	0
NEPRIJ	0	0	0

Šaltinis – VERT

22 lentelė. UAB „SG dujos“ skirstymo veiklos patikimumo kokybės rodikliai, priskiriami įmonės atsakomybei

	NUSTATYTI MINI-MALŪS RODIKLIAI	2021 M. FAKTINĖS REIKŠMĖS	2021 M. FAKTINĖS REIKŠMĖS, PROC., POKYTIS, PALYGINTI SU NUSTATYTU KOKYBĖS RODIKLIU, PROC.
SAIDI	0,354	0	0
SAIFI	0,004	0	0

Šaltinis – VERT

23 lentelė. AB „Energijos skirstymo operatorius“ gamtinių dujų skirstymo veiklos patikimumo ir kokybės rodikliai, priskiriami įmonės atsakomybei

	NUSTATYTI KOKYBĖS RODIKLIAI	2021 M. FAKTINĖS REIKŠMĖS	2021 M. FAKTINĖS REIKŠMĖS, PROC., POKYTIS, PALYGINTI SU NUSTATYTU KOKYBĖS RODIKLIU, PROC.
SAIDI	0,345	0,269	-21,97
SAIFI	0,003	0,004	22,46
ATV	100	99,3	-0,7
ATS	96,96	98,99	2,09
ATSV	98,81	100	1,2
NEPRIJ	1,34	1	-25,37

Šaltinis – VERT

SAIDI – vidutinė neplanuotų nutraukimų trukmė vienam vartotojui dėl operatoriaus atsakomybės;
SAIFI – vidutinis neplanuotų nutraukimų skaičius vienam vartotojui dėl operatoriaus atsakomybės;
ATV – avarinės tarnybos atvykimų laiku procentinė dalis;
ATS – laiku išsiųstų atsakymų procentinė dalis;
ATSV – laiku naujam vartotojui į jo prašymą prijungti išsiųstų atsakymų procentinė dalis;
NEPRIJ – laiku dėl operatoriaus atsakomybės neprijungtų naujų vartotojų procentinė dalis.

5.2.5. TINKLŲ KODEKSŲ IR GAIRIŲ ĮGYVENDINIMAS

VERT 2022 m. suderino šią su Europos Sąjungos reglamentais (tinklų kodeksais ir gairėmis) susijusių teisės aktų pakeitimus:

- AB „Amber Grid“ naudojimosi perdavimo sistema taisyklės.
- AB „Klaipėdos nafta“ naudojimosi SGD terminalu taisyklės (4 pakeitimai).

Pakeisti teisės aktai ir toliau užtikrins rinkos veikimo pagrįstas, nediskriminacines ir skaidrias sąlygas ir taisykles, susijusias su pasinaudojimu tinklais.

AB „Amber Grid“ dokumento pakeitimai užtikrins efektyvesnį ir didesnį pajėgumų panaudojimą naudojant susietuosius produktus susijungimo su Latvija taške, atliepianį į įtemptą situaciją dujų rinkoje.

AB „Klaipėdos nafta“ dokumento pakeitimai atlikti siekiant užtrinkti ilgalaikį ir efektyvesnį pajėgumų paskirstymą, pakeitimus susijusius su pajėgumų užsakymo terminais ir kitais klausimais susijusiais su įtempta situacija dujų rinkoje.

Vadovaujantis 2017 m. kovo 16 d. Europos Komisijos

Reglamento (ES) 2017/460, kuriuo nustatomas suderintos gamtinių dujų perdavimo tarifų struktūros tinklo kodeksas (toliau – TAR NC) 26 straipsniu bei 28 straipsniu VERT paskelbė viešąją konsultaciją dėl Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus AB „Amber Grid“ teikiamų paslaugų kainų nustatymo metodikos naujam dujų perdavimo kainų reguliavimo periodui (2024–2028 m.). Siūlomi šie metodiniai pakeitimai:

- konkrečios ribos priskyrimo kiekio komponentei keitimas į nefiksuotą, nustatomą VERT motyvuotu sprendimu;
- kainos už perduodamą kiekį diferencijavimas išleidimo taškuose;
- naujas vidinis įleidimo taškas, orientuotas į biometano gamintojus;
- einamosios paros daugiklio pakeitimas iš 1,5 į 1,7.

Viešosios konsultacijos, kuri baigėsi 2023 m. vasario 1 d., metu iš rinkos dalyvių pastabų ir pasiūlymų nebuvo gauta. Šiuo metu VERT laukia ACER rekomendacijų, kurios turi būti pateiktos VERT per du mėnesius nuo viešosios konsultacijos pabaigos.

5.2.6. REGIONINĖ GAMTINIŲ DUJŲ RINKA

2020 m. Suomija, Estija ir Latvija priėmė sprendimą dėl bendros 3 šalių (toliau – FINESTLAT) perdavimo paslaugų kainų zonos sukūrimo bei taikomo tarp sisteminio kompensavimo mechanizmo (angl. the inter-TSO compensation mechanism – ITC). Lietuva prie šios bendros kainų zonos neprisijungė ir yra vertinama kaip atskira kainų zona. Siekiant efektyviai vystyti regioninę Baltijos–Suomijos šalių dujų rinką, VERT nustato harmonizuotas perdavimo paslaugų kainas įleidimo taškuose. Taip pat Baltijos–Suomijos šalių gamtinių dujų regiono kūrimo darbo grupėje buvo ieškoma sprendimų, kad būtų susitarta dėl 4 šalių bendros gamtinių dujų rinkos zonos, ir tuo tikslu 2020 m. balandžio mėn. Europos Komisijos iniciatyva buvo pasirašytas susitarimas (angl. Roadmap on regional gas market integration between Estonia, Finland, Latvia and Lithuania)¹ su pagrindiniais integracijos uždaviniais ir terminais. Tikslams pasiekti ir sukurti tinkamą ITC mechanizmą 4 šalių perdavimo sistemos operatoriai pasitarkė „Artelys“ konsultacinę įmonę, kuri 2021 m. viduryje atliko kaštų-naudos analizę ir pateikė siūlymus dėl ITC mechanizmo.

2021 m. lapkričio mėn. 4 šalių gamtinių PSO parengė ir pateikė nacionalinės reguliavimo institucijoms susitarimo projektą dėl regioninės dujų perdavimo sistemos

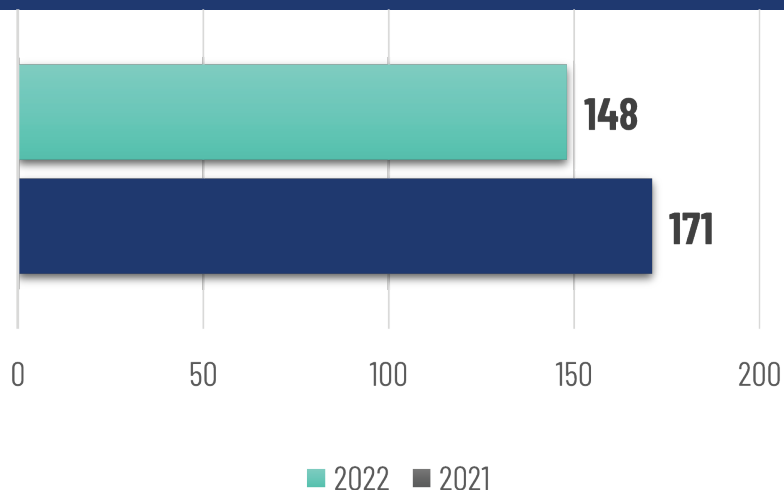
įleidimo tarifo ir tarpusavio kompensavimo mechanizmo (toliau – ITC susitarimas) tarp Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos PSO. Atitinkamų šalių nacionalinės reguliavimo institucijos išnagrinėjo pateiktą ITC susitarimą, tačiau negavo pakankamo pagrindimo iš PSO, kad siūlomas ITC susitarimas užtikrina PSO sąnaudų kompensavimo tvarką taip, kad nebūtų neigiamos įtakos PSO renkamoms pajamoms. Atsižvelgiant į tai, 2022 m. kovo mėnesį nacionalinės reguliavimo institucijos išsiuntė PSO raštą su prašymu patikslinti ITC susitarimą taip, kad ITC užtikrintų PSO sąnaudų padengimą. PSO balandžio mėn. pateikė patikslintą ITC susitarimą, tačiau 2022 m. pasikeitusi geopolitinė situacija lėmė esminius gamtinių dujų rinkos pokyčius, dėl kurių ITC susitarimas, sukurtas remiantis kitomis prielaidomis apie rinkos funkcionavimą, nebeatitiko esamos situacijos ir gali neteikti naudos visoms dalyvaujančioms šalims.

Atsižvelgdami į tai, 2022 m. spalio 12 d. Baltijos–Suomijos nacionalinių reguliavimo institucijos sutarė atidėti Baltijos–Suomijos gamtinių dujų rinkos sujungimą, numatydami, kad sujungimas gali įvykti ne anksčiau kaip 2024 m. spalio mėnesį. Atnaujintą ITC susitarimą, įvertinantį geopolitinę situaciją ir infrastruktūrinius pokyčius, PSO reguliuotojams turi pateikti iki 2023 m. kovo 31 d.

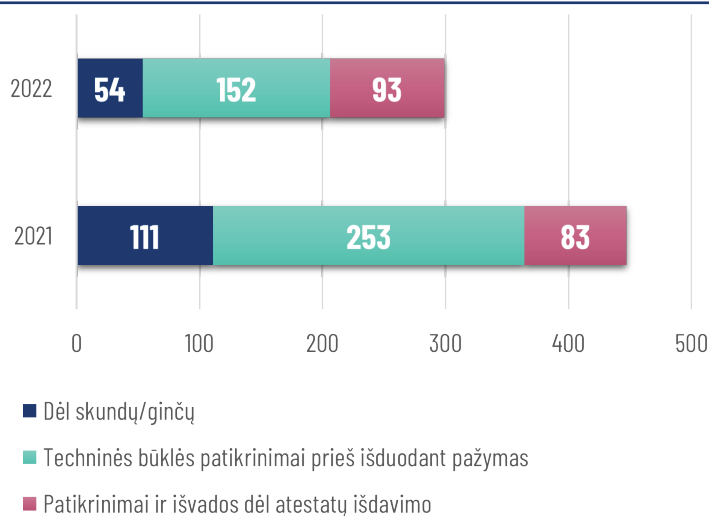
¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/energy_climate_change_environment/news/documents/roadmap_on_regional_gas_market_integration.pdf

5.2.7. DUJŲ ENERGETIKOS OBJEKTŲ IR ĮRENGINIŲ TECHNINĖ SAUGA

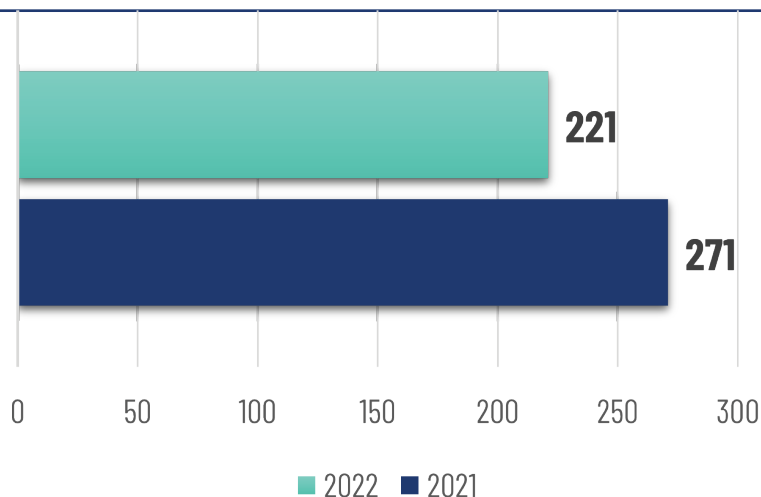
22 pav. patikrinai ir pažeidimai

PLANINIAI
PATIKRINIMAI

NEPLANINIAI
PATIKRINIMAI

NUSTATYTI
PAŽEIDIMAI

Užtikrinant gamtinių dujų energetikos objektų ir elektros įrenginių techninę saugą:

atlikta:

8

gamtinių dujų perdavimo sistemų įrengimo ir (ar) eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra

atlikta:

17

gamtinių dujų skirstymo sistemų įrengimo ir (ar) eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

Patikrinus UAB „Intergas“ gamtinių dujų skirstymo sistemas Mažeikiuose, AB „Energijos skirstymo operatorius“, Kretingoje ir rajone, AB „Energijos skirstymo operatorius“ Tauragės r. sav. ir Telšiuose, pažeidimų nenustatyta. Patikrinus AB „Amber Grid“ Telšių dujų skirstymo stotį (toliau

– DSS) ir Kretingos DSS pažeidimų taip pat nenustatyta. Patikrinus AB „Amber Grid“ Jonavos MD, Jonavos DSS, Žiežmarių DSS, AB „Energijos skirstymo operatorius“ gamtinių dujų skirstymo sistemą Šakių r. sav., UAB, „Intergas“ Druskininkų sav., pažeidimų nenustatyta.

Užtikrinant gamtinių dujų energetikos objektų ir elektros įrenginių techninę saugą:

atlikta:

5

vartotojų dujų įrenginių, suvartojančių daugiau kaip 500 000 m³ dujų per metus įrengimo ir (ar) eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

atlikta:

10

vartotojų dujų įrenginių, suvartojančių nuo 100 000 m³ iki 500 000 m³ gamtinių dujų per metus, įrengimo ir (ar) eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

Nustatyti pažeidimai neesminiai, tiekiamų suskystintų naftos ir suskystintų naftos dujų sistemų eksploatavimo

Užtikrinant suskystintų naftos dujų energetikos objektų ir elektros įrenginių techninę saugą:

atlikta:

26

suskystintų naftos dujų rezervuarų, balionų įrenginių ir skirstomųjų dujotiekių eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

kokybei įtakos neturėjo, nebuvo kilęs pavojus žmonių sveikatai bei turtui. Nustatyti pažeidimai pašalinti.

Užtikrinant suskystintų naftos dujų energetikos objektų ir elektros įrenginių techninę saugą:

atlikta:

17

suskystintų naftos dujų pilstymo stočių, suskystintų naftos dujų pilstymo postų, suskystintų naftos dujų balionų sandėlių, suskystintų naftos dujų prekybos vietų patikrinimus.

Nustatyti pažeidimai neesminiai, tiekiamų dujų balionų kokybei įtakos neturėjo, nebuvo kilęs pavojus žmonių sveikatai bei turtui.

VERT patikrino:

41

suskystintų naftos dujų degalinių.

VERT patikrino:

11

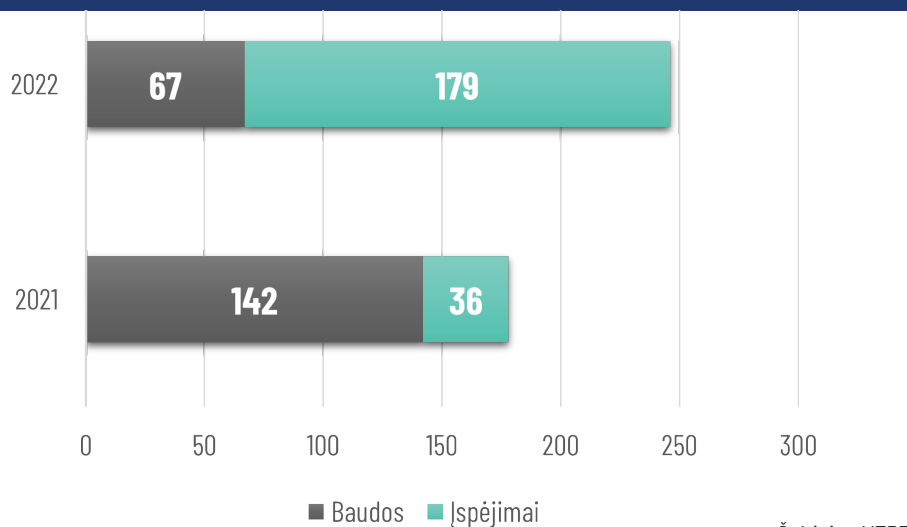
skysto kuro degalinių.

Patikrinus 5 gamtinių dujų įrengimo veiklos atestatus turinčių, vartotojų įrenginių įrengimo darbus atliekančių ūkio subjektus nustatyti smulkūs techninės dokumentacijos rengimo ir pildymo trūkumai, kurie buvo nedelsiant pašalinti.

Atliekant gamtinių ir suskystintųjų naftos dujų energeti-

kos valstybinę kontrolę ir priežiūrą (patikrinimus), kurių metu įvertinama gamtinių ir suskystintųjų naftos dujų energetikos objektų ir įrenginių techninė sauga. VERT pareigūnų sprendimais užtikrinama, kad būtų išvengta galimos kilti grėsmės šalies gyventojų saugumui, sveikatai ar šalies gamtinių ir suskystintųjų naftos dujų gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo veikloms.

23 pav. Baudos.

NUOBAUDOS UŽ ADMINISTRACINIUS NUSIŽENGIMUS

VERT gavo

137

informacinius pranešimus apie administracinio nusižengimo požymius turinčios veiklos padarymą, atliko

281

administracinio nusižengimo tyrimus, surašė

64

administracinio nusižengimo protokolus su nurodymu.

VERT priėmė

3

nutarimus administracinių nusižengimų bylose, skirtos baudos

67

subjektams.

Dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas, priimtas

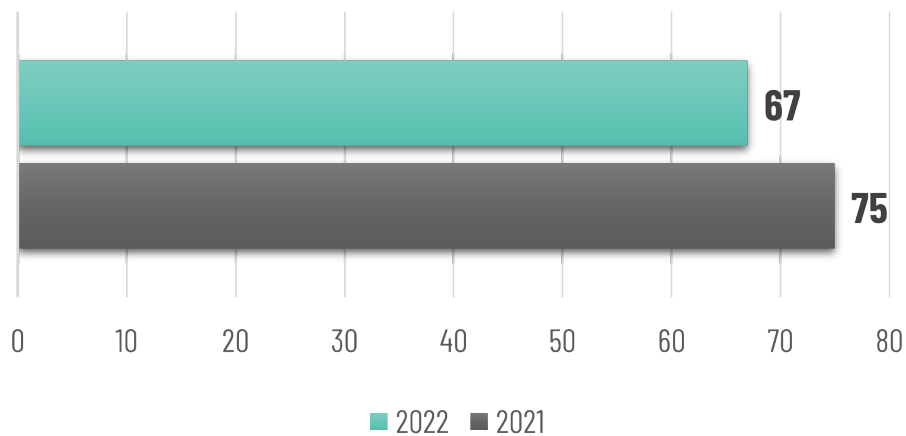
21

nutarimas bei pareikšta

160

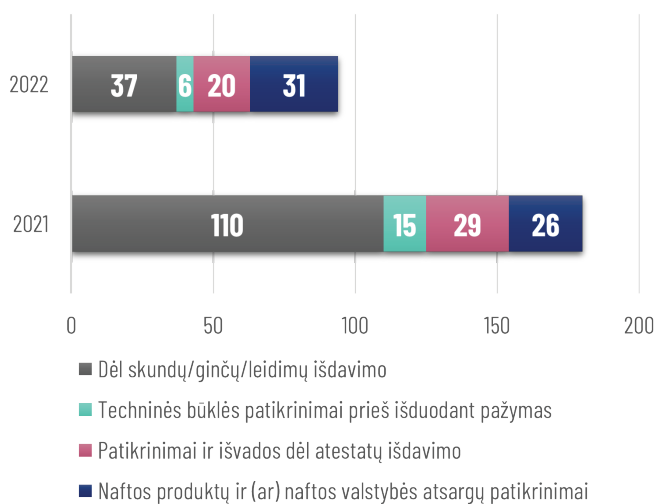
žodinių įspėjimų.

24 pav. Naftos ir naftos produktų įmonių priežiūra (patikrinimai, valstybės atsargos)

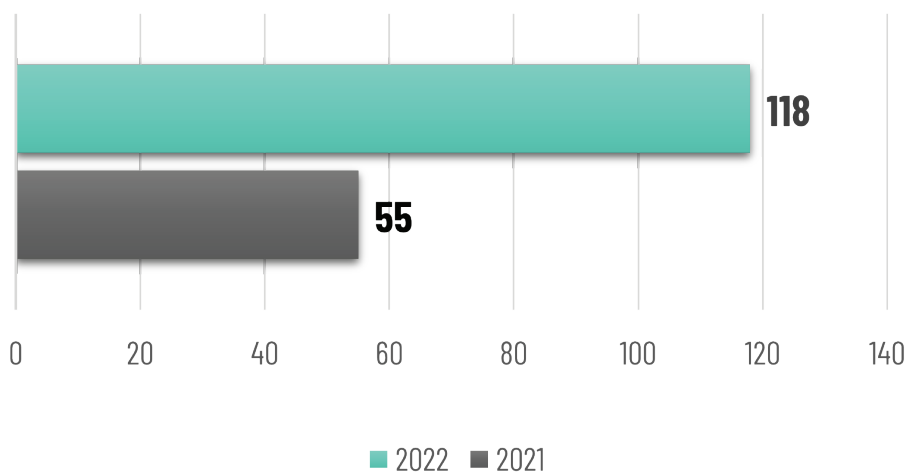
Šaltinis – VERT

PLANINIAI PATIKRINIMAI

Šaltinis – VERT

NEPLANINIAI PATIKRINIMAI

Šaltinis – VERT

NUSTATYTI PAŽEIDIMAI

Užtikrinant suskystintų naftos dujų energetikos objektų ir elektros įrenginių techninę saugą:

atlikta:

6

energetikos įmonių naftos ir naftos produktų bei kito skystojo kuro talpyklų ir jų technologinių priklausinių eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

4

naftos, naftos produktų terminalus ir saugyklas su talpyklomis eksploatuojančiose įmonėse nustatyta pažeidimų.

Atlikta:

42

degalinių naftos produktų talpyklų ir jų technologinių priklausinių eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

Degalines eksploatuojančių įmonių atsakingi asmenys per nurodymuose nustatytą terminą turi pašalinti pažeidimus ir informuoti apie tai VERT.

Atlikta:

3

įmonių, eksploatuojančių vartotojų naftos ir naftos produktų bei skystojo kuro 1000 m³ talpyklas ir jų technologinius priklausinius, eksploatavimo kontrolė ir (ar) priežiūra.

Apibendrinant patikrinimų rezultatus, pastebima tendencija, kad atliekami patikrinimai turi teigiamos įtakos, kadangi nustatytų pažeidimų eksploatuojant energetikos įrenginius skaičius mažėja, įmonės laiku šalina pažeidimus, kad energetikos įrenginių eksploata-

vimas būtų vykdomas pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus, be to, labiau atsižvelgiama į darbuotojų kompetenciją – didesnis dėmesys skiriamas jų žinių tobulinimui, atsakingiau vykdomas techninio personalo atestavimas.

5.2.8. NAFTOS IR NAFTOS PRODUKTŲ ĮMONIŲ PRIEŽIŪRA

NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGOS

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo 4 straipsniu ir Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo reglamentavimo, tvarkymo, kaupimo, naudojimo ir priežiūros taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1901 „Dėl Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo reglamentavimo, tvarkymo, kaupimo, naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“, 32 ir 33 punktais, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pavedimu VERT atlieka energetikos įmonių patikrinimus. VERT Techninės

priežiūros departamento teritorinių skyrių specialistai, vadovaudamiesi VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros pateiktu išrašu iš Naftos produktų ir naftos valstybės informacinės sistemos, patikrina Lietuvos Respublikoje laikomas naftos produktų ir naftos valstybės atsargas (toliau – Atsargos) Energetikos ministerijos pavedime nurodytais adresais ir surašo patikrinimo aktus.

VERT 2022 metais naftos produktų ir naftos valstybės atsargas tikrino du kartus, gavus Energetikos ministerijos pavedimus.

24 lentelė. Patikrintos įmonės, įpareigosios kaupti naftos produktų ir naftos valstybės atsargas

EIL. NR.	PATIKRINTOS ĮMONĖS
1.	VšĮ Lietuvos energetikos agentūra
2.	AB „ORLEN Lietuva“
3.	UAB „Baltic Petroleum“
4.	UAB „Ecoil“
5.	UAB „Ekoenergija“
6.	UAB „Jumps“
7.	UAB Kauno termofikacijos elektrinė
8.	UAB „Kurana“
9.	UAB „Neste Lietuva“
10.	Neste OYJ
11.	UAB „Oilead“
12.	UAB „Saurida“
13.	UAB „Sunergus“
14.	UAB „Tauritus“
15.	UAB „Viada LT“
16.	AB „ORLEN Lietuva“
17.	UAB „Baltic Petroleum“
18.	UAB „Ekoenergija“
19.	UAB Kauno termofikacijos elektrinė
20.	UAB „Kurana“
21.	UAB „Oilead“
22.	UAB „Tauritus“
23.	UAB „Viada LT“

Šaltinis – VERT

Patikrinus šias įpareigotąsias įmones nustatyta, kad dvi įmonės – UAB „Sunergus“ ir UAB „Ecoil“ – nesukaupusios Lietuvos Respublikos energetikos ministro užduotyse nurodyto Atsargų kiekio. VERT, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 330 straipsniu, pradėjo šioms įmonėms administracinę teisną. Išnagrinėjus padarytus pažeidimus, buvo priimtas sprendimas UAB „Ecoil“ administracinę teisną nutraukti. VERT UAB „Sunergus“ vadovui pagal ANK 330 straipsnio 3 dalyje numatytą administracinę nuobaudą skyrė 4500 eurų baudą.

Kitų patikrintų įmonių sukauptų Atsargų kiekiai atitinka energetikos ministro užduotyse nurodytus Atsargų

kiekius, o talpyklų, kuriose laikomos Atsargos, techninė būklė atitinka teisės aktų reikalavimus.

Įvertinus patikrinimų metu gautus duomenis, nustatyta, kad energetikos ministro užduotyse nurodytas Atsargų kiekis sudaro:

1. 73 210 t benzino (kaupiama 73 800,58 t);
2. 508 760 t dyzelino (kaupiama 514 325,885 t).

Talpyklų, kuriose laikomos Atsargos, techninė būklė atitinka teisės aktų reikalavimus.

5.3. ŠILUMOS SEKTORIUS

5.3.1. ŠILUMOS SEKTORIAUS REGULIAVIMO POKYČIAI

25 lentelė. Regulavimo pokyčiai 2022 m.

REZULTATAS

Galimybė šilumos tiekėjui subalansuoti piniginius srautus sparčiai augant energijos išteklių kainoms bei įvertinti kitus nuo šilumos tiekėjo nepriklausančius veiksniai reikšmingai keičiančius šilumos gamybos poreikį.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Papildomų pajamų grąžinimas nelaukiant šilumos kainų galiojimo periodo pabaigos.
2. Nepasidengtų sąnaudų susigrąžinimas nelaukiant šilumos kainų galiojimo periodo pabaigos.
3. Elektros energijos technologinėms reikmėms sąnaudų padengimo užtikrinimas.
4. Infliacijos įtakos šilumos kainai įvertinimas.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT patvirtino Šilumos kainų nustatymo metodikos pakeitimus, kuriais siekiama sudaryti galimybes šilumos tiekėjams perskaičiuojant šilumos kainas įvertinti sparčiai didėjančią infliaciją, nelaukiant šilumos kainų galiojimo periodo pabaigos sumažinti galutinę vartotojams taikomą šilumos kainą, pasidengti patirtas elektros įsigijimo sąnaudas.

REZULTATAS

Galimybės ūkio subjektams sumažinti kasmetines šilumos kainų pokytį šildymo sezono metu, lanksčiau priimti sprendimus dėl optimalaus kuro įsigijimo būdo, sudaryti objektyvias sąlygas šilumos tiekimo įmonėms pasidengti kuro įsigijimo kaštus.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Panaikinta fiksuota kuro struktūra.
2. Paskatos įsigyti pigesnę kurą bei iš miško kirtimo liekanų pagamintą biokurą.
3. Galimybė reaguoti į reikšmingus energijos išteklių kainų pokyčius.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

Reaguodama į reikšmingus energijos išteklių kainų pokyčius VERT patvirtino Šilumos kainų nustatymo metodikos pakeitimus, kuriais siekiama sudaryti galimybes šilumos tiekėjams naudoti alternatyvias kuro rūšis, objektyvias sąlygas šilumos tiekimo įmonėms pasidengti kuro įsigijimo kaštus bei sumažinti kasmetinį šilumos kainų pokytį šildymo sezono metu.

REZULTATAS

Tiksli ir situaciją rinkoje atspindinti prognozuojama elektros ir biokuro biržos kaina.

REZULTATAS

Lankstesnis, veiksmingesnis, šiuolaikines rinkos sąlygas atitinkantis šilumos supirkimo reglamentavimas.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Prognozuojamos elektros ir biokuro biržos kainos nustatymas pagal aktualaus laikotarpio elektros ir biokuro pirkimo-pardavimo sandorių duomenis.
2. Faktinės ir prognozuotos praėjusio mėnesio elektros ir biokuro kainų skirtumo įvertinimas nustatant prognozuojamą elektros kainą ir biokuro kainą šildymo sezono metu.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT patvirtino Šilumos gamybos ir (ar) supirkimo tvarkos ir sąlygų aprašo ir Vidutinės biokuro kainos nustatymo tvarkos ir sąlygų aprašo pakeitimus, kuriais siekiama, kad VERT nustatoma prognozuojama elektros ir biokuro kaina atspindėtų einamuoju momentu besiformuojantį kainų lygį atskiruose Lietuvos regionuose.

PAKEITIMŲ DETALIZACIJA

1. Šilumos tinklo balansavimas veikiančiais įrenginiais.
2. Veiksmingos konkurencijos balansavimo aukcionuose užtikrinimas.
3. Iškastino kuro tinklui balansuoti mažinimas.
4. Efektyvių atsinaujinančių energijos išteklių naudojančių šilumos gamybos įrenginių išsaugojimas.
5. Mažesnių šilumos gamybos kaštų užtikrinimas ilgalaikėje perspektyvoje.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT, atsižvelgdama į praktikoje išylančias problemas bei rinkos dalyvių išsakomas pastabas, atliko Šilumos gamybos ir (ar) supirkimo tvarkos ir sąlygų aprašo pakeitimus, kuriais siekiama užtikrinti veiksmingą konkurenciją balansavimo aukcionų būdu superkant tinklui balansuoti reikalingą šilumos kiekį, mažinti iškastinį kurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių naudojimą, išsaugoti efektyvius rinkoje veikiančius atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius šilumos gamybos įrenginius, mažiausiomis sąnaudomis užtikrinanti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą vartotojams.

VERT, atsižvelgdama į praktikoje iškylančias problemas bei rinkos dalyvių išsakomas pastabas, atliko Šilumos gamybos ir (ar) supirkimo tvarkos ir sąlygų aprašo pakeitimus, kuriais **siekiama užtikrinti veiksmingą konkurenciją balansavimo aukcionų būdu superkant tinklui balansuoti reikalingą šilumos kiekį, mažinti iškastinį kurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių naudojimą, išsaugoti efektyvius rinkoje veikiančius atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius šilumos gamybos įrenginius, mažiausiomis sąnaudomis užtikrinanti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą vartotojams:**

1. Racionaliai panaudojant sistemoje esančius atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius šilumos gamybos įrenginius tinklui balansuoti, nustatyta, kad sistemose, kuriose yra pakankamas šilumos gamybos įrenginių kiekis ir pajėgumai, kartu su pagrindiniu šilumos aukcionu per mėn. vyksta 4 balansavimo šilumos aukcionai. Pagrindiniame šilumos aukcione gali būti siūloma iki 70 proc. maksimalios šilumos gamybos galios, balansavimo – iki 30 proc.;
2. Siekiant padidinti konkuravimo šilumos aukcione lankstumą, numatyta, kad pagrindiniame šilumos aukcione gali būti pateikta iki 2-jų pasiūlymų, balansavimo aukcionuose – vieną;
3. Skatinant atliekinės šilumos panaudojimą, numatyta

galimybė šilumos tiekėjui ar nepriklausomam šilumos gamintojui, sudarius jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį su įmone, turinčia ir galinčia į tinklą patiekti jos veiklos procese susidarančios atliekinės šilumos, aukciono sistemoje užregistruoti bendrą su tokia įmone šilumos gamybos vienetą ir su juo dalyvauti šilumos aukcionuose;

4. Papildyti nepriklausomų šilumos gamintojų papildomai gautų pajamų sumos grąžinimo būdai;

5. Patikslinta palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų apskaičiavimas:

5.1 Įvertinant infliacijos įtaką palyginamosioms šilumos gamybos sąnaudoms, numatytas einamojo remonto ir aptarnavimo bei kitų pastoviųjų sąnaudų indeksavimas pagal vartotojų kainų indeksą;

5.2 Tam, kad palyginamosioms šilumos gamybos sąnaudoms apskaičiuoti taikoma elektros energijos įsigijimo kaina atitiktų elektros rinkos kainų lygį, numatyta, kad elektros energijos įsigijimo rinkos kaina apskaičiuojama pagal „Nasdaq OMX“ tinklalapyje paskelbtus finansinių priemonių ateities sandorių paros kainų indeksus;

5.3 Tiksliau atspindinti palyginamosiose šilumos gamybos sąnaudose šilumos tiekimui sistemose patiriamus faktinius šilumos gamybos kaštus, patikslintos taikomos lyginamųjų rodiklių reikšmės bei jų nustatymo būdai.

5.3.2. ŠILUMOS SEKTORIAUS SUDERINTOS INVESTICIJOS

2022 m. iš viso buvo derinamos

31

šilumos tiekėjo investicijos arba koreguojamos ankstesniais sprendimais suderintos investicijos (pasikeitus investicijų projektų sumai po viešųjų pirkimų procedūros, faktinės investicijų vertės pokytis atlikus darbus ir kt.).

2022 m. suderintos šilumos tiekėjų investicijos sudaro

91,56 mln. Eur,

nepriklausomų šilumos gamintojų –

0,22 mln. Eur.

Iš viso 2021 m. VERT suderino

91,78 mln. Eur

šilumos sektoriuje veikiančių ūkio subjektų investicijų.

Dalis suderintų investicinių projektų bus įgyvendinami su ES struktūrinių ir kitų fondų parama.

Daugiausiai šilumos sektoriuje investuojama į šilumos tiekimo sistemų **modernizavimą**, susidėvėjusių trasų **rekonstrukciją**, taip pat **iškastinio kuro mažinimą** šilu-

mos gamyboje, t. y. į efektyvius biokuro katilus, saulės jėgaines, šilumos siurblius.

Šilumos sektoriuje VERT reguliuojamų šilumos tiekėjų ir nepriklausomų šilumos gamintojų faktiškai atliktos investicijos, preliminarais duomenimis, 2022 m. sudarė

125,9 mln. Eur,
iš jų į šilumos gamybą –
90,4 mln. Eur,
į šilumos perdavimą –
35,24 mln. Eur,
į mažmeninį aptarnavimą –
0,26 mln. Eur.

Palyginus su 2021 m., šilumos sektoriaus investicijos didėja

81,75 proc.

Daugiausia 2022 metais investavo UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė –

59 mln. Eur.

Didžiausios šilumos tiekimo įmonės 2022 m. į šilumos ūkį investavo

41,3 mln. Eur

(žr. 26 lentelę), t. y.

33 proc.

visų sektoriaus investicijų.

26 lentelė. 2022 m. didžiausių šilumos tiekimo įmonių įvykdytos investicijos (mln. Eur)

EIL. NR.	ŪKIO SUBJEKTAS	INVESTUOTA 2022 M.	IŠ JŲ ES IR KITŲ FONDŲ LĖŠOS	INVESTICIJŲ PASKIRTIS		
				ŠILUMOS GAMYBA	ŠILUMOS PERDAVIMAS	MAŽMENINIS APTARNAVIMAS
1.	AB Vilniaus šilumos tinklai	5,78	0,74	1,92	3,78	0,09
2.	AB „Kauno energija“	20,28	0,11	2,97	17,29	0,02
3.	AB „Klaipėdos energija“	8,47	0,02	5,43	2,97	0,08
4.	AB „Šiaulių energija“	3,65	0,52	2,92	0,72	0
5.	AB „Panevėžio energija“	3,13	0,33	1,75	1,38	0

Šaltinis – VERT

5.3.3. REGULIUOJAMOS KAINOS

Šilumos sektoriuje VERT reguliuoja centralizuotos šilumos tiekėjus, kurie per metus realizuoja ne mažiau kaip 10 GWh šilumos: nustato šilumos bazinių kainų dedamąsias, tikrina kasmet perskaičiuotas šilumos kainų dedamąsias ir, jei reikia, nurodo kainų nustatymo pažeidimus.

Šilumos ūkio įstatymas suteikia teisę VERT vienašališkai nustatyti šilumos kainų dedamąsias, jei savivaldybės arba bendrovių valdybos nepašalina nurodytų pažeidimų arba laiku nenustato šilumos kainų dedamųjų.

REGULIUOJAMAS TURTAS IR INVESTICIJŲ GRAŽA (TAIP PAT VIDUTINĖ KAINA IR JOS POKYTIS PAGAL ĮMONES)

2022 m. VERT šilumos sektoriuje reguliavimą:

VERT reguliuojamų šilumos tiekimo įmonių reguliuojamo turto vertė
2022 m. sudarė

464,25 mln. Eur,

o vidutinė šilumos kainoje įvertinta investicijų grąžos norma siekė

5,66 proc.

Detalesnė informacija apie šilumos tiekėjų reguliuojamo turto vertę bei šilumos kainoje įvertintą investicijų grąžos normą pateikiama 27 lentelėje.

27 lentelė. 2022 m. šilumos tiekimo įmonių reguliuojamo turto vertė, kainoje įvertinta investicijų grąža bei pelningumas

EIL. NR.	ŪKIO SUBJEKTAS	REGULIUOJAMO TURTO VERTĖ, MLN. EUR	2022 M. ŠILUMOS KAINOJE ĮVERTINTA INVESTICIJŲ GRAŽA, TŪKST. EUR	2022 M. ŠILUMOS KAINOJE ĮVERTINTA INVESTICIJŲ GRAŽOS NORMA (WACC), PROC.	2022 M. ŠILUMOS TIEKIMO VEIKLOS GRYNASIS PELNINGUMAS / NUOSTOLINGUMAS, PROC.*
1.	UAB „Akmenės energija“	3,27	116,91	3,57	-14,71
2.	UAB „Alytaus šilumos tinklai“	10,56	712,09	6,74	-8,11
3.	UAB „Anykščių šiluma“	3,06	212,96	6,95	13,4
4.	Balterma ir ko, UAB	0,21	8,04	3,75	8,04
5.	UAB „Birštono šiluma“	0,69	24,64	3,57	-9,77

6.	UAB „Elektrėnų komunalinis ūkis“	3,7	205,81	5,56	7,48
7.	UAB Gren Joniškis	2,16	69,25	3,21	-9,05
8.	UAB Gren Švenčionys	3,58	162,59	4,55	2,83
9.	UAB Ignalinos šilumos tinklai	1,77	100,6	5,68	-3,39
10.	AB „Jonavos šilumos tinklai“	5,96	195,97	3,29	-1,1
11.	UAB „Kaišiadorių šiluma“	1,9	149,35	5,55	-0,6
12.	AB „Kauno energija“	91,84	5 873,23	6,39	7,4
13.	UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“	2,23	79,52	3,57	3,44
14.	AB „Klaipėdos energija“	52,99	3 732,69	7,04	-0,14
15.	UAB Kretingos šilumos tinklai	2,94	96,57	3,29	-0,33
16.	UAB „Lazdijų šiluma“	2,24	75,35	3,37	-5,27
17.	UAB „Litesko“ filialas „Biržų šiluma“	4,24	202,34	4,77	3,51
18.	UAB „Litesko“ filialas „Druskininkų šiluma“	9,12	572,7	6,28	-2,87
19.	UAB „Litesko“ filialas „Kelmės šiluma“	2,78	216,89	7,79	5,44
20.	UAB „Litesko“ filialas „Marijampolės šiluma“	18,42	1 212,78	6,58	-4,64
21.	UAB „Litesko“ filialas „Telšių šiluma“	3,06	154,25	5,04	-3,91
22.	UAB „Mažeikių šilumos tinklai“	8,52	366,29	4,3	-0,44
23.	UAB „Molėtų šiluma“	2,05	70,11	3,42	-16,99
24.	UAB „Nemenčinės komunalininkas“	0,52	18,26	3,48	-9,01
25.	UAB „Nemėžio komunalininkas“	3,05	114,21	3,75	8,06
26.	UAB „Pakruojo šiluma“	2,23	157,67	7,07	-28,13
27.	UAB „Palangos šilumos tinklai“	3,03	172,44	5,7	-2,51
28.	AB „Panevėžio energija“	39,55	2 080,51	5,26	-1,11
29.	UAB „Plungės šilumos tinklai“	3,03	170,43	5,62	4,43

30.	AB „Prienų šilumos tinklai“	1,54	65,56	4,25	-7,58
31.	UAB „Radviliškio šiluma“	5,52	308,54	5,59	-4,39
32.	UAB „Raseinių šilumos tinklai“	4,93	276,73	5,61	-24,56
33.	UAB „Skuodo šiluma“	3,26	113,71	3,49	3
34.	UAB „Šakių šilumos tinklai“	1,76	171,77	9,75	-2
35.	UAB „Šalčininkų šilumos tinklai“	2,24	170,29	7,61	-4,03
36.	AB „Šiaulių energija“	29,8	1 397,91	4,69	-0,17
37.	UAB „Šilalės šilumos tinklai“	1,1	41,33	3,75	-6,8
38.	UAB „Šilutės šilumos tinklai“	5,51	291,91	5,3	-6,68
39.	UAB „Širvintų šiluma“	2,76	93,69	3,4	10,65
40.	UAB Tauragės šilumos tinklai	3,8	142,6	3,75	-0,53
41.	UAB „Trakų energija“	3,98	225,02	3,56	-17,3
42.	UAB „Ukmergės šiluma“	4,9	242,62	4,95	4,2
43.	UAB „Utenos šilumos tinklai“	7,34	396,85	5,41	-2,43
44.	UAB „Varėnos šiluma“	4,02	211,84	5,28	10,93
45.	VšĮ Velžio komunalinis ūkis	0,1	4,29	4,21	4,04
46.	UAB „Vilkaviškio šilumos tinklai“	2,58	152,62	5,91	-7,56
47.	AB Vilniaus šilumos tinklai	75,98	3 928,37	5,17	3,36
48.	UAB „Visagino energija“	13,63	776,65	5,7	-1,87

* duomenys preliminarūs.

Šaltinis – VERT

BAZINĖS KAINOS, PERSKAIČIUOTOS KAINOS, KARŠTO VANDENS KAINOS

2022 m. VERT

12

šilumos tiekėjų nustatė naujas šilumos bazinės kainas, iš jų

6

šilumos tiekėjams šilumos kaina pirmiesiems šilumos bazinės kainos galiojimo metams nustatyta vienašališkai.

VERT nustačius naujas šilumos bazinės kainas, šilumos kaina

6 proc.

mažėjo UAB „Nemenčinės komunalininkas“ vartotojams.

2022 m. VERT išnagrinėjo

18

šilumos kainų perskaičiavimo projektų ir iš jų

11

šilumos tiekėjų šilumos kainas nustatė vienašališkai, dėl

7

šilumos tiekėjų kainų sprendimus priėmė savivaldybės ir (ar) šilumos tiekėjo valdyba.

VERT, 2022 m. išnagrinėjusi šilumos bazinių kainų bei perskaičiuotų šilumos kainų dedamųjų projektus, nepripažino 3,512 mln. Eur šilumos tiekėjų suplanuotų sąnaudų (žr. 28 lentelę).

28 lentelė. Šilumos tiekimo sektoriaus 2022 m. kainų / sąnaudų palyginimas

ŪKIO SUBJEKTAI, KURIEMS 2022 M. NUSTATYTOS ŠILUMOS BAZINIŲ KAINŲ DEDAMOSIOS	GALIOJUSI KAINA, CT/ KWH	ŪKIO SUBJEKTO PROJEKTAS, CT/KWH	VERT NUSTATYTA, CT/KWH	KAINOS POKYTIS NUO ŪKIO SUBJEKTO PROJEKTO, PROC.	NEPRIPAŽINTA SĄNAUDŲ (-), TŪKST. EUR
UAB „Anykščių šiluma“	13,35	13,63	14,4	5,6	231,23
UAB Gren Joniškis	9,94	11,39	10,39	-8,8	-174,01
UAB Gren Švenčionys	9,83	11,09	11,76	6	181,86
UAB „Jonavos šilumos tinklai“	8,16	9,1	9,04	-0,7	-63,89
UAB „Lazdijų šiluma“	7,76	10,61	11,2	5,6	74,05
UAB „Litesko“ filialas „Druskininkų šiluma“	7,4	7,27	7,86	8,1	602,97
UAB „Nemenčinės komunalininkas“	14,25	15,98	13,4	-16,1	-563,58
UAB „Šakių šilumos tinklai“	9,38	9,08	9,92	9,3	146,07
UAB „Šilutės šilumos tinklai“	5,69	5,39	5,69	5,6	209,99
UAB „Širvintų šiluma“	7,08	8,5	7,12	-16,2	-347,65
UAB „Ukmergės šiluma“ (Ukmergės, Dukstynos ir Deltuvos vartotojams)	10,55	11,36	10,88	-4,2	-274,15
UAB „Ukmergės šiluma“ (Šventupės vartotojams)	11,02	11,83	11,21	-5,2	-13,99
UAB „Vilkaviškio šilumos tinklai“	10,04	10,42	11,11	6,6	200,72
VERT 18 šilumos tiekimo įmonių atliko šilumos kainų dedamųjų perskaičiavimą					-3 722,41
Iš viso					-3 512,79

Šaltinis – VERT

2022 m. VERT nustatė

32

karšto vandens tiekėjų karšto vandens kainas.

2022 m. VERT suderino

1

karšto vandens tiekėjo karšto vandens kainas.

VIDUTINĖ SVERTINĖ METINĖ ŠILUMOS KAINA

Vidutinė svartinė metinė šilumos energijos kaina 2022 m.,
palyginti su 2021 m., didėjo

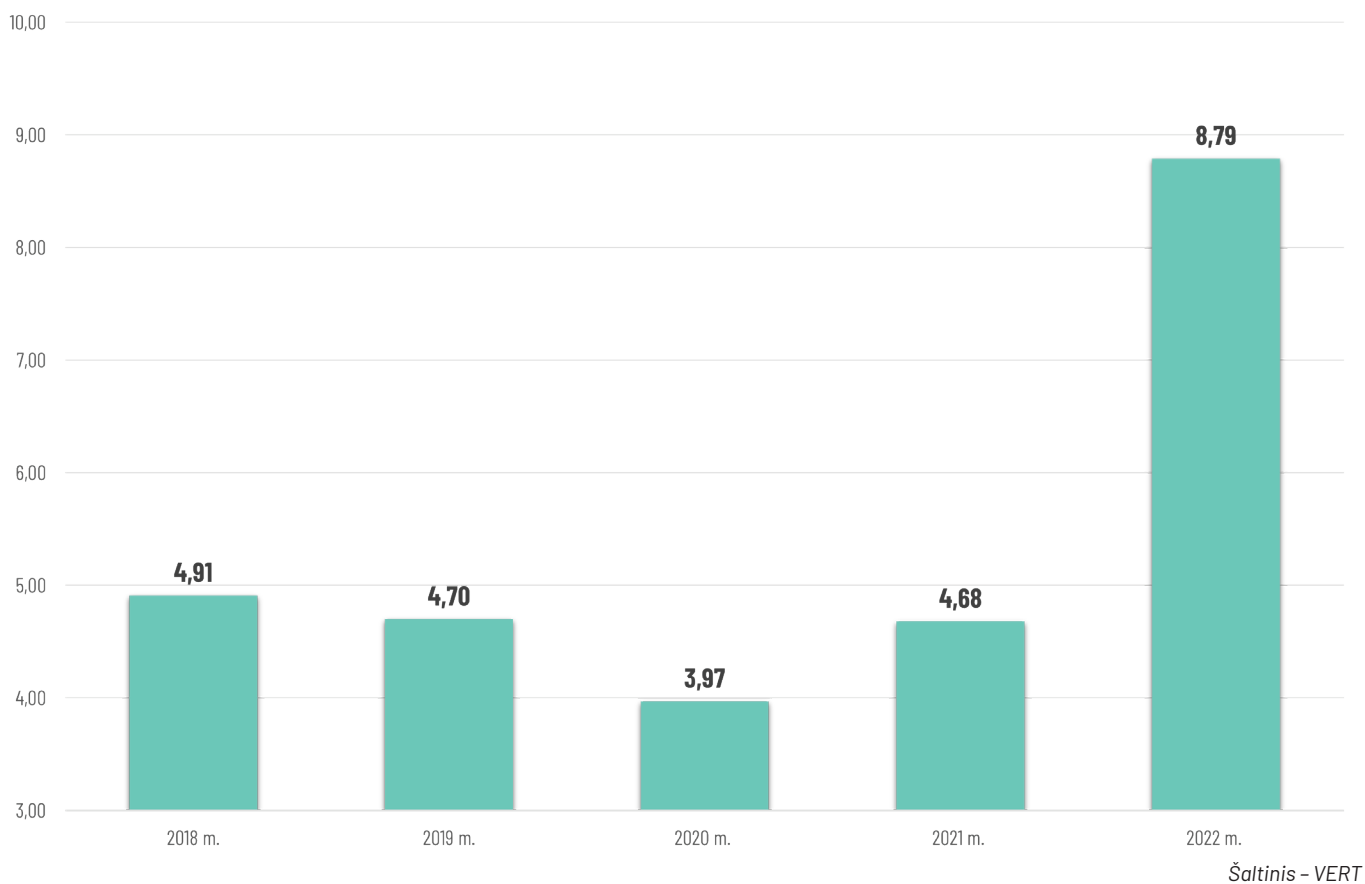
87,82 proc.

– nuo 4,68 iki 8,79 ct/kWh (be PVM).

Svertinė metinė šilumos energijos kaina per paskutinius
5 metus (2018 / 2022 m.) padidėjo

79,02 proc.

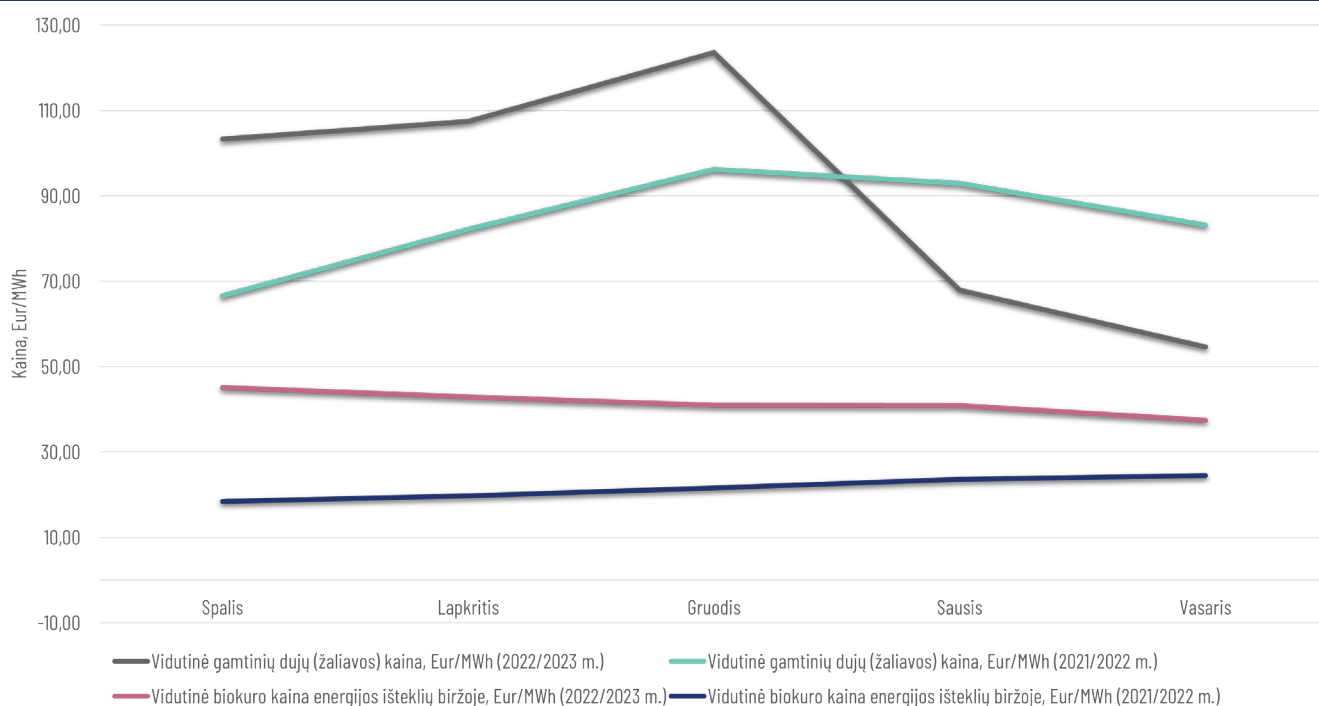
25 pav. Vidutinė svartinė metinė šilumos energijos kaina, ct/kWh, be PVM, 2018–2022 m.

Šilumos kainos didėjimą iš esmės lėmė brangstantis kuras bei padidėjusios iš nepriklausomų šilumos gamintojų superkamos šilumos kainos.

26 pav. Gamtinių dujų ir biokuro kainų pokytis atskirais šildymo sezonais

Šaltinis – VERT

ŠILUMOS KAINA VARTOTOJAMS (POKYTIS PER METUS)

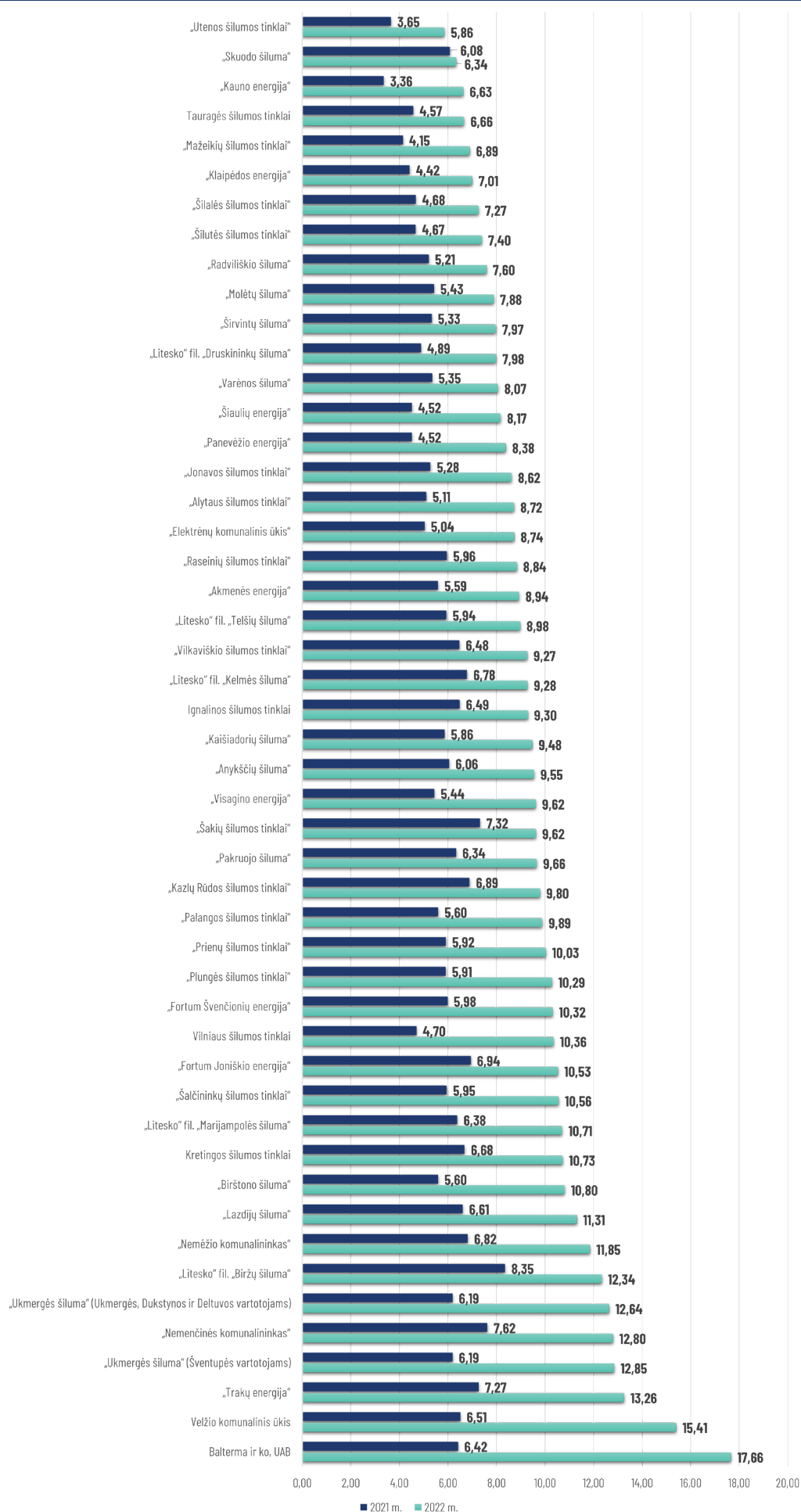
Šilumos kaina vartotojams yra perskaičiuojama kiekvieną mėnesį, įskaičiuojant aktualias kuro kainas. Vidutinė centralizuotai tiekiamos šilumos kaina 2023 m. kovo mėn. buvo 7,83 ct/kWh, t. y. 5,43 proc. mažesnė nei 2022 m. kovo mėn. (8,28 ct/kWh).

Didžiąją dalį (~50 proc.) šilumos kainos vartotojams sudaro kuro ir perkamos šilumos įsigijimo sąnaudos, kurių dydis priklauso nuo kuro kainų rinkoje, likusią dalį

– nusidėvėjimo (amortizacijos), remonto, darbo užmokesčio sąnaudos, investicijų grąžą ir kt.

2022 m. Lietuvoje už šilumą mažiausiai mokėjo UAB „Utenos šilumos tinklai“ vartotojai, daugiausia – Balterma ir ko, UAB vartotojai. Bendrovė šilumai gaminti naudoja gamtines dujas, todėl jos aptarnaujamiems vartotojams šilumos kaina išlieka aukšta.

27 pav. Vidutinės svertinės metinės 2021 m. ir 2022 m. šilumos kainos palyginimas, ct/kWh be PVM

Šaltinis – VERT

Per metus (2021 m. / 2022 m.) labiausiai šilumos kaina
didėjo Balterma ir ko, UAB (175,2 proc.), VŠĮ Velžio
komunalinio ūkio (136,6 proc.) ir AB Vilniaus šilumos

tinklų (120,2 proc.) vartotojams. **Didžiųjų miestų** metinis
šilumos kainų pokytis pateiktas 28 pav.

28 pav. Vidutinė svertinė metinė šilumos kaina didžiuosiuose miestuose, 2021 m. ir 2022 m., ct/kWh be PVM.

NEPRIKLAUSOMI ŠILUMOS GAMINTOJAI

Šilumos gamybos kainos

VERT **reguliuoja kainodarą Nepriklausomų šilumos gamintojų** (toliau – NŠG), kurie:

- yra gavę ES finansinę, savivaldybės ar kitokią paramą;
- gauna remtiną elektros tarifą, t. y. naudoja viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) lėšas ar atsinau-

jinančių energijos išteklių naudojimui skatinti taikomas fiksuoto tarifo priemonės;

- pagaminama šiluma sudaro daugiau nei 1/3 CŠT sistemos poreikio.

2022 m. veiklą vykd:

43

nepriklausomi šilumos gamintojai (NŠG), iš kurių

20

yra reguliuojami (taikoma privaloma šilumos gamybos kainodara)

VERT 2022 m.
reguliuojamu pripažino

1

NŠG

Pripažinti
nebereguliuojamais

3

VERT reguliuojami NŠG.

VERT 2022 m. priėmė

14

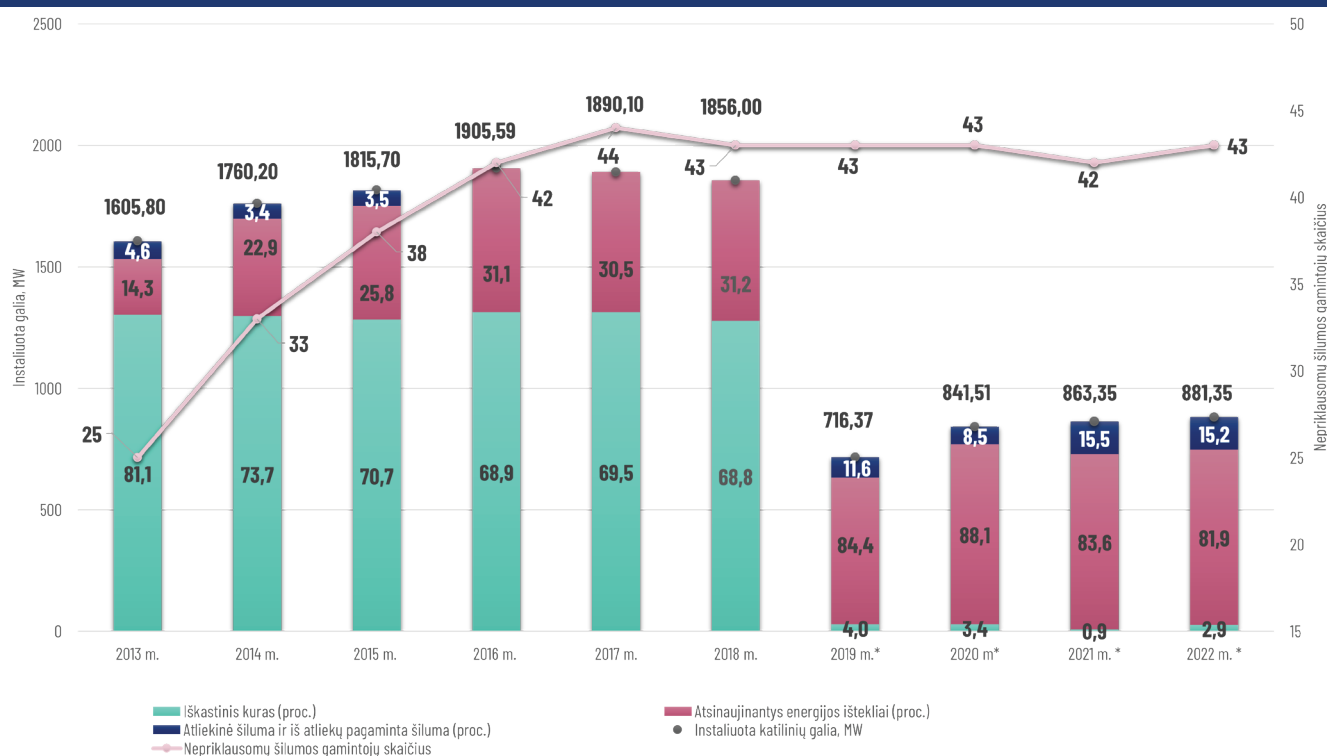
sprendimų dėl NŠG šilumos gamybos kainų (3 sprendimai dėl bazinių kainų nustatymo, 11 – dėl kainų perskaičiavimo). Reguluojamiems NŠG, kaip šilumos tiekėjams, taikomas mažiausių sąnaudų principas, t. y. užtikrinant, kad vartotojams šiluma būtų tiekama mažiausiomis sąnaudomis.

Šilumos gamyba, instaliuota galia

2022 m. veiklą vykdžiusių nepriklausomų šilumos gamintojų instaliuota šilumos gamybos galia siekė 881,35 MW, iš kurių 721,49 MW galios šilumos gamybos įrengi-

niai naudoja atsinaujinančius energijos išteklius. 2022 m. nepriklausomo šilumos gamintojo veiklą pradėjo vienas nepriklausomas šilumos gamintojas.

29 pav. NŠG skaičiaus bei instaliuotų pajėgumų pokytis, 2013–2022 m.

*Neįtraukti UAB Kauno termofikacijos elektrinės duomenys (1209 MW).

Šaltinis – VERT

Parduodamas šilumos kiekis

Šilumos ūkio įstatymas numato **pareigą šilumos tiekėjams, atsižvelgiant į prognozuojamą poreikį, supirkti NŠG parduodamą šilumą**, pagamintą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, deginant atliekas, iš išskastinio kuro, atitinkančią kokybės, tiekimo patikimumo ir aplin-

kosaugos reikalavimus, jei šiluma parduodama pigiau nei šilumos tiekėjo palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos (neviršijama kaina, už kurią šilumos tiekėjas šilumą pasigamintų savo įrenginiuose).

2022 m. NŠG šilumos tiekėjams iš viso pardavė **3 413 tūkst. MWh** šilumos už vidutinę **4,35 ct/kWh** kainą. Reguliuojamų nepriklausomų šilumos gamintojų šilumos tiekėjams parduotas šilumos kiekis sudarė **1 599 tūkst. MWh**, t. y. **46,8 proc.** visos NŠG parduotos šilumos, vidutinė kaina – **4,18 ct/kWh**.

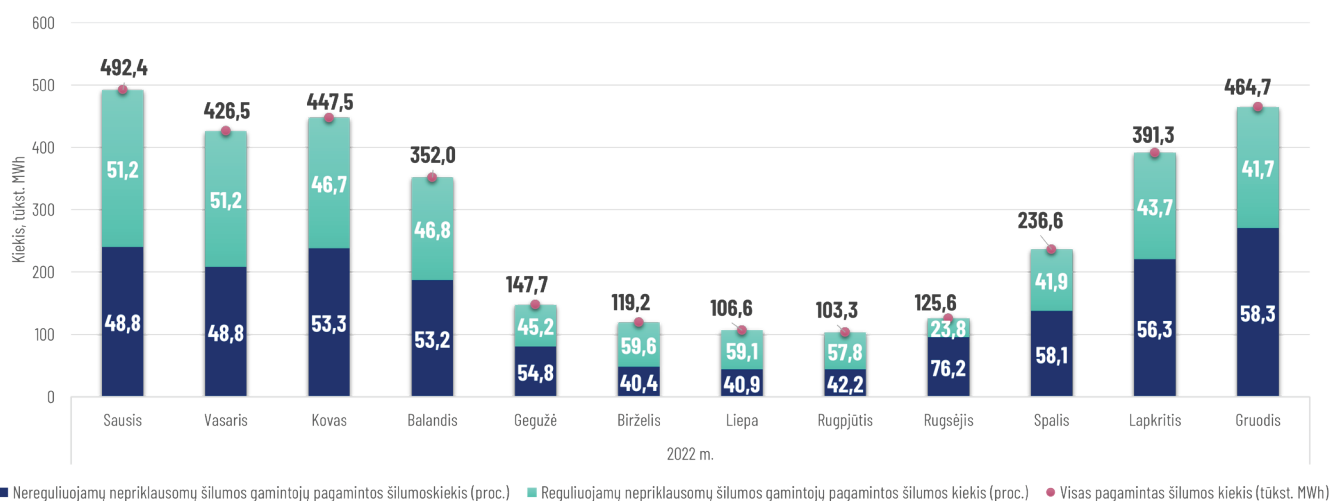
Reguliuojamų NŠG šilumos tiekėjams parduotas šilumos kiekis sudarė **14,3 proc.** viso (CŠTĮ, reguliuojamų ir nereguliuojamų NŠG) pagaminto šilumos kiekio.

30 pav. NŠG šilumos tiekėjams parduodamos šilumos dalis (proc.), patiektas šilumos kiekis (tūkst. MWh), 2022 m.

Šaltinis – VERT

31 pav. VERT reguliuojamų ir nereguliuojamų NŠG pagaminamo šilumos kiekio proporcija 2022 m.

Šaltinis – VERT

Šilumos aukcionai

Remiantis aukcionų rezultatais,
2022 m. šilumos poreikis miestuose,
kuriuose veikia NŠG, buvo
5079,3 tūkst. MWh,
aukcionė pasiūlytas kiekis –
6664,6 tūkst. MWh.

Aukcionuose NŠG pasiūlytas kiekis sudarė
67,6 proc.

(pasiūlytos šilumos kaina 4,13 ct/kWh),
iš NŠG supirkto šilumos dalis siekė

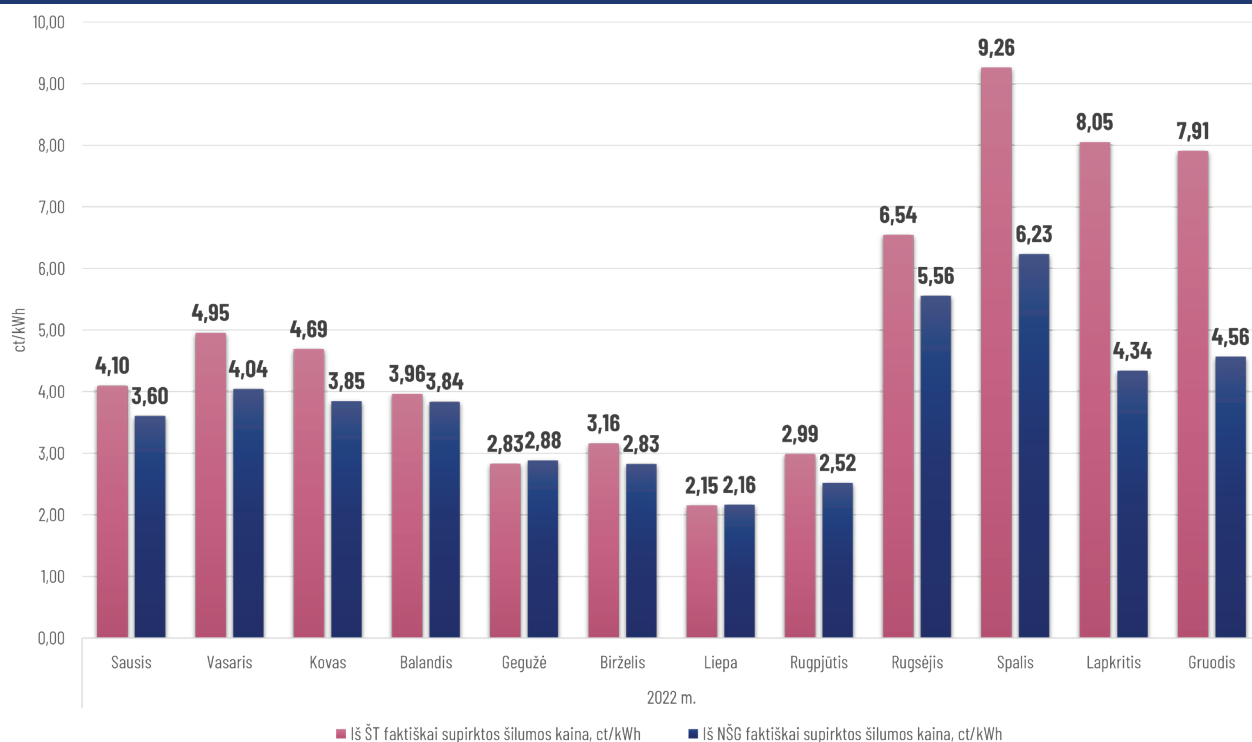
71,1 proc.,

atitinkamai šilumos tiekėjų aukcionuose
pasiūlytas kiekis sudarė

32,4 proc.

(pasiūlytos šilumos kaina 4,60 ct/kWh),
iš šilumos tiekėjų supirkto šilumos dalis –
28,9 proc.

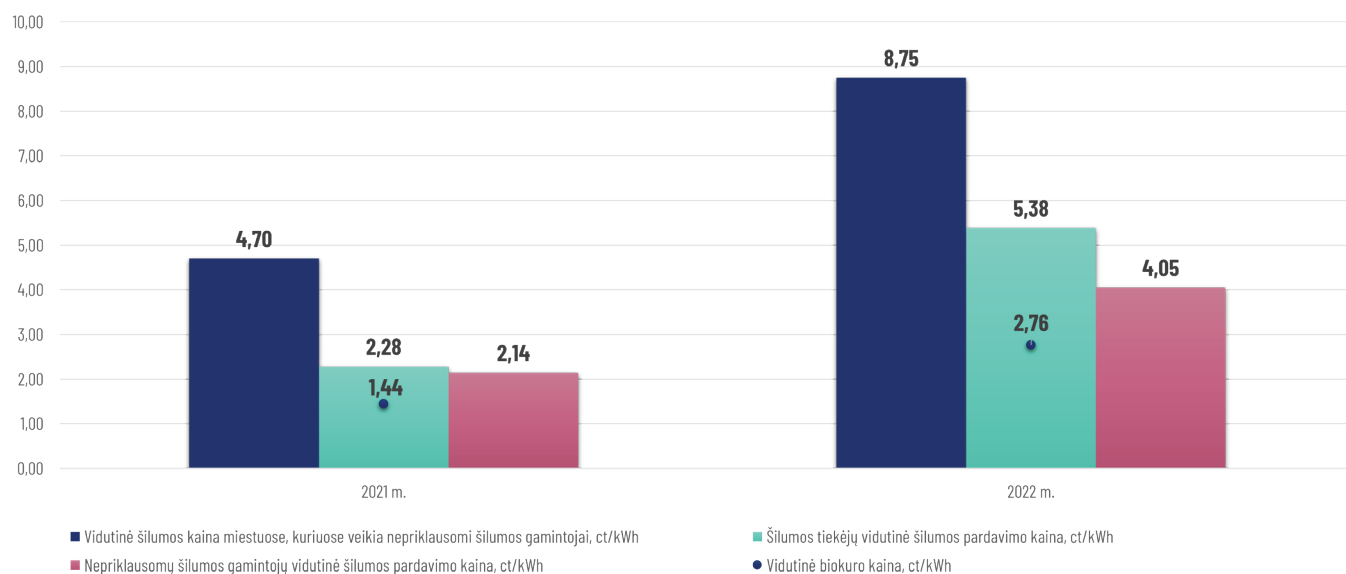
32 pav. NŠG ir šilumos tiekėjų aukcione parduotos šilumos kaina, ct/kWh

Šaltinis – VERT

Vidutinė šilumos tiekėjų parduotos šilumos kaina (5,38 ct/kWh) buvo
32,8 proc.
didesnė, nei vidutinė NŠG parduotos šilumos kaina (4,05 ct/kWh).

33 pav. 2021 ir 2022 m. apibendrinti galutiniai šilumos aukciono rezultatai ir vidutinė šilumos kaina miestuose, kuriuose veikia nepriklausomi šilumos gamintojai

*Kainos nurodytos be PVM.

Šaltinis – VERT

Vidutinė 2022 m. šilumos kaina miestuose, kuriuose veikia NŠG, buvo

86,2 proc.

didesnė nei 2021 m. NŠG parduodamos šilumos kaina 2022 m., palyginus su 2021 m., didėjo apie

89,3 proc.

– nuo 2,14 ct/kWh iki 4,05 ct/kWh.

Šilumos tiekėjų parduodamos šilumos kaina 2022 m., lyginant su 2021 m., didėjo apie

2,4 karto

– nuo 2,28 ct/kWh iki 5,38 ct/kWh.

Vidutinė perkamo biokuro kaina 2022 m. buvo

91,7 proc.

(arba 1,32 ct/kWh) didesnė nei 2021 m.

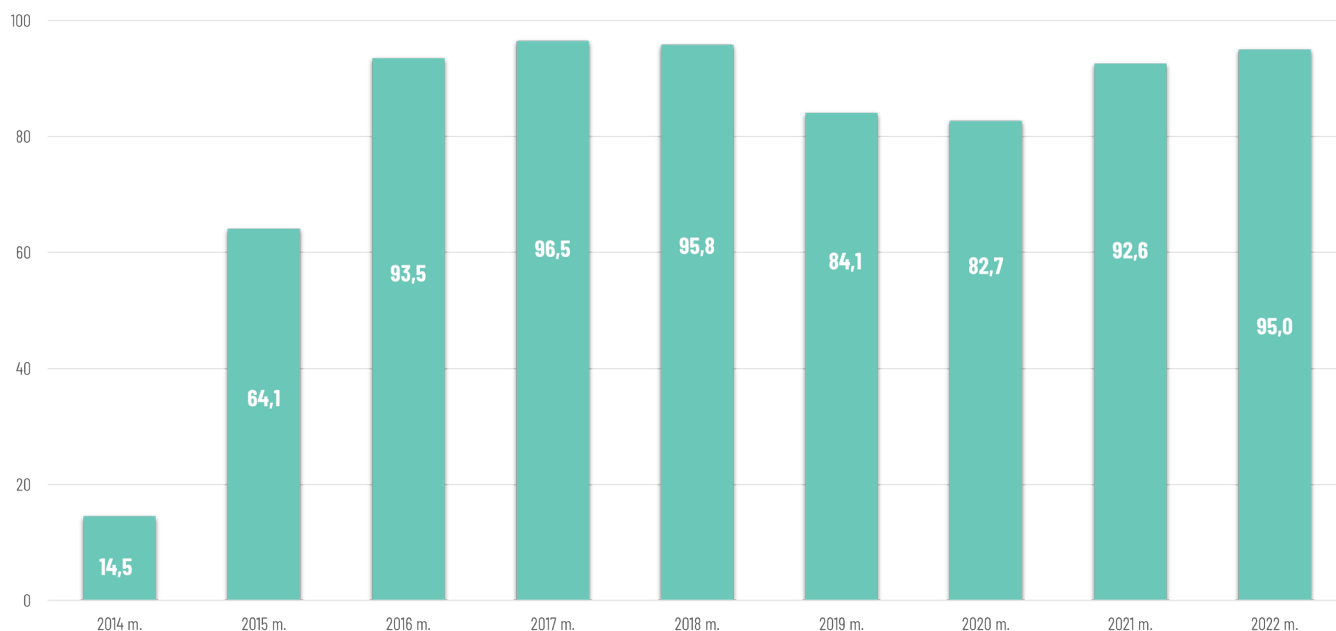
ENERGIJOS IŠTEKLIŲ BIRŽA (ĮSIGYTAS BIOKURO KIEKIS, KAINA)

Energijos išteklių rinkos įstatyme įtvirtinta, kad šilumos tiekėjai, šilumos aukciono dalyviai ir bendri šilumos ir elektros energijos gamintojai, kurie elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti naudoja biokurą, privalo teikti pirmenybę energijos išteklių biržai įsigydami visą elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti reikalingą biokuro kiekį (2015 m. buvo taikomas reikalavimas įsigyti ne ma-

žiau kaip 50 proc., 2014 m. – 10 proc. reikalingo biokuro kiekio).

Šis reikalavimas netaikomas tuo atveju, jeigu pagrindžiama, kad energijos išteklių biržoje dėl objektyvių priežasčių nebuvo galima įsigyti reikalingo kiekio atitinkamos rūšies biokuro arba kitur tai buvo galima padaryti ekonomiškai naudingiau.

34 pav. Energetikos įmonių energijos išteklių biržoje įsigytas biokuro kiekis, proc.

Šaltinis – VERT

Iš viso 2022 m. šilumos ir (ar) elektros gamybai biokurą naudojo:

73

reguliuojamos energetikos įmonės, iš kurių

46

centralizuoto šilumos tiekimo įmonės
(įskaitant atskirus UAB „Litesko“ filialus).

27

nepriklausomi šilumos gamintojai.

2022 m. energijos išteklių biržoje buvo įsigyta

95,0 proc.

viso biokuro kiekio,
vidutinė biokuro kaina – 32,13 Eur/MWh, t. y.

2,2 karto didesnė,
palyginti su 2021 m.

Pagal dvišalius sandorius įsigyta

5,0 proc.

biokuro, vidutinė kaina 28,43 Eur/MWh, t. y.

2,3 karto didesnė,

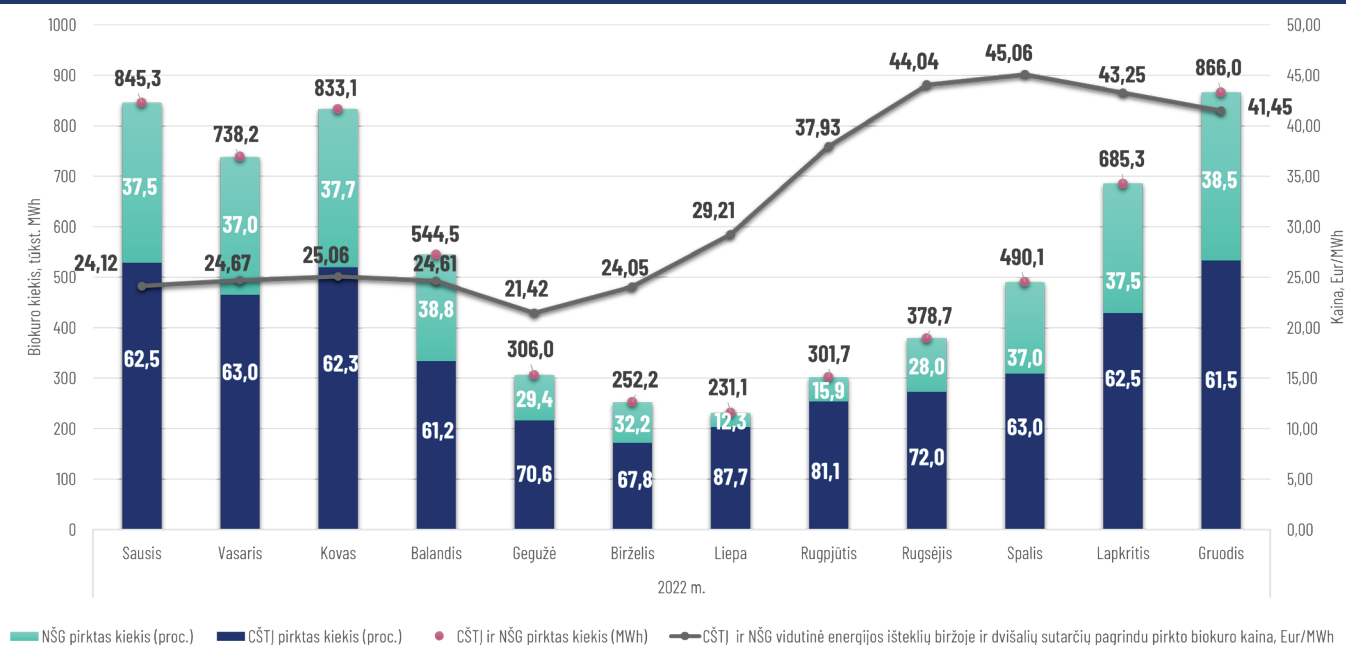
palyginti su 2021 m. 2022 m. šilumos
sektoriaus dalyviai iš viso nupirko
6472,30 tūkst. MWh biokuro, t. y.

0,1 proc.

mažiau nei 2021 m., vidutinė įsigijimo
kaina – 32,14 Eur/MWh.

35 pav. 2022 m. CŠTJ ir NŠG pirktas biokuro kiekis (proc.) ir vidutinė mokėta kaina, Eur/MWh

Šaltinis – VERT

2022 m. iš viso buvo nupirktas 6 472,3 tūkst. MWh medienos kilmės biokuro.
2022 m. medienos kilmės biokuro (medienos skiedrų)
nupirktas 6290,0 tūkst. MWh ir tai sudarė

97,4 proc.,

kito medienos kilmės biokuro (medienos granulių, malkinės medienos, pjuvenų, drožlių, biokuro mišinio) nupirktas 165,6 tūkst. MWh (2,6 proc.).

VERT kas mėnesį viešai skelbia šių biokuro rūšių kainas:

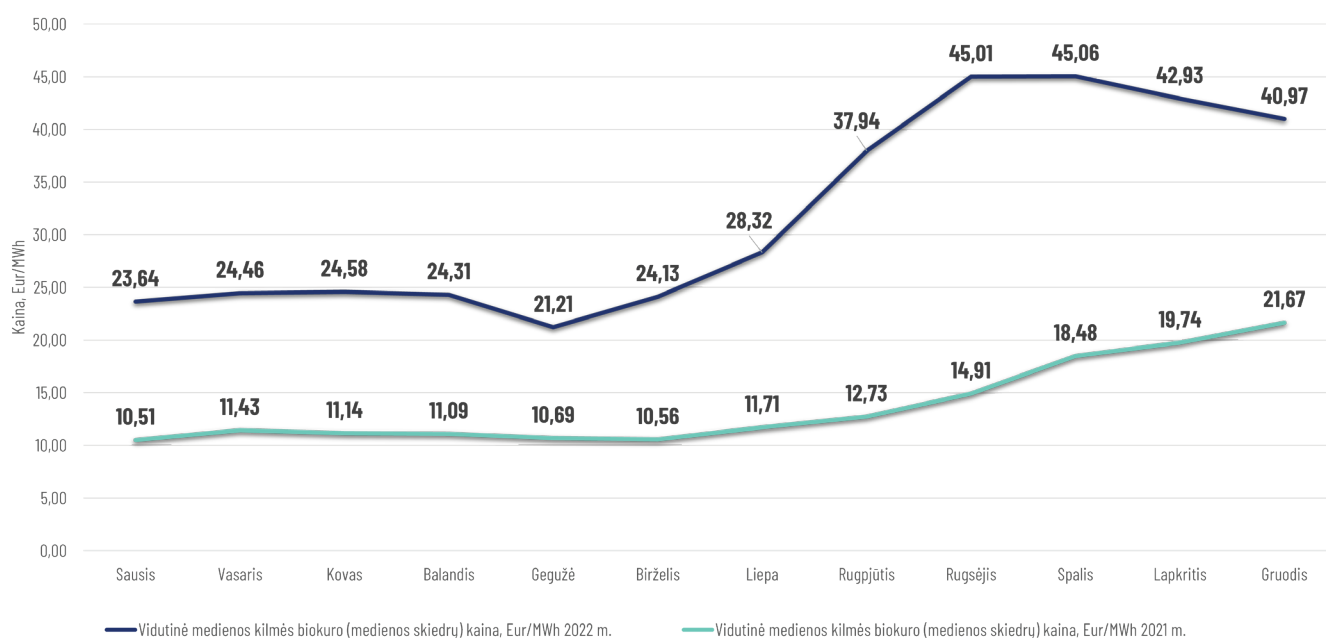
- vidutinę medienos kilmės biokuro (vidutinę energijos išteklių biržos);
- vidutinę medienos kilmės biokuro (vidutinę biokuro rūšių, kuriomis neprekiuojama energijos išteklių biržoje);

- vidutinę malkinės medienos;
- vidutinę medienos granulių.

Vidutinę atitinkamos rūšies biokuro kainą sudaro žaliavos įsigijimo ir transportavimo išlaidos.

36 pav. Šilumos įmonių įsigyto biokuro (medienos skiedrų) kaina, 2021 ir 2022 m.

Šaltinis – VERT

2022 m., palyginti su 2021 m., vidutinė medienos kilmės biokuro (medienos skiedrų) kaina (su transportavimu) didėjo

2,2 karto,

malkinės medienos –

2,7 karto,

granulių –

2,2 karto,

vidutinė medienos kilmės biokuro (pjuvenų, drožlių, biokuro mišinio ir kt.) –

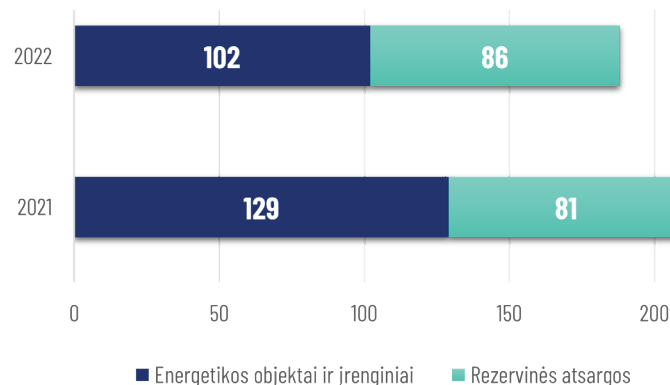
2,0 karto.

Detalesnė informacija apie kuro kainas pateikiama Tarybos tinklapyje adresu:

<https://www.vert.lt/siluma/Puslapiai/kuro-ir-perkamos-silumos-kainos/vidutine-salies-kuro-zaliavos-kaina.aspx>.

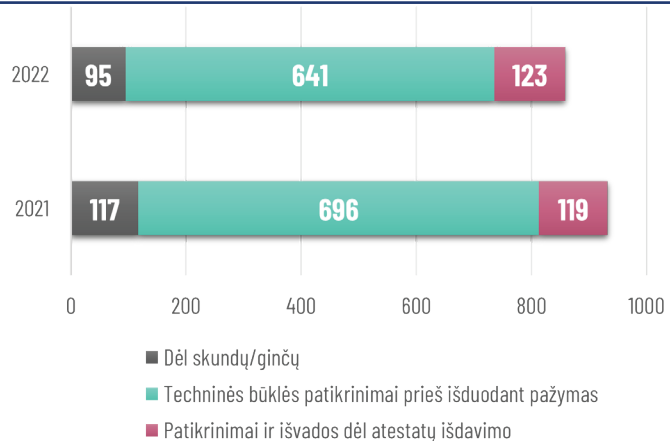
5.3.4. ŠILUMOS ENERGETIKOS OBJEKTŲ IR ĮRENGINIŲ TECHNINĖ SAUGA

37 pav. Patikrinimai ir pažeidimai.

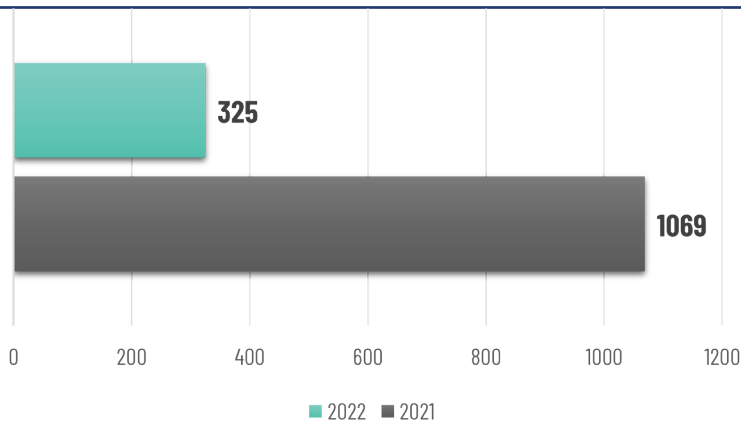
Šaltinis – VERT

PLANINIAI
PATIKRINIMAI

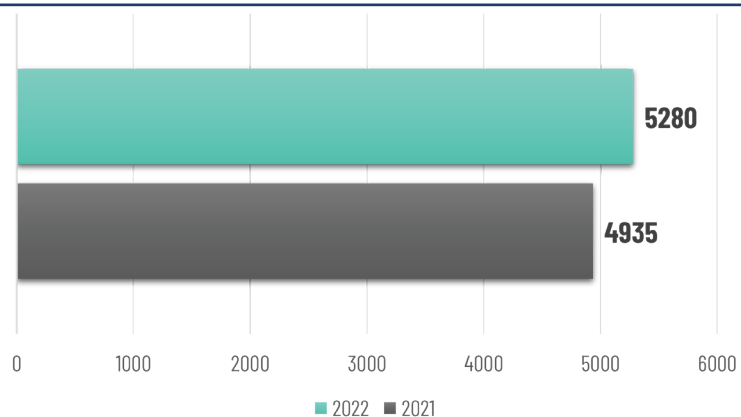
Šaltinis – VERT

NEPLANINIAI
PATIKRINIMAI

Šaltinis – VERT

NUSTATYTI
PAŽEIDIMAI

Šaltinis – VERT

DAUGIABUČIŲ
NAMŲ ŠILDYMO
IR KARŠTO
VANDENS SIS-
TEMŲ PLANINIAI
PATIKRINIMAI
(faktinis ir
deklaracijomis)

Atliekant šilumos energetikos valstybinę kontrolę ir priežiūrą (patikrinimus), kurių metu įvertinama šilumos energetikos objektų ir įrenginių techninė sauga, VERT pareigūnų sprendimais užtikrinama, kad būtų išvengta

Patikrintos

29

įmonės, eksploatuojančios šilumos gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia didesnė kaip 1 MW, ir šilumos tinklus.

Patikrinta

1

įmonė, eksploatuojanti vartotojų šilumos įrenginius, kai jų visų bendra galia objekte didesnė kaip 1 MW (išskyrus visuomeninės paskirties pastatų šilumos energetikos įrenginius).

Patikrinta visuomeninės paskirties pastatų elektros, šilumos, dujų energetikos įrenginiai, kai jų visų bendra galia objekte didesnė kaip 100 kW, 12 mokyklų ir darželių šilumos punktai.

Šilumos gamybos objektų patikrinimo metu buvo surašomi šilumos gamybos įrenginių eksploatavimo ir techninės būklės patikrinimo akta bei nurodymai pašalinti pažeidimus. Nustatyti pažeidimai turi tiesioginės įtakos patikimam, ekonomiškam ir saugiam katilo paleidimui/įjungimui, nustatytojo veikimo režimo palaikymui, stabdymui/išjungimui, sutrikimų bei avarijų lokalizavimui

galimos kilti grėsmės šalies gyventojų saugumui, sveikatai ar šalies šilumos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo veikloms.

Patikrinta

10

įmonių, eksploatuojančių šilumos gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia nuo 500 kW iki 1 MW, ir šilumos tinklus.

Patikrintos

2

įmonės, eksploatuojančios šilumos įrenginius, kai jų visų bendra galia objekte nuo 500 kW iki 1 MW (išskyrus visuomeninės paskirties pastatų šilumos energetikos įrenginius).

ar normalaus veikimo režimo atstatymui. Netinkamai prižiūrimos šiluminės energijos tiekimo vamzdinių sistemų neužtikrina saugaus šilumos ūkio eksploatavimo, patiriami šilumos nuostoliai, padidėja šilumos tiekimo patikimumo rizika. Šilumos tinklų eksploatavimo įmonės, sudarydamos sutartis su rangovinėmis organizacijomis, aplaidžiai tikrina arba visai netikrina rangovinių organizacijų darbuotojų kvalifikaciją.

Įmonės nurodymus vykdo laiku, ir tai užtikrina saugų, patikimą ir efektyvų eksploatuojamų katilinių ir šilumos tiekimo tinklų darbą.

ŠILDYMO IR KARŠTO VANDENS SISTEMŲ EKSPLOATAVIMAS

VERT specialistai, naudodami kontrolinius klausimynus, atliko daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų patikrinimus.

Nustatyti pažeidimai turi tiesioginę įtaką teikiamos šiluminės energijos parametrų, karšto vandens temperatūrai, neužtikrina pastatų butų tolygaus šildymo ir didina šilumos energijos nuostolius. Šilumos suvarto-

jimo santykinę rodiklių analizę, savalaikis jų pateikimas daugiabučių namų administratoriams (valdytojams), trūkumų nustatymas ir jų pašalinimas užtikrina tolygų šilumos paskirstymą. Dėl vienodos patalpų temperatūros ir ekonomišką šildymo sistemos darbo mažiau suvartojama šilumos energijos. Mažesnės gyventojų sąskaitos už suvartotą šilumos ir elektros energiją duoda teigiamą vartotojų pasitenkinimo efektą.

ENERGIJOS IŠTEKLIŲ REZERVINIŲ ATSARGŲ PATIKRINIMAS

Energetikos įmonės, kurių šilumos ir (ar) elektros energijos gamybos įrenginių bendra galia yra didesnė kaip 5 MW ir kurios gamina parduoti skirtą šilumos ir (ar) elektros energiją, privalo turėti energijos išteklių rezervinių atsargų šaltuoju metų periodu. Energetikos įmonės, šilumos gamybai naudojančios energijos išteklių rūšis, kurių dėl gamybos šaltinių techninių ypatybių nėra galimybės kaupti ar palaikyti: geoterminė energija ar energijai gaminti tinkamos pramoninės ir (ar)

komunalinės atliekos, kai atliekas deginančios jėgainės technologija neleidžia atskirai deginti kitos rūšies kurą, privalo sudaryti sutartį su kita toje pačioje aprūpinimo šiluma sistemoje veikiančia šilumos gamybos įmone dėl šilumos kiekio, reikalingo sutrikus kuro tiekimui. Rezervinių atsargų nomenklatūrą (kuro rūšis) nusistato energetikos įmonės, atsižvelgdamos į technologines galimybes panaudoti rezervines atsargas ir pagaminti reikiamą energijos kiekį.

VERT Techninės priežiūros departamento teritorinių skyrių specialistai, pagal kompetenciją 2022 m. vykdydami rezervinių atsargų kontrolę, patikrino

79

įmones (2021 m. – **81**),
kurių eksploatuojamų šilumos ir (ar) elektros energijos
gamybos įrenginių bendra galia yra didesnė kaip 5 MW ir kurios gamina parduoti
skirtą šilumos ir (ar) elektros energiją, energijos išteklių rezervines atsargas.

5.4. VANDENS SEKTORIUS

5.4.1. VANDENS SEKTORIAUS REGULIAVIMO POKYČIAI

29 lentelė. Reguliavimo pokyčiai 2022 m.

REZULTATAS

Užtikrinamas būtinųjų reguliuojamos veikos sąnaudų padengimas.

PAKEITIMU SUKURIAMŲ NAUDŲ DETALIZACIJA

1. Nepasidengtų sąnaudų susigrąžinimas.
2. Elektros energijos technologinėms reikmėms, technologinių medžiagų, mokesčių sąnaudų padengimo užtikrinimas.
3. Infliacijos įtakos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainai įvertinimas.

PAKEITIMŲ APRAŠYMAS

VERT patvirtino Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos pakeitimus, kuriais siekiama sudaryti galimybes geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams, paviršinių nuotekų tvarkytojams, perskaičiuojant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainas įvertinti sparčiai didėjančią infliaciją, pasidengti patirtas elektros energijos, technologinių medžiagų įsigijimo, mokesčių sąnaudas.

5.4.2. VANDENS SEKTORIAUS SUDERINTOS INVESTICIJOS

VERT, vykdydama Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme jai **numatyta funkciją**, nuo 2019 m.

gegužės 2 d. **derina** geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų ir paviršinių nuotekų tvarkytojų **investicijas**.

Iš viso 2022 m. VERT buvo suderintos arba koreguotos ankstesniais sprendimais suderintos investicijos (pasikeitus investicijų projektų sumai po viešųjų pirkimų procedūros, faktinės investicijų vertės pokytis atlikus darbus ir kt.)

22

geriamojo vandens tiekėjams, nuotekų tvarkytojams ir paviršinių nuotekų tvarkytojams.

Suderintų investicijų vertė –

97,84 mln. Eur,

iš jų

12,99 mln. Eur

suderinta perduoto įstatinio kapitalo didinimo būdu ar patikėjimo sutartimis eksploatuoti ilgalaikio turto vertė (įskaitant trečiųjų asmenų lėšomis finansotą turtą).

VERT, derindama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainas, **įvertina būtinąsias veiklos**

planų įgyvendinimo sąnaudas, pagrįstumą ir įtaką kainai.

Pagal preliminarinius duomenis, 2022 m. investicijos į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą siekė

117,48 mln. Eur,

iš kurių

13 proc.

lėšų skirta iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų.

Valstybės ir savivaldybės lėšos investicijų finansavimo struktūroje sudarė

9 proc.,

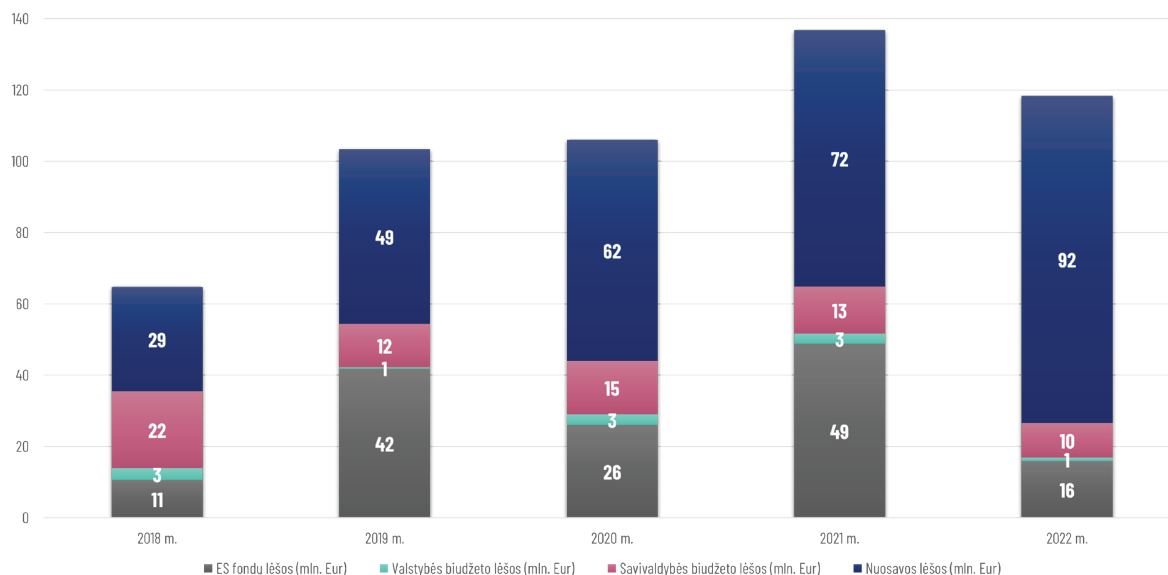
47 proc.

– pačių vandens tiekėjų lėšos ir paskolos,

31 proc.

– už kitas lėšas sukurtas turtas. Investicijų finansavimo šaltiniai pateikiami 38 pav.

38 pav. 2017–2022 m. vandentvarkos įmonių investicijos, mln. Eur

Šaltinis – VERT

Investicijos buvo skiriamos paslaugų plėtrai, kokybei, tiekimo patikimumui didinti ir sąnaudoms mažinti. Palyginus su 2021 m. vandens sektoriaus investicijos didėjo

5,6 proc.

Detaliau 30 lentelėje.

30 lentelė. 2022 m. įvykdytos investicijos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo sektoriuje (mln. Eur)

EIL. NR.	ŪKIO SUBJEKTAS	INVESTUOTA 2022 M. (BE NEBAIGTOS STATYBOS)	IŠ JŲ, EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ LĖŠOS	INVESTICIJŲ PASKIRTIS (SU NEBAIGTA STATYBA)			
				VANDEN- TIEKIO IR NUOTEKŲ TINKLAI	PASLAUGŲ KOKYBĖS GERINIMO PRIEMONĖS*	PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ TVARKY- MAS	KITA PA- SKIRTIS
1.	UAB „Vilniaus van- denys“	37,31	3,7	41,92	35,04	0	5,67
2.	AB „Klaipėdos vanduo“	14,44	0	7,68	1,98	10,94	1,09
3.	UAB „Kauno van- denys“	6,91	0,22	14,23	6,85	7,92	0,72
4.	UAB „Kėdainių vandenys“	6,46	4,41	3,06	5,08	1,98	0,01
5.	UAB „Mažeikių vandenys“	4,65	0,28	2,17	0,27	2,49	0,01
6.	UAB „Pakruojo vandenys“	3,94	0	0,97	0,57	2,38	0,04
7.	UAB „Aukštaitijos vandenys“	3,89	0,78	2,03	1,8	0	0,47
8.	UAB „Plungės van- denys“	3,3	0	2,47	0,09	0,74	0,01
9.	UAB „Giraitės van- denys“	2,88	0	5,06	1,25	1,68	0,3
10.	UAB „Sūduvos vandenys“	2,78	0,98	0,81	1,85	1,32	0,72
11.	Likusių ūkio su- bjektų investicijos	30,92	4,97	33,84	18,81	4,27	7,67
Iš viso		117,48	15,33	114,23	73,59	33,73	16,69

Šaltinis – VERT

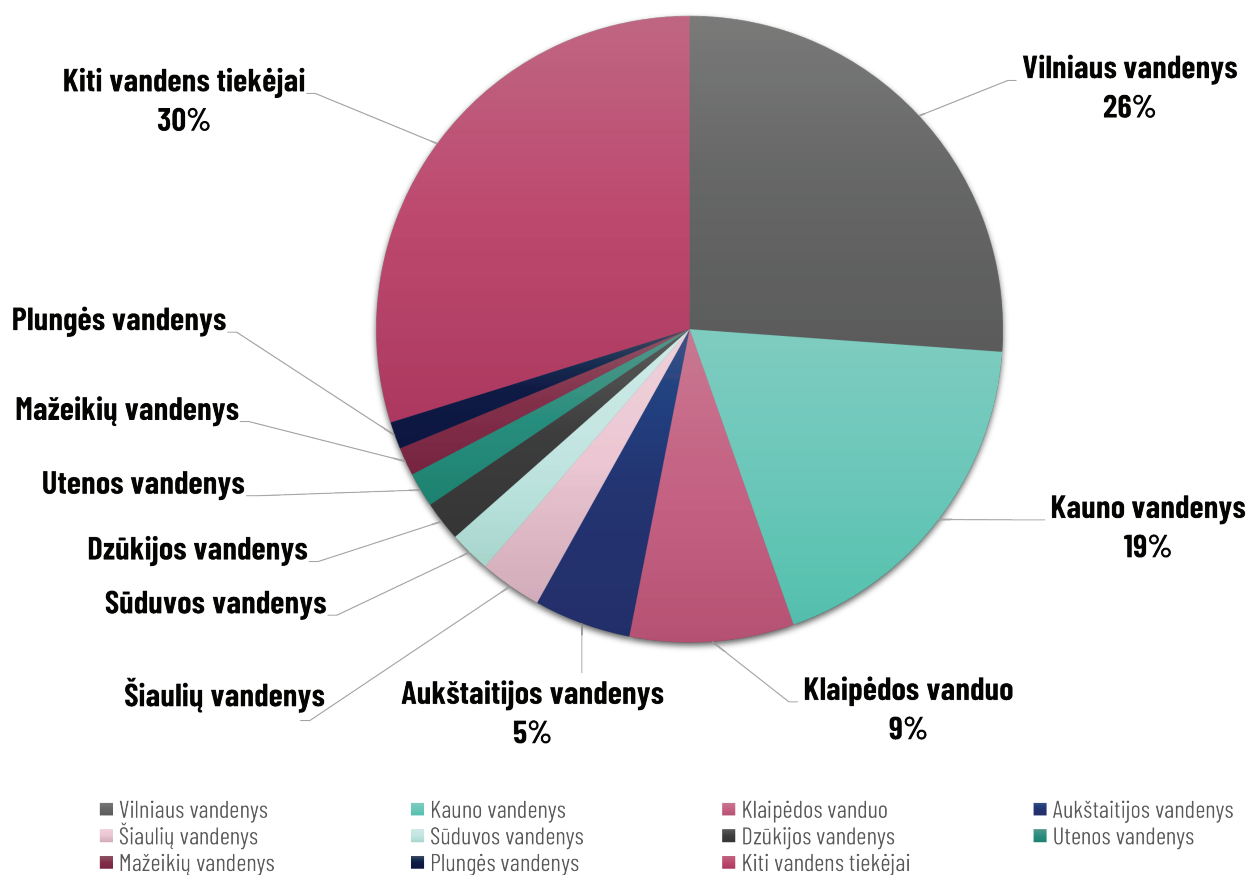
5.4.3. VANDENS SEKTORIAUS APŽVALGA

Dešimt didžiausių VERT reguliuojamų geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų 2022 m. patiekė

70 proc.

viso centralizuotai tiekiamo vandens kiekio.

39 pav. Patiekto geriamojo vandens kiekis, proc. 2022 m.

Šaltinis – VERT

Aptarnaujamų namų ūkių skaičius didėjo

1,11 proc.

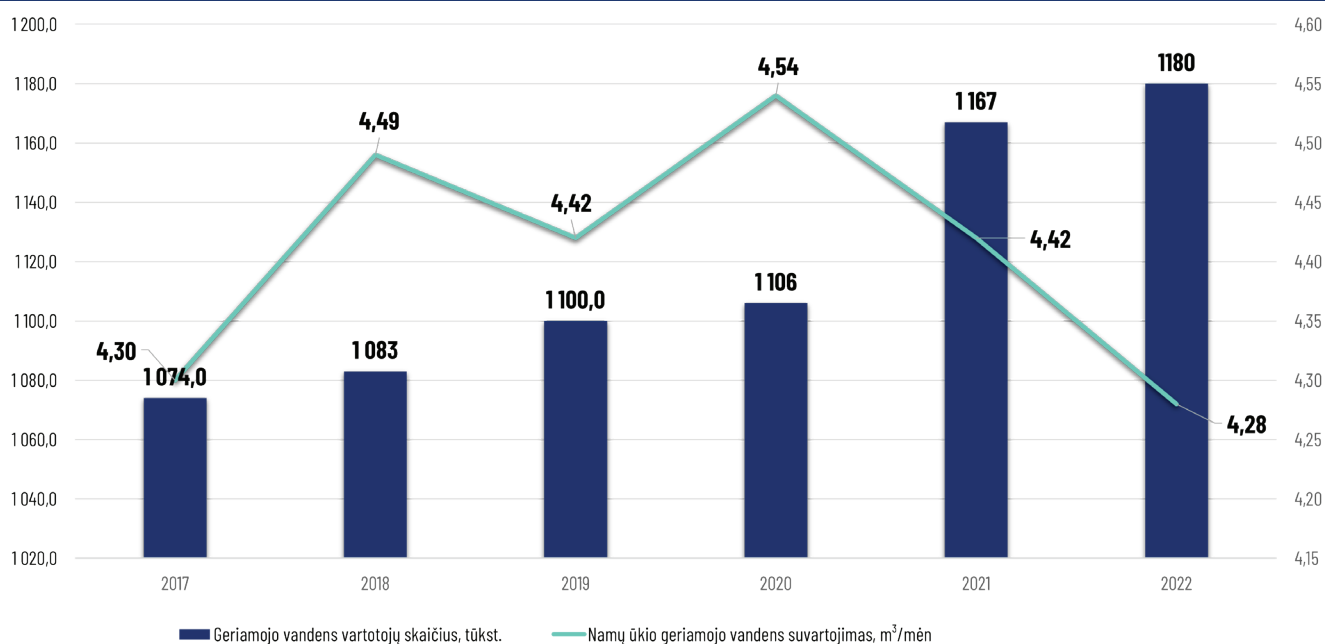
Vienam namų ūkiui 2022 m. teko vidutiniškai

4,28 m³

geriamojo vandens per mėnesį.

40 pav. Aptarnaujamų namų ūkių skaičius ir vidutinis mėnesio geriamojo vandens suvartojimas, m³/mėn. namų ūkiui, 2017–2022 m.

Šaltinis – VERT

Dėl naujai prijungtų abonentų, t. y. fizinių arba juridinių asmenų, perkančių geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas tikslais, nesusijusiais su fizinio asmens asmeninėmis, šeimos ar namų ūkio reikmėmis, geriamojo vandens realizacija abonentams didėjo

3,63 proc.,
realizuotas buitinių ir gamybinių nuotekų tvarkymo paslaugos kiekis abonentams didėjo

3,27 proc.

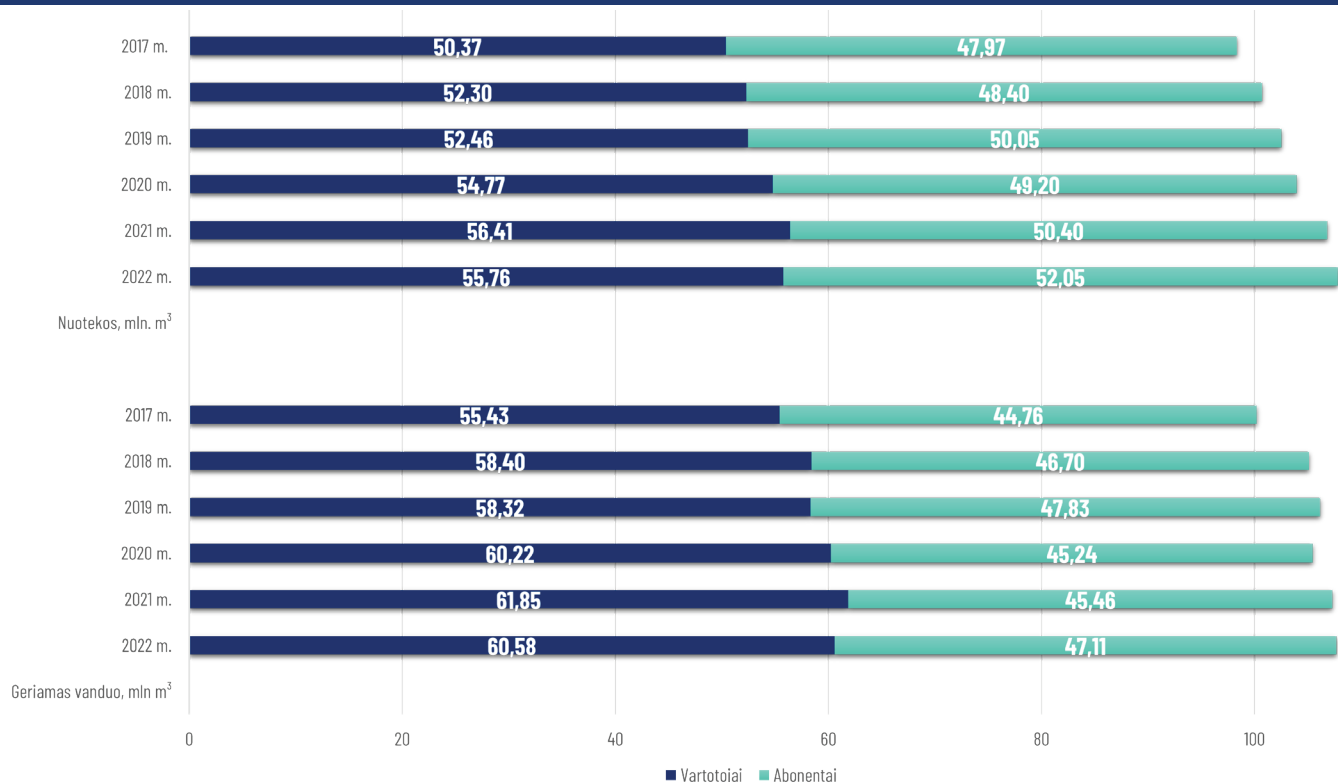
Nors vartotojų skaičius didėjo

1,08 proc.,
bet geriamojo vandens realizacija vartotojams mažėjo

2,05 proc.,
realizuotas buitinių ir gamybinių nuotekų tvarkymo paslaugos kiekis vartotojams mažėjo

1,15 proc.

41 pav. Realizacija skirtingoms pirkėjų grupėms, mln. m³, 2017–2022 m.

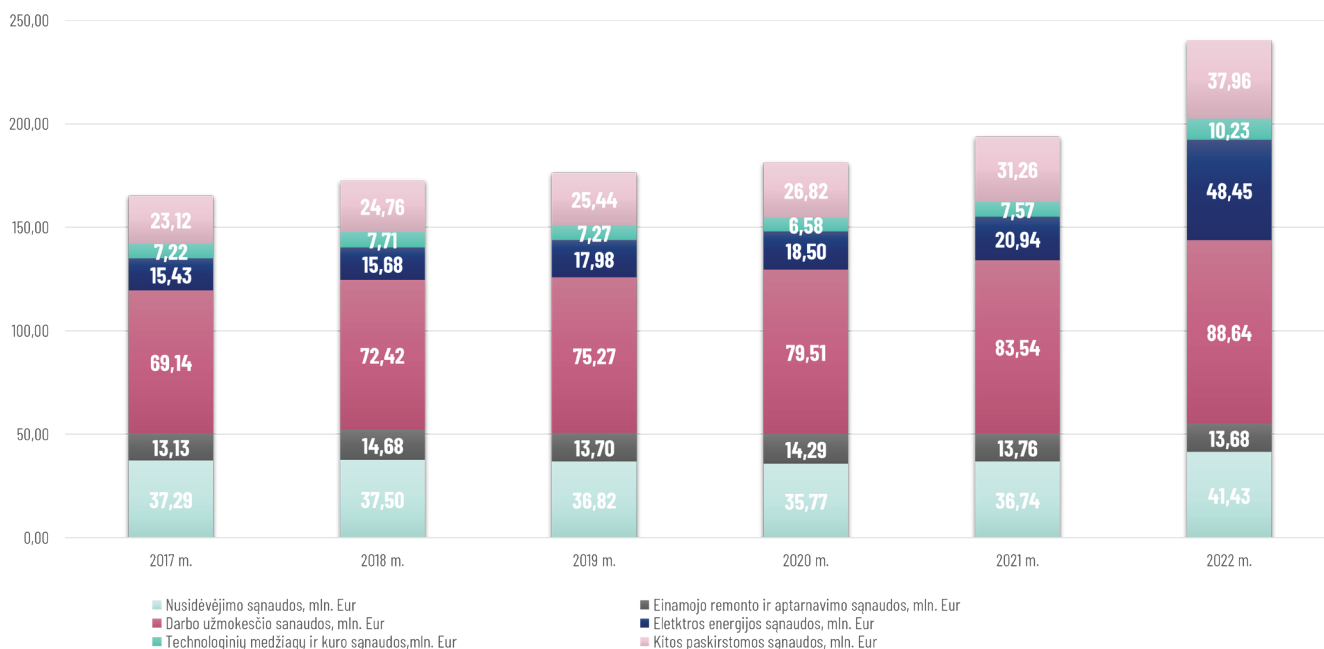
Šaltinis – VERT

Vandens sektoriaus reguliuojamų ūkio subjektų paskirstomos sąnaudos 2022 m. sudarė 240,4 mln. Eur. Palyginus su 2021 m. sąnaudos didėjo

24,04 proc.

Lemiamą įtaką sąnaudų didėjimui turėjo išaugusios elektros, technologinių medžiagų ir kuro sąnaudos. Minimieji veiksniai turėjo įtakos bendram vandens sektoriaus rezultatui – konsoliduotas vandens sektoriaus rezultatas 2022 m. buvo 32,08 mln. Eur nuostolis.

42 pav. Sąnaudų struktūra, mln. Eur, 2017–2022 m.

Šaltinis – VERT

43 pav. Vandens tiekimo įmonių veiklos rezultatas, mln. Eur, 2013–2022 m.

Šaltinis – VERT

5.4.4. REGULIUOJAMOS KAINOS

REGULIUOJAMAS TURTAS IR INVESTICIJŲ GRAŽA (TAIP PAT VIDUTINĖ KAINA IR JOS POKYTIS PAGAL ĮMONES)

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje 2022 metais VERT kainodaros reguliavimą

taikė

70

licencijuotų geriamojo vandens tiekėjų
ir nuotekų tvarkytojų.

69

ūkio subjektai vykdė geriamojo vandens tiekimo ir
nuotekų tvarkymo veiklą,

1

ūkio subjektas – geriamojo vandens tiekimo veiklą.

taikė

4

paviršinių nuotekų tvarkytojams.

2022 m. vandens tiekimo įmonių
reguliuojamo turto vertė, kainos,
pelningumas pateikiami lentelėje.

31 lentelė. 2022 m. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių reguliuojamo turto vertė, investicijų grąža, pelningumas

EIL. NR.	ŪKIO SUBJEKTAS	REGULIUOJAMO TURTO VERTĖ BAZINĖSE KAINOSE, MLN. EUR	2022 M. PA-SLAUGŲ KAINO-JE ĮVERTINTA INVESTICIJŲ GRĄŽA, TŪKST. EUR	2022 M. PA-SLAUGŲ KAINO-JE ĮVERTINTA INVESTICIJŲ GRĄŽOS NORMA (WACC), PROC.	2022 M. REG-ULIUOJAMOS VEIKLOS GRYNASIS PELNINGUMAS / NUOSTOLINGUMAS, PROC.*
1.	UAB „Vilniaus vandenys“	99,45	3440,7	3,26	-19,59
2.	UAB „Kauno vandenys“	115,43	3521,87	3,32	-18,82
3.	AB „Klaipėdos vanduo“	71,74	2295,49	3,08	-10,68
4.	UAB „Šiaulių vandenys“	43,74	2142,98	4,7	-18,1
5.	UAB „Aukštaitijos vandenys“	25,29	1106,09	4,18	-6,04
6.	UAB „Dzūkijos vandenys“	15,03	538,74	3,16	-21,43
7.	UAB „Utenos vandenys“	13,47	706,86	4,22	-5,65
8.	UAB „Palangos vandenys“	10,57	304,88	3,02	-25,05
9.	UAB „Jonavos vandenys“	6,61	302,72	4,74	-3
10.	UAB „Anykščių vandenys“	8,34	310,84	4,47	-23,12
11.	UAB „Kėdainių vandenys“	13,74	400,12	3,33	-19,92
12.	UAB „Sūduvos vandenys“	7,44	335,19	3,1	-29,69
13.	UAB „Panevėžio gatvės“ (paviršinės nuotekos)	0,002	0,07	3,02	19,24
14.	UAB „Prienų vandenys“	6,5	161,42	3,72	0,19
15.	UAB „Ukmergės vandenys“	5,77	268,08	3,89	-10,42
16.	UAB „Kelmės vanduo“	6,17	263,42	5,62	-20,67
17.	UAB „Raseinių vandenys“	6,08	86,76	5,00***	-43,46
18.	UAB „Visagino energija“	5,8	237,19	3,69	-10,29
19.	UAB „Biržų vandenys“	4,48	161,65	3,67	-34,6
20.	UAB „Druskininkų vandenys“	5,06	96,82	6,13	-19,69
21.	UAB „Telšių vandenys“	5,49	316,71	4,74	-17,45
22.	UAB „Kretingos vandenys“	1,88	172,4	5,51	-15,82
23.	UAB „Plungės vandenys“	4,56	155,84	4,07	-29,21
24.	UAB „Šakių vandenys“	3,04	109,23	3,39	-30,45
25.	UAB „Tauragės vandenys“	5	206,16	4,74	-15,57

26.	UAB „Trakų vandenys“	4,53	131	3,16	-26,9
27.	UAB „Mažeikių vandenys“	3,74	154,89	3,46	-16,36
28.	UAB „Rokiškio vandenys“	4,38	215,07	3,51	-15,34
29.	UAB „Skuodo vandenys“	3,74	78,54	3,46	-6,04
30.	UAB „Radviliškio vanduo“	6,27	211,96	3,81	-27,53
31.	UAB „Jurbarko vandenys“	3,62	115,38	3,2	-26,65
32.	UAB „Lazdijų vanduo“	3,94	57,08	4,91	1,25
33.	UAB „Pakruojo vandentiekis“	3,73	76,76	4,74	-28,06
34.	UAB „Kupiškio vandenys“	3,57	150,48	4,26	-7,02
35.	UAB „Joniškio vandenys“	4,29	138,95	3,78	-21,98
36.	UAB „Giraitės vandenys“	6,51	287,56	3,88	-11
37.	UAB „Šilutės vandenys“	5,45	216,84	3,46	-13,39
38.	UAB „Pasvalio vandenys“	3,45	85,93	5,00***	-17,57
39.	UAB „Varėnos vandenys“	3,45	153,68	4,17	-23,04
40.	UAB „Kaišiadorių vandenys“	2,84	224,83	5,41	-34,92
41.	UAB „Vilkaviškio vandenys“	2,71	153,2	3,75	-24,53
42.	UAB „Molėtų vanduo“	2,6	86,98	3,43	-23,73
43.	UAB „Neringos vanduo“	1,05	33,02	3,32	-57,63
44.	UAB „Birštono vandentiekis“	1,88	63,78	3,17	-6,88
45.	UAB „Šilalės vandenys“	2,2	70,44	3,2	-13,72
46.	UAB „Širvintų vandenys“	1,51	47,62	3,57	-27,69
47.	UAB „Akmenės vandenys“	1,58	92,51	5,62	-25,94
48.	UAB „Ignalinos butų ūkis“***	0,81	27,05	3,33	-25,26
49.	UAB „Zarasų vandenys“	1,39	47,9	3,16	-17
50.	UAB „Kuršėnų vandenys“	2,63	97,72	3,46	-7,28
51.	UAB „Nemėžio komunalininkas“	1,5	59,11	5,00***	-59,56
52.	UAB „Nemenčinės komunalininkas“	0,6	58,42	5,00***	-69,17
53.	UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“	0,15	30,33	5,00***	-49,96
54.	UAB „Simno komunalininkas“	1,76	23,99	5,00***	-57,23

55.	UAB „Elektrėnų komunalinis ūkis“	3,23	95,09	3,35	-37,42
56.	UAB „Rietavo komunalinis ūkis“	1,76	44,35	3,32	-13,41
57.	UAB „Kalvarijos komunalininkas“	0,61	22,51	3,2	-13,54
58.	UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“	0,64	21,38	3,81	-40,33
59.	UAB „Didžiasalio komunalinės paslaugos“	-	-	-	-114,05
60.	UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“	-	0,01	3,88	-39,68
61.	UAB „Tvarkyba“	0,01	0,26	3,03	-0,91
62.	UAB „Baisogalos bioenergija“	0,02	0,72	3,81	-31,41
63.	Individuali Juozo Oleko įmonė „Liepsnelė“	0,001	-	-	-27,55
64.	UAB „Pabradės komunalinis ūkis“	0,11	7,23	4,91	-68,46
65.	VšĮ „Velžio komunalinis ūkis“	0,19	6,4	3,43	-44,71
66.	Skemų socialinės globos namai	0,03	-	-	-3876,62
67.	Jotainių socialinės globos namai	0,02	-	-	-3105,57
68.	Prūdiškių socialinės globos namai	0,09	-	-	-636,57
69.	UAB „Grinda“ (paviršinės nuotekos)	15,64	494,51	4,74	4,3
70.	UAB „Visagino būstas“ (paviršinės nuotekos)	0,01	0,16	2,87	-20,65
71.	UAB „Didma“	1,4	0,05	3,89	-77
72.	UAB „Gargždų plytų gamykla“	-	-	-	-
73.	Aknystos socialinės globos namai	-	-	-	-1107,42
74.	UAB „Utenos komunalininkas“	-	-	-	-153,69
75.	UAB „Klaipėdos rajono energija“ (paviršinės nuotekos)	0,01	0,33	2,82	31,71

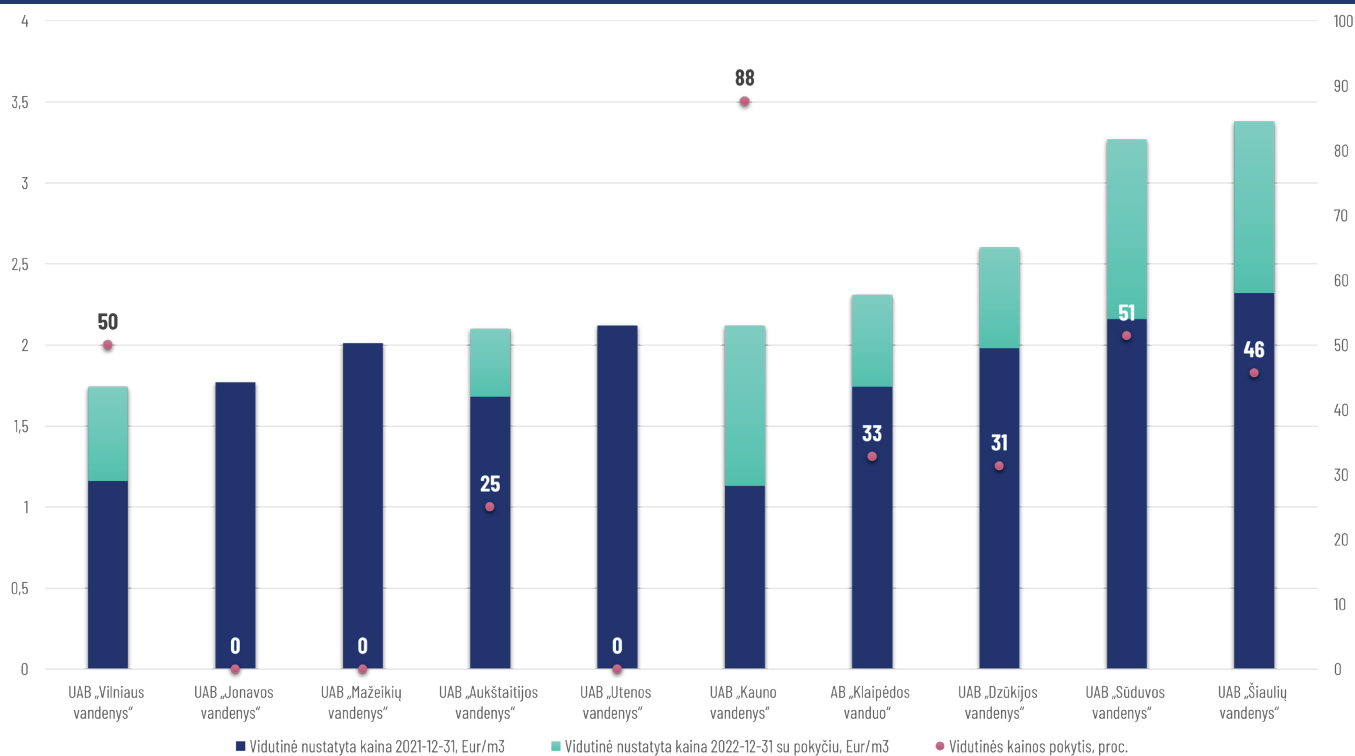
*preliminarūs duomenys

** nuo 2023 m. sausio 1 d. UAB „Ignalinos vanduo“ reorganizavimo būdu prijungta prie UAB Ignalinos butų ūkis

*** Bazinių kainų derinimo metu pagal tuo metu galiojusios Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos nutarimo 2.3.4 papunktį pelnas įvertintas, taikant 5 proc. pelno normą, atskaičius pelno mokestį

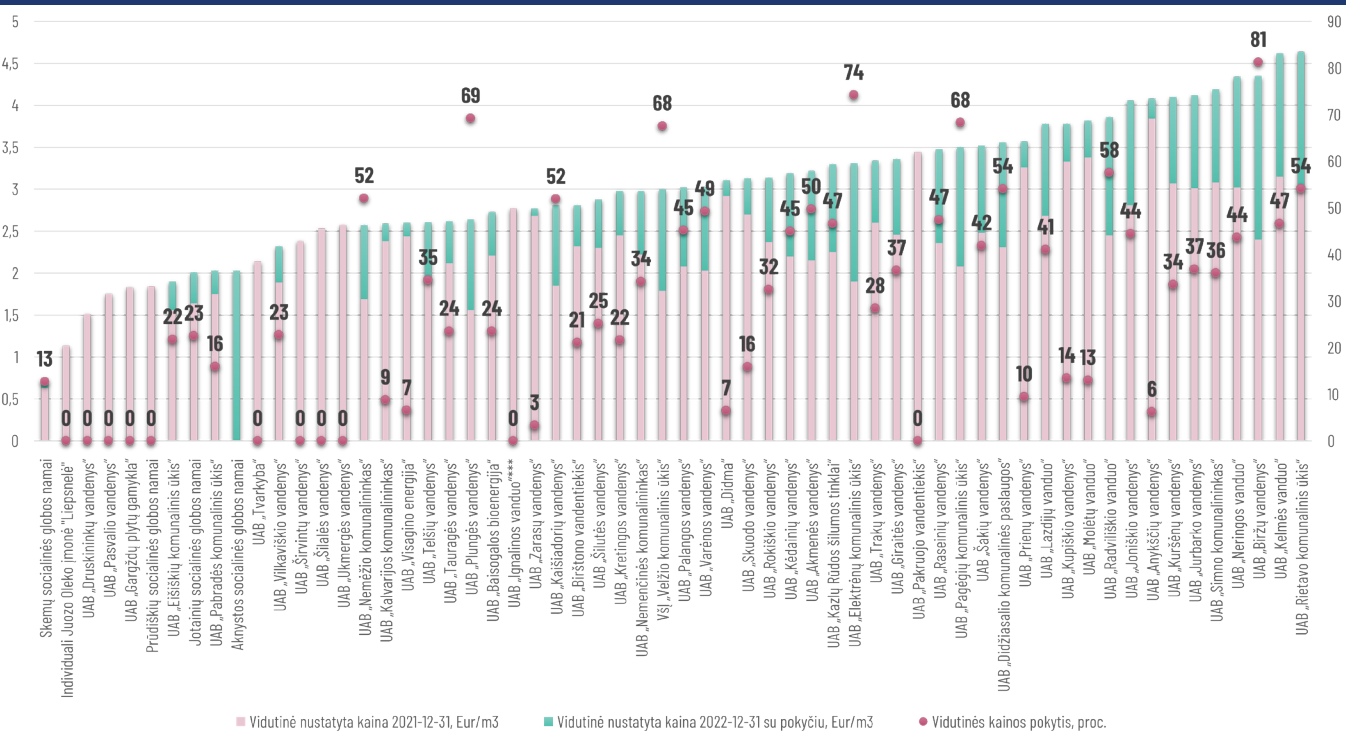
Šaltinis – VERT

44 pav. Didžiausių geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų 2021-2022 m. gruodžio 31 d. nustatytos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainos, Eur/m³

Šaltinis – VERT

45 pav. Paviršinių nuotekų tvarkytojų 2021-2022 m. gruodžio 31 d. nustatytos paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugos kainos, Eur/m³

Šaltinis – VERT

46 pav. Paviršinių nuotekų tvarkytojų 2021-2022 m. gruodžio 31 d. nustatytos paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugos kainos, Eur/m³

Šaltinis – VERT

BAZINĖS KAINOS, PERSKAIČIUOTOS KAINOS, Vienašališkas nustatymas

2022 m. VERT gavo

13

geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų ir paviršinių nuotekų tvarkytojų prašymų derinti geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazines kainas.

2022 m. VERT gavo

30

ūkio subjekto prašymų derinti perskaičiuotas geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazines kainas.

Įsigaliojus Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo naujai redakcijai (įsigaliojo 2022 m. lapkričio 16 d.), pagal kurio 33 straipsnio 23 dalį, jeigu elektros ir (arba) dujų, naudojamų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugoms teikti, tarifų ir įkainių vidutinis pokytis viršija 30 proc., geriamojo vandens tiekėjai, paviršinių nuotekų tvarkytojai, vaudamiesi VERT patvirtinta geriamojo vandens tiekimo

ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodika, parengia ir teikia VERT papildomos elektros ir (arba) dujų sąnaudų pokyčio kainų dedamosios pagrindimą. Vadovaujantis šia nuostata, VERT gavo 30 ūkio subjektų prašymus nustatyti perskaičiuotas geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazines kainas dėl elektros ir (arba) dujų tarifų ir įkainių pokyčio.

VERT 2022 m.
suderino

13

ūkio subjektų bazines
kainas,
iš kurių

5

ūkio subjektų kainos
buvo pateiktos derinti
2021 metais

VERT 2022 m.
suderino

31

ūkio subjekto perskai-
čiuotas bazines kainas,
iš kurių

6

ūkio subjektų kainos buvo
pateiktos derinti 2021 m.

VERT 2022 m.
suderino

30

ūkio subjektų
perskaičiuotas bazines
kainas dėl elektros ir
(arba) dujų tarifų ir
įkainių pokyčio, kurios
vidutiniškai

didėjo 30 proc.

47 pav. 30 ūkio subjektų 2022 m. gruodžio 31 d. nustatytos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainos dėl elektros ir (arba) dujų tarifų ir įkainių pokyčio

Šaltinis – VERT

Atlikusi sąnaudų pagrįstumo analizę ir įvertinusi planuojamas atlikti investicijas, VERT geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams nustatė efektyvumo

didinimo užduotis ir dalį sąnaudų nepripažino būtinosiomis arba įvertino daugiau sąnaudų, nei ūkio subjektas.

Iš 13 suderintų bazinių kainų 6 ūkio subjektai teikia ir paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugas.

2022 m. VERT, derindama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainas, įvertino 6,76 mln. Eur daugiau sąnaudų ir investicijų grąžos, nei planavo ūkio subjektai. Pagrindinė didesnių sąnaudų įvertinimo

priežastis – dėl elektros rinkoje padidėjusių elektros energijos kainų, technologinio kuro kainų, vertintos kainų derinimo metu aktualiausių energetinių išteklių sąnaudos.

32 lentelė. Vandens sektoriaus vidutinių kainų / sąnaudų palyginimas (tiems ūkio subjektams, kuriems VERT suderino bazines kainas 2022 m.)

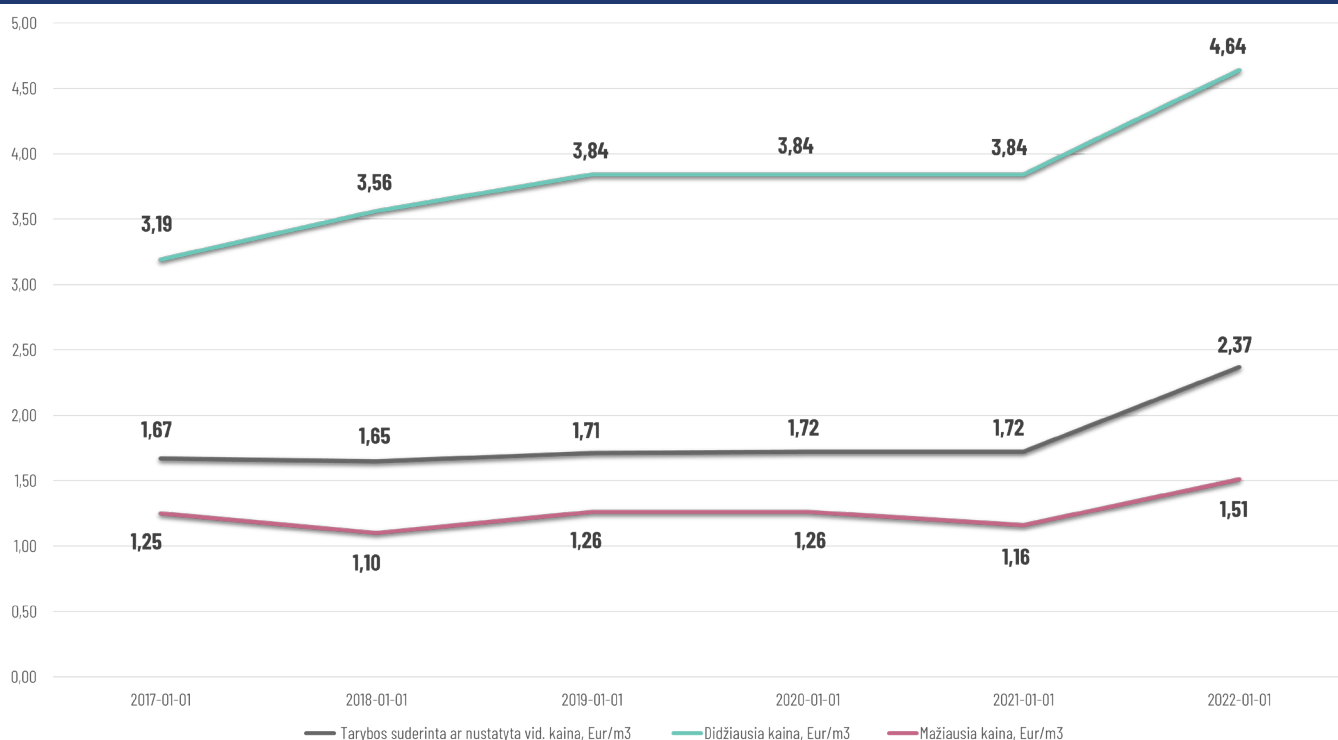
ŪKIO SUBJEKTAS	GALIOJANTI, EUR/M ³	Ū. S. PROJEKTAS, EUR/M ³	VERT SUDERINTA, EUR/M ³	SKIRTUMAS NUO Ū. S. PROJEKTO, %	PADIDINTA (+), NEPRIPAŽINTA SĄNAUDŲ (-), TŪKST. EUR
UAB „Kalvarijos komunalininkas“	2,38	2,72	2,59	-4,78	-25,5
UAB „Baisogalos bioenergija“	1,91	2,64	2,73	3,41	7,2
UAB „Ignalinos vanduo“	2,34	2,66	2,77	4,14	21,8
VšĮ Velžio komunalinis ūkis	1,73	2,47	2,49	0,81	11,6
UAB „Rietavo komunalinis ūkis“	2,71	3,87	3,95	2,07	12,7
UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“	2,08	2,77	2,86	3,25	-0,5
UAB „Kėdainių vandenys“	2,22	2,67	2,68	0,37	54,3
UAB „Radviliškio vanduo“	2,43	3,2	3,39	5,94	133,1
UAB „Elektrėnų komunalinis ūkis“	1,75	2,27	2,35	3,52	4,5
UAB „Molėtų vanduo“	3,34	3,78	3,82	1,06	14,2
UAB „Neringos vanduo“	3,31	4,06	4,34	6,9	65,9
UAB „Biržų vandenys“	2,4	3,8	4,35	14,47	170,8
UAB „Kauno vandenys“	1,18	1,74	2,12	21,84	6292,8
Iš viso padidinta (+), nepripažinta (-) sąnaudų:					6762,9

Šaltinis – VERT

2022 m. pagrindinės kainų pokyčio priežastys: geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų realizacija, investicijų grąžos įvertinimas kainose (pasikeitus Metodikos nuostatomis, ūkio subjektams įvertinama 1/3 investicijų grąžos dalis, neįvertinta buvusio bazinių kainų derinimo metu pagal tuo metu galiojusią Meto-

dikos nuostatą), ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudų didėjimas dėl išaugusios reguliuojamo turto vertės įgyvendinus investicijas ir savivaldybėms ūkio subjektams įstatinio kapitalo didinimo būdu perdavus turtą, darbo užmokesčio sąnaudų, energetinių (elektros energijos, dujų) sąnaudų augimas.

48 pav. 2017–2022 metų gruodžio 31 d. nustatytos vidutinės, didžiausios ir mažiausios geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainos Lietuvoje, Eur/m³

Detalesnė informacija apie geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainas pateikiama <https://www.vert.lt/vanduo/Puslapiai/geriamojo-vandens-tiekimo-ir-nuoteku-tvarkymo-paslaugu-kainos.aspx>

Šaltinis – VERT

VERT tikslas – užtikrinti, kad vartotojai gautų patikimas ir kokybiškas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas mažiausiomis sąnaudomis.

2022 m., derindama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo kainas, VERT vadovavosi 2011 m. patvirtintu Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos lyginamosios analizės aprašu, kuriame įtvirtinti efektyvumo rodikliai, taikomi skaičiuojant būtinąsias geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo bei atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo paslaugų sąnaudas ir nustatant geriamojo

vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje veikiantiems ūkio subjektams veiklos efektyvumo didinimo užduotis ateinančiam reguliavimo periodui.

Siekiant didinti vandens tiekimo įmonių veiklos efektyvumą, ekonominį skaidrumą, nustatyti įmonių būtinąsias sąnaudas bei palyginti atitinkamoms grupėms priklausančių įmonių veiklą, VERT apskaičiavo ir [2022 m. spalio mėn. viešai paskelbė 2021 m. lyginamuosius rodiklius.](#)

2022 m. VERT suderintas teikiamų paslaugų kainas:

taikė

69

geriamojo vandens tiekėjams ir (arba)
nuotekų tvarkytojams iš

70

licencijuotų šias paslaugas galinčių teikti ūkio
subjektų.

taikė

4

paviršinių nuotekų tvarkytojams.

VIENAŠALIŠKAS KAINŲ NUSTATYMAS

VERT suderintas kainas geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai **pradedą taikyti tik po to, kai jas patvirtina savivaldybių tarybos**. VERT suderinus bazinių ir perskaičiuotų bazinių kainų projektus, **savivaldybės taryba ne vėliau, kaip per 30 dienų** nuo bazinių ir perskaičiuotų bazinių kainų projekto suderinimo dienos turi nustatyti geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazines ir perskaičiuotas bazines kainas.

**Savivaldybės tarybai per 30 kalendorinių dienų nenu-
stačius** geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo

paslaugų bazinių ir perskaičiuotų bazinių kainų, **VERT turi teisę vienašališkai nustatyti** geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazines ir perskaičiuotas bazines kainas.

Ši nuostata galioja iki 2022 m. lapkričio mėn. 15 d., iki įsigaliojant naujos redakcijos Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymui. Nuo 2022 m. lapkričio 16 d. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainas nustato VERT.

Iš

44

suderintų ūkio subjektų bazinių ir perskaičiuotų bazinių geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų,

11

savivaldybių (Pagėgių, Jurbarko, Kalvarijos, Molėtų, Rokiškio, Trakų, Vilniaus, Kelmės rajono ir Vilniaus, Visagino, Alytaus miesto) tarybos nepriėmė sprendimo dėl bazinių ir perskaičiuotų bazinių kainų nustatymo. Taip pat, pasikeitus Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymui nuostatai dėl kainų nustatymo (nebelikus savivaldybėms prievolės nustatyti kainas), VERT po kainų suderinimo, nustatė

3

geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų kainas (AB „Klaipėdos vanduo“, UAB „Neringos vanduo“, UAB „Klaipėdos rajono energija“ (paviršinių nuotekų tvarkymas).

VERT 2022 m. **vienašališkai nustatė** UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“, UAB „Jurbarko vandenys“, UAB „Kalvarijos komunalininkas“, UAB „Molėtų vanduo“, Skemų socialinės globos namų, UAB „Trakų vandenys“, UAB „Nemenčinės komunalininkas“, UAB „Kelmės vanduo“,

UAB „Vilniaus vandenys“, UAB „Visagino energija“, UAB „Dzūkijos vandenys“ geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazines ir perskaičiuotas bazines kainas.

VARTOTOJŲ MOKUMO RIBA

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas įpareigoja VERT kiekvienais metais iki gruodžio 31 d. įvertinti, ar, nustatčius naujas bazines kainas, vartotojų mokama suma už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas neviršys

4 proc.
vidutinių mėnesio šeimos pajamų.

VERT 2022 m. atliko **vartotojų mokamos sumos** už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas vertinimą ir apie atliktą **vertinimą** informavo Aplinkos ministeriją bei atitinkamą savivaldybę, kurios teritorijoje veiklą vykdo VERT reguliuojamas geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas. Vertinime buvo suskaičiuotos vartotojų, už geriamojo

vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas atsi-skaitančių pagal daugiabučių namų butuose įrengtą apskaitą, **mėnesio namų ūkio išlaidos**. Skaičiuojant namų ūkio išlaidas buvo vadovaujama **vidutiniu savi-valdybėje suvartojamu geriamojo vandens kiekiu, kurį apskaičiuoja geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai bei skelbia savo interneto svetainėje**.

Pagal atliktą vertinimą matyti, kad 2022 m. didžiausia vartotojų, už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas atsi-skaitančių pagal daugiabučių namų butuose įrengtą apskaitą, mokama suma sudaro

1,87 proc.

vidutinių namų ūkio mėnesio pajamų.

Šią sumą moka Rietavo rajono gyventojai.

Mažiausiai už paslaugas 2022 m. mokėjo Vilniaus miesto gyventojai –

0,44 proc.

vidutinių namų ūkio mėnesio pajamų.

Ūkio subjektų, teikiančių geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas VERT reguliuojamomis kainomis, aptarnaujamų vartotojų mokama suma už paslaugas neviršija

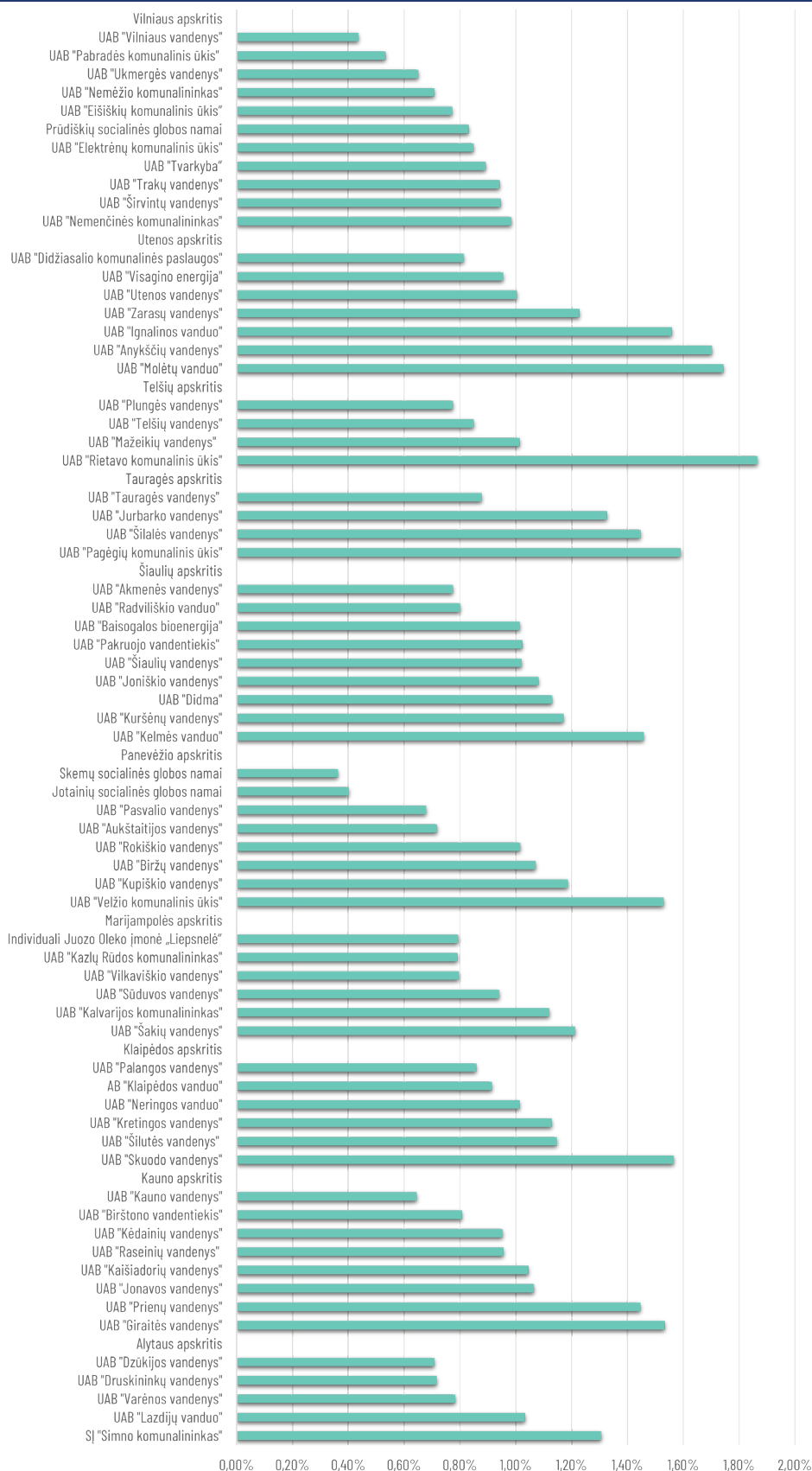
4 proc.

vidutinių mėnesio šeimos pajamų.

Vartotojų, už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas atsi-skaitančių pagal daugiabučių namų butuose įrengtą apskaitą, mėnesio namų ūkio

išlaidų procentas nuo vidutinių mėnesio šeimos pajamų pagal apskritis pateikiamas 49 paveikslėlyje.

49 pav. Vartotojų, už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas atsiskaitančių pagal daugiabučių namų butuose įrengtą apskaitą, mėnesio namų ūkio išlaidų procentas nuo vidutinių mėnesio šeimos pajamų pagal apskritį.

Šaltinis – VERT

5.4.5. VANDENS ĮMONIŲ PATIKRINIMAI

2021 m. pradėtas ir vis dar tęsiamas UAB „Nemenčinės komunalininkas“ planinis patikrinimas, kurio tikslas – įvertinti bendrovės 2019 m. laikotarpio reguliuojamai geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklai

priskirtų sąnaudų, dengiamų reguliuojamos veiklos pajamomis, pagrįstumą. Patikrinimą numatoma baigti 2023 m. liepos mėn.

6. KITI REGULIUOJAMI SEKTORIAI

6.1. ATLIEKŲ TVARKYMO SEKTORIUS

Lietuvos Respublikos Seimui 2021 m. gruodžio 23 d. priėmus Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo pataisas, **VERT pavesta tvirtinti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos regioninę kainą ir nustatyti viršutinę atliekų deginimo 1 tonos įkainio ribą.**

2022 m. VERT patvirtino įgyvendinamuosius poįstatyminius teisės aktus, kurių tikslas – komunalinių atliekų tvarkymo kainodaros skaidrumas, viešumas, vienodos formavimo taisyklės visoje šalyje ir vienodas taikymas:

- *Atliekų tvarkymo sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašą, kuriame apibrėžti atliekų tvarkymo sektoriaus ūkio subjektų reguliuojamosios veiklos apskaitos atskyrimo tikslai, principai ir taisyklės, sąnaudų paskirstymo taisyklės, reikalavimai reguliuojamosios veiklos ataskaitoms ir jų teikimo tvarka, kiti reikalavimai, susiję su apskaitos atskyrimu ir sąnaudų paskirstymu.*
- *Regioninių atliekų tvarkymo centrų ir bendro atliekų deginimo įrenginio ir (ar) atliekų deginimo įrenginio valdytojų investicijų vertinimo ir derinimo VERT tvarkos aprašas, kuriame nustatytos atliekų tvarkymo sektoriaus ūkio subjektų VERT teikiamų derinti investicijų kategorijos, reikalavimai investicijų derinimui ir jų pagrindimui, derinimui pateiktų investicijų vertinimo VERT tvarka ir kiti reikalavimai, susiję su investicijų derinimu.*
- *Po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai panaudoti netinkančių energetinę vertę turinčių komunalinių atliekų deginimo vienos tonos įkainio viršutinės ribos nustatymo metodika, kurioje apibrėžti reikalavimai komunalinių atliekų deginimo vienos tonos įkainio viršutinės ribos skaičiavimo ir perskaičiavimo tvarka, reikalavimai įkainio viršutinės ribos kainos skaičiavimo projektams ir kiti reikalavimai, susiję su įkainio viršutinės ribos patvirtinimu bei perskaičiavimu.*
- *Komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodika, kurioje apibrėžti komunalinių atliekų regioninės kainos skaičiavimo ir jos perskaičiavimo tvarka, regioninės kainos dedamosios, taikomos atsiskaitant už sutvarkytas komunalines atliekas, reikalavimai regioninės kainos apskaičiavimo ir perskaičiavimo projektams bei kiti reikalavimai, susiję su komunalinių atliekų regioninės kainos kainodara.*

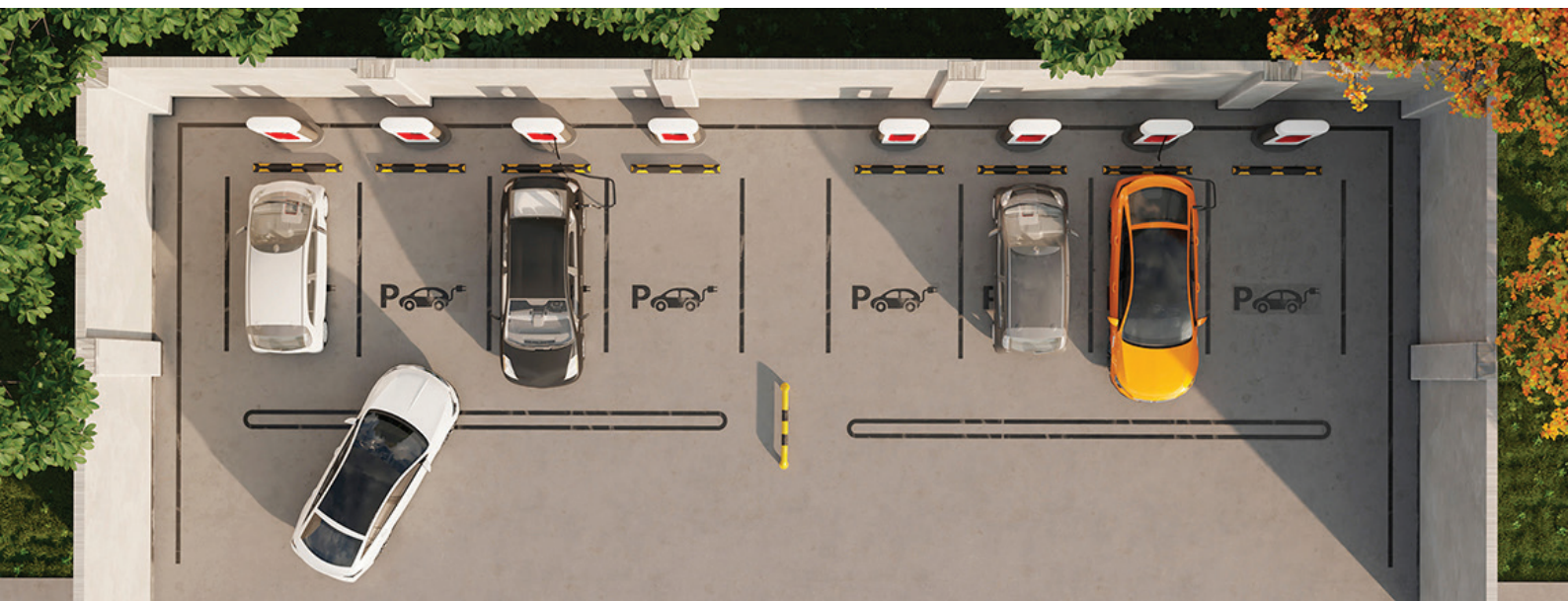
NAUJŲ TEISĖS AKTŲ PRAKTINIS ĮGYVENDINIMAS

Vadovaujantis VERT patvirtintais Atliekų įstatymo įgyvendinamaisiais teisės aktais regioniniai atliekų tvarkymo centrai ir bendro atliekų deginimo įrenginio ir (ar) atliekų deginimo įrenginio valdytojai 2023 m. turės suderinti atliktas ir planuojamas atlikti investicijas, taip pat pateikti pirmuosius regioninės kainos projektus ir įkainio viršutinės ribos kainos skaičiavimo projektus VERT tvirtinti.

Pagal Komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodiką regioniniams komunalinių atliekų tvarkymo centrams VERT kas 3 metus nustatys regioninę komunalinių atliekų tvarkymo kainą, susidedančią iš mišrių komunalinių atliekų, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse (DGASA) surinktų komunalinių

atliekų, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse (ŽAKA) surinktų komunalinių atliekų, atskirai surenkamų biologinių atliekų, atskirai surenkamų tekstilės komunalinių atliekų bei kitų atskirai surenkamų ar priimamų komunalinių atliekų dedamųjų. Regioninę kainą ir jos dedamąsias regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo centrai turės galimybę peržiūrėti kasmet, atsižvelgiant į metodikoje numatytus kriterijus.

Regioninė komunalinių atliekų tvarkymo kaina ir jos dedamosios bus taikomos regioninio atliekų tvarkymo centrų aptarnaujamoms savivaldybėms atsižvelgiant į šiose savivaldybėse susidarancius skirtingų atliekų kiekius.

6.2. ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ SEKTORIUS

Degalų iš atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – DAEI) apskaitos vienetų sistemoje

2022 m. užsiregistravo **20** degalų tiekėjų ir **1** biodujų, pagamintų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, tiekėjas, kurie DAEI sistemoje dalyvauja savanoriškai.

DAEI apskaitos vienetų sistemoje vykdyta nuolatinė degalų tiekėjų, tiekiančių degalus (benziną ir dyzeliną) vidaus rinkai, deklaruotų duomenų degalų ir biodegalų kiekių priežiūra dėl jų atitikties Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo 16 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytiems reikalavimams.

VERT 2022 m. pagal kompetenciją bei siekdama nustatyti faktinę degaluose esančią biodegalų dalį kartu su Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba akcizais apmokestinamų prekių sandėliuose atliko 18 degalų tiekėjų fizinius patikrinimus, kurių metu paimti ėminiai ir laboratorijoje nustatoma faktinė degalų sudėtis.

VERT 2 degalų tiekėjų vadovams už nesiregistravimą DAEI apskaitos vienetų sistemoje, privalomų deklaruoti duomenų ir informacijos nepateikimą surašė privalomus vykdyti nurodymus. Vienam degalų tiekėjui už Alternatyviųjų degalų įstatymo 16 straipsnio 1 ir 2 dalyje nustatytų reikalavimų nevykdymą skirta **9 000** eurų bauda.

VERT teikė pasiūlymus Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai dėl Alternatyviųjų degalų įstatymo ir jo įgyvenamųjų teisės aktų tobulinimo bei bendradarbiavo su DAEI apskaitos vienetų sistemos administratoriumi UAB BALTPOL dėl DAEI apskaitos vienetų sistemos tobulinimo.

6.3. TRANSPORTO SEKTORIUS

2022 m. VERT pritarė AB „Smiltynės perkėla“ perskaičiuotam keleivių ir transporto priemonių perkėlimo keltais per Kuršių marias (per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją) į (iš) Kuršių neriją didžiausiam tarifui –

7 mln. 89 tūkst. Eur.

Didžiausio tarifo pokytį lėmė infliacija, kuro kainų augimas, padidėjęs žemės mokestis bei naujai atsiradęs tonažo rinkliavos mokestis tam tikroms perkėlimo kategorijoms, planuojamų ir atliktų investicijų nusidėvėjimo sąnaudos.

VERT taip pat suderino Perkėlimo paslaugų keltais per Kuršių marias (per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto

akvatoriją) į (iš) Kuršių neriją didžiausių tarifų tarp atskirų transporto priemonių rūšių diferencijavimo tvarką, pagal kurią apskaičiuotas didžiausio tarifo pokytis perkėlimo kategorijoms, tokioms kaip mopedai, motociklai, keleiviai ir dviračiai, sudaro **14,3 proc.**, o pokytis kitoms kategorijoms dėl taikomos tonažo rinkliavos – **38,8 proc.**

7. LICENCIJAVIMAS

7.1. LEIDIMAI VERSTIS VEIKLA ENERGETIKOS SEKTORIUJE

2022 m. buvo išduota

14

nepriklausomo elektros energijos tiekimo leidimų.

2022 m. VERT išdavė

810

leidimų vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje iš kurių

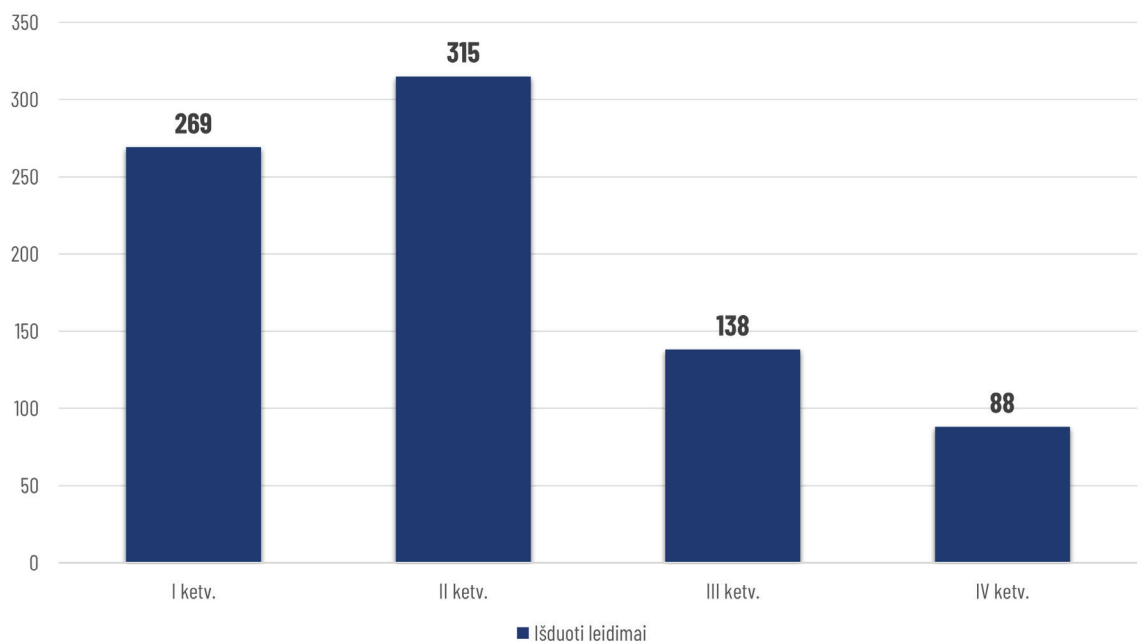
304 –

gaminti elektros energiją

506 –

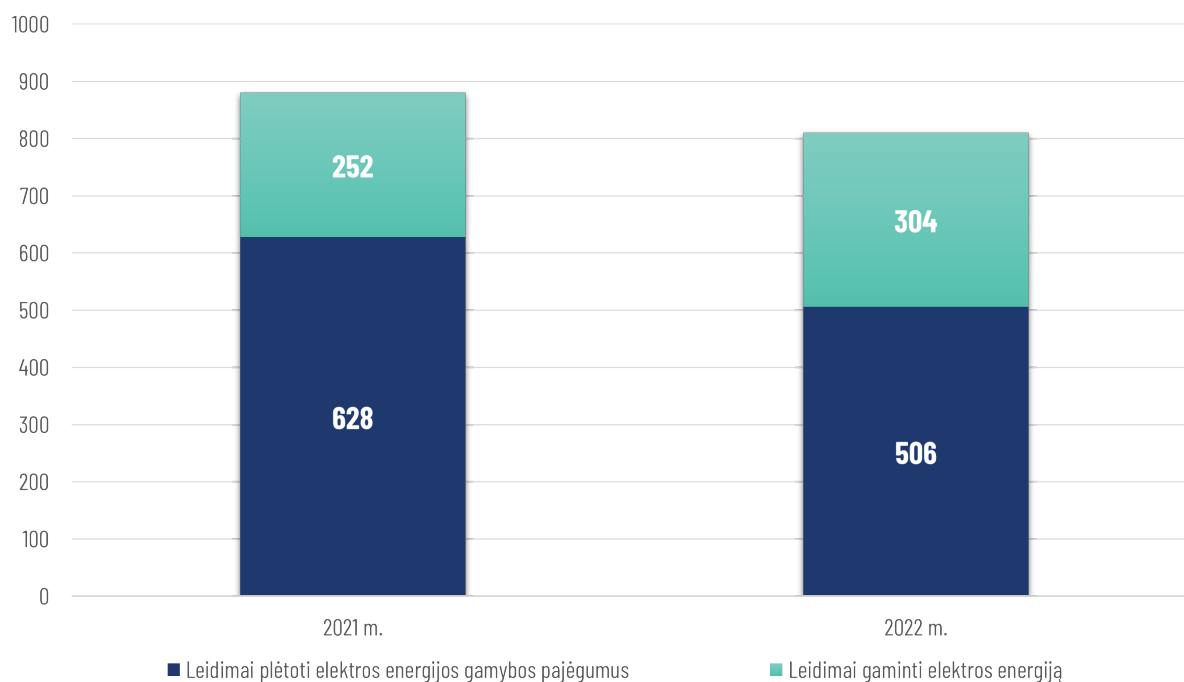
leidimų išduota plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus.

50 pav. 2022 m. išduotų leidimų elektros energetikos sektoriuje pokytis ketvirčiais

Šaltinis - VERT

51 pav. 2021 m. ir 2022 m. išduotų leidimų elektros energetikos sektoriuje pokytis

Šaltinis - VERT

2022 m. birželio 23 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20, 202, 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 131, 203 straipsniais įstatymą Nr. XIV-1169 (toliau – Pakeitimo įstatymas), kuris įsigaliojo 2022 m. liepos 8 d. Pakeitimo įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnis buvo papildytas 10 dalimi, kurioje numatyta, kad saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia negali viršyti 2 GW. Pažymėtina, kad

į šią galią nėra įskaičiuojama atsinaujinančių išteklių energijos bendrijoms, piliečių energetikos bendrijoms ir gaminantiems vartotojams priskirta elektrinių įrengtoji galia.

2022 m. liepos 13 d. raštu VERT informavo perdavimo ir skirstymo tinklų operatorius, kad, įvertinus elektros tinklų operatorių pateiktus ir VERT turimus duomenis, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje numatyta 2 GW yra pasiekta ir viršyta, todėl naujos išankstinės prijungimo sąlygos ir prijungimo

sąlygos neturėtų būti išduodamos, o ketinimų protokolai atitinkamai nepasirašomi.

Atsižvelgdama į aukščiau nurodytas aplinkybes, teisės aktų nuostatas bei siekdama užtikrinti tinkamą bei efektyvų Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo įgyvendinimą ir tvarią atsinaujinančių išteklių energetikos plėtrą, VERT 2022 m. spalio 24 d. VERT nutarimu Nr. 03E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtino Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas). Pažymėtina, kad VERT, rengdama Aprašą, aktyviai bendradarbiavo su Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, perdavimo ir skirstymo tinklų operatoriais, Aprašo nuostatos buvo derintos su ūkio subjektais viešųjų konsultacijų metu (buvo vykdomos 2 viešosios konsultacijos), taip pat organizuojant viešus šio teisės akto projekto nuostatų aptarimus.

2023 m. vasario 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdyje buvo priimtas nutarimas Nr. 66 „Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje nurodytų saulės šviesos energijos elektrinių plėtros“, kuriuo buvo nutarta nustatyti tolesnį saulės šviesos energijos elektrinių plėtros vykdymą ir numatyti, kad Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje nustatytai saulės šviesos energijos elektrinių suminei įrengtajai

galiai, nurodytai galiojančiose elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų prijungimo sąlygose, išduotose gamintojams, kuriems leidimai nėra reikalingi, elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokoluose, leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimuose gaminti elektros energiją, rangovų deklaracijose, kurios pateikiamos elektros tinklų operatoriumi, pasiekus 2 GW, tolesnė šių elektrinių plėtra vykdoma taikant elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimus ir vadovaujantis Vyriausybės nustatytais elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijomis ir pralaidumų dalimi atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumos teritorijoje. Vadovaudamasi nurodytu Vyriausybės nutarimu, VERT 2023 m. vasario 7 d. priėmė VERT nutarimą Nr. 03E-127 „Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimo Nr. 03E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, 2023 m. vasario 10 d. nutarimą Nr. 03E-170 „Dėl asmenų, pateikusių prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, sąrašo patvirtinimo“, 2023 m. kovo 3 d. nutarimą Nr. 03E-252 „Dėl AB „Energinės skirstymo operatorius“ elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros skirstomaisiais tinklais tvarkos aprašo tvirtinimo“, 2023 m. kovo 6 d. nutarimą Nr. 03E-254 „Dėl LITGRID AB Pasinaudojimo elektros perdavimo tinklais tvarkos aprašo tvirtinimo“.

7.2. LEIDIMŲ VERSTIS NEFASUOTŲ NAFTOS PRODUKTŲ PREKYBA SEKTORIUS

VERT nuo 2019 m. liepos 2 d. vykdo leidimų verstis didmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis ir nefasuotais naftos produktais (toliau – NPP) bei leidimų verstis mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujo-

mis ir nefasuotais naftos produktais išdavimo, keitimo, galiojimo stabdymo, galiojimo stabdymo panaikinimo, panaikinimo funkciją.

2022 m. VERT išdavė

33

leidimus verstis prekyba nefasuotais naftos produktais ir suskystintomis naftos dujomis

2022 m. pakeitė

24

anksčiau išduotus leidimus verstis prekyba nefasuotais naftos produktais ir suskystintomis naftos dujomis.

2022 m. palyginti su 2021 m. sumažėjo išduotų leidimų naftos sektoriuje skaičius

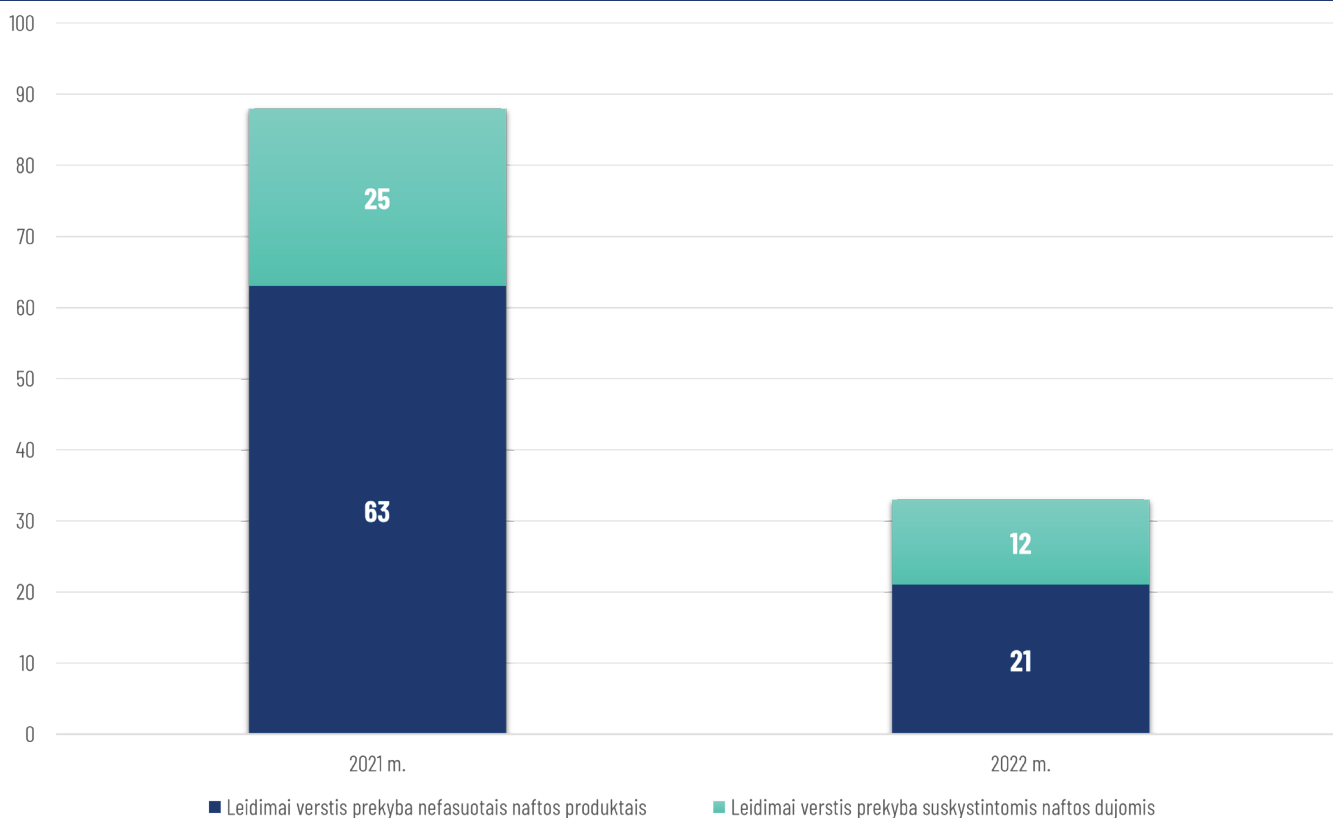
nuo

88

iki

33

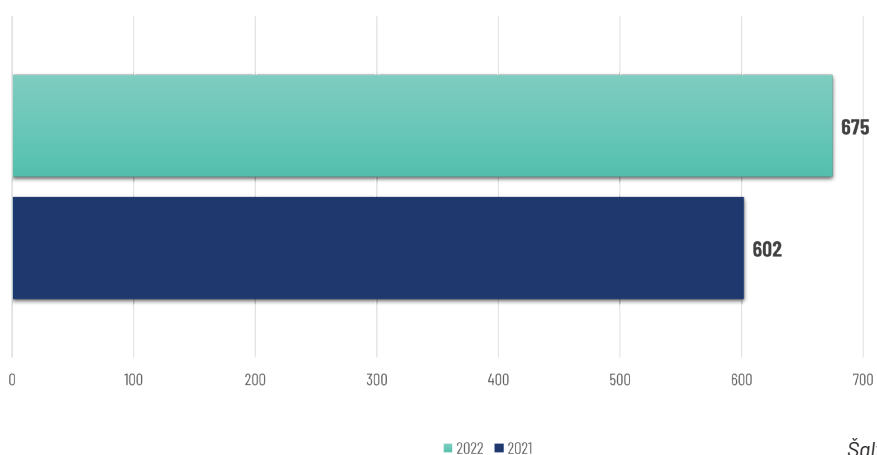
52 pav. 2021 m. ir 2022 m. išduotų leidimų naftos sektoriuje pokytis

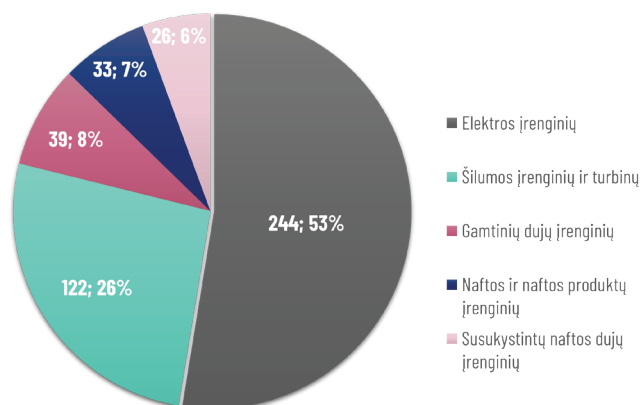
Šaltinis – VERT

7.3. ENERGETIKOS ĮRENGINIŲ ĮRENGIMO IR EKSPLOATAVIMO VEIKLOS ATESTATAI

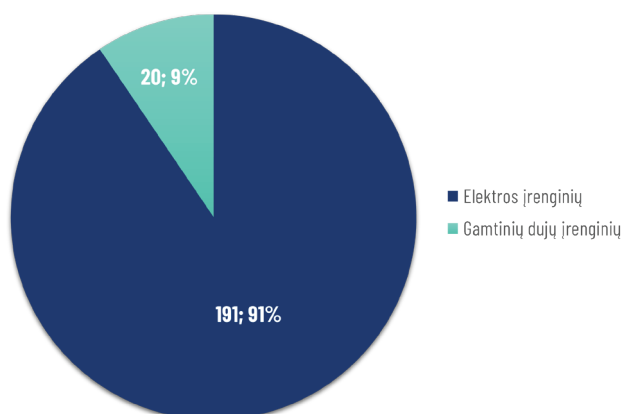
53 pav. Atestatai

ENERGETIKOS
ĮRENGINIŲ
ĮRENGIMO IR
EKSPLOATAVIMO
ATESTATAI

EKSPLOATAVIMO

ĮRENGIMO

VERT, vykdydama jai pavestas funkcijas, išduoda atestatus, suteikiančius teisę asmenims įrengti ir eksploatuoti energetikos įrenginius, sustabdo šių atestatų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina atestato galiojimą ar pakeičia šiuos atestatus.

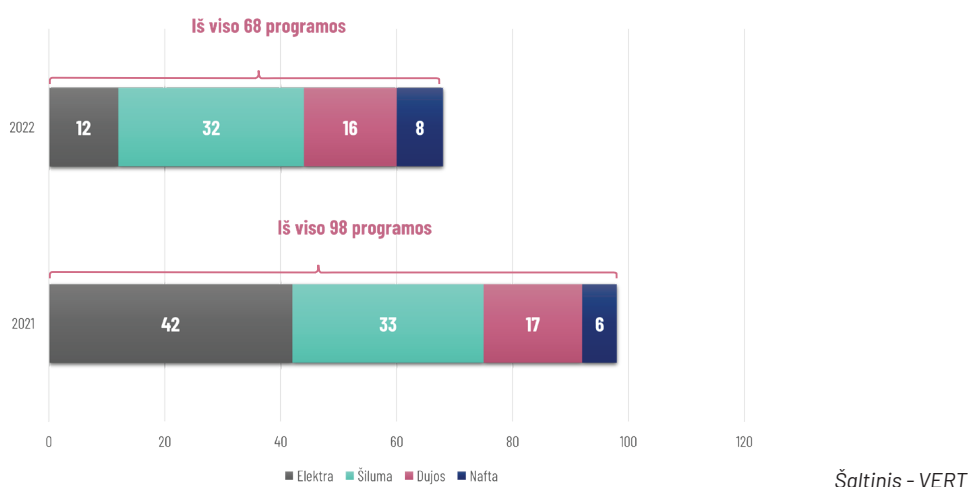
Energetikos įrenginių eksploatavimas ir įrengimas apima tokius sudėtingus ir atsakingus darbus, kaip energetikos įrenginių technologinis valdymas, techninė priežiūra, remontas, matavimai, bandymai, paleidimo ir derinimo darbai, naujų energetikos įrenginių montavimas (tiesimas), įskaitant esamų energetikos įrenginių rekonstravimą, išmontavimą. Užtikrinti

tokių darbų kokybę gali tik kvalifikuoti ir atestuoti subjektai – fiziniai ir juridiniai asmenys, turintys energetikos įrenginių įrengimo ir eksploatavimo veiklos atestatus, kurie užtikrina tinkamą pasirengimą įrengti ir eksploatuoti energetikos įrenginius liudijantį dokumentą.

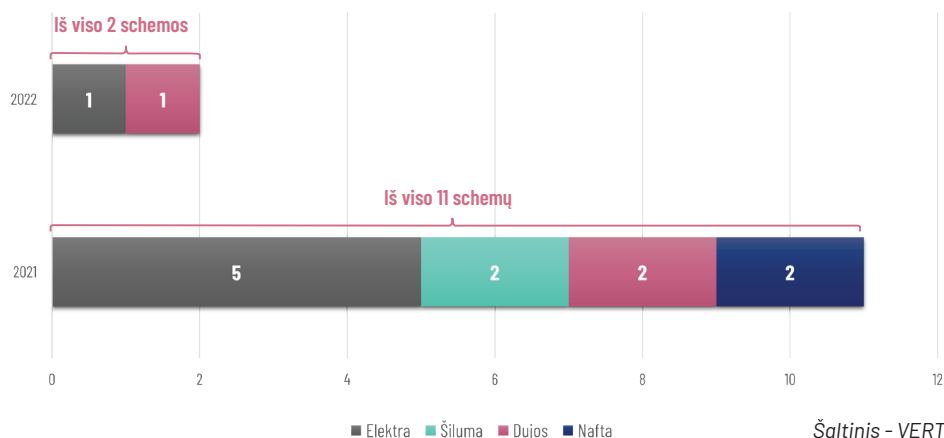
Plačiąja prasme atestavimas naudingas visuomenei kaip prevencinė priemonė, siekiant užtikrinti, kad asmenys, įrengiantys ir eksploatuojantys energetikos įrenginius, turėtų reikiamos kvalifikacijos specialistus, technologinę įrangą, prietaisus, kitas priemones ir taip būtų išvengta pavojaus dėl netinkamai įrengiamų ar eksploatuojamų energetikos įrenginių.

7.4. MOKYMO PROGRAMŲ IR SERTIFIKAVIMO SCHEMŲ DERINIMAS

54 pav. Mokymo programų ir sertifikavimo schemų derinimas

MOKYMO PROGRAMOS

SERTIFIKAVIMO SCHEMOS

Mokymo programų derinimas vykdomas vadovaujantis Energetikos objektus, įrenginius įrengiančių ir (ar) eksploatuojančių energetikos darbuotojų mokymo programų derinimo su Valstybine energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos tvarkos aprašu. Mokymo planus sudaro teorinis mokymas ir praktika. Teorinį mokymą sudaro temos, supažindinančios su teisės aktais, reglamentuojančiais dujų energetikos įrenginių įrengimo ir eksploatavimo veiklą, potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą, slėginių vamzdinių naudojimą, slėginių indų naudojimą, energetikos objektų gairinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Praktika atliekama gamybinėje aplinkoje, prižiūrint praktinio mokymo vadovui.

VERT, vadovaudamasi Energetikos objektus, įrenginius įren-

giantį ir (ar) eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos aprašu, derina sertifikavimo įstaigų parengtas sertifikavimo schemas ir kitus, Lietuvos standarte LST EN ISO/IEC 17024:2012 „Atitikties įvertinimas. Bendrieji darbuotojų sertifikavimo įstaigoms keliami reikalavimai (ISO/IEC 17024:2012)“ nurodytus dokumentus, reikalingus vykdyti energetikos darbuotojų atestavimą. VERT, vadovaudamasi Sertifikavimo įstaigos parengtos energetikos darbuotojų kategorijų sertifikavimo schemos derinimo tvarkos aprašu, vertina sertifikavimo įstaigos pateiktą sertifikavimo schemą. Sertifikavimo įstaigos atestuoja energetikos darbuotojus, vadovaudamasi sertifikavimo schemoje nustatyta tvarka ir teisės aktų, reglamentuojančių energetikos objektų, įrenginių įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos reikalavimais.

7.5. DUJŲ SEKTORIAUS LEIDIMAI

Gamtinių dujų tiekėjai parduoda dujas biržoje ir (ar) pagal dvišales sutartis – dujų vartotojams (buitiniams ir nebutiniams). Gamtinių dujų tiekimu gali užsiimti tiekimo leidimus turinčios įmonės, importuojančios dujas ar jas perkančios dujų tiekimo rinkoje, ar dujų biržoje ir jas parduodančios vartotojams. Tiekimo įmonė yra atsakinga už kokybės reikalavimus atitinkančių dujų tiekimą ir dujų tiekimo reguliaramą.

VERT 2022 m. išdavė

16

gamtinių dujų tiekimo
leidimų.

VERT 2021 m. išdavė

16

gamtinių dujų tiekimo
leidimų.

7.6. ŠILUMOS SEKTORIAUS LICENCIJOS

Šilumos sektoriuje
2022 m. VERT reguliavo

48

licencijuotus šilumos
tiekėjus

2022 m. VERT pakeitė

4

šilumos tiekimo
licencijas – jas papildė
naujomis teritorijomis,
kuriose ūkio subjektai
pradėjo vykdyti šilumos
tiekimo veiklą.

7.7. VANDENS SEKTORIAUS LICENCIJOS

Geriamojo vandens tiekimo ir
nuotekų tvarkymo sektoriuje 2022
metais VERT reguliavimą taikė

70

licencijuotų geriamojo vandens
tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų (69
ūkio subjektai vykdė geriamojo van-
dens tiekimo ir nuotekų tvarkymo
veiklą, 1 ūkio subjektas – geriamojo
vandens tiekimo veiklą)

Geriamojo vandens tiekimo ir
nuotekų tvarkymo sektoriuje 2022
metais VERT reguliavimą taikė

5

paviršinių nuotekų
tvarkytojams.

2022 m. VERT pakeitė

16

ūkio subjektų geriamojo van-
dens tiekimo ir nuotekų tvarkymo
licencijų, papildydama jas naujomis
teritorijomis, kuriose ūkio subjektai
pradėjo vykdyti geriamojo vandens
tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą.

8. GINČAI IR POVEIKIO PRIEMONĖS

8.1. ENERGETIKOS ŪKIO SUBJEKTŲ SKUNDAI IR GINČAI

VERT ne teismo tvarka nagrinėja tarp energetikos įmonių kylančius ginčus dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ir sistemomis nesuteikimo, dėl prisijungimo, energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, kainų ir tarifų taikymo.

VERT taip pat nagrinėja skundus dėl savivaldybės tarybos nustatytų šilumos kainų dedamųjų.

33 lentelė. VERT 2022 m. ikiteismine tvarka išnagrinėjo 5 ginčus tarp ūkio subjektų bei 1 skundą dėl savivaldybės tarybos nustatytų šilumos kainų dedamųjų.

EIL. NR.	GINČO ŠALYS	GINČO PRIEŽASTIS	VERT SPRENDIMAS
1.	UAB „Alytaus šilumos tinklai“ ir UAB „Achema Gas Trade“	Dėl dujų kainos, kurią UAB „Alytaus šilumos tinklai“ turėtų sumokėti UAB „Achema Gas Trade“ už patiektas neapskaitytas dujas.	VERT tenkino UAB „Alytaus šilumos tinklai“ reikalavimus ir įpareigojo UAB „Achema Gas Trade“ perskaičiuoti neapskaityto dujų kiekio kainą.
2.	UAB „Renerga“ ir AB „Ignitis gamyba“	Dėl pagamintos elektros energijos supirkimo.	VERT nustatė, jog tenkinti UAB „Renerga“ prašymą nėra pagrindo ir šios bendrovės reikalavimus atmetė.
3.	Klaipėda unlimited sun, UAB ir LITGRID AB	Dėl ketinimų protokolo pagal išduotas išankstines prijungimo sąlygas pasirašymo.	VERT nustatė, jog LITGRID AB teisėtai ir pagrįstai atsisakė pasirašyti ketinimų protokolą su Klaipėda unlimited sun, UAB ir šios bendrovės reikalavimus atmetė.
4.	Sunly Land, UAB ir LITGRID AB	Dėl ketinimų protokolo pagal išduotas išankstines prijungimo sąlygas pasirašymo.	VERT nustatė, kad LITGRID AB teisėtai ir pagrįstai atsisakė pasirašyti ketinimų protokolą su Sunly Land, UAB ir šios bendrovės reikalavimus atmetė.
5.	UAB „GG LTU S23“ ir LITGRID AB	Dėl ketinimų protokolo dėl saulės elektrinės prijungimo prie perdavimo tinklo pagal išankstines prijungimo sąlygas, kurios buvo išduotos trečiajam asmeniui, tačiau perleistos UAB „GG LTU S23“, pasirašymo.	VERT konstatavo, kad LITGRID AB veiksmai nepasirašant ketinimų protokolo su bendrove buvo teisėti ir pagrįsti.
6.	AB „Požeminiai darbai“ ir Jurbarko rajono savivaldybė.	Dėl bendrovei nustatytų šilumos kainų dedamųjų antriesiems šilumos bazinės kainos dedamųjų galiojimo metams.	VERT nustatė, kad Jurbarko rajono savivaldybė neatliko AB „Požeminiai darbai“ šilumos kainų dedamųjų skaičiavimo, nepatikrino pateikto šilumos kainos dedamųjų projekto skaičiavimų atitikties Energetikos įstatymo, Šilumos ūkio įstatymo ir Šilumos kainų nustatymo metodikos nuostatoms, todėl priėmė neteisėtą ir objektyviais faktais bei ekonominiu vertinimu nepagrįstą sprendimą palikti galioti ankstesniems metams nustatytas šilumos kainų dedamąsias. Atsižvelgdama į tai, VERT rekomendavo Jurbarko rajono savivaldybei iš naujo nagrinėti AB „Požeminiai darbai“ pateiktą šilumos kainos dedamųjų projektą ir, įvertinus jo atitiktį galiojančiam teisiniam reglamentavimui, nustatyti pagrįstas perskaičiuotas šilumos kainos dedamąsias antriesiems bazinės kainos galiojimo metams.

8.2. TEISMINIAI GINČAI

Iš viso **VERT** 2022 m. dalyvavo
117
bylose (**85** aktyvios bylos, kuriose nepriimti
galutiniai teismų sprendimai,
2022 m. priimti įsiteisėję
teismų sprendimai – **32**),
64 bylos,
į kurių nagrinėjimą įtraukta VERT,
yra administracinės,
49 – civilinės,
4 – administracinių nusižengimų.

65 bylose VERT dalyvauja kaip atsakovas,
18 kaip trečiasis asmuo bei
34 bylose
teikia išvadas.
Pradėtos anksčiau nei 2022 m. ir 2022 m.
užbaigtos –
17 bylų;
pradėtos ir baigtos 2022 m.
15 bylų.
Pradėtos anksčiau nei 2022 m. ir tęsiasi iki šiol
– **57** bylos;
2022 m. buvo pradėtos
28 bylos, kurios tęsiasi iki šiol.

Pagal energetikos sektorius bylos pasiskirstę taip:

Bylos šilumos
sektoriuje

39

Bylos dujų
sektoriuje

17

Bylos geriamojo vandens
sektoriuje

1

Bylos elektros
energetikos
sektoriuje

37

Bylos atsinaujinančių
energijos išteklių
sektoriuje

19

Bylos, susijusios su
administraciniais
nusižengimais

4

AB „Achema“ ir AB „Lifosa“ kreipėsi į teismą, prašydamos panaikinti VERT sprendimus, kuriais nustatytos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) kainos 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 ir 2023 m. Pareiškėjai nesutinka mokėti nustatytą VIAP kainą ir kvestionuoja teisės aktuose įtvirtinto VIAP teisinio reguliavimo suderinamumą su Europos Sąjungos teise. Didžioji dalis bylų yra sustabdytos dėl LVAT nagrinėjamos bylos dėl 2014 m. nustatytų VIAP kainų pagrįstumo.

AB „Achema“, nesutikdama su VERT nustatytais SGDT dedamosios dydžiais, ginčijo VERT nutarimus, kuriais AB „Achema“ įpareigota mokėti VERT 2013, 2015 – 2022 m. nustatytas SGDT dedamąsias. VAAT 2022 m. išnagrinėjo administracines pagal AB „Achema“ skundus, dėl SGDT dedamosios, galiojusios nuo 2016 m. sausio 1 d. iki balandžio 30 d., 2017 m. liepos 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d., nuo 2019 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d., 2019 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d., 2020 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. ir 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. bei priėmė sprendimus, kuriais konstatavo, kad nurodytais laikotarpiais VERT nustatytos SGDT dedamosios buvo nustatytos teisėtai, pagrįstai bei nepažeidžiant galiojusių teisės aktų nuostatų. Kitos administracinės bylos dėl SGDT dedamosios nustatymo skirtingais laikotarpiais yra vis dar nagrinėjamos.

UAB „Biovatas“, nesutikdama su VERT nutarimu, kuriuo VERT nustatė bendrovei šilumos gamybos (produkto) bazinės kainos dedamąsias iki 2027 m. sausio 31 d., kreipėsi į teismą. VAAT konstatavo, kad pareiškėjos skundo argumentas, jog VERT į Bendrovės derinamų investicijų apimtį tariamai nepagrįstai neįtraukė ES struktūrinių fondų paramos, yra teisiškai nepagrįstas. Šį teismo sprendimą bendrovė apskundė LVAT, kuris kreipėsi į Konstitucinį teismą.

UAB „LITESKO“, nesutikdama su VERT raštu, kuriuo VERT atsisakė nagrinėti bendrovės skundą dėl Biržų rajono savivaldybės veiksmų (neveikimo) nederinant investicijų į Biržų šilumos ūkį, kreipėsi į teismą. Teismas bendrovės skundą atmetė ir konstatavo, kad Šilumos ūkio įstatymo 35 straipsnio nuostata dėl sprendimų derinant investicinius planus negali būti aiškinama plečiamai, kaip suteikianti VERT kompetenciją nagrinėti ginčus dėl neveikimo. Ginčas dėl savivaldybių tarybų neveikimo šilumos tiekėjams derinant su savivaldybių tarybomis investicinius planus, nesant specialios įstatymu įtvirtintos normos dėl kompetencijos suteikimo VERT, nagrinėtinas administracinio teismo. Šį teismo sprendimą bendrovė apskundė LVAT.

UAB „LITESKO“ nesutiko su VERT sprendimais papildomų pajamų dėl šilumos kainoje įskaitytų ir faktiškai

patirtų kuro sąnaudų vertinimo; darbo užmokesčio fondo sumos; valdomo turto priežiūros ir eksploataavimo darbų plano vertinimo, šilumos bazinės kainos ir karšto vandens kainos dedamųjų keliuose filialuose.

UAB „Vilniaus energija“ ginčijo VERT nesutikimą ikiteisimine tvarka nagrinėti skundą dėl Vilniaus m. savivaldybės tarybos sprendimo – ši byla yra sustabdyta iki kol įsiteisės sprendimas kitoje administracinėje byloje.

AB Vilniaus šilumos tinklai nesutiko su VERT atlikto neplaninio patikrinimo rezultatais ir kreipėsi į VAAT su prašymu panaikinti patikrinimo aktą. VAAT AB „Vilniaus šilumos tinklai“ skundą atmetė. Ginčas toliau nagrinėjamas LVAT.

AB „Kauno energija“ nesutiko su VERT vertinimu dėl pinigų kainos, kai papildomai gautų pajamų grąžinimas išdėstomas per ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį, ir 509,53 tūkst. Eur palūkanų paskirstymu 36 mėn. laikotarpiui, šilumos kainą mažinant 0,01 ct/kWh. VAAT skundą atmetė. LVAT apeliaciją tenkino iš dalies ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti. LVAT konstatavo, kad sprendimas dėl kainų turi būti grindžiamas projekto pateikimo metu galiojusia šilumos kainų nustatymo metodikos nuostata. VAAT, dar kartą išnagrinėjęs šią bylą, įmonės skundą patenkino pilna apimtimi. VERT pateikė apeliacinį skundą, kurį LVAT tenkino iš dalies, konstatavęs, kad projektas dėl šilumos kainos dedamųjų nustatymo buvo pateiktas jau po šilumos kainų nustatymo metodikos nuostatos įsigaliojimo.

UAB „Joniškio vandenys“ skundė VERT nutarimą, kad bendrovė laiku viešai nepaskelbė VERT vienašališkai nustatytų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazinių kainų ir nepradėjo jų taikyti. Tuo buvo pažeistas Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas, dėl ko VERT skyrė piniginę baudą. VAAT bendrovės skundą atmetė, konstatavęs, kad nėra jokio pagrindo vertinimui, jog savivaldybės tarybai nenustačius paslaugų bazinių kainų, o jas nustačius VERT, bendrovė būtų atleista nuo teisės aktais jai nustatytos informavimo ir konsultavimo pareigos. Teismas taip pat padarė išvadą, kad toks baudos dydis yra proporcingas, pagrįstas ir teisingai parinktas. Bylos nagrinėjimas tęsiamas LVAT.

VAAT pagal BAB „Inter Rao Lietuva“ skundą nagrinėjama byla dėl VERT priimtų nutarimų, kuriais panaikinti leidimai vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą ir importuoti elektros energija iš valstybių, kurios nėra valstybės narės.

LVAT pagal Lietuvos Respublikos Seimo nario R. Žemaitičio pareiškimą nagrinėjama norminė administracinė

byla dėl VERT 2022 m. spalio 24 d. priimto nutarimo Nr. 03E-1468 ir šiuo nutarimu patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo nuostatų teisėtumo.

LVAT pagal Lietuvos Respublikos Seimo narių S. Jovaišos ir T. Tomilino pareiškimą buvo nagrinėjama norminė administracinė byla dėl patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo nuostatų teisėtumo. Seimo nariams atsisakius LVAT pateikto pareiškimo, ši byla buvo nutraukta.

UAB „Telšių vėjo energija“ kreipėsi į VAAT dėl VERT neišduoto leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus. Pareiškėja prašė teismo įpareigoti VERT pateikti Elektros energetikos įstatymo 17 straipsnio 2 dalies pagrindu išduotą leidimą su identifikaciniu numeriu bei išviešinti faktą apie išduotą leidimą su identifikaciniu numeriu. VAAT sprendimu skundą atmetė ir konstatavo, kad bylos faktinės aplinkybės, teisinis reglamentavimas, šalių paaiškinimai, leidžia teigti, kad leidimo plėtoti elektros energijos pajėgumus išdavimas, neįvertinus pareiškėjos atitikties Elektros energetikos įstatyme, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams leidimui plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gauti, bei neįvertinimas aplinkybių, susijusių su 2 GW saulės elektrinių sumine įrengtąja galia, pažeistų teisės aktų nuostatose įtvirtintus reikalavimus bei visuomenės interesus.

UAB „PHE LT“ nesutikdama su VERT priimtais nutarimais, kuriais netekusi galios buvo pripažinta išduota energetikos įrenginių techninės būklės patikrinimo pažyma ir atsisakyta išduoti leidimą gaminti elektros energiją, kreipėsi į Lietuvos administracinių ginčų komisiją (toliau – LAGK) prašydama nurodytus nutarimus panaikinti kaip neteisėtus ir nepagrįstus. LAGK išnagrinėjusi UAB „PHE LT“ skundą, pareiškėjos skundą atmetė. Pareiškėja nesutikdama su LAGK sprendimu kreipėsi į VAAT dėl LAGK sprendimo panaikinimo. VAAT įsiteisėjusiu sprendimu pareiškėjos skundą atmetė, LAGK sprendimą paliko nepakeistą, o VERT priimtus nutarimus pripažino teisėtais bei pagrįstais.

UAB „PPR Investicijos“ ir UAB „Hidroenergija“ nesutikdamos su VERT priimtais nutarimais, kuriais netekusi galios buvo pripažinta išduota energetikos įrenginių techninės būklės patikrinimo pažyma ir atsisakyta išduoti leidimą gaminti elektros energiją, kreipėsi į LAGK prašydama nurodytus nutarimus panaikinti kaip

neteisėtus ir nepagrįstus. LAGK išnagrinėjusi UAB „PPR Investicijos“ skundą, pareiškėjos skundą atmetė. Pareiškėja kreipėsi į VAAT dėl LAGK sprendimo panaikinimo. VAAT įsiteisėjusiu sprendimu pareiškėjos skundą atmetė, LAGK sprendimą paliko nepakeistą, o VERT priimtus nutarimus pripažino teisėtais bei pagrįstais.

Kėdainių rajono savivaldybės administracija kreipėsi į VAAT su prašymu panaikinti VERT priimtą nutarimą, kuriuo UAB „Hidrogreen“ buvo išduotas leidimas gaminti elektros energiją, o UAB „Baltic Hydroenergy“ išduotas leidimas gaminti elektros energiją pripažintas netekusiu galios. VAAT įsiteisėjusiu sprendimu pareiškėjos skundą atmetė ir konstatavo, kad VERT priimtas nutarimas, kuriuo UAB „Hidrogreen“ buvo išduotas leidimas gaminti elektros energiją ir UAB „Baltic Hydroenergy“ išduotas leidimas gaminti elektros energiją pripažintas netekusiu galios, buvo priimtas teisėtai bei pagrįstai.

UAB „Dainavos elektra“, nesutikdama su VERT nutarimais, kuriais VERT nustatė bendrovės skirstymo paslaugos vidutinės ir žemos įtampos tinklais bei visuomeninio tiekimo paslaugos kainų viršutines ribas 2021 metams, kreipėsi į teismą. VAAT bendrovės skundą tenkino, nustatęs, kad VERT nutarimus priėmė nepateikusi pakankamų motyvų. Teismas išaiškino, kad reguliuojamoje veikloje naudojamo ilgalaikio turto didžiosios dalies perkainavimui negali būti taikomas Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo 13.4.6 papunktyje įtvirtintas draudimas. Ginčas su įmone tęsiasi.

UAB „Vėjo gūsis“ nesutiko su VERT patvirtintu vėjo elektrinių parke įvykusio sutrikimo tyrimo aktu ir jį skundė. VAAT įsiteisėjusiu sprendimu panaikino sutrikimo tyrimo aktą.

UAB „Balteva“ kreipėsi į VAAT, prašydama įpareigoti VERT išduoti leidimą vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje vėjo elektrinių parko statybai prie bendrovės statomos 80 MW įrengtosios galios saulės elektrinės, suformuojant 80 MW leistinos generuoti galios hibridinę elektrinę prie elektros perdavimo tinklo.

AB „Energos skirstymo operatorius“ kreipėsi į Plungės apylinkės teismą dėl VERT nutrauktos administracinio nusižengimo teisenos, nes padaryta veika neturėjo administracinio nusižengimo požymių. Teismas operatoriaus skundo netenkino ir VERT nutarimą paliko nepakeistą. Operatorius toliau skundžia pirmosios instancijos teismo nutartį.

8.3. POVEIKIO PRIEMONĖS

VERT 2022 m.

27

ūkio subjektams pradėjo sankcijos skyrimo procedūras,

7

iš jų nutraukė nenustačius pažeidimo

VERT 2022 m.

7

ūkio subjektams skirtos finansinio pobūdžio sankcijos

VERT 2022 m.

13

ūkio subjektų – įspėjimai.

Bendra 2022 m. paskirtų ekonominio pobūdžio sankcijų suma –

14 749,49 Eur.

34 lentelė. Pažeidimai ir sankcijos.

EIL. NR.	SUBJEKTO PAVADINIMAS	SANKCIJA	PRIEŽASTIS
1.	UAB „Energijos kodas“	9000 Eur bauda.	Už Alternatyviųjų degalų įstatyme nustatytų degalų iš atsinaujinančių energijos išteklių dydžių nesilaikymą.
2.	UAB „Nemenčinės komunalininkas“	1429,96 Eur bauda ir įpareigojimas per 1 mėnesį ištaisyti konstatuotą pažeidimą visa apimtimi.	Už tai, kad bendrovė planinio patikrinimo metu nevykdė prievolės pateikti VERT visą patikrinimui atlikti būtiną ir reikalingą informaciją.

Šaltinis – VERT

VERT 2022 m. skyrė

11

poveikio priemonių už tai, kad reguliuojami ūkio subjektai teisės aktų bei VERT nustatytais terminais neparengė ir nepateikė VERT reguliuojamosios veiklos ataskaitų rinkinių.

VERT atkreipia dėmesį, kad reguliuojamos veiklos ataskaitų rinkiniai nėra savitiksliai, tai yra pagrindinė informacija, atspindinti reguliuojamų ūkio subjektų veiklą, neturėdama minėtos informacijos VERT negali tinkamai vykdyti reguliuojamų subjektų priežiūros funkcijų.

VERT per 2022 metus pradėjo

14

sankcijų skyrimo procedūrų dėl Energijos vartojimo efektyvumo įstatymo reikalavimo įmonėms, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, atlikti energijos vartojimo auditą ir audito ataskaitą pateikti Energetikos ministerijai.

7

iš pradėtų sankcijos skyrimo procedūrų buvo nutrauktos nustačius, kad įmonės neturėjo pareigos teikti energijos vartojimo audito ataskaitą.

8.4. PAŽEIDIMŲ PRIEŽASČIŲ ANALIZĖ

Vertinant per 2022 metus nustatytų pažeidimų priežastis pastebėtina, kad iš 27 pradėtų sankcijų skyrimo procedūrų 14 buvo pradėta dėl Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo pažeidimų.

Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 11 straipsnio 2 dalis numato, kad įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, Energetikos ministerijai pirmą kartą privalo pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą ne vėliau kaip 2017 m. liepos 1 d., o vėliau – ne rečiau kaip kas 4 metai po anksčiau atlikto energijos vartojimo audito. Energijos vartojimo audito ataskaita gali būti pateikiama kaip atlikto platesnės apimties aplinkosauginio audito, jeigu jis atliekamas pirmiau, dalis. Pagal šio įstatymo 11 straipsnio 3 dalį, naujai įsteigtos įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, Energetikos ministerijai pirmą kartą privalo pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą ne vėliau kaip per 2 metus nuo įmonės įsteigimo dienos (nurodytos dalies redakcijos, galiojusios pažeidimo padarymo metu ir nuo 2020 m. birželio 26 d. analogiškos).

Vadovaujantis Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi, Energetikos ministerija, prieš perduodama informaciją apie galimą pažeidimą VERT, galimam pažeidėjui raštu gali nustatyti ne trumpesnę kaip 10 darbo dienų ir ne ilgesnę kaip 30 darbo dienų terminą nustatytiems trūkumams pašalinti. Visais atvejais, dėl kurių buvo pradėta sankcijų skyrimo procedūra Energetikos ministerija ūkio subjektams suteikė minėtame įstatyme nustatytą terminą energijos vartojimo audito ataskaitos pateikimui, tačiau ūkio subjektai per nustatytus terminus ataskaitų nepateikė.

Analizuojant ūkio subjektų nurodytas pažeidimo padarymo priežastis pastebėtina, kad dalis ūkio subjektų ginčijo pareigą teikti energijos vartojimo audito ataskaitas argumentuodami tuo, kad nepatenka į didelių verslo subjektų, kuriems taikomos Energijos efektyvumo didinimo įstatymo prievolės ratą arba jiems turėtų būti taikomos išimties pagal įmonių, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, energijos vartojimo audito atlikimo ir ataskaitų teikimo priežiūros tvarkos aprašo, patvirtinto Energetikos ministro 2017 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-46 patvirtinto „Dėl įmonių, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, energijos vartojimo audito atlikimo ir ataskaitų teikimo priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatas. Atkreiptinas dėmesys, kad 7 ūkio subjektų atžvilgiu, įvertinus ūkio subjektų pateiktus argumentus ir paaiškinimus bei teisinį reglamentavimą, sankcijų skyrimo procedūros

buvo nutrauktos nustačius, kad pažeidimai nebuvo padaryti. 3 ūkio subjektų atžvilgiu, kurie ginčijo pareigą teikti energijos vartojimo audito ataskaitas, buvo priimti sprendimai skirti poveikio priemonę įspėjimą nustačius, kad ūkio subjektai netinkamai interpretuoja teisės aktų reikalavimus ir be teisinio pagrindo savo įmonę priskiria asmenims, kuriems atitinkama prievolė nėra taikoma.

Kiti ūkio subjektai neginčijo prievolės teikti energijos vartojimo audito ataskaitas, tačiau nurodė įvairias techninio pobūdžio ar su vadybinių pajėgumų trūkumu susijusias priežastis, kaip sutarčių su auditą atliekančiomis įmonėmis vykdymo problemos, dideliu audito įmonių užimtumu, kitų prioritetinių klausimų, ypatingai susijusių su pandemija, sprendimas, nepaliekantis laiko pagal teisės aktuose nustatytus terminus parengti minėtų ataskaitų. Atkreiptinas dėmesys, kad ūkio subjektai privalo rūpintis, jog teisės aktuose nustatytos pareigos būtų vykdomos tinkamai ir laiku. Visi ūkio subjektai apie prievolę pateikti energijos vartojimo audito ataskaitas buvo informuoti likus pakankamai ilgam terminui iki reikalavimų įvykdymo, kad tinkamai pasiruoštų, įvertintų savo pajėgumus ir įgyvendintų Energijos vartojimo efektyvumo įstatymo reikalavimus. Ūkio subjektams buvo suteikiami ir papildomi terminai reikalavimų įvykdymui, todėl nurodomos ataskaitų nepateikimo priežastys, negali būti vertinamos kaip pagrįstos siekiant pateisinti teisės aktų reikalavimų neįvykdymą arba įvykdymą ne laiku.

Kaip ir praėjusiais metais pastebėtina, kad net 11 iš 27 pažeidimų buvo susiję su tuo, jog reguliuojami ūkio subjektai teisės aktų bei VERT nustatytais terminais neparengė ir nepateikė VERT 2021 m. reguliuojamosios veiklos ataskaitų rinkinių. Minėtas pareigas būtina atlikti tam, kad VERT galėtų vykdyti teisės aktuose įtvirtintas funkcijas, įskaitant, bet neapsiribojant – reguliuoti energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo srityje veikiančių subjektų veiklą, atlikti minėtų sektorių valstybinę priežiūrą, užtikrinti, kad reguliuojamoje srityje veikiantys ūkio subjektai tinkamai vykdytų teisės aktuose įtvirtintas pareigas. Ūkio subjektai ne visuomet tinkamai įvertina minėtų pareigų svarbą ir laiku neparengia bei nepateikia privalomos informacijos. Pastebėtina, kad atliekant sankcijų skyrimo procedūrą buvo nurodytos skirtingos minėtos pareigos neatlikimo priežastys, kurias iš esmės kaip ir ankstesniais metais galima apibendrinti kaip darbuotojų kompetencijos trūkumą bei kilusias problemas su paslaugų teikėjais, rengusiais ataskaitas bei atlikusiais auditą, t. y. jų paėška bei vėlavimu vykdyti įsipareigojimus. Reikalavimas

teikti tokio pobūdžio reguliuojamos veiklos ataskaitas galioja ne vienus metus, todėl įmonės yra supažindintos su šia pareiga. Papildomai VERT, siekdama paskatinti ūkio subjektus laiku teikti ataskaitas, net keletą kartų siuntė priminimus bei pratęsė minėtų ataskaitų pateikimo terminus. Vertinant ūkio subjektų veiksmus galima pastebėti, kad dalis įmonių vis dar neturi efektyvių vidinių procesų, kurie užtikrintų reguliuojamai veiklai keliamų reikalavimų įgyvendinimą. Įmonės, neturinčios vidinių resursų rengti aptariamų ataskaitų, turėtų įver-

tinti terminus bei iš anksto kreiptis į paslaugų teikėjus, kurie galėtų parengti minėtas ataskaitas teisės aktuose įtvirtintais terminais. Siekiant sumažinti minėtų pažeidimų atsiradimų riziką, VERT kaip ir kiekvienais metais iš anksto primena ūkio subjektams apie prievolę parengti reguliuojamosios veiklos ataskaitų rinkinius, taip pat teikia individualią metodinę pagalbą ir konsultacijas visiems ūkio subjektams, kurie kreipiasi.

TEISĖKŪRA

VERT 2022 metais aktyviai dalyvavo teisėkūros procese priimdama pagal kompetenciją teisės aktus bei teikdama pasiūlymus kitų institucijų parengtiems teisės aktų projektams.

Siekdama užtikrinti operatyvų VERT nagrinėjamų administracinių nusižengimų tyrimą, buvo priimti Administracinio nusižengimo teisenos, protokolo ir nutarimo administracinio nusižengimo byloje registravimo bei nutarimo vykdymo VERT taisyklių pakeitimai.

Vadovaudamasi tuo, kad Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo pagrindu VERT priskirta kompetencija skirti sankcijas nurodytame įstatyme numatytiems asmenims, VERT patvirtino Sankcijų skyrimo taisyklių pakeitimus, reglamentuojančius sankcijų skyrimo proce-

dūrą Atliekų tvarkymo įstatyme nurodytiems asmenims. 2022 m. buvo iš esmės peržiūrėtos Vartotojų skundų nagrinėjimo VERT taisyklės ir priimti reikiami pakeitimai, užtikrinantys aiškesnį ir operatyvesnį vartotojų pateiktų skundų nagrinėjimo procesą.

Siekdama užtikrinti bei formuoti pagal VERT kompetenciją priskirtų asmenų konsultavimo vienodumą, 2022 m. buvo priimti Asmenų konsultavimo tvarkos aprašo pakeitimai.

VERT taip pat teikė pasiūlymus dėl Energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo, Elektros energetikos įstatymo, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nuostatų ir kitų teisės aktų tobulinimo.

9. VARTOTOJŲ INTERESŲ GYNIMAS IR VEIKLOS VIEŠINIMAS

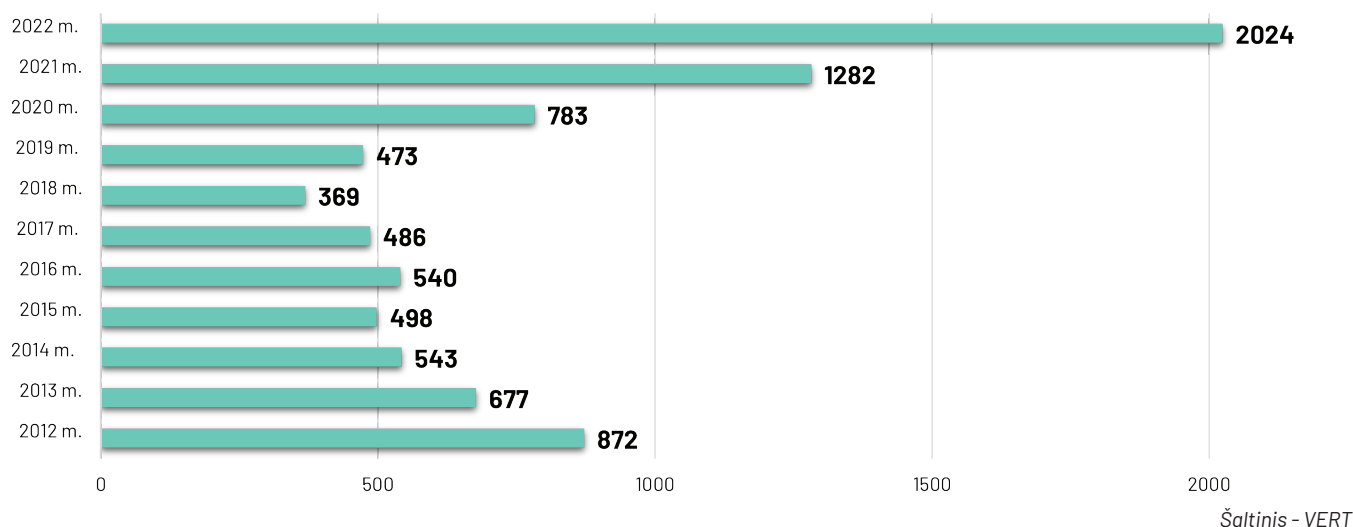
9.1. VARTOTOJŲ KREIPIMAI

VERT vartotojų konsultavimą energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių klausimais ir informavimą laiko prioritetine veikla.

Vartotojai į VERT gali kreiptis raštu, taip pat skambinti **nemokama informacijos linija 8 800 20500** arba pateikti užklausimą internetu.

2022 m.
VERT gavo
2024
vartotojų
kreipimusis
(raštu).

55 pav. 2012–2022 m. VERT gautų vartotojų kreipimųsi dinamika (vnt.)

VERT sulaukė daugiausia vartotojų kreipimųsi elektros energetikos klausimais – 2022 m. tai sudarė

81 proc.

visų kreipimųsi.

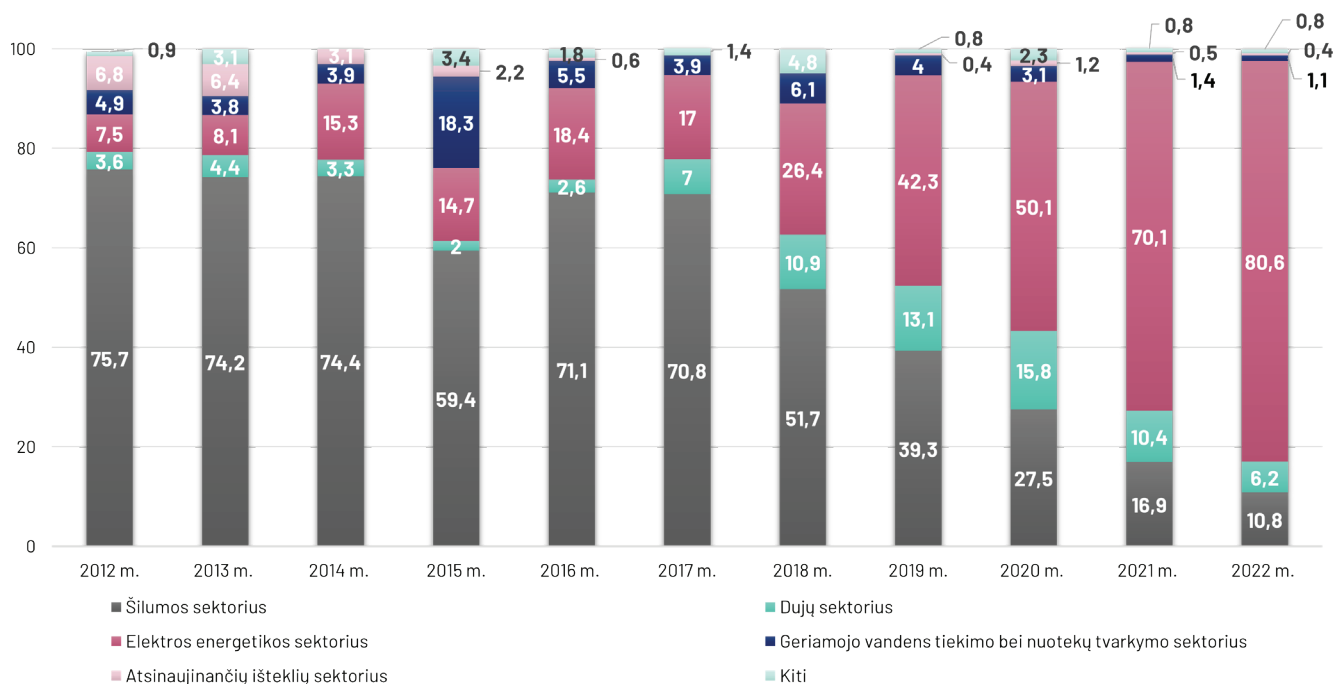
Kreipimaisi dėl **šilumos sektoriaus klausimų** sudarė

11 proc.,

o dujų – (gamtinių ir suskystintų naftos) –

6 proc.

56 pav. 2012–2022 m. vartotojų kreipimaisi pagal sektorius (proc.)

Šaltinis – VERT

2022 m. dėl **šilumos** sektoriaus buvo gauta **219 kreipimųsi** (palyginimui 2021 m. – 221 kreipimasis), t. y. **11 proc.** nuo bendro kreipimosi skaičiaus. Vartotojai 2022 m. dažniausiai kreipėsi dėl šilumos ir karšto vandens paslaugų teikimo techninės saugos ir eksploatacijos klausimais, susijusiais su patalpų oro bei karšto vandens temperatūra vartotojų butuose. Vartotojams išlieka aktualūs klausimai dėl pareigos mokėti už šilumos kiekį bendrosioms reikmėms, už šilumos kiekį cirkuliacijai, nepaskirstytą karšto vandens kiekį bei minėtų kiekių apskaičiavimo ir nustatymo teisingumo.

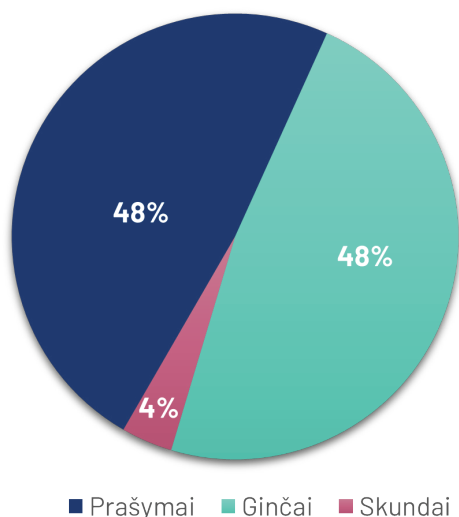
2022 m. gauti **126 kreipimaisi dėl dujų sektoriaus** (palyginimui 2021 m. – 136 kreipimaisi) – **77 kreipimaisi dėl gamtinių ir 49 kreipimaisi dėl suskystintų naftos dujų, t. y. 6 proc.** nuo bendro kreipimosi skaičiaus. Vartotojams 2022 m. buvo aktualiausi sąskaitų ir jų apmokėjimo bei techninės saugos ir eksploataavimo klausimai. Suskystintų naftos dujų vartotojams aktualiausi atjungimo nuo suskystintų dujų sistemos klausimai, o gamtinių dujų vartotojams – aktualūs prijungimo klausimai.

Dėl **elektros sektoriaus gautas 1631 kreipimasis** (palyginimui 2021 m. – 915 kreipimųsi), t. y. **81 proc.** nuo bendro

kreipimosi skaičiaus. Vartotojams, kaip ir ankstesniais metais, išlieka ypač aktualūs vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų techninių sąlygų ir apskaičiuotų prijungimo įmokų pagrįstumo klausimai prijungiant tiek vartotojų objektus, tiek elektros gamybos įrenginius. Vykstant elektros rinkos liberalizacijai didelę kreipimosi dalį sudarė kreipimaisi dėl nepriklausomų elektros tiekėjų veiklos: tiekėjų pasirinkimo, sutarčių nutraukimo ir sudarymo, tarifų bei jų taikymo, sąskaitose apskaičiuotų mokėjimų. Vykstant išmaniųjų apskaitos prietaisų diegimui, vartotojams 2022 m. taip pat tapo aktualūs elektros apskaitos prietaisų keitimo, jais apskaitomo suvartojimo pagrįstumo klausimai. Didėjant gaminančių vartotojų skaičiui, 2022 m. daugėjo ir kreipimosi gaminantiems vartotojams aktualiais pagaminto ir suvartoto elektros energijos kiekio nustatymo, sukaupto kiekio panaudojimo ir kitais klausimais.

Dėl **geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo sektoriaus gauta 22 kreipimaisi** (palyginimui 2021 m. – 18 kreipimųsi, t. y. **1 proc.**, kuriuose keliama taikomų kainų už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas bei atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros klausimai.

57 pav. 2022 m. kreipimaisi pagal kreipimosi tikslą (proc.)

Šaltinis - VERT

Pagal kreipimūsi
pobūdį 2022 m.

prašymai ir
ginčai
sudarė po

48 proc.,

skundai

4 proc.

9.2. GINČŲ NAGRINĖJIMAS

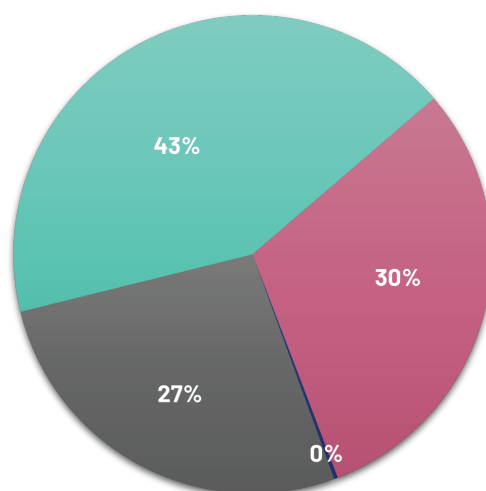
58 pav. 2022 m. gautų ir išnagrinėtų vartojimo ginčų rezultatai (proc.)

VERT nagrinėja ginčus, kylančius tarp vartotojų ir energetikos įmonių, taip pat ginčus, kylančius tarp geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų, nuotekų transportavimo paslaugas teikiančių asmenų, abonentų ir vartotojų.

Vartojimo ginčai dažniausiai kyla dėl, pareiškėjų nuomone, pažeistų jų teisių ir teisėtų interesų: apskaičiuojant mokėjimus už energetikos paslaugas bei taikant energetikos paslaugų kainas; apskaičiuojant energetikos įrenginių prijungimo įmokas bei išduodant technines sąlygas; vykdant sutartinius įsipareigojimus; užtikrinant tinkamą energijos apskaitą; atliekant energetikos įrenginių eksploatavimą ar užtikrinant energijos kokybę.

2022 m. VERT gavo **969** prašymus išnagrinėti vartojimo ginčą (892 fizinių asmenų ir 77 juridinių asmenų), iš kurių neteisimine tvarka 2022 m. išnagrinėjo 790 vartojimo ginčų, taip pat baigė nagrinėti 2021 m. gautus 12 vartojimo ginčų.

Vidutinė visų ginčų neteisminio sprendimo procedūros trukmė – **41 diena**.

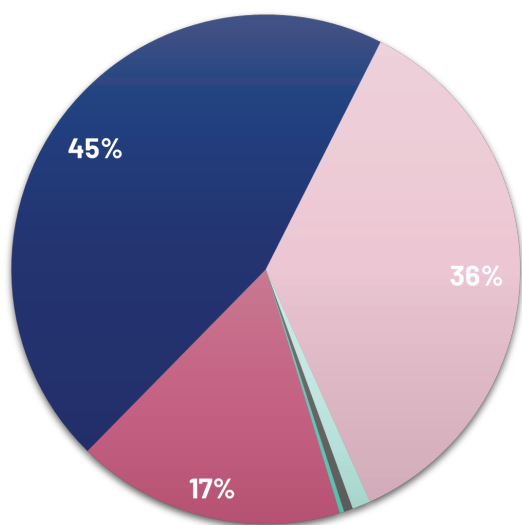
- Vartojimo ginčas išnagrinėtas ir priimtas sprendimas
- Atsisakyta nagrinėti vartojimo ginčą
- Vartojimo ginčo nagrinėjimas nutrauktas
- Vartojimo ginčo nagrinėjimas sustabdytas

Šaltinis - VERT

Taikus ginčo sprendimas. VERT nagrinėjant vartojimo ginčus, pasiektas **219 ginčų** atveju ir tai **sudaro 27 proc.** visų VERT išnagrinėtų ginčų ir **88 proc. nutrauktų vartojimo ginčų skaičiaus**. Vartojimo ginčai 2022 m. taip pat buvo nutraukti, nustačius, kad neįmanoma išnagrinėti ginčo ir priimti sprendimo (6 proc. nuo nutrauktų ginčų skaičiaus), paaiškėjus aplinkybėms, dėl kurių VERT turi atsisakyti nagrinėti ginčą (4 proc. nuo nutrauktų ginčų skaičiaus), paaiškėjus aplinkybėms, kad ginčas nėra kilęs iš vartojimo sutartinių teisinių santykių (1 proc. nuo nutrauktų ginčų skaičiaus).

Vartotojai, kreipdamiesi į VERT su prašymu nagrinėti ginčą, 2022 m. dažniais atvejais nebuvo kreipęsi su tuo pačiu reikalavimu į skundžiamą įmonę (**19 proc.** nuo išnagrinėtų ginčų skaičiaus), pateikė VERT prašymą, neatitinkantį nustatytų reikalavimų (**15 proc.** nuo išnagrinėtų ginčų skaičiaus) ar prašo priimti sprendimą dėl klausimo, kuris nepriskirtas VERT kompetencijai (**7 proc.** nuo išnagrinėtų ginčų skaičiaus), minėtais atvejais VERT atsisakė nagrinėti vartojimo ginčą.

59 pav. 2022 m. atsisakyti nagrinėti vartojimo ginčai (proc.)

Šaltinis - VERT

- Atsisakyta nagrinėti vartojimo ginčą, nes ginčą tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko nagrinėja kita institucija, teismas ar arbitražas
- Atsisakyta nagrinėti vartojimo ginčą, nes yra įsiteisėjęs sprendimas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu
- Atsisakyta nagrinėti vartojimo ginčą, nes ginčo nagrinėjimas nepriskirtas Tarybos kompetencijai
- Atsisakyta nagrinėti, nes prašymas nagrinėti vartojimo ginčą pateiktas vėliau negu per vienus metus nuo kreipimosi į skundžiamą įmonę
- Atsisakyta nagrinėti, nes prašymas nagrinėti ginčą neatitinka nustatytų reikalavimų
- Atsisakyta nagrinėti, nes ginčo suma mažiau nei 20 Eur.

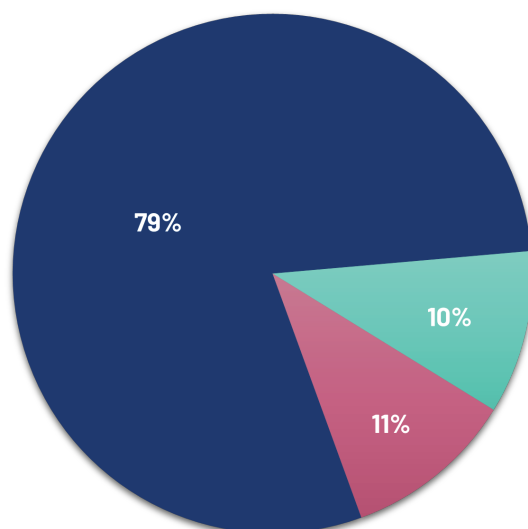
60 pav. 2022 m. išnagrinėjus vartojimo ginčus, priimti sprendimai (proc.)

Iš esmės buvo išnagrinėta
216
vartotojų ir energetikos bei
geriamojo vandens įmonių ginčų.

VERT priėmė sprendimą tenkinti
vartotojų reikalavimus

22
ginčų atvejais, iš dalies tenkinti
vartotojų reikalavimus

23
ginčų atvejais,
kitų vartotojų reikalavimus
atmetė (**171** atvejis).

- Atmesti pareiškėjo reikalavimą
- Patenkinti pareiškėjo reikalavimus
- Iš dalies patenkinti pareiškėjo reikalavimus

Šaltinis - VERT

9.3. INFORMACINĖ VEIKLA IR ŠVIETIMAS

INFORMACIJOS SKLAIDA

Siekdama užtikrinti skaidrumą ir priimamų sprendimų viešumą, pasiekiamumą, VERT nuolat teikia informaciją žiniasklaidai, suinteresuotoms institucijoms, ūkio subjektams. Pagrindinės visuomenės ir rinkos dalyvių informavimo priemonės yra interneto svetainė www.vert.lt, naujienų agentūros ELTA ir BNS, per kurias informacija pasiekia nacionalinę, regioninę žiniasklaidą, naujienų portalus, TV ir radijo laidas.

2022 m. viešojoje erdvėje užfiksuoti **21 856 VERT paminėjimai**. Pastebimas augantis VERT žinomumas visuomenėje – labiau suvokiama, kokia veikla užsiima VERT ir kuo ji gali būti naudinga gyventojams (ankstesniais metais atpažįstamumas buvo mažesnis, prognozuojama, kad jam įtakos turėjo įstaigos pavadinimo keitimas).

2022 m. gegužės mėn. atliktas nepriklausomas visuomenės nuomonės tyrimas apie VERT veiklos žinomumą bei vertinimą parodė, kad VERT žino du trečdaliai šalies gyventojų. Šalies gyventojai dažniausiai linkę VERT sieti su kainų reguliavimu. Galima išskirti tris respondentų dažniausiai įvardijamas VERT veiklos „sritis“: energetika, kainų reguliavimas bei pagalba nagrinėjant su energetika susijusius biurokratinius klausimus (pvz., sutarčių detalės, skundų pateikimas).

Daugiausia žiniasklaidos ir visuomenės dėmesio 2022 m. sulaukė informacija apie elektros rinkos liberalizaciją (elektros tiekėjų pasirinkimą, visuomeninį elektros tiekimą), UAB „Perlas energija“ veiklos sustabdymą, elektros ir dujų kainų dinamiką, prognozes, šildymo kainas, taip pat atsinaujinančios energetikos klausimai.

Šiomis temomis 2022 m. buvo atsakyta į

277

žurnalistų užklausas.

Daugiausia VERT paskelbtos informacijos publikuota internetiniuose portaluose – **16 574** kartai. Pateikta **437** interviu, komentarų televizijų laidoms, **824** – radijo laidoms, **342** – publikacijos nacionalinėje žiniasklaidoje įvairiais VERT veiklos klausimais.

Didžiausią susidomėjimą energetikos temomis, neskaitant nacionalinės žiniasklaidos, parodė Kauno ir Klaipė-

dos žiniasklaida. Regionuose aktyviausia – Panevėžio miesto žiniasklaida, antroje vietoje – Šilalės ir Šiaulių, trečioje – Ukmergės, Šalčininkų, Gargždų, Varėnos.

Siekdama nuolat informuoti visuomenę apie daugialypę savo, kaip nacionalinio energetikos reguliuotojo, veiklą, priimamus sprendimus, įgyvendinamus projektus, VERT 2022 m. viešojoje erdvėje paskelbė:

123

pranešimus spaudai apie posėdžių metu priimtus sprendimus;

422

naujienas apie aktualijas energetikos sektoriuje lietuvių kalba,

18 –

anglų kalba;

77

viešąsias konsultacijas.

Palyginti su 2021 m., 2022 m. VERT pranešimų spaudai skaičius beveik nesikeitė – iš viso parengta ir interneto svetainėje www.vert.lt paskelbta

545

pranešimai (2021 m. – 578).

SOCIALINIAI TINKLAI

VERT dalyvavimo socialiniuose tinkluose *Facebook* ir *LinkedIn* tikslas – kurti patrauklų, inovatyvų įvaizdį, pritraukti sekėjų, trumpai informuoti.

Facebook siekiama patraukliai, koncentruotai ir kiekvienam suprantamai pateikti sudėtingus energetikos sektoriaus dalykus (naujienas, sprendimus, renginius, pasiekimus, tarptautinį bendradarbiavimą), pritraukti sekėjų, kad energetika visiems socialiniams sluoksniams būtų artimesnė ir aiškesnė, pasveikinti visuomenę įvairių švenčių proga. Skelbiama informacija labiau orientuota į vartotojus.

LinkedIn informacija pateikiama profesionaliau, taikoma labiau energetikos srities specialistams, rinkos dalyviams, politikams, tarptautinėms organizacijoms.

2022 m. iš viso buvo paskelbti

138

įrašai socialiniuose tinkluose *Facebook* ir *LinkedIn*.

Facebook paskyra turi

895

sekėjus,
LinkedIn –

1156

sekėjus.

Per metus sekėjų skaičius paaugo

11,26 proc.

ŠVIETIMAS

Dėl nuolat besikeičiančios situacijos energetikos sektoriuje ir sunkiai prognozuojamos geopolitinės padėties suplanuotos 2022 m. vartotojų švietimo tam tikros numatytos priemonės nebeteko savo aktualumo. Iki elektros rinkos liberalizacijos III etapo nukėlimo buvo atnaujintas „Gyventojų viešinimo ir informavimo priemonių planas apie elektros rinkos liberalizavimą“.

VERT ekspertai lankėsi savivaldybėse ir teikė konsultacijas apie elektros rinkos liberalizavimą. Visa vizualiai patraukli informacija apie organizuojamas konsultacijas buvo plačiai viešinama tiek VERT komunikacijos šaltiniuose, tiek savivaldybių svetainėse, socialinėse paskyrose ir kt. Buvo rengiami pranešimai spaudai, atmintinės, atliekami viešosios nuomonės tyrimai, Facebook ir LinkedIn paskyrose publikuojamos naujienos ir aktualijos. Toliau buvo atnaujinama

www.vert.lt svetainėje esanti speciali elektros rinkos liberalizavimui skirta rubrika.

Nuolat buvo teikiami patarimai, rengiami pranešimai spaudai, atmintinės, vizualiai patraukli informacija dėl susiklosčiusios situacijos su nepriklausomais elektros energijos tiekėjais bei elektros ir dujų kainų pokyčių.

VERT ir toliau atliko įvairaus pobūdžio vartotojų ir ūkio subjektų apklausas, analizavo vartotojams kylančių klausimų bei kreipimųsi pobūdį, teikė informaciją vartotojams bendruoju informacijos telefonu, skleidė informaciją skirtingais komunikacijos kanalais apie VERT veiklos sritis ir kompetencijas.

VERT ir toliau imsis proaktyvių veiksmų informuojant vartotojus dėl NET pasirinkimo, sutarties sudarymo ar sutarties nutraukimo.

GAIRĖS UAB „PERLAS ENERGIJA“ VARTOTOJAMS DĖL SUTARČIŲ. KĄ DARYTI?

Vartotojas, gavęs informaciją apie UAB „Perlas energija“ ketinimą pakeisti sutarties sąlygas, turi teisę per 30 dienų raštu ar elektroniniu paštu atsakyti tiekėjui, t. y.:

- Pritarti pasiūlytam sutarties pakeitimui.** UAB „Perlas energija“ ir toliau užtikrins elektros energijos tiekimą vartotojui naujai sutartomis sąlygomis.
- Nepritarti pasiūlytam sutarties pakeitimui ir nutraukti ją.** Vartotojas turi:
 - paskutinę sutarties galiojimo dieną deklaruoti UAB „Perlas energija“ elektros skaitiklio rodmenis.
 - pasirinkti kitą nepriklausomą elektros energijos tiekėją ir su juo sudaryti sutartį. Vartotojui, nepasirinkusiam elektros energijos tiekėjo, bus užtikrinamas garantinis elektros energijos tiekimas.
- Nepritarti pasiūlytam sutarties pakeitimui.** Vartotojui išreiškus nepritarimą pasiūlytam sutarties pakeitimui, tačiau nenurodžius, kad pageidaujama nutraukti sutartį, **lieka galioti** tokios sutarties sąlygos, dėl kurių šalys jau yra sutarusios.
- Prieš pasirenkant vieną iš galimų variantų reikėtų įvertinti aplinkybių visumą: esama sutartimi užfiksuotos elektros energijos kainos dydį ir jos galiojimo terminą, aktualius nepriklausomų elektros energijos tiekėjų elektros energijos kainų pasiūlymus, savo elektros energijos vartojimo įpročius bei galimus jų pokyčius ir kt.
- Vartotojas, kuris gavo UAB „Perlas energija“ pasiūlymą ir raštu išreiškė nesutikimą su pasiūlymu bei nenutraukė sutarties, iš UAB „Perlas energija“ gaus pranešimą apie tai, kad sutartis jau pakeista arba nutraukta, ir (ar) galiojančios sutarties sąlygų neatitinkančią sąskaitą už elektros energiją, turi teisę kreiptis į VERT dėl ginčo ikiteisminę tvarką nagrinėjimo.

Nepriklausomai nuo vartotojo sprendimo, fizinis elektros energijos tiekimas visiems vartotojams bus užtikrintas.

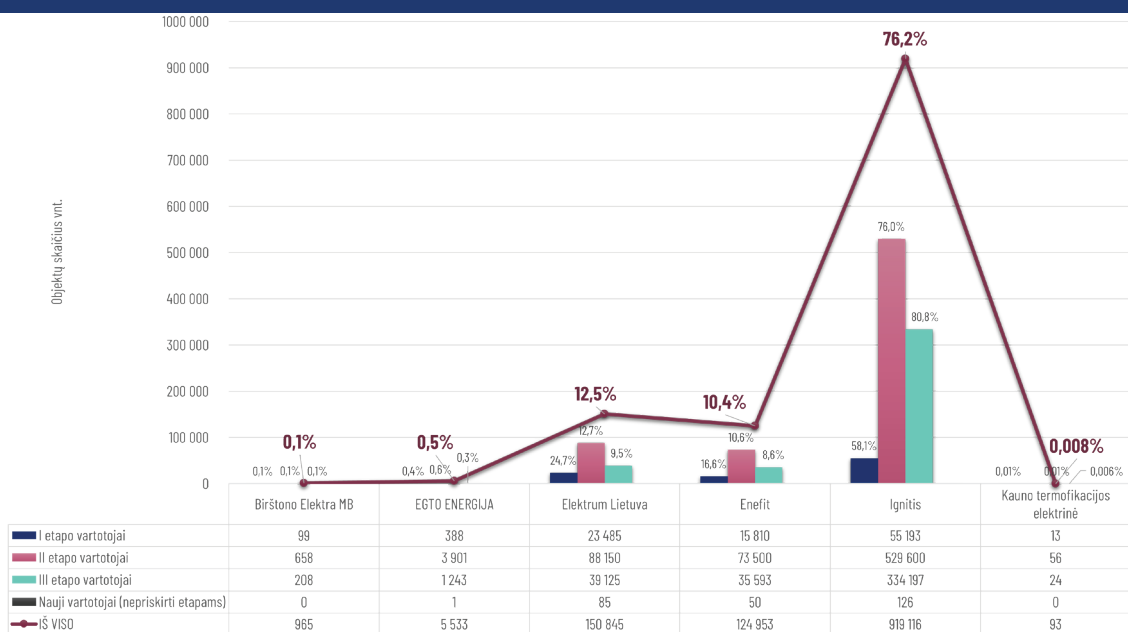
ELEKTROS RINKOS LIBERALIZACIJOS ETAPAI:

I etapas: 2021 m. sausio 1 d. – visi buitiniai vartotojai, kurių faktinis elektros energijos suvartojimas objekte yra ne mažesnis kaip 5 000 kWh, taip pat buitiniai vartotojai, kurių objektai prijungti prie vidutinės įtampos elektros tinklų;

II etapas: 2022 m. liepos 1 d. – visi buitiniai vartotojai, kurių faktinis elektros energijos suvartojimas objekte yra ne mažesnis kaip 1 000 kWh;

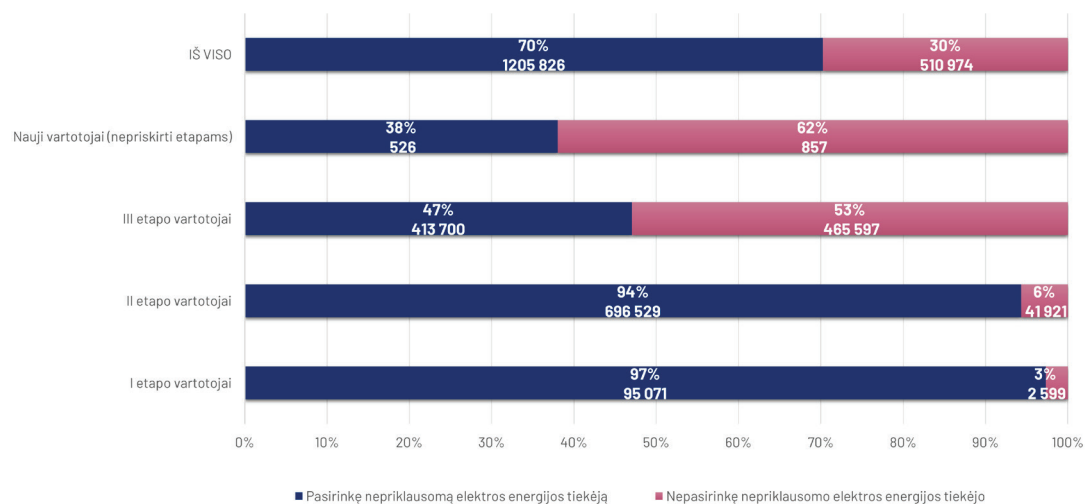
III etapas: 2026 m. sausio 1 d. – visi likusieji vartotojai, kuriems elektros energija tiekama visuomenine elektros energijos kaina, įskaitant vartotojus, nurodytus šio Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 14 ir 15 dalyse, ir pažeidžiamus vartotojus.

61 pav. Elektros rinkos liberalizavimo informacija 2023 m. balandžio 24 d. duomenimis.

Šaltinis – VERT

62 pav. I-III etapų vartotojai

Šaltinis – VERT

10. TARPTAUTINĖ VEIKLA

DALYVAVIMAS 5-IOSE REGULIUOJAMUOSE VIENIJANČIOSE TARPTAUTINĖSE ORGANIZACIJOSE (ACER, CEER, ERRA, WAREG, OECD):

▪ 23 vadovų susitikimai.

Pagrindinės iniciatyvos: elektros didmeninės rinkos veikimo vertinimas ir pasiūlymai dėl rinkos veikimo tobulinimo ir vartotojų apsaugos; pasiūlymai dėl dujų sektoriaus dekarbonizavimo; rinkos priežiūros ataskaita (Market monitoring report (MMR) ir kt.

DALYVAVIMAS ES TEISĖKŪROJE:

▪ **Pozicijų teikimas Europos Sąjungos teisės aktų projektams per Lietuvos narystės ES informacinę sistemą** – daugiau kaip 100 pozicijų dėl ES dokumentų (dėl teisėkūros, komunikatų, strategijų pasiūlymų). Pagrindinės Europos Komisijos iniciatyvos, dėl kurių teiktos pozicijos:

▪ **„RePowerEU“ iniciatyvų paketas**, kuriuo siekiama mažinti ES priklausomybę nuo energijos išteklių importo iš Rusijos Federacijos ir įgyvendinti ES tikslą iki 2050 m. tapti klimatui neutraliu kontinentu (direktyvos dėl energijos vartojimo efektyvumo pakeitimai, direktyvos dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių (AEI) energiją pakeitimai, įvairūs komunikatai);

▪ **reglamentas dėl dujų poreikio mažinimo priemonių** (15 proc. mažesnio suvartojimo tikslas 2022w-2023 m. žiemą);

▪ **reglamentas dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti** (suvartojamo elektros kiekio mažinimo priemonės (ne mažiau kaip 5 proc. nustatytomis piko valandomis 2022-2023 žiemą); pajamų viršutinės ribos taikymas elektros energijos gamintojams);

▪ **reglamentas, kuriuo nustatomas rinkos koregavimo mechanizmas** (dujų kainų „lubų“ nustatymas);

▪ **reglamentas dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą**, nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus ir tarpvalstybinius dujų mainus;

▪ **reglamentas, kuriuo nustatoma AEI diegimo spartinimo schema**;

▪ **reglamentas ir direktyva dėl dujų sektoriaus dekarbonizavimo**.

TARPTAUTINIAI PROJEKTAI:

▪ Laimėtas EK remiamas techninės paramos projektas dėl leidimų AEI išdavimo proceso efektyvinimo.

Projektą įgyvendinančios institucijos – VERT (pagrindinė), Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (dalyvaujančios). Projektas įgyvendinamas kartu su EBPO per dvejus metus.

▪ Projektu siekiama padėti sumažinti administracinę naštą, prisidėti prie investicinio klimato gerinimo ir AEI plėtros tikslų įgyvendinimo. Išsami leidimų išdavimo AEI technologijoms proceso Lietuvoje analizė ir rekomendacijos dėl institucinių gebėjimų stiprinimo, galimų teisės aktų pakeitimų ir skaitmeninių sprendimų diegimo prisidės prie leidimų išdavimo proceso tobulinimo ir AEI plėtros.

DALYVAVIMAS 5-IOSE REGULIUOTOJUS VIENIJANČIOSE TARPTAUTINĖSE ORGANIZACIJOSE (ACER, CEER, ERRA, WAREG, OECD):

2022 m. svarstant tarptautinius energetikos klausimus didžiausias dėmesys buvo skirtas energijos krizės padariniams suvaldyti ir vartotojų apsaugos nuo energijos kainų šoko apsaugos priemonėms įgyvendinti.

Per 2022 m. vyko 16 Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (angl. European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators – [ACER](#)) Reguliuotojų valdybos ir Europos energetikos reguliuotojų tarybos (angl. Council of European Energy Regulators – [CEER](#)) Generalinės asamblėjos susitikimų, kuriuose patvirtinti sprendimai ir kiti dokumentai. Susitikimuose daugiausia dėmesio skirta elektros rinkos dizaino peržiūrai, priemonėms vartotojų apsaugai užtikrinti. Tuo tikslu nacionalinės reguliavimo institucijos, bendradarbiaudamos ACER ir CEER, parengė pozicijas dėl elektros rinkos veikimo peržiūros, kuriose pasisakoma dėl išvestinių finansinių priemonių taikymo, atsinaujinančios energetikos skatinimo, vartotojų apsaugos (angl. [ACER's final assessment on the EU Wholesale Electricity Market design; ACER and CEER response to the European Commission's public consultation on the EU's electricity market design](#)).

Po 2022 m. rugpjūčio 17 d. kainų piko kitos paros Baltijos prekybos zonoje (angl. day-ahead Baltic market area), kai elektros kaina pasiekė maksimalią 4000/MWh ribą, Baltijos šalių nacionalinės reguliavimo institucijos

sutiko koordinuotai ištirti veiksnius, kurie galėjo lemti itin aukštas kainas, ir numatyti veiksmus, kurių būtų galima imtis siekiant išvengti tokio staigaus kainų kilimo ateityje. Baltijos reguliuotojams nepritarus maksimalios elektros kainų ribos pakėlimui, o tam, kad riba būtų peržiūrima ir keliama vis rečiau, buvo parengtas [ACER didžiausių ir mažiausių galutinių kainų metodikos](#) (angl. The Harmonised Maximum and Minimum Clearing Price (HMMCP) methodology for Single Day-Ahead Coupling (SDAC); and for Single Intraday Coupling (SIDC) pakeitimas, kurį patvirtino ACER 2023 m. pradžioje.

ACER bendrai su CEER parengė metinę rinkos stebėsenos ataskaitą (angl. Market Monitoring Report – [MMR](#)), kurią sudaro didmeninės elektros, dujų rinkos, mažmeninės rinkos ir vartotojų apsaugos dalys.

Taip pat ACER ir CEER pristatė poziciją dėl ES strategijos dėl jūrų atsinaujinančiosios energijos potencialo panaudojimo siekiant neutralizuoti klimato kaitą (angl. [ACER/CEER Reflection on the EU Strategy To Harness The Potential Of Offshore Renewable Energy For A Climate Neutral Future](#)). Šioje strategijoje apibūdinamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių jūroje plėtros potencialas ir galimos reguliavimo ir politikos priemonės, kuriomis būtų remiamas jų diegimas.

ACER ir CEER taip pat pateikė bendrą reakciją į EK išplatintą Vandenilio ir dekarbonizuotos dujų rinkos dokumentų paketą (angl. [ACER-CEER Reaction to the European Commission's Hydrogen and Decarbonised Gas Market Package](#)). Siūlomomis priemonėmis siekiama skatinti ir palengvinti atsinaujinančiųjų ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių dujų, įskaitant vandenilį, diegimą, kad būtų remiamas didelio masto anglies dioksido išmetimo mažinimas ir ES energetinis savarankiškumas. Taip pat CEER parengė atsakymą į EK konsultacijas dėl Energetikos sektoriaus skaitmeninimo veiksmų plano (angl. [CEER Response to the European Commission's consultation on the Action Plan for digitalising the energy sector](#)), prisidėjo prie ES taisyklių dėl metano nuotėkio energetikos sektoriuje prevencijos peržiūros (angl. [Input on the revision of EU rules to prevent methane leakage in the energy sector](#)), ataskaitą apie skaitmeninimo iššūkius, su kuriais susiduria mažmeninės rinkos (angl. [CEER Paper on Digitalisation as a driver for better Retail Market functioning – key challenges and actions](#)).

CEER parengė šiuos dokumentus, kuriems informaciją teikė ir VERT: ataskaitą apie mažos apimtys suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) paslaugų teikimą ES, taip pat apie prieigos prie šių paslaugų sąlygas ir tarifus

(angl. [CEER Report on Liquefied Natural Gas Small-Scale Services in the European Union](#)), ataskaitą apie reguliacines bandomąsias aplinkas ir kitas reguliavimo priemones inovacijoms remti (angl. [CEER Paper on Regulatory Sandboxes in Incentive Regulation](#)), dešimtąjį reguliavimo sistemų ataskaitos leidimą (angl. [CEER Report on Regulatory Frameworks for European Energy Networks 2021](#)), kuriame analizuojamos skirtingos elektros ir dujų tinklų reguliavimo sistemos perdavimo sistemos operatoriaus (PSO) ir skirstymo sistemos operatoriaus (DSO) lygmeniu, septintąjį elektros ir dujų tiekimo kokybės lyginamosios analizės ataskaitos leidimą (angl. [7th CEER-ECRB Benchmarking Report On The Quality Of Electricity And Gas Supply](#)), tęsė COVID-19 pandemijos poveikio energetikos sektoriui analizę ir paskelbė antrąją ataskaitą (angl. [Analysis of the COVID-19 Pandemic's Effects on the Energy Sector - Second Report](#)) dėl taikytų apribojimų poveikio tokiems rodikliams kaip elektros energijos ir gamtinių dujų suvartojimas ir kainos.

Be to, VERT aktyviai dalyvavo ACER ir CEER darbo grupėse, skirtose elektros ir dujų klausimams, rinkos priežiūrai, vartotojų apsaugos klausimams ir kitiems rinkos reguliavimo aspektams diskutuoti.

2022 m. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Ekonominį reguliuotojų tinklas (angl. [Organisation for Economic Co-operation and Development Network of Economic Regulators - OECD NER](#)) surengė du susitikimus ir nagrinėjo temas [apie reguliavimo institucijų finansavimą ir valdymą, lanksčius ir atsparius reguliavimo metodus sprendžiant su inovacijomis susijusius iššūkius, taip pat reguliavimo institucijų indėlį į aplinkos tvarumo kūrimą ir užtikrinimą](#). 2022 m. OECD NER pristatė reguliavimo institucijų valdymo rodiklių apklausą, kurią VERT pildys per 2023 m., o OECD NER ataskaita, apimanti rodiklius apie nepriklausomumą, atskaitomybę ir veiklos apimtį, bus paskelbta 2024 metais.

2022 m. įvyko **Energetikos reguliuotojų regioninės asociacijos** (angl. [Energy Regulators Regional Association - ERRA](#)) vadovų susitikimas, Generalinė Asamblėja, Investavimo ir reguliavimo konferencija.

2022 m. kovo 1 d. Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos nacionaliniai reguliuotojai bendru pareiškimu kreipėsi į ERRA dėl Rusijos nacionalinio reguliuotojo suspendavimo dėl Rusijos agresijos prieš Ukrainą bei paragino ERRA suteikti visą reikalingą pagalbą ir paramą Ukrainos nacionaliniam reguliuotojui (NEURC). 2022 m. kovo 4 d. ERRA apribojo bendradarbiavimą su Rusija.

2022 m. balandį Budapešte vykusios ERRA Generalinės

Asamblėjos metu pristatyta bei patvirtinta [ERRA 2021 metų veiklos ataskaita](#), biudžeto bei finansų audito ataskaitos, narių mokesčiai 2023 metams, 2021/2022 metų programos ataskaita, 2022/2023 metų darbo planas bei biudžetas, parama Ukrainos reguliavimo institucijai (NEURC) (25000 eurų ir 20 nemokamų mokymų). Šios Generalinės Asamblėjos metu perrinkti du ERRA prezidiumo nariai – Sakartvelo ir Vengrijos energetikos reguliavimo priežiūros institucijų atstovai: Maia Melikidze (pirmininkė) ir Pál Ságvári (pirmininko pavaduotojas).

Taip pat 2022 m. balandį Budapešte vykusio ERRA vadovų susitikimo metu pristatyti preliminarūs ERRA energijos kainų kilimo ERRA šalyse narėse tyrimo rezultatai, Lietuvos, Turkijos ir Šiaurės Makedonijos nacionalinių reguliuotojų vadovai pristatė savo šalių energijos kainų kilimo atvejų analizes, taip pat pristatytas energijos sektoriaus reguliavimo planas Europai.

2022 m. spalį Tbilisyje vyko Investavimo ir reguliavimo konferencija, skirta paskatinti investicijas įvairiuose pasaulio regionuose, siekiant paspartinti perėjimą prie švarios energijos.

2022 m. gruodį Stambule vyko susitikimas, skirtas aptarti energetikos krizės klausimus.

Be to, VERT atstovai aktyviai dalyvavo ERRA Elektros energijos rinkų ir ekonominio reguliavimo, Gamtinių dujų rinkų ir ekonominio reguliavimo, Atsinaujinančios energijos komitetuose (VERT atstovas išrinktas šio komiteto pirmininko pavaduotoju), Vartotojų apsaugos darbo grupėje (veikiančioje, kaip savarankiškas ERRA padalinys), Ryšių palaikymo (angl. [Liaison](#)) pareigūnų grupėje. Taip pat VERT prisidėjo prie ERRA veiklos nuolat teikdama duomenis ir informaciją dėl VERT veiklos, priimtų sprendimų ERRA veiklos srityje, dėl tinklų tarifų struktūros, taip pat teikdama šalies informaciją ERRA tinklalapiui, Lietuvos rodiklius ir duomenis Tarifų duomenų bazei, bei kitą informaciją pagal ERRA koordinuotus kitų ERRA narių paklausimus aktualiais klausimais.

2022 m. vyko trys WAREG Generalinės Asamblėjos posėdžiai. 2022 m. balandį Azoruose vykusios WAREG Generalinės Asamblėjos metu pateikta informacija apie WAREG 2022 m. veiklos plano įgyvendinimą ir numatomas ateities veiklas, biudžetą ir finansinę situaciją, aptarta preliminarinė veiklos rodiklių stebėjimo (KPI) analizė. 2022 m. rugsėjį Turine vykusios WAREG Generalinės Asamblėjos metu aptarta WAREG veikla ir numatomas veiklos planas, siūlomas trejų metų biudžetas, pasidalinta informacija dėl vandens reguliuotojų reakcijos į energetikos kainų krizę. 2022 m. lapkritį Budapešte vykusios WAREG Generalinės Asamblėjos metu pristatyta

informacija dėl Geriamojo vandens direktyvos ir Miesto vandens ir nuotekų tvarkymo direktyvos projektų, jų poveikio reguliuotojų funkcijoms, 2023–2025 metų veiklos planas, pagrindinės kryptys ir siūlomi pakeitimai dėl WAREG finansavimo, būsimi WAREG tarybos rinkimai, Ukrainos reguliuotojas (NEURC) patvirtintas WAREG stebėtoju, įsteigta atliekų klausimus reguliuojančiųjų darbo grupė WAREG formate, pateikta apibendrinta informacija apie WAREG narių stebimus vandens nuostolių rodiklius (angl. key performance indicators, KPIs), pristatyti Studijos dėl energijos kainų įtakos vandens tarifams tarpiniai rezultatai.

Taip pat VERT atstovai dalyvavo WAREG darbo grupių susitikimuose veiklos rodikliams stebėti (angl. Task force on wastewater KPIs), reguliuotojų efektyvumo ir nepriklausomumo klausimams (angl. Task force on governance), užtikrino, kad vyktų bendradarbiavimas tarp Europos Komisijos ir WAREG, teikė informaciją WAREG įvairiais su WAREG veikla susijusiais klausimais, dėl šalies informacijos WAREG tinklalapiui, dėl vandentvarkos sektoriaus ir jo reguliavimo Lietuvoje, dėl didėjančių energijos sąnaudų ir jų poveikio vartotojams bei komunalinėms įmonėms, kitą informaciją pagal WAREG narių paklausimus.

TARPTAUTINIAI PROJEKTAI:

2022 m. spalį VERT kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, Energetikos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Aplinkos ministerija pateikė **paraišką techninės pagalbos projektui pagal EK Techninės paramos priemonės (TSI) programą „Atsinaujinančiųjų energijos išteklių (AEI) leidimų išdavimo proceso efektyvinimas“** (angl. Accelerating Permitting for Renewable Energy). Projektas buvo atrinktas finansavimui. Projektu bus siekiama sumažinti administracinę naštą, prisidėti prie investicinio klimato gerinimo ir AEI plėtros tikslų įgyvendinimo. Išsami leidimų išdavimo AEI technologijoms proceso Lietuvoje analizė, rekomendacijos dėl institucinių gebėjimų stiprinimo, galimų teisės aktų pakeitimų ir skaitmeninių sprendimų diegimo prisidės prie leidimų išdavimo proceso tobulinimo ir AEI plėtros. Projektą vykdys ir ekspertinę pagalbą teiks EBPO.

DALYVAVIMAS ES TEISĖKŪROJE:

Per Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinę sistemą (LINESIS) VERT nuolat vertino gautus ES teisės aktų projektus ir darbinius dokumentus, nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 30 d. gauta derinti 101 pozicija (t. y. 80 proc. daugiau nei 2021 m., kuomet buvo suderintos 56 pozicijos), suderinta – 93 pozicijos. Daugiausia pozicijų derinta bei informacijos apie ES teisės aktų projektus teikta dėl Europos Komisijos 2021 m. pabaigoje paskelbto [Dekarbonizuotų dujų pake-](#)

[to \(persvarstyto Reglamento](#) dėl gamtinių dujų perdavimo tinklų ir [persvarstytos Direktyvos](#) dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių projektų), kurio tikslas – sudaryti sąlygas pereiti nuo iškastinių gamtinių dujų prie atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų, visų pirma biometano ir vandenilio. Taip pat daugiausiai pozicijų derinta [dėl Europos Komisijos „REPowerEU“](#): bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai bei saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti“ paketo, kuriuo sprendžiamos Rusijos invazijos į Ukrainą ir energetikos krizės sukeltos pasekmės, dėl ES Tarybos reglamentų projektų, skirtų skubioms intervencinėms priemonėms, siekiant apsaugoti vartotojus nuo energetikos krizės sukeltų padarinių.

Aktualu paminėti iniciatyvas ir teisės aktus ES lygiu, priimtus reaguojant į karą Ukrainoje bei energetikos krizę, kuriuos rengiant VERT dalyvavo tiek nacionaliniu lygiu teikiant pozicijas, tiek ES lygiu bendradarbiaudama su kitomis energetikos reguliavimo institucijomis.

Atliepdama į 2022 m. kovo 24–25 d. Europos Vadovų Tarybos raginimą, 2022 m. gegužės 18 d. EK pristatė Komunikatą „REPowerEU“: bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai bei saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti“ įgyvendinantį veiksmų planą „[RE-PowerEU](#)“. „REPowerEU“ tikslas – sparčiai sumažinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro, spartinant perėjimą prie švarios energijos ir suvienijant jėgas, kad būtų sukurta atsparesnė energetikos sistema ir tikra energetikos sąjunga.

2022 m. gegužės 18 d. EK taip pat pristatė komunikatą [„Veiksmų kryptis - intervencijos į energijos rinką trumpoju laikotarpiu ir elektros energijos rinkos modelio tobulinimas ilgoju laikotarpiu“](#), kurio tikslai: pasiūlyti įvairias trumpalaikes priemones, kurių ES ar valstybės narės gali imtis dujų ir elektros sektoriuose, siekdamas veiksmingai kovoti su ilgalaikiu aukštų energijos kainų poveikiu vartotojams ir įmonėms; nustatyti galimas priemones, kurių reikėtų imtis, jei sutriktų Rusijos dujų tiekimas; nustatyti tolesnius veiksmus, kaip optimizuoti Europos elektros energijos rinkos veikimą, kad ji būtų atsparesnė kainų svyravimams ateityje ir būtų tinkama būsimai nuo iškastinio kuro nepriklausomai energetikos sistemai.

Paminėtini priimti teisės aktai dėl [tiekimo saugumo užtikrinimo](#) ir dujų saugyklų užpildymo įpareigojimų. 2022 m. birželio 27 d. priimtos [naujos taisyklės dėl saugyklose laikomų dujų kiekio](#), kurių tikslas – sustiprinti ES dujų tiekimo saugumą žiemą, taisyklėse numatytas reikalavimas ES valstybėms narėms iki lapkričio mėn. savo saugyklas pripildyti iki 80 proc., o vėlesniais metais – iki 90 proc. talpos.

2022 m. liepos mėn. EK priimtame komunikate „[Sutaupytos dujos – saugu žiemą](#)“ nurodyta, kokias koordinuoto poreikio mažinimo priemones Europa jau turi ir ką dar reikia padaryti, kad Europa būtų pasirengusi visiškam ar daliniam tiekimo nutraukimui. 2022 m. liepos 20 d. EK pateikė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento [dėl koordinuotų dujų paklausos mažinimo priemonių](#), kuriuo visoms valstybėms narėms būtų nustatytas 15 % rodiklis – tiek savanoriškai turėtų būti sumažinta dujų paklausa nuo 2022 m. rugpjūčio 1 d. iki 2023 m. kovo 31 d., lyginant su paskutiniųjų 5 metų vidutiniu suvartotu dujų kiekiu nuo rugpjūčio 1 d. iki kovo 31 d. Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės nepaprastų dujų tiekimo sunkumų problemai solidarai spręsti siekiant užtikrinti ES dujų tiekimo saugumą. 2022 m. rugpjūčio 5 d. priimtas Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl [koordinuotų dujų poreikio mažinimo](#) priemonių.

Europos Komisija 2022 m. rugsėjo 14 d. pateikė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento [dėl skubios intervencijos į Europos energijos rinkas](#), kad būtų galima sumažinti staigų pastarojo meto kainų augimą. Reglamentas dėl ekstremaliosios elektros energijos padėties valdymo priemonės ir iškastinio kuro sektoriaus solidarumo įnašo grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 122 straipsniu ir yra išskirtinio pobūdžio, todėl jį taikymo laikotarpis ribotas. 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 [dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti](#) priimtas ir įgyvendinamas (įgyvendinamos priemonės tokios kaip suvartojamo elektros kiekio mažinimas (ne mažiau kaip 5 proc. nustatytais piko valandomis nuo 2022 m. gruodžio d. 1 iki 2023 m. kovo 31 d.); pajamų viršutinės ribos taikymas elektros energijos gamintojams).

džio d. 1 iki 2023 m. kovo 31 d.); pajamų viršutinės ribos taikymas elektros energijos gamintojams).

Aktualu paminėti, kad ES Transporto, telekomunikacijų ir energetikos taryboje intensyviai tartasi [dėl dujų sandoriams taikomų kainų lubų](#), siekiant apsaugoti piliečius ir ekonomiką nuo pernelyg aukštų kainų, pasiektas politinis sutarimas dėl rinkos koregavimo mechanizmo. Siekiant, kad šis mechanizmas būtų efektyvus ir funkcionalus, Lietuvai kartu su pritariančių ES valstybių narių grupe pavyko pasiekti, kad būtų nustatyta dujų metinių išvestinių finansinių priemonių kainos riba lygi 180 Eur/MWh, kad mechanizmas būtų pakankamai dinamiškas ir koreliuotų su dujų kainomis kitose tarptautinėse rinkose bei aktyvuojamas nedelsiant tam, kad turėtų poveikį tuomet, kai tik ženkliai išauga energijos kainos. 2022 m. gruodžio 22 d. priimtas Tarybos reglamentas (ES) 2022/2578, [kuriuo, siekiant apsaugoti Sąjungos piliečius ir ekonomiką nuo pernelyg didelių kainų, nustatomas rinkos koregavimo mechanizmas](#). Taip pat 2022 m. gruodžio 19 d. priimtas Tarybos reglamentas (ES) 2022/2576 [dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą, nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus ir tarpvalstybinius dujų mainus](#). Šiuo reglamentu nustatomi laikini mechanizmai, skirti piliečiams ir ekonomikai apsaugoti nuo ypač aukštų kainų, kaip pavyzdžiui taikant ad hoc lyginamąjį SGD indeksą, kurį turi parengti Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER). Kartu su šiais energetikos krizei spręsti skirtais reglamentais, 2022 m. gruodžio 22 d. priimtas ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2577, [kuriuo nustatoma atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo spartinimo sistema](#). Šiuo reglamentu nustatomos laikinos, neatidėliotino pobūdžio taisyklės, kad būtų paspartintas energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių taikomas leidimų išdavimo procesas, ypatingą dėmesį skiriant konkrečioms atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijoms arba tam tikrų rūšių projektams, kuriais būtų galima trumpuoju laikotarpiu ES sparčiau diegti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinius.

11. FINANSAVIMAS

VERT 2022 m. vykdė programą „Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos valdymo programa“.

Programai finansuoti VERT naudojo iš energetikos įmonių ir geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų gautas ir į valstybės biudžetą įmokėtas pajamas įmokas, taip pat į valstybės biudžetą pervestas pajamas, gautas už suinteresuotų asmenų prašymu teikiamas energetikos įrenginių techninės būklės patikrinimo ir pažymų apie energetikos įrenginių techninę būklę išdavimo paslaugas.

Lietuvos Respublikos 2022 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu VERT patvirtinti 2022 m. asignavimai sudarė 7 105 000,00 Eur. Vadovaudamasi Biudžeto sandaros įstatymu, VERT 2022 m. sąmatą patikslino ankstesniųjų metų viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą dalimi 3 823 305,00 Eur¹ VERT 2022 m. sąmata gruodžio 31 d. buvo 10 928 305,00 Eur.

¹ Šios lėšos kaupiamos tiksliniams IT projektams vykdyti, praeitų metų nepanaudotų pajamų įmokų dalimi.

2022 m. VERT gavo 8 520 070,30 Eur pajamų ir pervėdė jas į valstybės biudžetą. 2022 m. VERT panaudojo 7 510 905,06 Eur biudžeto asignavimų.

2022 m. VERT pervėdė 26 717,00 Eur narystės mokesčių 3 tarptautinėms organizacijoms – Regioninei energetikos reguliuotojų asociacijai (ERRA), Europos energetikos reguliuotojų tarybai (CEER) ir Europos vandens reguliuotojų asociacijai (WAREG), kurių veikloje aktyviai dalyvauja.

2022 m. gruodžio 31 d. VERT balanse buvo 290 091,73 Eur balansinės vertės ilgalaikio materialiojo turto; 83 906,35 Eur – ilgalaikio nematerialiojo turto; atsargų – 15 989,88 Eur.

Nuo 2022 m. gruodžio 9 d. VERT yra Priežiūros institucijų asociacijos (PIA) narė. Stojamasis nario mokestis – 500 Eur. ir pirmasis nario mokestis už 2023 m. – 3 500 Eur. buvo sumokėti 2023 m. pradžioje.

35 lentelė. 2022 m. vykdytos VERT valdymo programos lėšų panaudojimas

EIL. NR.	IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	2022 M. LĖŠŲ PANAUDOJIMAS, EUR
1.	Išlaidos iš viso:	7 510 905,06
	Iš jų:	
1.1.	Darbo užmokestis	5 761 310,71
1.2.	Socialinio draudimo įmokos	83 864,61
1.3.	Prekės ir paslaugos	1 468 596,69
1.4.	Narystės mokesčiai ERRA, CEER, WAREG	26 717,00
1.5.	Socialinės išmokos (pašalpos)	64 392,75
1.6.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	106 023,30

Šaltinis – VERT

12. VEIKLOS EFEKTYVUMAS

VERT yra įdiegta kokybės
vadybos sistema, atitinkanti
ISO 9001:2015
kokybės standarto
reikalavimus.

Nepriklausomiems auditoriams UAB „Bureau Veritas Lit“ atlikus auditą, konstatuota, kad VERT vadyba organizuota vykdyti ir kontroliuoti sertifikavimo srityje nurodytą veiklą.

Auditu siekta nustatyti, kaip vadybos sistema atitinka audito standarto reikalavimus: įvertinti, kaip vadybos sistema leidžia nuosekliai siekti organizacijos nusistatytos politikos ir tikslų, įvertinti vadybos sistemos galimybes užtikrinti, kad organizacija atitiktų taikomus įstatymų, reglamentų ir sutarčių reikalavimus, įvertinti vadybos sistemos rezultatyvumą, norint užtikrinti, kad organizacija nuolat pasiektų nustatytus tikslus.

Kaip ir praėjusiais metais, audito metu patvirtinta, kad VERT vadovybė skiria būtinus resursus, palaiko darbuotojų ekspertinę kompetenciją veiklai užtikrinti. Rimtas dėmesys skiriamas operatyviam rizikos valdymui. Parengtas bendras veiklos rizikų suvestinė projektas leis kiekvienam struktūriniam padaliniui nuolat stebėti ir vertinti rizikos pasireiškimo tikimybes, numatyti jų valdymo priemones. VERT stebi ir matuoja procesų veikimą, paslaugų kokybę, analizuoja kokybės ir veiklos planų bei priemonių įgyvendinimą ir efektyvumą.

12.1. STRATEGINIS PLANAVIMAS

VERT strateginis tikslas – užtikrinti vartotojams energetikos paslaugų kokybę ir prieinamumą efektyviai veikiančiose rinkose.

VERT veikia „Energetikos“ valstybės veiklos srityje.

36 lentelė. Tikslai ir jų poveikio vertinimo rodikliai

NPP STRATEGINIS TIKSLAS ARBA VEIKLOS TIKSLAS IR JO POVEIKIO VERTINIMO RODIKLIS	PRADINĖ NPP NUSTATYTA STRATEGINIO TIKSLLO ARBA VEIKLOS TIKSLLO POVEIKIO VERTINIMO RODIKLIO REIKŠMĖ	VEIKLOS TIKSLLO VERTINIMO RODIKLIO REIKŠMĖS			ARTIMIAUSIO PASKESNIO LAIKOTARPIO FAKTINĖ NPP STRATEGINIO TIKSLLO POVEIKIO VERTINIMO RODIKLIO REIKŠMĖ	NPP STRATEGINIO TIKSLLO POVEIKIO VERTINIMO RODIKLIO REIKŠMĖS	
		2022 METAI	2023 METAI	2024 METAI		2025 M.	2030 M.
1	2	3	4	5	6	7	8
VERT veiklos tikslas – užtikrinti vartotojams energetikos paslaugų kokybę ir prieinamumą efektyviai veikiančiose rinkose							
Vidutinio statistinio namų ūkio išlaidų dalis, tenkanti energetinėms paslaugoms įsigyti (procentas nuo vidutinio statistinio namų ūkio disponuojamų pajamų), proc.	-	6.5	6.5	6.3	-	-	-
Bendrojo vidaus produkto dalis, tenkanti energetinėms paslaugoms įsigyti (procentas nuo BVP), proc.	-	4.5	4.5	4.3	-	-	-

Šaltinis – VERT

VERTINIMO RODIKLIO KODAS	UŽDAVINIŲ, PRIEMONIŲ, VERTINIMO RODIKLIŲ PAVADINIMAI IR MATAVIMO VIENETAI	PLANAS (SVP 2022-2024)	ĮVYKDYMO FAKTAS	ĮVYKDYMO PROC.
1 uždavinys. Diegti ir plėtoti išmaniuosius sprendimus.				
R-03-001-01-01	Metinio VERT veiklos plano priemonių įgyvendinimas numatytais terminais, (proc. nuo planuotų priemonių).	>72	60,7	84,3
R-03-001-01-02	VERT teikiamų viešųjų paslaugų skaitmenizavimo indekso, apskaičiuojamo remiantis DESI metodologija augimas, (proc.).	>40	ND	ND
1 uždavinio 1 priemonė: Informacinių sistemų ir registrų sukūrimas arba modernizavimas, informacinių technologijų priemonių plėtra, valdymas ir (arba) tvarkymas.				
V-03-001-01-01-01	Didmeninių sandorių priežiūrai (duomenų analizei) skirtų programinių priemonių diegimas (REMIT), (proc.).	100	0	0
V-03-001-01-01-02	Modernizuoti Valstybinės energetikos inspekcijos informacinę sistemą (VEIIS), įdiegiant skaitmenines priemones duomenų kaupimui, analizei, ataskaitų rengimui, kurios užtikrintų efektyvią energetikos įmonių priežiūrą ir kontrolę (modernizuotų VEIIS funkcionalumą dalis lyginant su visu VEIIS), proc.	20	0	0
V-03-001-01-01-03	Skaitmeninių įrankių pritaikymas efektyviam VERT darbuotojų funkcijų vykdymui pagal patvirtintą IT planą, (proc.).	100	70	70
V-03-001-01-01-04	Modernizuoti Elektros energijos kainų palyginimo informacinę sistemą (EEKPIS), kuri užtikrintų efektyvų elektros tiekėjų siūlomų planų palyginimą, reaguojant į teisės aktų ir rinkos pokyčius (modernizuotų EEPKIS funkcionalumą dalis lyginant su visu EEPKIS), proc.	10	50	100
1 uždavinio 2 priemonė: „Energetikos darbuotojų atestavimo informacinės sistemos“ sukūrimas.				
V-03-001-01-02-01	Vykdyti Energetikos darbuotojų atestavimo informacinės sistemos (EDAIS) kūrimą ir diegimą pagal patvirtintą grafiką, (proc.).	100	100	100
2 uždavinys. Perteklinės naštos, kylančios iš VERT reguliavimo, mažinimas, taikant „vienas iš – vienas į“ principą.				
R-03-001-02-01	Įsiteisėję teismo sprendimai yra palankūs VERT nuo visų per kalendorinius metus įsiteisėjusių teismo sprendimų (proc.).	>82	73	89

2 uždavinio 1 priemonė: Tobulinti reguliuojamiems ūkio subjektams taikomą teisinį ir ekonominį reguliavimą.

V-03-001-02-01-01	VERT metiniame veiklos plane numatytais terminais metodikų keitimas (proc.).	82	59,7	72,8
V-03-001-02-01-02	Norminių dokumentų projektai suderinami vienos viešosios konsultacijos metu (proc.).	>82	92	100
V-03-001-02-01-03	Ūkio subjektų skaičius, manančių, kad VERT teisės aktai yra išsamūs ir suprantami (grįžtamojo ryšio apklausa), proc.	>65	ND	ND
V-03-001-02-01-04	Ūkio subjektų skaičius, teigiančių, kad pirmaisiais veiklos metais gavo naudingų konsultacijų (grįžtamojo ryšio apklausa), proc.	>75	ND	ND

3 uždavinys. Vidinių procesų optimizavimas.

R-03-001-03-01	Užtikrinti efektyvų pažangių verslo priežiūros priemonių bei praktikų diegimą ir tolesnį taikymą („Švieslentės“ balas), proc.	>90	ND	ND
R-03-001-03-02	Įsakyme dėl įmonės planinio ar neplaninio patikrinimo nustatytas įmonės patikrinimo terminas pratęstas ne daugiau kaip du kartus, matuojant nuo visų tais kalendoriniais metais pabaigtų įmonių patikrinimų (proc.).	>62	0	0
R-03-001-03-03	Atliktų planinių patikrinimų dalis, palyginti su visais kalendoriniais metais pradėtais patikrinimais (proc.).	>62	0	0

3 uždavinio 1 priemonė: Užtikrinti tinkamą darbo užmokesčio ir kitų socialinių išmokų (pašalpų) apskaičiavimą bei išmokėjimą nustatytais terminais.

V-03-001-03-01-01	Pagrįstų nusiskundimų skaičius dėl klaidingai apskaičiuoto darbo užmokesčio, (proc.).	0	0	100
-------------------	---	---	---	-----

3 uždavinio 2 priemonė: Užtikrinti sklandžią VERT veiklą bei kokybiškas darbo sąlygas.

V-03-001-03-02-01	Metinio VERT biudžeto dalis 1 darbuotojo etatui užtikrinant kokybiškas darbo sąlygas, neįskaitant darbo užmokesčio (proc.).	5	0,2	4
-------------------	---	---	-----	---

3 uždavinio 3 priemonė: Tobulinti VERT darbuotojų kvalifikaciją, įskaitant informacijos saugumo bei duomenų apsaugos srityje.

V-03-001-03-03-01	Darbuotojų dalis, per metus kėlusią kvalifikaciją, įskaitant kvalifikacijos kėlimą informacijos saugumo bei duomenų apsaugos srityje (proc.).	75	100	100
V-03-001-03-03-02	VERT posėdžiui pateikti klausimai išnagrinėti pirmu teikimu, pažymoje pateikta išsami informacija ir duomenys, posėdžio metu išsakyti argumentai yra pakankami sprendimui priimti (proc.).	>85	99,1	100

4 uždavinys. Energetikos sistemų integravimas.

R-03-001-04-01	Elektros energijos ir gamtinių dujų mažmeninės rinkos koncentracijos lygis (HHI – Herfindahl–Hirschman Index) lygus rinkos dalyvio užimamos rinkos dalies kvadratų sumai pagal rinkos dalyvių skaičių; jeigu reikšmė mažiau negu 1000, lygis yra nedidelis. Jeigu artėja link 10 000 – lygis didelis).	Elektros energija:	Elektros energija:	25
		Buitiniai vartotojai:	Buitiniai vartotojai:	
		>8000	4154	
		Nebuitiniai vartotojai	Nebuitiniai vartotojai:	
		>2300	3217	
		Gamtinės dujos:	Gamtinės dujos:	
R-03-001-04-02	Parengtos ir pateiktos pastabos / pasiūlymai dėl ES Tarybos darbo grupių ar tarptautinių organizacijų vadovų lygiu svarstomų dokumentų pozicijų VERT kompetencijos klausimais (proc. nuo visų VERT pateiktų pozicijų).	Buitiniai vartotojai:	Buitiniai vartotojai:	100
		>9300	9965	
		Nebuitiniai vartotojai:	Nebuitiniai vartotojai:	
		>3300	3646	
R-03-001-04-03	Veiklą vykdančių nepriklausomų elektros energijos tiekėjų skaičius nuo bendro nepriklausomą elektros energijos tiekimą turinčių teisę vykdyti tiekėjų skaičiaus (proc.).	>54	28,6	53
R-03-001-04-04	Parengti ir priimti elektros energetikos ir gamtinių dujų sektoriaus tinklų kodeksus įgyvendinantys teisės aktai (proc. nuo tinklų kodeksuose nustatytais terminais reikalingų patvirtinti teisės aktų).	100	100	100
R-03-001-04-05	Šilumos energijos gamybos konkuruojančių įrenginių išnaudojimo dalis šilumos sektoriaus gamybos procese, proc. (45-55 proc. rodo, kad į sektorių yra optimaliai investuota ir ūkio subjektai veikia konkurencijos sąlygomis).	45-55	47	100
R-03-001-04-06	Biokuro tiekėjų rinkos koncentracijos lygis (HHI (Herfindahl–Hirschman Index) lygus rinkos dalyvio užimamos rinkos dalies kvadratų sumai pagal rinkos dalyvių skaičių; reikšmė mažiau negu 1000, lygis yra nedidelis).	<1000	515	100
4 uždavinio 1 priemonė: Organizuoti tarptautinius renginius / konferencijas.				
V-03-001-01-01-01	Suorganizuoti suplanuoti tarptautiniai renginiai, kai VERT yra priimančioji organizacija (proc.).	100	100	100

4 uždavinio 2 priemonė: Atlikti reguliuojamų ūkio subjektų sąnaudų patikrinimus.

V-03-001-04-02-01	Ūkio subjektų reguliuojamos veiklos sąnaudų patikrinimų dalis, kai VERT atstovai vyko rinkti informaciją į ūkio subjekto buveinę, palyginus su visais atliktais reguliuojamos veiklos sąnaudų patikrinimais per metus (proc.).	<30	0	100
V-03-001-04-02-02	Ūkio subjektų reguliuojamos veiklos sąnaudų patikrinimas ne dažnesnis nei 1 kartą per 5 metus, jeigu dėl ūkio subjekto reguliuojamos veiklos sąnaudų pagrįstumo nėra objektyvių rizikos faktorių (proc.).	>82	100	100
V-03-001-04-02-03	Išteklių dalis, skirta patikrinimams, yra proporcingai mažesnė, nei išteklių dalis, skirta konsultavimui, prevencijai (proc.).	<30	21,2	100

4 uždavinio 3 priemonė: Derinti investicijų projektus, atsižvelgiant į reguliuojamuose sektoriuose diegiamas pažangias technologijas.

V-03-001-04-03-01	Teisės aktuose numatytais terminais suderintų į pažangias technologijas nukreiptų investicijų projektų skaičius kalendoriniais metais (proc.).	>80	100	100
V-03-001-04-03-02	Suderintų investicijų projektų, kurie yra neutralūs šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų atžvilgiu (ir mažinantys apyvartinių taršos leidimų poreikį), energetikos sektoriuje dalis nuo visų pateiktų derinti investicijų projektų (dalis nuo visų investicijų projektų), proc.	>10	<1	10
V-03-001-04-03-03	Suderintų inovacijas skatinančių investicijų projektų dalis nuo visų pateiktų derinti investicijų projektų (dalis nuo visų investicijų projektų), proc.	>10	0	0

4 uždavinio 4 priemonė: Taikyti suderintus sprendimus, siekiant bendros regioninės elektros bei dujų rinkos.

V-03-001-04-04-01	Pateikta išvada Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl Lietuvos prisijungimo prie regioninės gamtinių dujų rinkos zonos ir tokio sprendimo ekonominės naudos šalies vartotojams, (skaičius).	1	0	0
V-03-001-04-04-02	Suderinta intersisteminio kompensavimo tvarka gamtinių dujų sektoriuje, (skaičius).	1	0	0

4 uždavinio 5 priemonė: „Švarios energijos paketo“ dokumentų teisinių priemonių įgyvendinimas.

V-03-001-04-05-01	Parengti ir priimti „Švarios energijos paketo“ dokumentų įgyvendinamieji teisės aktai (proc. nuo „Švarios energijos paketo“ dokumentų teisės aktuose nustatytais terminais reikalingų patvirtinti teisės aktų).	100	100	100
V-03-001-04-05-02	Pateikti pasiūlymai ar pastabos įstatymų pakeitimų projektams ir poįstatyminių teisės aktų pakeitimų projektams dėl „Švarios energijos paketo“ dokumentų perkėlimo į nacionalinę teisę (proc.).	100	100	100

4 uždavinio 6 priemonė: Tobulinti elektros ir dujų iš atsinaujinančių energetikos išteklių energijos gamintojams taikomas metodikas, atsižvelgiant į technologinius ir energetikos sistemos veikimo struktūrinius pokyčius.

V-03-001-04-06-01	Pateikti pasiūlymai ar pastabos įstatymų pakeitimų projektams dėl gamintojų iš atsinaujinančių energijos išteklių ir gaminančių vartotojų veiklos skatinimo (proc.).	>90	100	100
-------------------	--	-----	-----	-----

4 uždavinio 7 priemonė: Skelbti ir organizuoti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, skatinimo kvotų paskirstymo aukcionus.

V-03-001-04-07-01	Paskelbti ir suorganizuoti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, skatinimo kvotų paskirstymo aukcionai (proc. nuo Vyriausybės patvirtintų tvarkaraščių skaičiaus).	100	0	0
V-03-001-04-07-02	Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, dalis galutiniam elektros energijos suvartojime (proc.).	30	22,7	75,7

5 uždavinys. Vartotojų įgalinimas.

R-03-001-05-01	Metinis pakeistų tiekėjų indeksas nebuitinių vartotojų rinkoje pagal elektros kiekį (proc.).	35	ND	ND
R-03-001-05-02	Metinis pakeistų tiekėjų indeksas buitinių vartotojų rinkoje pagal apskaitos taškų kiekį (proc.).	3	21	100
R-03-001-05-03	Vartotojų dalis, pasitikinti VERT, kaip ne teismo būdu vartojimo ginčus nagrinėjančia institucija (proc.).	>72	46	63,9
R-03-001-05-04	Vartotojų dalis, kuri žino apie tai, kad savo pažeistas teises gali ginti ne teismine tvarka (proc.).	>72	26	36,1

5 uždavinio 1 priemonė: Vartotojų konsultavimas energetikos ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo sektorių klausimais.

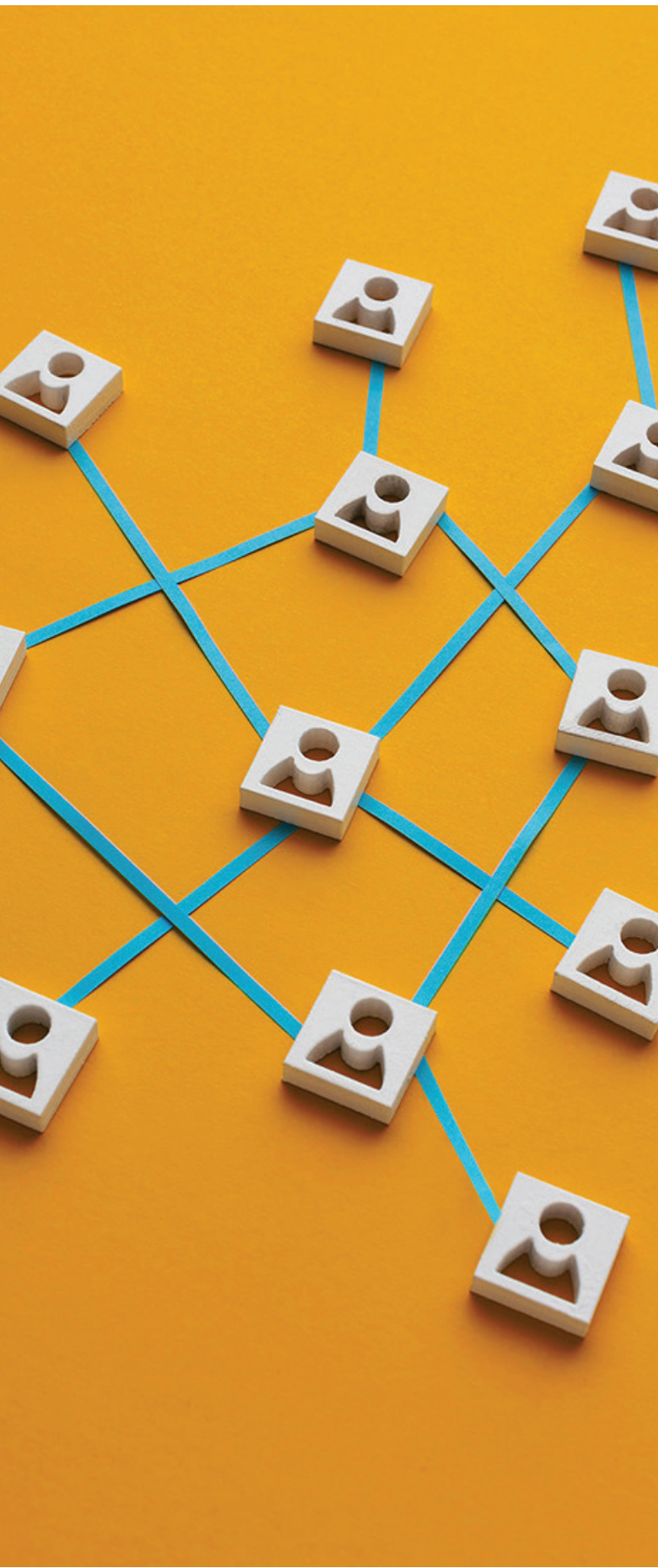
V-03-001-05-01-01	Vartotojų dalis, palankiai vertinančių VERT suteiktas konsultacijas, (proc.).	>82	66	80,5
-------------------	---	-----	----	------

V-03-001-05-01-02	Išnagrinėtų vartotojų prašymų dėl informacijos pateikimo dalis nuo VERT per einamuosius metus gautų prašymų (proc.).	92	95	100
5 uždavinio 2 priemonė: Vartotojų skundų ir ginčų, kylančių tarp vartotojų ir energetikos įmonių VERT kompetencijai priskirtais klausimais, nagrinėjimas.				
V-03-001-05-02-01	Taikiai išspręstų vartojimo ginčų, išnagrinėtų ne teismo tvarka, dalis (proc.).	22	22	100
V-03-001-05-02-02	VERT gautų ginčų, skundų ir prašymų, kurie VERT buvo išnagrinėti per nustatytą terminą, dalis (proc.).	90	86	95,6
6 uždavinys: Patikimas ir efektyvus energetikos įrenginių ir sistemų eksploatavimas.				
R-03-001-06-01	SAIDI/SAIFI rodiklis.	45 min./ 0,67 vnt.	98,5 min/ 1,13 kartai	0
R-03-001-06-02	Patikrinimų metu, nustatytų pažeidimų šalinimas, jų nepašalinus – pradėti administracinio nusižengimo nagrinėjimo procesai, (proc.).	100	100	100
R-03-001-06-03	Energetikos įrenginiuose įvykusių avarijų ir jų darbo sutrikimų ištyrimų dalis (proc.).	100	100	100
R-03-001-06-04	Laiku pašalintų energetikos objektų ir įrenginių techninės būklės, efektyvumo, energijos išteklių valstybės ir rezervinių atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo bei naudojimo pažeidimų, nustatytų patikrinimo metu (proc.).	95	95	100
6 uždavinys 1 priemonė: Vykdyti energetikos objektų ir energetikos įrenginių patikrinimus.				
V-03-001-06-01-01	Vykdyti energetikos objektų ir įrenginių patikrinimus pagal patvirtintą planą (proc. nuo visų einamaisiais kalendoriniais metais suplanuotų patikrinimų).	85	97	100
V-03-001-06-01-02	Rizikingiausių energetikos objektų ir įrenginių patikrinimų dalis (proc. nuo visų patikrinimų).	23	41	100
V-03-001-06-01-03	Planinių patikrinimų, atliktų naudojant kontrolinius atskirų energetikos sektorių patikrinimų klausimus, dalis (proc. nuo visų patikrinimų).	89	100	100
6 uždavinys 2 priemonė: Vykdyti leidimų veiklai elektros energetikos sektoriuje, prekybos suskystintomis naftos dujomis ir prekybos nefasuotais naftos produktais išdavimą.				
V-03-001-06-02-01	Laiku išnagrinėtų fizinių ir juridinių asmenų prašymų išduoti leidimą veiklai elektros energetikos sektoriuje, dalis (proc. nuo visų pateiktų prašymų).	100	100	100

V-03-001-06-02-02	Ūkio subjektų pateiktų ir VERT išanalizuotų deklaracijų dalis (proc. nuo visų pateiktų deklaracijų).	100	100	100
7 uždavinys. Visuomenės elgsenos formavimas, priimant informatyvius ir pagrįstus sprendimus.				
R-03-001-07-01	Rinkos dalyviai priima sprendimus atsižvelgdami į VERT įžvalgą (grįžtamojo ryšio apklausa) (proc.).	50	ND	ND
7 uždavinys 1 priemonė: Užtikrinti VERT priimamų sprendimų viešinimą, atstovavimą įvairiose institucijose.				
V-03-001-07-01-01	Rinkos dalyviai VERT įžvalgą laiko naudingomis (grįžtamojo ryšio apklausa) (proc.).	70	ND	ND
8 uždavinys: Užtikrinti mažmeninės ir didmeninės prekybos alternatyviaisiais degalais kontrolę.				
R-03-001-08-01	Degalų ir transporto sektoriaus gamtinių dujų tiekėjų (DAEI) sistemoje tinkamai pateiktų audito atskaitų vertinimas (proc.).	-	ND	ND
8 uždavinio 1 priemonė: Degalų iš atsinaujinančių energijos išteklių dalies vertinimas.				
V-03-001-08-01-01	Vykdyti degalų ir transporto sektoriaus gamtinių dujų tiekėjų fizinį patikrinimą pagal nustatytus įpareigojimus, vnt.	5	18	100

Šaltinis - VERT

12.2. STRUKTŪRA IR DARBUOTOJAI

VERT, siekiant sklandžiau atlikti darbus, tolygiau pasiskirstyti darbo krūvį bei įgyvendinant naujai priskirtas funkcijas, 2022 m. **vyko struktūriniai pertvarkymai**:

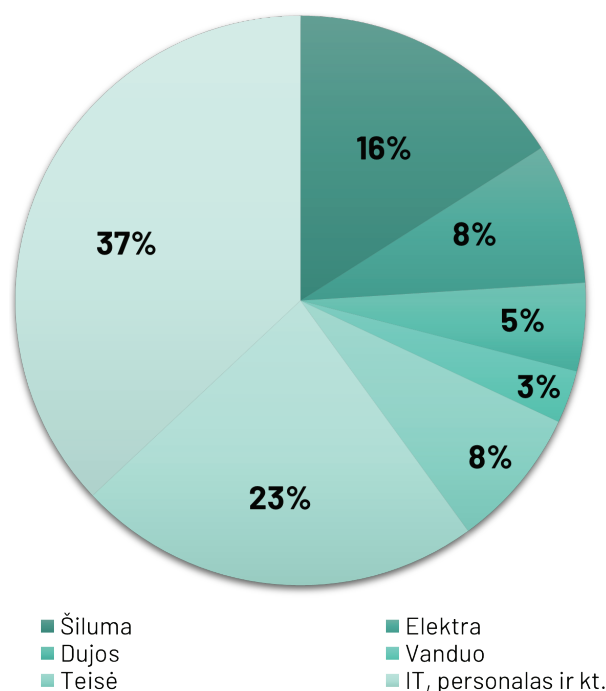
- 2022 m. vasario 1 d. Viešųjų pirkimų ir personalo valdymo skyrius reorganizuotas į atskirus struktūrinius padalinius, t. y. **Personalo valdymo skyrių ir Viešųjų pirkimų skyrių**;
- 2022 m. vasario 17 d. įsteigtas **Atliekų reguliavimo skyrius**;
- 2022 m. birželio 1 d. **Šilumos ir vandens departamente įsteigtas Investicijų skyrius**.

VERT **maksimalus etatų skaičius**, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo valdybos, sudaro **250 etatų** valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, atitinkamai **255 etatai**, įskaičiuojant VERT narius¹.

2022 m. pabaigoje VERT dirbo **5 valstybės pareigūnai, 158 valstybės tarnautojai ir 39 darbuotojai**, dirbantys pagal darbo sutartį (iš viso 202 darbuotojai).

¹ 2021 m. rugsėjo 22 d. Lietuvos Respublikos Seimo valdyba sprendimu Nr. SV-S-198 „Dėl Seimo valdybos 2019 m. gegužės 8 d. sprendimo Nr. SV-S-1216 „Dėl didžiausio leistino Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus“ pakeitimo“, patvirtino didžiausią leistiną Tarybos administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių nuo 2021 m. lapkričio 1 d. – 250 (+30 etatų). Toks sprendimas buvo priimtas, atsižvelgiant į tai, kad, Tarybai siekiant tinkamai ir laiku įgyvendinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo pakeitimais Tarybai nustatytas papildomas bei priskirtas naujas funkcijas, taip pat vykdant elektros rinkos liberalizavimą, įgyvendinat Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus, atsirado poreikis Tarybai didinti didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių.

63 pav. VERT darbuotojų pasiskirstymas pagal sektorius (proc.)

Šaltinis – VERT

2022 m. pabaigoje VERT dirbo **113 (56 proc.) moterų ir 89 (44 proc.) vyrai**.

Iš 202 VERT darbuotojų **196 turi aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą (97 proc.)**. 1 VERT darbuotojas yra apgynęs daktaro disertaciją.

2022 m. gruodžio mėn. pagal įgyto išsilavinimo kryptis VERT darbuotojai pasiskirstė taip: teisė – **17 proc.**, vadyba ir administravimas – **16 proc.**, ekonomika – **18 proc.**, inžinerija ir energetika – **41 proc.**, kita – **8 proc.**

2022 m. į darbą VERT **priimta 19 valstybės tarnautojų**, iš kurių **10** perkelti iš kitų valstybės institucijų ar įstaigų tarnybinio kaitumo būdu. 2022 m. priimta **11 naujų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį**.

12.3. KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

2022 m. VERT darbuotojai (**100 proc.**) **kėlė kvalifikaciją dalyvaudami mokymuose**. VERT darbuotojams mokymams išleista **95 473,6 Eur iš numatytų 117 000,00 Eur: mokymams Lietuvoje – 71 977,6 Eur, mokymams užsienyje – 13 830 Eur, konferencijoms – 9 666 Eur**. Išlaidos mokymams sudarė 81,60 proc. visų patvirtintų ataskaitinio laikotarpio asignavimų kvalifikacijai kelti.

VERT, **siekdama stiprinti vadovavimo gebėjimus**, padalinių vadovams įsigijo mokymus „Vidurinės grandies vadovo iššūkiai“. Siekiant paskatinti VERT darbuotojus **pozityviai bei kūrybiškai taikyti veiksmingus darbo metodus**, buvo įsigyti mokymai „Asmeninės įtampos valdymas bei savimotyvacija sudėtingose situacijose“.

Taip pat VERT darbuotojai dalyvavo mokymuose, skirtuose stiprinti **bendrąsias kompetencijas, tobulinti specialiuosius ir profesinius gebėjimus**, kurie reikalingi konkrečioms, pareigybės aprašyme nustatytoms, funkcijoms vykdyti: „Projektų ir investicijų efektyvumo įvertinimo metodai bei rodikliai“, „Duomenų statistinė analizė ir ekonometrinis modeliavimas“, „Viešųjų pirkimų bylų teismų praktikos apžvalga“, „Administracinių nusižengimų bylų teisenos ypatumai bei aktuali teismų praktika“, „Viešojo sektoriaus projektų valdymas“, „Energetikos darbuotojų mokymai“, „Darbo teisė 2022 m.“,

„Asmens duomenų apsauga“, „Kibernetinis saugumas“ ir kt.

Specialios žinios buvo plečiamos dalyvaujant **konferencijose ir seminaruose**, iš jų Lietuvoje: „Baltijos energetikos forumas“, „Vilnius GreenTech Forum“, „Vadovų konferencija EBIT“, „Teisė pro“, „Personalo vadovų konferencija 2022 m.“, „Viešųjų pirkimų konferencija“ bei užsienyje, kuriuos organizavo Europos energetikos reguliuotojų taryba (CEER), Regioninė energetikos reguliuotojų asociacija (ERRA), Europos universiteto institutas.

Šiuose mokymuose VERT darbuotojai **įgijo specialiųjų žinių ir jas gilino tokiomis temomis**: žaliojo kurso energetikos ir klimato politika; pagrindiniai kainų tarifų reguliavimo principai; elektros energijos lankstumo paslaugų vystymas ir priežiūra; elektros ir dujų perdavimo ir skirstymo tarifų nustatymo principai ir ateities kryptis; elektros energetikos sektoriaus tinklų kodeksų ir Švarios energijos paketo įgyvendinimas; elektros energetikos sektoriaus didmeninės rinkos priežiūra; duomenų apsaugos priežiūra; taip pat dalyvavo specializuotuose mokymuose, susijusiuose su vandens ūkio reguliavimo veikla bei reguliuojamų licencijų turėtojų kapitalo išlaidų projektų pagrįstumu.

12.4. VEIKLOS AUDITAS

2022 m. Vidaus audito skyrius VERT atliko šiuos veiklos ir valdymo vidaus auditus: vidaus komunikacijos efektyvumo auditą ir Kokybės vadybos sistemos (LST EN ISO 9001:2015) auditą, kuriame buvo audituojami veiklos gerinimo, įmonių tikrinimo, licencijų ir leidimų valdymo, norminių dokumentų rengimo, tarptautinio bendradarbiavimo, dokumentų ir įrašų valdymo, pavedimų ir užduočių valdymo, viešųjų pirkimų valdymo procesai. Apibendrinant visų per ataskaitinį laikotarpį atliktų vidaus auditų rezultatus, vidaus kontrolės sistema VERT vertinama kaip gera.

2022 m. Valstybės kontrolė, vykdydama 2021 m. valstybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių auditą, VERT atliko audito procedūras ir jokių veiklos trūkumų, susijusių su apskaitos tvarkymu ar vidaus kontrolės stiprinimu, nenustatė. Valstybės kontrolė taip pat pradėjo valstybinės elektros energeti-

kos priežiūros auditą, kurio planuojami subjektai Energetikos ministerija ir VERT. Auditą planuojama baigti 2023 m., juo vertinama, ar valstybinė elektros energijos priežiūros sistema užtikrina vartotojų teisėtą interesų apsaugą, ar elektros energijos politiką įgyvendinančios institucijos yra tinkamai pasirengusios galimiems ekstremaliems pokyčiams elektros energetikos rinkoje bei lanksčiai ir laiku reaguoja į iškilusias iššūkius, kaip buvo pasirengta ir vykdomos Nacionalinės energetikos nepriklausomybės strategijos (NENS) priemonės, susijusios su pažangios elektros rinkos užtikrinimu, kokia šio proceso priežiūra.

2022 m. kovo mėn. VERT buvo atliktas išorinis kokybės vadybos sistemos sertifikavimo auditas. Nustatyta, jog VERT kokybės vadybos sistema atitinka standarto reikalavimus, vadybos sistema yra rezultatyvi siekiant nustatytų tikslų.

